

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਕਰੇਗਾ ਮਦਦ

ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਖਤਰਨਾਕ, ਰਹਿ ਰਹੇ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਲੜਾਕਿਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਗੋਡੇ ਟੇਕਣ ਲੱਗੀ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਬੂਲ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਗੜਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਹਾਲ ਕਾਬੁਲ ਵਿੱਚ ਦੂਤਾਵਾਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਥੇ ਸਥਿਤੀ ਕਿੰਨੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫਿਲਹਾਲ ਕਾਬੁਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਅਟਕਲਾਂ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕੰਧਾਰ ਅਤੇ ਮਜ਼ਾਰ-ਏ-ਸ਼ਰੀਫ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤੀ

ਕੂਟਨੀਤਕ ਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਗੜਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਬਦਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੌਂਸਲੇਟ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਿਆਂ, ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ 380 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਆਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਵੀ, ਜੇ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ 30-40 ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਦੇਸ਼ ਪਰਤਣ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ।

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਕਟ

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘਾ ਤੇ ਪੁਰਾਣਾ ਸਬੰਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਵਾਲਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 15ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਕਾਬੁਲ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਧਾਰ, ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਤੇ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ 'ਚ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮੁਬਾਰਕ ਚਰਨ ਪਾਏ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 7ਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ

ਭਾਈ ਗੋਂਦਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਭੇਜਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਹਿੰਦੂ ਮੱਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਗਜ਼ਨੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿੰਦੂ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ।

ਮੁਗਲ ਸਮਰਾਟ ਬਾਬਰ ਵਲੋਂ ਕਾਬੁਲ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਬੁਲ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕਹਿ ਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕਾਬੁਲ ਸੂਬਾ 1738 ਤੱਕ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਹਾ। ਅਫਗਾਨ ਸਮਾਜ 'ਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰ ਅੱਜ 99 ਫੀਸਦੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 1970 ਤੱਕ ਇੱਥੇ 3 ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸਨ। 1983 ਵਿਚ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ 13 ਸਿੱਖ ਤੇ 4 ਅਫਗਾਨੀ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

1989 ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਤੇ ਮੁਜਾਹਦੀਨਾਂ ਨੇ ਕਾਬੁਲ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਅਫਗਾਨੀ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਹਿਜ਼ਰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ।

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਾਜਪਾ-ਕਾਂਗਰਸ ਸਮੇਤ 8 ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲਾਂ 'ਤੇ ਲਾਇਆ ਜੁਰਮਾਨਾ

ਮਾਮਲਾ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧਕ ਵੇਰਵਾ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਦੇ ਹੋਮ ਪੇਜ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਵਧਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਿਹਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਅਪਰਾਧਕ ਵੇਰਵਾ ਜਨਤਕ ਕਰਨ ਤੇ ਅਪਰਾਧਕ ਅਕਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਅਮਲ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅੱਠ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਅਦੂਲੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਕੋਰਟ ਨੇ ਜੇਡੀਯੂ, ਆਰਜੇਡੀ, ਐੱਲਜੇਪੀ, ਕਾਂਗਰਸ, ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਸੀਪੀਆਈ ਨੂੰ ਇਕ-ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੇ ਸੀਪੀਐੱਮ ਤੇ ਐੱਨਸੀਪੀ ਨੂੰ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜਮਾ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਠ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਇਹ ਰਕਮ ਜਮਾ ਕਰਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧਕ ਵੇਰਵੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਤੇ ਜਾਗਰੂਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੋਣ ਦੇ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸਦਾ ਅਪਰਾਧਕ ਵੇਰਵਾ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਦੇ ਹੋਮ ਪੇਜ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧਕ ਵੇਰਵੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡਾ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਭਿਆਨ ਚਲਾਏਗਾ।

ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਸਟਿਸ ਆਰਐੱਫ ਨਰੀਮਨ ਤੇ ਬੀਆਰ ਗਵਈ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ 13 ਫਰਵਰੀ, 2020 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੁਕਮ ਅਦੂਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਹਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ ਪਹਿਲੀ ਚੋਣ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ

ਨਰਮ ਰੁਖ਼ ਅਪਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਿਹਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ 10 ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਚੋਣ ਲੜੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅੱਠ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੋਕ ਸਮਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਰਲੇਵਾਂ ਹੁਣ ਜੇਡੀਯੂ ਵਿਚ ਹੋ

ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਸਪਾ ਇਕੋ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੁਕਮ ਅਦੂਲੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਕੋਰਟ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਗਈ ਸਫ਼ਾਈ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ। ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਬਸਪਾ ਨੂੰ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਜਮਾ ਖਰਚ ਨਾ ਕਰੇ, ਬਲਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ। ਬਿਹਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 32 ਫੀਸਦੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਕ ਕੇਸ ਸੀ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ 69 ਫੀਸਦੀ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਕ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੁੜ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉੱਠਣ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੋਧ ਕਰਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦਾ ਦਾਖ਼ਲਾ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਹੋਵੇ। ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਡੂੰਘੀ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਜਾਗਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਬੰਨੇ ਹਨ। ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਤੈਅ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ 'ਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਮੀਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਛੇਤੀ ਹੀ ਜਾਗਣਗੇ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ

ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ।

ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਾ ਜਿਤਾਊ ਹੋਣਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੁਣਨ

ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੇ ਜਿਤਾਊ ਹੋਣ ਨੂੰ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬਿਹਾਰ 'ਚ 2015 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ 2020 ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਅਪਰਾਧੀ ਅਕਸ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇਜ਼ਾਫ਼ਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ

ਮਾਮਲਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕ ਮਤਾ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਮਰਿਆਦਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ

ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਤਨਖ਼ਾਹੀਆ ਕਰਾਰ, ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਜ਼ਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਮਤਾ ਸਾਹਿਬ ਫੋਰੀ ਮੌਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤਹਿਤ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ 3 ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਤਨਖ਼ਾਹ ਲਗਾਈ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨੂੰ ਤਨਖ਼ਾਹੀਆ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕ ਮਤਾ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਫ਼ਸੀਲ ਤੋਂ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਵੇਰੇ ਇਕ ਘੰਟਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕ ਮਤਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕਥਾ ਸਰਵਣ ਕਰਨ, ਇਕ ਘੰਟਾ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਜੋੜੇ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ, ਇਕ ਘੰਟਾ ਲੰਗਰ ਦੇ ਜੂਠੇ ਬਰਤਨ ਧੋਣ ਅਤੇ ਨਿਤਨੇਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇਕ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਇੱਕੀ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦੀ ਦੇਗ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਇੱਕੀ ਸੌ ਰੁਪਏ ਗੋਲਕ ਵਿਚ ਭੇਟਾ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਪਾਸੋਂ ਖਿਮਾ ਜਾਚਨਾ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਫ਼ਸੀਲ ਸਾਹਮਣੇ ਜੁੜੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਜਦੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਦਾੜੀ ਰੰਗਣ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿਚੋਂ ਤਨਖ਼ਾਹੀਆ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਥੇਦਾਰ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਵਰਪਾਲ, ਭਾਈ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

FUEL DISCOUNTS

UPTO 80 CENTS PER GALLON DISCOUNT
MAJOR NETWORK OF TRUCK STOPS

FUEL CARDS

NO CREDIT - NO PROBLEM
BEST CUSTOMER SERVICE

FACTORING

WE WANT TO MAKE FACTORING EASY FOR YOU
SAME-DAY FUNDING - NO HIDDEN FEES
COMPETITIVE RATES - 97% ADVANCE RATE

YOU BREAK DOWN

WE SHOW UP
24-HOUR ROADSIDE ASSISTANCE

TRUCK REPAIR & TIRE DISCOUNTS

GET NATIONAL ACCOUNT
NEARLY 3,000 HIGHLY SKILLED TECHNICIANS COAST TO COAST

FUEL MANAGEMENT

DAILY FUEL RATES IN PHONE APP

CALL FOR MORE INFO

(855)641-6955, (888)795-7035

ਤਾਲਿਬਾਨੀ ਕਾਬੁਲ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਪਹੁੰਚੇ, ਉੱਤਰੀ ਅਫਗਾਨ ਸ਼ਹਿਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ

ਕਾਬੁਲ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ - ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਦੋ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਸ਼ਹਿਰ 'ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਯੋਧਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹਮਲਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਉੱਤਰੀ, ਪੱਛਮੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਪੂਰੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਫਗਾਨ ਘਰੇਲੂ ਯੁੱਧ ਦਾ ਡਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ ਹੋਦਾ ਅਹਿਮਦੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਾਬੁਲ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਲੋਗਰ ਪ੍ਰਾਂਤ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ ਕਾਬੁਲ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 11 ਕਿਲੋਮੀਟਰ (7 ਮੀਲ) ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਅਸਿਆਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ।

ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ, ਖਾਲਿਦ ਅਸਦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਪਕਤਿਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਉੱਤੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਾਰਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਤੜਕੇ ਲੜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਪਰੰਤੂ ਸਥਾਨਕ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਬੁਲ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੂਬਾਈ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਮੁਨੀਰ ਅਹਿਮਦ ਫਰਹਾਦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉੱਤਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਮਜ਼ਾਰ-ਏ-ਸ਼ਰੀਫ 'ਤੇ ਕਈ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਬਾਹਰੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਲੜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ।

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਸ਼ਰਫ ਗਨੀ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜਨਤਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 9/11 ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 20 ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ “ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ” ਨੂੰ ਨਾ ਛੱਡਣ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ।

ਗਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਅਤੇ

ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨੇਤਾਵਾਂ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।” “ਜਲਦੀ ਹੀ ਨਤੀਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ,” ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ।

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅਫਗਾਨ ਆਪਣੇ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ, ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਡਰ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੂਹ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਲਾਮਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਠੋਰ ਸੰਸਕਰਣ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਉੱਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਵਰਜਿਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡ

ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ।

ਸਲੀਮਾ ਮਜ਼ਾਰੀ, ਜੋ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਮਹਿਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ।

ਮਜ਼ਾਰ-ਏ-ਸ਼ਰੀਫ ਦੇ ਨੇੜੇ 36,000 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।” “ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਾਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਔਰਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਹਨ।”

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਿੱਚ ਸੈਂਕੜੇ ਅਰਬਾਂ ਡਾਲਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ - ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਡਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧੜੇਬੰਦਕ ਲੜਾਈ ਦੁਆਰਾ ਚਕਨਾਚੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੀ 1989 ਵਿੱਚ ਸੋਵੀਅਤ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਬਾਅਦ

ਅਫਗਾਨ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਬੁਲ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਉੱਡਣ ਲਈ ਬੇਚੈਨ ਹਨ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹੋਰ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਅੰਬੈਸੀ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਹਨ।

3,000 ਦੀ ਇੱਕ ਟੁਕੜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਫੌਜ ਖ਼ੁਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚੀ। ਬਾਕੀ ਦੇ ਐਤਵਾਰ ਤੱਕ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 31 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਯੂਐਸ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਫਗਾਨ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਕਈ ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫਲਾਈਟ ਟਰੈਕਿੰਗ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ

ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀ -52 ਬੰਬਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਵਾਈ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਸ਼ਹਿਰ ਕੰਧਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਵੋਇਸ ਆਫ਼ ਸ਼ਰੀਆ, ਜਾਂ ਇਸਲਾਮਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਣਜਾਣ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਖਬਰਾਂ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਕੁਰਾਨ, ਇਸਲਾਮਿਕ ਪਵਿੱਤਰ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪਾਠਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਕਰਨਗੇ। ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹੁਣ ਸੰਗੀਤ ਨਹੀਂ ਚਲਾਏਗਾ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੋਬਾਈਲ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ 1996 ਤੋਂ 2001 ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਧਾਰ ਤੋਂ ਵਾਇਸ ਆਫ਼ ਸ਼ਰੀਆ ਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵੀ ਚਲਾਇਆ, ਜੋ ਕਿ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ 11 ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਨੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪਨਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਮਰੀਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਵੱਲ ਵਧਿਆ, ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੇ ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਆਧੁਨਿਕ ਅਫਗਾਨ ਰਾਜ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ।

ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਬਿਡੇਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਮੇ ਯੁੱਧ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਗਸਤ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਹੇਰਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ

ਨਿਊਜਰਸੀ/ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ:- ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਟੇਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਂਡ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਰਿਲੀਜ਼ਸ ਫਰੀਡਮ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਟੋਮ ਲੈਨਟੋਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਮਰੀਕਾ ਇੱਕ ਜਿਹੜੀ ਇਕ ਨਾਨ ਪਰਾਫਟ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਉੱਘੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਸ. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਖੜੋਦੇ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਪੈਸ਼ਲ ਹੇਰਿੰਗ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸੀ ਕਿ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੰਨ 1984 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜੂਨ 1984 ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਨ 1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੇਟ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਰ

ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ। ਸਿਥੈਟਿਕ ਨਸ਼ਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖ ਨਸਲ ਦਾ ਉਜਾੜਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਜੱਦੀ ਪੁਸ਼ਤੀ ਜਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਸਟੇਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਿਖਤ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸਨਲ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਟੇਟ ਦਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ

ਲੋਕਤੰਤਰ 1947 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2007 ਤੱਕ 25 ਤੋਂ 32 ਲੱਖ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਸ. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਖੜੋਦੇ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਇਕ ਨਸਲ ਸੰਨ 1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀ ਨਸਲ ਸਿਥੈਟਿਕ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਇਆ ਘਾਣ ਜੈਨੋਸਾਈਡ ਵਾਚ ਸੰਸਥਾ ਦੇ 10 ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਉੱਪਰ ਸਹੀ ਬੈਠ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਿਖਤ ਗਵਾਹੀ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕਰੇ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਉੱਪਰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਾਈਟ ਅਬਾਦੀ ਘਟੀ ਤੇ ਬਹੁ-ਜਾਤੀ ਅਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਵਾਧਾ

ਜਨਗਣਨਾ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਹੋਏ ਜਾਰੀ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ/ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ :- ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਨਗਣਨਾ-2020 ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਾਈਟ ਅਬਾਦੀ ਵਿਚ ਕਮੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਬਹੁ ਜਾਤੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਜਨਗਣਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅੰਕੜੇ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਨਗਣਨਾ ਬਿਊਰੋ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਸਲ ਤੇ ਜਾਤੀ ਖੋਜ ਮੁਖੀ ਨਿਕੋਲਸ ਜੋਨਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਬਹੁ-ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਇਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ

ਵਧੇਰੇ ਭਿੰਨਤਾ ਹੈ। ਜਨਗਣਨਾ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 2010 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੋਰੀ ਚਮੜੀ ਵਾਲੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿਚ 8.6% ਕਮੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 57.5% ਵਾਈਟ, 18.7% ਲਤਿਨ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕ, 12.4% ਸਿਆਹਫਿਆਮ ਤੇ 6% ਏਸ਼ੀਅਨ ਮੂਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਹੈ। ਜੋਨਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਢੰਗ -ਤਰੀਕੇ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅੰਕੜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੋਰ ਲਤਿਨ ਅਮਰੀਕੀ ਆਬਾਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜਾਤੀ ਸਮੂਹ ਹੈ। ਬੁਰਕਿੰਗਜ਼ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਦੇ ਨੀਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਲੀਅਮ ਫਰੇਅ ਨੇ ਜਨਗਣਨਾ ਅੰਕੜਿਆਂ ਉਪਰ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿਚ ਭਿੰਨਤਾ ਵਧੇਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਈ ਹੈ। 2020 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਆਬਾਦੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਭਿੰਨਤਾ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਹਵਾਈ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੇ ਨਾਵੇਡਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 76%, 69.7% ਤੇ 68.8% ਅਬਾਦੀ ਭਿੰਨਤ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਨਗਣਨਾ ਪਹਿਲੇ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਾਤੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਉਪਰ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।

ਐਲਕ ਗਰੋਵ ਦੀਆਂ ਤੀਆਂ 'ਚ ਹੋਇਆ ਬੀਬੀਆਂ ਦਾ ਭਰਵਾਂ ਇਕੱਠ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ/ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ :-ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਅਕੈਡਮੀ ਵੱਲੋਂ 14ਵਾਂ ਸਾਲਾਨਾ ਤੀਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ 'ਤੀਆਂ ਤੀਜ ਦੀਆਂ' ਐਲਕ ਗਰੋਵ ਪਾਰਕ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਵਿਖੇ ਬੜੀ ਧੂਮਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਭਰਪੂਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ। ਅਕੈਡਮੀ ਵੱਲੋਂ ਸਟੇਜ ਨੂੰ ਬਾਖੂਬੀ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਸਤੂਆਂ ਸਟੇਜ ਦੀ ਰੌਣਕ ਨੂੰ ਵਧਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਚਰਖੇ, ਪੱਖੀਆਂ, ਛੱਜ, ਢੋਲਕੀਆਂ, ਫੁਲਕਾਰੀਆਂ, ਬਾਜ, ਮੰਜੇ, ਦਰੀਆਂ, ਗਾਗਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਸਤੂਆਂ ਨਾਲ ਸਟੇਜ ਨੂੰ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਲਕ ਗਰੋਵ ਪਾਰਕ ਦੇ ਖੁੱਲੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਛਾਂ ਹੇਠ ਹੋਈਆਂ ਇਹ ਤੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਤੀਆਂ ਦੀ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਪਿੰਕੀ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਸਮੂਹ ਆਏ ਹੋਏ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਪਰਨੀਤ ਗਿੱਲ ਨੇ। ਹਰ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਸੱਜ-ਪੱਜ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਰਾਵੇ ਵਿਚ ਇਥੇ ਪਹੁੰਚੀਆਂ। ਤੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ, ਗਿੱਧਾ, ਬੋਲੀਆਂ, ਡੀ.ਜੇ. ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮਨੋਰੰਜਕ ਆਈਟਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਟਾਲ ਮੇਲੇ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਵਧਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ ਕੱਪੜੇ, ਗਹਿਣੇ, ਦੇਸੀ ਜੁੱਤੀਆਂ, ਪਰਾਂਦੇ, ਫੁਲਕਾਰੀਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਖਰੀਦੋ-ਫਰੋਖਤ ਕੀਤੀ। ਛੱਲੇ-ਭਟੂਰੇ ਅਤੇ ਸਮੇਸਿਆਂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਵਾਤਾਵਰਨ 'ਚ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਬੀਬੀਆਂ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਆਨੰਦ ਵੀ ਲੈਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਹਰ ਵਾਰ ਦੀ ਤਰਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਸਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਅਤੇ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਬਾਜਵਾ ਵੱਲੋਂ ਛਬੀਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਐਲਕ ਗਰੋਵ ਸਿਟੀ ਦੀ ਮੇਅਰ ਬੋਬੀ ਸਿੰਘ ਐਲਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਈ। ਉਸ ਨੇ ਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਰੈਕੋਗਨੀਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਅਕੈਡਮੀ ਨੂੰ ਭੇਂਟ ਕੀਤਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਸਮੇਲ ਸਿੰਘ ਚਿੱਟੀ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘੜਾ, ਸਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਬਖਸ਼ੇ ਵੀਸਲਾ, ਪਰਮ ਤੱਖਰ (ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਤੀਆਂ), ਪਾਲ ਬੋਪਾਰਾਏ (ਇੰਡੀਆ ਸਪਾਈਜ਼ ਐਂਡ ਮਿਊਜ਼ਿਕ, ਬਰੁਸਵਿੱਲ ਰੋਡ, ਐਲਕ ਗਰੋਵ), ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਵੜੇਚ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰਨੀ, ਡਾ. ਗੁੱਡੀ ਤੱਖਰ ਨੇ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤਾ।

ਵਾਤਾਵਰਣ ਤਬਦੀਲੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪੁੱਜੀ-ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵੱਲੋਂ ਚਿਤਾਵਨੀ ਅਜੇ ਵੀ ਨਾ ਸੰਭਲੇ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਵੱਸੋਂ ਬਾਹਰ

ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ/ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ :- ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਜਾਰੀ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤਬਦੀਲੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪੁੱਜ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤਬਦੀਲੀ ਬਾਰੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੈਨਲ ਵੱਲੋਂ ਜਨੇਵਾ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ 'ਕੋਡ ਰੈੱਡ' ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗਲਾਗਸੋ (ਸਕਾਟਲੈਂਡ) ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤਬਦੀਲੀ ਬਾਰੇ ਹੋਈ ਇਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ 3 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਆਈ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ

ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂਕਿ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਵਧਣਾ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਹੈ ਜੋ ਸੈਂਕੜੇ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਤੂਫਾਨ ਤੇ ਗਰਮ ਹਵਾਵਾਂ ਦਾ ਵਗਣਾ ਆਮ ਗੱਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਇਹ ਤੂਫਾਨ ਤੇ ਗਰਮ ਹਵਾਵਾਂ ਅਸਹਿ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਪੈਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤਬਦੀਲੀ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਸਰ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਤਪਸ਼ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਵੇਗੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਬਨ ਡਾਇਆਕਸਾਈਡ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਗਰੀਨ ਹਾਊਸ ਗੈਸਾਂ 'ਤੇ ਹਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵੀ ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਵਿਚ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਅ

ਵਾਤਾਵਰਣ ਤਬਦੀਲੀ ਕਾਰਨ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਡਿਕਸੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਘਿਰਿਆ ਇਕ ਹਿਰਨ। ਇਹ ਤਸਵੀਰ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 6 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਹੈ

ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਨਾਲ ਸੋਕਾ ਪੈਣਾ, ਅੱਗਾਂ ਲੱਗਣੀਆਂ ਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਫੈਲਣਾ ਆਮ ਹੋ

ਜਾਵੇਗਾ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਟਿਲ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਭੈਭੀਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। 3000 ਸਫਿਆਂ ਵਾਲੀ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਅੱਗੇ ਸਵਾਲੀਆ ਚਿੰਨ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਫੌਰੀ ਕਾਰਗਰ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਕ ਗੈਰ ਮੁਨਾਫਾ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾ ਵਰਲਡ ਰਿਸੋਰਸਜ਼ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈਲਨ ਮਾਊਂਟਫੋਰਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵ ਨਾ ਸੰਭਲਿਆ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਬਦਤਰ ਬਣ ਜਾਣਗੇ ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ ਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਬਾਲਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬੇਰੋਕ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ 'ਤੇ ਕੋਰੋਨਾ ਹੋਇਆ ਖ਼ਤਰਨਾਕ

ੴ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਮਿਲ ਰਹੇ ਇਕ ਲੱਖ ਕੇਸ ੴ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ 'ਚ 1056 ਦੀ ਮੌਤ, ਰੂਸ ਵੀ ਸਹਿਮਿਆ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ :- ਅਮਰੀਕਾ, ਰੂਸ, ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਸਣੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਦਾ ਕਹਿਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਜਾਨਸ ਹਾਪਕਿਨਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਇਨਫੈਕਟਿਡਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ 20.1 ਕਰੋੜ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਗਏ ਹਨ ਜਦਕਿ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨਾਲ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 42.7 ਲੱਖ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲੜਾਈ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਟੀਕਾਕਰਨ 4.34 ਅਰਬ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਅਜੇ ਵੀ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹਰ ਦਿਨ ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਔਸਤਨ ਇਕ ਲੱਖ ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੋਰੋਨਾ ਦਾ ਡੈਲਟਾ ਵੇਰੀਐਂਟ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਫੈਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਵਿਚ ਫਿਰ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਹਾਲਾਤ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਹਾਲਾਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬੇਕਾਬੂ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਹਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਵਿਚ ਬੀਤੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ 1056 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੱਲ ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਅੰਕੜਾ 5,61,762 ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੂਸ ਵਿਚ 793 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਰੂਸ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਰੋਨਾ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਨਾਲ ਵੱਡੀ

ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਰੂਸ ਵਿਚ ਬੀਤੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਦੇ 22,320 ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਜਿਸਦੇ ਨਾਲ ਇਨਫੈਕਟਿਡਾਂ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਵੱਧ ਕੇ 6,424,884 ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੂਸ ਵਿਚ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨਾਲ 793 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਹਿਮਿਆ ਚੀਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ 95 ਦੀ ਮੌਤ ਚੀਨ ਵਿਚ ਡੈਲਟਾ ਵੇਰੀਐਂਟ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਰਮਿਆਨ, ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਬੀਤੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ 107 ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਚੌਥੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਬੀਤੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ 95 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ।

ਫਲੋਰਿਡਾ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਮਾਸਕ ਪਹਿਣਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਤਨਖਾਹ ਰੋਕਣ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ

ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ/ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ :-ਫਲੋਰਿਡਾ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਰੋਨ ਡੀਸੈਂਟਿਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟਾਂ ਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜੋ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਮਾਸਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪਾਉਣ ਉਪਰ ਰੋਕ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨਗੇ। ਰਿਪਬਲਿਕ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਵਰਨਰ ਡੀਸੈਂਟਿਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਜਾਰੀ ਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿਹਤ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉਪਰ ਆਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮ ਤੈਅ ਕਰਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮਾਸਕ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਨਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਮਾਪਿਆਂ ਉਪਰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗਵਰਨਰ ਦਫਤਰ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਕ੍ਰਿਟੀਨਾ ਪੁਸ਼ਵ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ

ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਰਜ਼ੀਹ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਲੁਸਿਆਨਾ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਨੇਟਰ ਬਿੱਲ ਕੈਸਿਡੀ ਨੇ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਥਾਨਕ ਹਾਲਾਤ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ ਤੇ

ਵੈਕਸੀਨੇਸ਼ਨ ਦਰ ਘੱਟ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਕੋਵਿਡ -19 ਫੈਲਣ ਦੀ ਦਰ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਸਕ ਸਮੇਤ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਨਾ ਲੈਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਉਪਰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੇਹਤਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਣਾ ਲੈਣ ਲਈ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਆਖਿਰਕਾਰ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੀਤਾ ਐਲਾਨ

ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ/ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ :- ਸੈਕਸ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਘਿਰੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਮੇਅਰ ਐਂਡਰੀਊ ਕੂਮੋ ਨੇ ਹੋ ਰਹੀ ਅਲੋਚਨਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਖਿਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਮਾਮਲੇ

ਨੇ ਕੂਮੋ ਦਾ ਰਾਜਸੀ ਭਵਿੱਖ ਪੱਟਝੀ ਉਪਰੋਂ ਲਾਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਕੂਮੋ ਦਾ ਕੱਦ ਕਾਠ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਚਾਈਆਂ ਛੋਹ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਹ ਜਮੀਨ ਉਪਰ ਆ ਡਿੱਗਾ ਹੈ। ਕੂਮੋ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ 14 ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਇਸ ਵੇਲੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡ ਦੇਵਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇਵਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।' ਕੂਮੋ ਦੀ ਜਗਾ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਕੈਥੀ ਹੋਚਲ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਵਜੋਂ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੇਗੀ। ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਔਰਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦਾ ਗਵਰਨਰ ਬਣਨ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 5 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ 63 ਸਾਲਾ ਕੂਮੋ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਔਰਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਜਨਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਉਪਰ ਅਣਉਚਿਤ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਉਪਰ ਕੋਵਿਡ-19 ਨਾਲ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਗਿਣਤੀ ਛੁਪਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲੱਗੇ ਸਨ।

ਲਾਸ-ਵੇਗਾਸ ਵਿਚ ਕਿਰਾਏ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋਏ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ ਚੱਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ, 2 ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਮੌਤ, ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ

ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ/ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ:- ਲਾਸ-ਵੇਗਾਸ ਵਿਚ ਕਿਰਾਇਆ ਨਾ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋਈ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿਚ 2 ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਅਨੁਸਾਰ 78 ਸਾਲਾ ਅਰਨੋਲਡੋ ਸਾਂਚੇਜ਼ ਜਿਸ ਨੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਕਮਰੇ ਕਿਰਾਏ ਉਪਰ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ 2 ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਕਰਨ ਤੇ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਘਟਨਾ ਪੱਛਮੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਐਵਨਿਊ ਵਿਚ ਬੀਤੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਰੀ। ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪੁੱਜੀ ਤਾਂ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਈਆਂ ਮਿਲੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਜਦ ਕਿ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਕਈ ਗੋਲੀਆਂ ਵੱਜੀਆਂ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਂਚੇਜ਼ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅੱਗੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਅਜੇ ਨਸ਼ਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਓਲੰਪਿਕਸ ਤੋਂ ਪਰਤੀ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦਾ ਇਥੇ ਪੁੱਜਣ 'ਤੇ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਇਨਾਮੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕਾਂਸੇ ਦਾ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤ ਕੇ ਪਰਤੀ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭੰਗੜਾ ਟੀਮਾਂ ਅਤੇ ਢੋਲ ਦੀ ਬਾਧ 'ਤੇ ਨੱਚਦੇ ਹੋਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਹਿਣ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਖਿਡਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁੱਜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਖਿਡਾਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਲਈ ਪੁੱਜੇ, ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਿੱਤ ਲਈ ਸ਼ੁਕਰਾਨੇ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਸਵਾਗਤੀ ਪੰਡਾਲ ਵਿਚ ਇਕ-ਇਕ ਖਿਡਾਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਇਨਾਮੀ ਰਕਮ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਰਤੀ ਔਰਤ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੀ ਖਿਡਾਰਨ ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਇਨਾਮੀ ਰਕਮ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਰਤੀ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਸਤਾਰਾਂ ਸਜਾ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀ ਕਾਂਸੀ ਤਮਗੇ ਜਿੱਤਣ ਮਗਰੋਂ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਵਨ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਭੁੱਕਲ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਮਾਣਦਿਆਂ ਅਤੇ ਅਸੀਸਾਂ ਲੈਂਦਿਆਂ।

ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦਸਤਾਰਾਂ ਸਜਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰੋਪਾਓ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੇ ਇਥੇ ਪੁੱਜੇ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਦਿਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ

ਸਿੰਘ, ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਾਰਦਿਕ ਸਿੰਘ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਵਰੁਣ ਕੁਮਾਰ, ਰੁਪਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੀ ਖਿਡਾਰਨ ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੇ ਕੋਚ ਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਬਕਾ ਖਿਡਾਰੀ ਵੀ ਸਨ।

ਮਾਮਲਾ ਬੇਅਦਬੀ ਸਬੰਧੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਨਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਈ ਮੰਡ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਦੋ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਤਿੰਨ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ 20 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਗੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਬੇਅਦਬੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੋ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਮੁਤਵਾਜ਼ੀ ਜਥੇਦਾਰ ਭਾਈ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮੰਡ ਵੱਲੋਂ 20 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 17 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹਾਜੀ ਰਤਨ ਵਿਖੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਥੇ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਇਥੇ ਮੁਤਵਾਜ਼ੀ ਜਥੇਦਾਰ ਭਾਈ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮੰਡ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਦੋ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਭਾਈ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮੰਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਨੂੰ 11 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਦੂਜਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ

ਉਹ ਇੱਥੇ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 2 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਵਿਖੇ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਤਵਾਜ਼ੀ ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ

ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਤ੍ਰਿਪਤ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਕੁਸ਼ਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਰਾ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਖੇ ਲਾਏ ਇਨਸਾਫ਼ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੋਰਚੇ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੰਨੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਮੁੱਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ 20 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 2 ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਹਰਮਨ ਸਿੰਘ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ

ਫਰੀਮਾਟ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਹਰਮਨ ਸਿੰਘ, ਇੱਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਫੌਜੀ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰਮਨ ਸਿੰਘ ਫਰੀਮਾਟ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਫਰੀਮਾਟ ਵਿਖੇ ਲੰਗਰੀ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਗੌਰਵਮਈ ਗੱਲ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਸਾਏ ਰਾਹ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਬਾਣੀ ਤੇ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕਿਰਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਉੱਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰਮਨ ਦੇ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ ਉਸ ਸੇਵਾ ਦਾ ਹੀ ਫਲ ਹੈ ਕਿ ਹਰਮਨ ਅਮਰੀਕਾ ਆਰਮੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਿਆ ਹੈ।

ਮਾਮਲਾ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਨੂੰ ਮੁਹਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਝਟਕਾ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ

ਮੁਹਾਲੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਇਥੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਮਦਨ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਡੀਜੀਪੀ ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਾਬਕਾ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਧ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਪੀਲ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਸੈਣੀ ਦੀ ਭਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਡੀਜੀਪੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਹੁ-ਚਰਚਿਤ ਕੇਸ ਦੀ ਯੋਗ ਪੈਰਵੀ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਸਰਤੇਜ ਸਿੰਘ ਨਰੂਲਾ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ। ਸੈਣੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲਾਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਏਪੀਐੱਸ ਦਿਉਲ ਅਤੇ ਐੱਚਐੱਸ ਧਨੰਆ ਰਾਹੀਂ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਬਹਿਸ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਦਾ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਨਰੂਲਾ ਨੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਐੱਫਆਈਆਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਹੁ-ਚਰਚਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਬਾਕੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਲੈਣ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਠੱਸ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ ਵਾਲੀ ਕੋਠੀ ਦੀ ਰੈਂਟ ਡੀਡ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰਸੀਦਾਂ ਤੋਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਕਤ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਡੂੰਘਾਈ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਸਾਬਕਾ ਡੀਜੀਪੀ ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਥਾਣਾ ਮੁਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਪਤੀ ਜੁਟਾਉਣ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਮੁਹਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਬਹਿਸ ਹੋਈ।

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਿੰਸਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਘਬਰਾਇਆ

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸਲਾਹ, ਫੌਰਨ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਓ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਖ਼ਤਰੇ ਕਾਰਨ ਕੂਟਨੀਤਕਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਭਾਰਤ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਸਭ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਧ ਰਹੀ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਪਾਰਕ ਹਵਾਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਆਉਣ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਲਗਪਗ 1,500 ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਧਰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕੁਲ 34 ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚੋਂ 6 ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਹੁਣ ਤਾਜਿਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਅਫਗਾਨ ਸ਼ਹਿਰ ਮਜ਼ਾਰ-ਏ-ਸ਼ਰੀਫ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ। ਸੂਬਾ ਬਲਖ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਅਤੇ

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਚਾਰ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਮਜ਼ਾਰ-ਏ-ਸ਼ਰੀਫ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਅਫਗਾਨ ਫੌਜ ਅਤੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਭਿਆਨਕ ਲੜਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਜ਼ਾਰ-ਏ-ਸ਼ਰੀਫ 'ਤੇ ਹਰ ਪਾਸਿਉਂ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਮਜ਼ਾਰ-ਏ-ਸ਼ਰੀਫ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ ਵਧਾ-ਚੜਾ ਕੇ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਡਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਜ਼ਾਰ-ਏ-ਸ਼ਰੀਫ 'ਚ ਬਣੀ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਭਾਰਤ ਨੇ ਉੱਥੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਕੌਂਸਲੇਟ ਜਨਰਲ ਤੋਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ,

ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਭਾਰਤ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਦਾ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਹਾਜ਼ ਮਜ਼ਾਰ-ਏ-ਸ਼ਰੀਫ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਕ ਟਵੀਟ ਵਿਚ ਮਜ਼ਾਰ-ਏ-ਸ਼ਰੀਫ ਸਥਿਤ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲੇਟ ਨੇ ਉਕਤ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ

ਮੌਜੂਦ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਉੱਥੋਂ ਚਲੇ ਜਾਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬਕਾਇਦਾ ਮੌਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਕਿ ਉਥੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਕੌਂਸਲੇਟ ਜਨਰਲ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਣ। ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮਜ਼ਾਰ-ਏ-ਸ਼ਰੀਫ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਰਾਜਧਾਨੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਰਤ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕੌਂਸਲੇਟ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਭੇਜ ਦੇਣ। ਹੁਣ ਤਾਜ਼ਾ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਲਈ ਉੱਥੋਂ ਆਪਣੇ ਕੂਟਨੀਤਕਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਬੁਲ ਸਥਿਤ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਘਰ ਵਿਚ ਸਟਾਫ਼ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇਗਾ।

ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ 'ਚ ਮੰਦਰਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਲੁੱਟ-ਖੋਹ

ਢਾਕਾ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼: ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਖੁੱਲਣਾ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਨੇ 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਭੀੜ ਨੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 6 ਮੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਚਪੇਟ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਕੀਤੀ। ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਨੇ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਮੂਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਸਿਆਲੀ, ਮਲਿਕਾਪੁਰਾ ਅਤੇ ਗੋਵਰਾ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਸੈਂਕੜੇ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਇਕੱਠ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸਾਰੇ 6 ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹਮਲੇ ਹਾਲੇ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਵਧੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਮਾਨ-ਇਸਲਾਮ ਜਿਹੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਢਾਕਾ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ।

ਮੌਲਵੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਧਾਰਮਿਕ ਜਲੂਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਬੰਗਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਸਮਕਲ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਤੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਸਿਆਲੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਇਕ ਮੌਲਵੀ ਨੇ ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਧਾਰਮਿਕ ਜਲੂਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਭੀੜ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਘਰਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਈ ਭੀੜ ਵਿਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਕੁਹਾੜੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਈ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਨੇ ਅੱਗਜ਼ਨੀ ਕੀਤੀ। ਉੱਥੇ ਕਈ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਕੀਤੀ। ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਕਈ ਘਰੇਲੂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਗਏ।

10 ਲੋਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਈ ਹਿੰਦੂ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਫਿਲਹਾਲ ਸਥਿਤੀ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਈ ਹਿੰਦੂ ਮੰਦਰਾਂ, ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਰਜ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ 10 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

30 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਜ਼ਖ਼ਮੀ

ਕੁੱਟਮਾਰ ਵਿਚ 30 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸਦਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ 2011 ਦੀ ਸੰਘੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ 149 ਮਿਲੀਅਨ ਅਬਾਦੀ ਵਿਚ ਕਰੀਬ 8.5 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਖੁੱਲਣਾ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰਾ ਦੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ 16 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਔਸਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਭਗਵੰਤਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਾ ਦੇਣਾ ਇਸ ਦਾ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਾਪਰਿਆ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂਤਵੀਆਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਨਥ ਪਾਈ ਜਾਵੇ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਸਕ ਤੇ ਫਿਰਕੂ ਤੱਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤੀ ਕਰੇ।

ਪੰਜਾਬੀ ਗੱਭਰੂ ਫੁਕਰੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਰਾਹ ਉਪਰ

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਲਈ ਇਕ ਗੱਭਰੂ ਨੇ ਲਵਾਏ 48 ਹਾਰਨ
ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਜ਼ਬਤ

ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਫੁਕਰੇਬਾਜ਼ੀ ਇਸ ਕਦਰ ਹਾਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ 'ਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਬੁਲੇਟ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੇ ਸਿਲੰਡਰ ਵਿਚੋਂ ਪਟਾਕੇ ਮਾਰਨੇ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੰਗਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਤਾਂ ਹੱਦ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ 48 ਹੋਰਨ ਲਾਏ ਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਂਦਿਆਂ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾ ਕੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਇਕਸ ਮਿਲਣ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਫੌਲੋਅਰਸ ਵਧਣ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਨੌਜਵਾਨ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇਗਾ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਦਾ ਚਲਾਨ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣੇ ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਹੀ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਹਾਰਨ ਖੂਬ ਵਜਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਕੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਥਾਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਜ਼ਬਤ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਪੰਜ ਚਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਨੌਵੀਂ ਪਾਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਫੌਲੋਅਰਸ ਤੇ ਲਾਇਕਸ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਤਰਾਂ ਕੀਤਾ। ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ 33 ਹਜ਼ਾਰ 600 ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ। ਇਕ ਹਾਰਨ 700 ਰੁਪਏ ਦਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕੁੱਲ 48 ਹਾਰਨ ਲਗਵਾਏ। ਉਹ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਵੀਡੀਓ ਬਣਵਾਉਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਫਿਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਪਰਚਾ ਤਾਂ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਬਾਉਂਡ ਕਰ ਲਿਆ। ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਾਰਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹੈ। ਐਸਐਚਓ ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਲੱਭ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਬਾਉਂਡ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਿਨਾਂ ਨੰਬਰ, ਮੋਡੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਚਲਾਨ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਰਨ, ਬਿਨਾਂ ਕਾਗਜ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

A-ONE EXPRESS

ਸਾਨੂੰ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨਰ ਉਪਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

- ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵੀ ਟਰੇਂਡ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
- ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਮਿਡਵੈਸਟ, ਨੌਰਥ-ਈਸਟ, ਸਾਊਥ ਈਸਟ
- ਸੌਖੇ ਲੋਡ, ਚੰਗੇ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਸਮੇਂ ਸਿਰ
- 50% ਹੁੱਕ ਡੂੰਘ
- Excellent Payment

ਪਿਛਲੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਤਜਰਬਾ

28421 S CHRISMAN RD, UNIT # 3, TRACY, CA

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮਨਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੰਬਰਾਂ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

Toll Free: 888.725.7441, Office: 209.537.0975, Fax: 209.537.0375

ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ : ਖਾਲਸਾ

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਹਿਰਦ ਨਹੀਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ

ਜਲੰਧਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਲਈ ਵੱਡੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਅਜੋਕੇ ਆਗੂਆਂ ਲਈ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ 13 ਨੁਕਾਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਸੇਵਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਰਹੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਦੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਨਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਕਦਮ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਫੰਡ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਜ ਠੱਪ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਵਾਂਗ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੁੜਕੇ ਛਪੇ ਨਹੀਂ

ਗਏ। ਜੋ ਛਪੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਵਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਜੋ ਖਰੜੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਏ ਹਨ ਉਹ

ਅਣਗਿਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਮੀਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਲਈ ਕਾਰਜ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਸੀ ਸਗੋਂ ਕਈ ਵਰਿਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਪਤਾਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੇ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਹਸਾਲੇ ਛਪਦੇ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਕਈ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਛਪਦੇ ਨਹੀਂ। ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਭਾਸ਼ਾ

ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਰਿਆਇਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਥੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਵੱਖਰੀ ਕੌਮੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈ ਕੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਲੰਘਣਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਅੱਜ ਤਕ ਕਿਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮਿਸਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਇਕ ਲਾਖੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਤੀ ਰਵੱਈਆ ਬੇਰੋਕ ਨਾਂਗ-ਪੱਖੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਚਿੰਤਕ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਖਫ਼ਾ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਸੋਧ ਐਕਟ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਿਆ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਤੀ ਢਾਲ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਹਸਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਜਾਪ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ 1963 ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਈਨ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੀ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਈਨ ਬੋਰਡਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਮਿਲਾਫ਼ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਪਰਚੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੈਪਟਨ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ :

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਸ਼੍ਰੇਣੀ

ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਤਰ ਵੀ ਸੌਂਪੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰੰਤ ਮਨਸੂਖ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਰੋਹ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਬੀਤੇ ਸਾਲ 26 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਉਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

Website Design & Development

→ ਫੋਟੋ/ਵੀਡੋ ਬਜਿਨਸ, ਐਨ. ਜੀ. ਓ. ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਖਬਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਖਾਸ ਮੁਹਾਰਤ।
→ ਈ-ਕਮਰਸ ਅਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਸਟੋਰ/ਸੇਲ ਦੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

Basic web packages are availables on comparatively economical rates
We work as per your requirement and charge only according to work

SERVICES

- ✓ WEB DEVELOPMENT
- ✓ WEB DESIGNING
- ✓ WEB RE-DESIGN
- ✓ LOGO DESIGN
- ✓ SEO SERVICES
- ✓ TECHNICAL SUPPORT

Web Media Art

ਫਾਈਲ, ਸੋਫਟ ਅਤੇ ਹਾਰਡ ਡਿਸਕ ਅਨੁਸਾਰ ਵੈਬਸਾਈਟ ਬਣਵਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

+91-94640-83029
+91-95699-98747

info@webmediaart.com
www.webmediaart.com

When tired of all treatments for any disease at any age TRY

HOMEOPATHIC

EXPERIENCED CONSULTANT PHYSICIAN SINCE 1973

ਹੋਰ ਇਲਾਜਾਂ ਤੋਂ ਬੱਕ ਗਏ ਹੋ ਤਾਂ ਹੋਮੀਉਪੈਥੀ ਅਜਮਾਉ

WE SELL HOMEOPATHY MEDICINES

ਅਰਥਰਾਈਟਸ, ਦਮਾ, ਸ਼ੂਗਰ, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਪੱਥਰੀ, ਖਾਰਿਸ਼, ਮੁਹਾਸੇ, ਵਜਨ ਦਾ ਘਟਣਾ ਜਾਂ ਵਧਣਾ, ਜਨਾਨਾ ਤੇ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਪੱਕਾ ਇਲਾਜ

GURDIP SINGH SANDHU
DHMS-Gold Medalist, BAMS, MDH, INDIA
Ex Principal Homeopathic medical colleges in India,
Prof., Chief Medical Officer,
Ex Member NCH and CA Homeomedical Society
Working under act SB 577 state of CA

Cell Phone: 408 687 1899
Office: 925 999 8278
7021 village park way Dublin ca 94568
Email: homeomedicine@yahoo.com

ਡਾ ਸੰਧੂ ਦੇ ਲਾਈਵ ਸਿਹਤ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੁਣਨ ਲਈ
ਜੱਸ ਪੰਜਾਬੀ ਟੀ ਵੀ ਤੇ ਰੇਡੀਓ SabRang ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸੁਣੋ

(Download Sub Rang Radio station application)

Homeopathicvibes

We treat Acute and chronic diseases like Asthma, Allergies, Mood swings, Migraine, Anxiety, Depression, Insomnia, Bed wetting, Acne, Diabetes, Arthritis, PMS, Acidity, Indigestion, Hot flashes, Blood Pressure, Kidney stones, Neuralgic pains, Skin disorders, especially non specific headaches and many more....

Now we have two locations :

940, E. El Camino Real, Sunnyvale, CA 94087

Office : (408) 737-7100 Fax: (408) 737-7102

39039 Paseo Padre Pkwy Suite

#209 (upstairs) Fremont CA 94538

www.homeopathicvibes.com

We sell and ship homeopathic remedies through out North America.

ਸਮੂਹ ਸਰਪ੍ਰਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ

Harminder Singh Gill D.H.M.S;B.C.I.H

(Ex Homeopathic Medical officer Punjab Govt.)

CAPITAL SERVICES

ਸਾਰੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਇਕੋ ਥਾਂ

- ਇੰਡੀਅਨ ਪਾਸਪੋਰਟ
- ਇੰਡੀਅਨ ਵੀਜ਼ਾ, OCI
- ਮੁਖਤਿਆਰਨਾਮਾ
- ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸਰਵਿਸਜ਼
- ਸਿਟੀਜਨ, ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ
- ਫੈਮਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ

- * ਕਾਰ ਟਰਾਂਸਫਰ/ਸਟਿੱਕਰ
- * ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ : ਕਾਰ, ਘਰ ਤੇ ਬਿਜਨਸ
- * ਲਾਈਵ ਸਕੈਨ/ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟ
- * ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ, ਮੇਲ ਬੋਕਸ, ਫੈਕਸ, ਕਾਪੀ,
- * ਬਿਜਨਸ ਕਾਰਡ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡਾ
ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਮਰੀਕਾ
ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਆਇਆ
ਹੈ ਤਾਂ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ
ਤਰਾਵਿਗ ਲਾਇਸੰਸ ਲੈਣ
ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

Call, Banga (916) 427-4321, Fax (916) 258-0441
Email : sacramento99@yahoo.co. website: capitalservices.us

ALL STATE INSURANCE

ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇਨਸੋਰੈਂਸ ਵਾਸਤੇ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ
ਇੱਕ ਕਾਲ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਵੱਡੀ ਬੱਚਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ

AUTO HOME LIFE HEALTH BUSINESS

Avninder Singh

Insurance Specialist, CA --LIC: #0822501

Phone : (510) 441-7490

(877) 441-7490

FAX : (510) 441-2537

ADDRESS : 30042 MISSION BLVD
SUITE #221, HAYWARD, CA 94544

ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਬਨਾਮ 15 ਅਗਸਤ ਦੇ ਜਸ਼ਨ

‘ਕਾਅਬੇ ਕਿਸ ਮੂੰਹ ਸੇ ਜਾਓਗੇ ਗਾਲਿਬ ਸ਼ਰਮ ਤੁਮਕੋ ਮਗਰ ਨਹੀਂ ਆਤੀ।’

ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

੦੦੧-੬੦੪-੮੨੫-੧੫੫੦

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਾਰ ਪਹਿਲੀ ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਿਹਾੜਾ’ ਨਹੀਂ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਸੈਂਕੜੇ ਵਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਡਿਜਨਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ‘ਤੇ ਹੋਏ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਦਰਦ ਭਾਰੂ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਹਾਲਾਤ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਕਿਸਾਨ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਉਤਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਬਲ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਨੌਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਲ, ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੱਤ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੇਟ ਅਜਿਹੇ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਲੋਕ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ 15 ਅਗਸਤ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਜਾਵੇ।

ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦਿਹਾੜੇ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨਾ, ਪਰ 15 ਅਗਸਤ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣੇ ਦੋਗਲੀ ਨੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਬਾਰੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਉਪਰ ਕਰਾਰੀ ਚੋਟ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਇਕ ਸ਼ੇਅਰ ਪੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ੇਅਰ ਅਖਾਣ ਵਾਂਗ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ੇਅਰ ਸ਼ਾਇਰ ਸ਼ੌਕ ਬਹਿਰਾਇਚੀ (1884-1964) ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਕ ਸਿਆਸੀ ਜਲਸੇ ਮੌਕੇ ਤਿੱਖਾ ਵਿਅੰਗ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਸ਼ੇਅਰ ਇਉਂ ਪੜਿਆ ਸੀ, ‘ਬਸ ਏਕ ਹੀ ਉੱਲੂ ਕਾਫੀ ਥਾ, ਬਰਬਾਦ ਗੁਲਸਿਤਾਂ ਕਰਨੇ ਕੋ ਹਰ ਸ਼ਾਖ ਪੇ ਉਲੂ ਬੈਠਾ ਹੈ,

ਅੰਜਾਮ -ਏ-ਗੁਲਸਿਤਾਂ ਕਿਆ ਹੋਗਾ?’

ਗੁਰਬਤ ਤੇ ਗੁਮਨਾਮੀ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਇਰ ਸ਼ੌਕ ਬਹਿਰਾਇਚੀ ਦਾ ਇਹ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ੇਅਰ ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 74 ਸਾਲ ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਾਲਾਤ ‘ਤੇ ਪੂਰਾ ਢੁਕਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ‘ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ’ ਖਿਲਾਫ਼ ਕਿਸਾਨ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਨਵਵਾਦ ਉਤੇ ਫਿਰਕੂਵਾਦ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਉਤੇ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦਾ, ਨੰਗਾ - ਚਿੱਟਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਢਾਂਚਾਗਤ ਨਸਲਵਾਦ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਸਿਖਰਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਹੁ-ਸੰਖਿਆਵਾਦ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਜਜ਼ਬ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੂਲੋਂ ਹੀ ਮਿਟਾਉਣ ‘ਤੇ ਤੁਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਵਰਗੇ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਜੇਲਾਂ ਵਿਚ ਡੱਕੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਕਰਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜ਼ੁਰਮ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚਲੇ ‘ਸ਼ੈਕੁਲਰਿਜ਼ਮ’ ਭਾਵ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਚਾਹੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਜੇ ਹਟਾਏ

ਨਹੀਂ ਗਏ, ਪਰ ਸੱਤਾ ਤੇ ਸਥਾਪਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਹਾਰ ਤੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਕਦੋਂ ਦੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵਾੜ ਹੀ ਖੇਤ ਨੂੰ ਖਾਣ ਲੱਗ ਪਵੇ ਅਤੇ ਰੱਖਿਅਕ ਹੀ ਭੱਖਿਅਕ ਬਣ ਜਾਣ, ਤਾਂ ਪੀੜਤ ਦੇ ਬਚ ਸਕਣ ਦੀ ਆਸ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਉਂ ਹਰ ਟਹਿਣੀ ‘ਤੇ ਬੈਠੇ ਸਿਆਸੀ ਉਲੂਆਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਰੂਪੀ ਬਾਗ਼ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਹੋਣੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਹੈ? ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਦੁਖੀ ਜਨਤਾ ਸ਼ਾਇਰ ‘ਇਰਤਜ਼ਾ ਨਿਸ਼ਾਤ’ ਦੇ ਕਹਿਣ ਵਾਂਗ ਅੱਜ ਮੋਦੀ ਤੋਂ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ:

‘ਕੁਰਸੀ ਹੈ ਤੁਮਹਾਰਾ ਜਨਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਨਹੀਂ

ਕੁਛਕਰਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਤੋਂ ਉੱਤਰਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਤੇ।’ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ - ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਬਿਗਲ ਬਜਾਇਆ ਸੀ। ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਾਂ ‘ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਟੇਟਸ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ’ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਸੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚਾ ਭਾਵ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮੂਹ ਰਾਜ, ਉਥੋਂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ, ਮੂਲਵਾਸੀ ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਆਪਣਾ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪਹਿਰਾਵੇ, ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਬੋਲ-ਚਾਲ ਅਤੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦਾ ਪੂਰਨ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਸਕਣ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਸੱਤਾ ਦਾ ਭਾਰੀ ‘ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ’ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ‘ਧਰੁਵੀਕਰਨ’। ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਆਪਣੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਪੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਨਾਲ ਤੰਗ ਨਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਸੁਆਰਥ ਲਈ, ਸਿਆਸੀ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਨਾ ਕਰੇ। ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਇਸ ਸੋਚ ਨਾਲ ਅੱਜ ਜਿਵੇਂ ਖਿਲਵਾੜ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ‘ਤੇ ਸੁਆਲ ਖੜੇ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨਾਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਖਿਲਵਾੜ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ 14-15 ਅਗਸਤ 1947 ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਕ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਹੋਏ। ਅਜਿਹੇ ਦੁਖਾਂਤ ਨੂੰ ਜਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਮਨਾਉਣਾ ਕਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ? ਇਹ ਬੌਧਿਕ ਦੀਵਾਲੀਆ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ? ਅਜਿਹੇ ਦੁਖਾਂਤ ‘ਤੇ ਮਾਤਮ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣ ਦੀ। ਅਖੌਤੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਂ ‘ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ 1975 ਵਿਚ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਲਾ ਕੇ ਲੋਕਰਾਜੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ, ਅਜਿਹੀ ਮੰਦਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੀ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਅੰਦਰ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋੜਨ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਖਰੀਦੋ-ਫ਼ਰੋਖਤ ਦਾ ਧੰਦਾ ਜ਼ੋਰਾਂ ‘ਤੇ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵੇਲੇ ਇੰਦਰਾ

ਗਾਂਧੀ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਾਇਰ ਡਾ. ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਕੁਮਾਰ ਤਿਆਗੀ ਨੇ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਅੱਜ ਉਹ ਮੋਦੀ ‘ਤੇ ਵੀ ਪੂਰਾ ਢੁੱਕਦਾ ਹੈ ‘ਏਕ ਗੁੜੀਆਂ ਕੀ ਕੀਦੀ ਕਨਪੁਤਲੀਓ ਮੈਂ ਜਾਨਹੈ। ਆਜ ਸ਼ਾਇਰ ਯੋਗ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖ ਕੇ ਹੋਰਾਨ ਹੈ। ਮਸਲ ਹਤ ਆਮੇਜ਼ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸਿਆਸਤ ਕੇ ਕਦਮ ਤੂ ਨਾ ਸਮਝੇਗਾ ਅਭੀ ਤੂ ਅਭੀ ਇਨਸਾਨ ਹੈ। ਕੱਲ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਮੇਂ ਮਿਲਾ ਵੋਹ ਚੀਬੜੇ ਪਹਿਨੇ

ਹੋਏ ਮੈਨੇ ਪੂਛਾ ਨਾਮ ਬੋਲਾ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਹੈ।’

ਜੰਮੂ- ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 370 ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਨੂੰ 5 ਅਗਸਤ 2019 ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤੇ ਉਥੋਂ ਦੀ ਅਤਿ-ਦਰਦਨਾਕ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੂਲੋਂ ਹੀ ਉਖੜ ਗਈ। ਸਿਤਮਜ਼ਰੀਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ 5 ਅਗਸਤ ਦਾ ਦਿਨ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨਬੰਦੀ ਅਤੇ 71 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਦੁਖਦਾਈ ਦਿਨ ਸੀ, ਪਰ 5 ਅਗਸਤ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਹੀ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿਚ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਥਾਂ ‘ਤੇ, ਮੰਦਿਰ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਭੂਮੀ ਪੂਜਨ ਵਜੋਂ ਚੁਣਨਾ ਖ਼ਾਸ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ‘ਤੇ ਲੂਣ ਛਿੜਕਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ। ਇਹ ਉਹੀ ਪੀੜਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਫਿਰਕੂ ਸਾਂਝ ਤੋੜਨ ਅਤੇ ਤਣਾਓ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ, ਨਾਸ਼ੂਰ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ‘ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ’ ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਦੱਸਣਾ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਵੀ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗਾਲਿਬ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਹ ਸ਼ਿਅਰ ਹੈ :

‘ਕਾਅਬੇ ਕਿਸ ਮੂੰਹ ਸੇ ਜਾਓਗੇ ਗਾਲਿਬ ਸ਼ਰਮ ਤੁਮਕੋ ਮਗਰ ਨਹੀਂ ਆਤੀ।’

ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਮਿਲਕੇ, ਬਸਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਨਸਲਵਾਦ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੜੇ, ਉਨਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਆਜ਼ਾਦ ਲੋਕ ਰਾਜ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਸੰਘ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ‘ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਜਗਾ ‘ਤੇ ਮੰਦਿਰ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਲਈ ਭੂਮੀ ਪੂਜਨ ਨੂੰ ‘ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ’ ਦੁਹਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਧਿਆਇ ਗਰਦਾਨਣਾ ਕਿਵੇਂ ਉਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਮਸਜਿਦ ਦਾ ਮਲਵਾ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਭ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲ ਕੇ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨਾ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹਨ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘ ਦੇ ਆਗੂ ਸਾਵਰਕਰ ਆਦਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ‘ਮੁਆਫੀਆਂ ਮੰਗ’ ਕੇ ਜੇਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ, ਪਰ ਅੱਜ ਉਹ ‘ਦੇਸ਼ ਭਗਤ’ ਸਦਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਸਾਂਝਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਅੱਜ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ‘ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ’ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਭ ਦੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਨੂੰ ਮਲੀਆਮੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ‘ਇਕ ਦੇਸ਼ ਇਕ ਭਾਸ਼ਾ’ ਵਰਗੇ ਨਾਅਰੇ

ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਹੁ- ਗਿਣਤੀਵਾਦ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਦੇ ਤਾਅਨੇ ਮਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਰਕੂ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਕਾਂ ਪੱਖੋਂ ਵੰਡਣ ਵਾਲੇ, ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਘੁਣਤਰਾਂ ਵੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਦਿਨ ਵੀ ਵੇਖਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਅਜਿਹੇ ਜਬਰ ਦੀ ਖ਼ਤਾ ਲਈ ਨਤੀਜੇ ਭਾਅੰਕਰ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਾਇਰ ‘ਮੁਜ਼ੱਫ਼ਰ ਰਜ਼ਮੀ’ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਿਅਰ ਹੈ: ‘ਯੋਗ ਜਬਰ ਭੀ ਦੇਖਾ ਹੈ ਤਾਰੀਖ ਨਜ਼ਰੋਂ ਨੇ ਲਮਹੋਂ ਨੇ ਖ਼ਤਾ ਕੀ ਥੀ ਸਦੀਓਂ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਪਾਈ।’ ਸੱਤਾ ਦੇ ਧਰੁਵੀਕਰਨ ਦੀ ਕੋਹੜੀ ਤਸਵੀਰ ਦੇਖਣੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਨਵੰਬਰ 1984 ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੁਖਾਂਤ ਹੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ-ਤੰਤਰ ਦੀ ਆੜ ‘ਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ‘ਕਾਂਗਰਸ’ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਿਲ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਨ 2002 ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਅੰਦਰ ਮੁਸਲਿਮ ਕਤਲੇਆਮ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਮਗਰੋਂ ‘ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ’ ਨੂੰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰੀ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ। ਅੱਜ

ਪੁੱਛਿਆ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ, ਤੁਹਾਡੀ ਕਮਰ ਝੁਕ ਗਈ ਹੈ, ਦੇ ਜਵਾਬ ‘ਚ ਬਾਬਾ ਭਕਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਤਾਂ ਉਨਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਨਾ ਪਾ ਸਕੇ, ਪਰ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ 74 ਵਰੇ ਬੀਤਣ ਮਗਰੋਂ ਜੇਲਾਂ ਅੰਦਰ ਤਾੜੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ, ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਆਲੋਚਕ ਵੀ ਬਾਬਾ ਭਕਨਾ ਵਾਂਗ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ‘ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰਾਂ ਤੇ ਗਿੱਦੜਾਂ ਦੀਆਂ ਕਲੋਲਾਂ’ ਵਾਂਗ ਜਿਹੜੇ ਕੋੜਮੇ ਨੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਅੰਗਰੇਜ਼-ਪ੍ਰਸਤੀ ਕੀਤੀ, ਅੱਜ ਉਹ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਆਂ ਤੋਂ ‘ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ’ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਗਰੀਬੀ, ਅਨਪੜਤਾ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਜਬਰ- ਜਿਨਾਹ ਅਤੇ ਥਾਂ- ਥਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਕਤਲੇਆਮ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸੜਕਾਂ ‘ਤੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾ ਰਹੇ ਹੋਣ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਜਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ, ਸਗੋਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹਰ ਬਸ਼ਰ ਦੇ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿਚ ਅਲਾਮਾ ਇਕਬਾਲ ਦਾ ਇਹ ਸ਼ੇਅਰ ਚੋਟਾਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ‘ਮੁੱਦਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰੀ ਹੈਂ ਇਤਨੀਂ ਰੰਜੇ ਗਮ ਸਹਿਤੇ ਹੁਏ। ਸ਼ਰਮ ਸੀ ਆਤੀ ਹੈ ਇਸ ਵਤਨ ਕੋ ਵਤਨ ਕਹਿਤੇ ਹੁਏ।’

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੱਧ ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਏ ਤੂਫਾਨ ਨੇ ਮਚਾਈ ਭਾਰੀ ਤਬਾਹੀ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਬਿਨਾਂ ਬਿਜਲੀ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ

ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ/

ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ :-

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੱਧ ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਏ ਤੂਫਾਨ ਕਾਰਨ 9 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵਧ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੀ

ਬਿਜਲੀ ਗੁੱਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 8 ਲੱਖ ਲੋਕ ਇਕੱਲੇ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹਨ। ਓਹੀਓ ਵਿਚ 39,929 ਵਿਸਕਾਂਸਿਨ ਵਿਚ 44,829 ਤੇ ਇੰਡਿਆਨਾ ਵਿਚ 26,551 ਲੋਕ ਬਿਜਲੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ। ਭਾਰੀ ਬਾਰਿਸ਼, ਤੇਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ ਤੇ ਤੂਫਾਨ ਨੇ ਲੋਵਾ ਤੋਂ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਤੱਕ ਬਿਜਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਗਾ ਜਗਾ ਦਰੱਖਤ ਡਿੱਗੇ ਪਏ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਪਿਆ ਹੈ। ਦਰੱਖਤਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਲੋਕ ਅਜੇ ਤੂਫਾਨ ਕਾਰਨ ਫੈਲੀ ਗੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਹੋਰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤੂਫਾਨ ਆਇਆ ਜਿਸ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਡਿੱਗੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਕਾਰਾਂ ਨੱਪੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਮੌਸਮ ਬਾਰੇ ਕੌਮੀ ਸੇਵਾ ਨੇ ਅਜੇ ਹੋਰ ਤੂਫਾਨ ਆਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਭੰਗ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦਾ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਹੋਇਆ ਰਿਹਾਅ

ਕਿਹਾ ਮੈਨੂੰ ਡਰੱਗ ਤਸਕਰੀ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ

ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ/ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ:-ਡੈਟਰਾਇਟ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ) ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਹੱਦ ਉਪਰ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਇਕ ਟਨ ਤੋਂ ਵਧ ਭੰਗ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਤਸਬੀਰ ਸਿੰਘ (32) ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਏ ਦੋਸ਼ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਲਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਐਲਨ ਮਾਈਕਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰਾ ਮੁਵੱਕਲ ਡਰੱਗ ਸਮਗਲਿੰਗ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭੰਗ ਦੇ ਸੌਦਾਗਰਾਂ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਚ ਸਪਰਿੰਗਾਂ ਦਾ ਇਕ ਝੂਠਾ ਆਰਡਰ ਬਣਾਇਆ ਤੇ ਟਰੱਕ ਵਿਚ ਸਪਰਿੰਗਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਭੰਗ ਲੱਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਤਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟਰੱਕ ਵਿਚ ਕੰਪਰੇਸ਼ਨ ਸਪਰਿੰਗ ਲੱਦੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਦਕਿ ਲਦਾਈ ਸਮੇਂ ਕੋਵਿਡ-19 ਨਿਯਮਾਂ ਕਾਰਨ ਉਹ ਟਰੱਕ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ। ਤਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਿਹਾਈ ਉਪਰੰਤ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ 7 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪਾਸਾਰ ਵਿੱਚ ਆਈ ਗਿਰਾਵਟ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਈਸਾਈਕਰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣ

ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ ਪੱਤਰਕਾਰ

99142-58142

ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਕਾਂਸੀ ਦਾ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਕਦ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਖੇਡ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਇਹ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਾਡੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਦੇ ਰਹਿਣ ਤਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਹੋਰ ਚੰਗੇ ਨਤੀਜੇ ਆਉਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵੀ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਟੋਕੀਓ ਉਲੰਪਿਕ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੌਜ਼ੀਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਿਖ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਿਸਟਮ ਲੋਕਪੱਖੀ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਖਿਡਾਰੀ ਵੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਗੱਲੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੱਤਾ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਪਾਰ ਦੇ ਵਾਧੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਖੇਡਾਂ ਵੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਤਣਾਅ ਵੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸਿਸਟਮ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵੀ ਫੇਲ ਹੈ ਅਤੇ ਟੋਕੀਓ ਉਲੰਪਿਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਫੇਲ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਖਿਡਾਰੀ ਸੋਨ ਤਮਗੇ ਤੋਂ ਖੁੰਝਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਿਡਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਟੋਕੀਓ ਉਲੰਪਿਕ ਵਿੱਚ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਤਕਨੀਕੀ ਪੱਖੋਂ ਤਕੜੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਮਾਰ ਖਾ ਗਏ। ਹੁਣ ਗੱਲ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਬੀਬੀ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਇਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ

ਜਿਹੜੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਰਨਯੋਗ ਕਾਰਜ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਕੇ ਪੰਥਕ ਸਰਮਾਇਆ ਨਹੀਂ ਉਜਾੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਸਰਮਾਇਆ ਪੰਥਕ ਹਿਤਾਂ ਉਪਰ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜੁੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਫੋਨ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਤੇ ਬੀਬੀ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀ ਵੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਵਧੀਆ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਮੇਟੀ 'ਤੇ ਕਾਬਜ ਧਿਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਲੋੜਵੰਦਾ ਦੇ ਭਲੇ ਵਾਲਾ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਸਿੱਖ ਬੱਚੇ ਬੱਚੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਗੈਰ ਸਿੱਖ ਲੋੜਬੰਦ ਬੱਚੇ ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਦਾਨ ਮਿਲਦਾ ਹੋਵੇ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਇੰਜਨੀਅਰ ਕਾਲਜ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਤਨਖਾਹਾਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦੇਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕੀ, ਫਿਰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਇਹ ਕਰੋੜਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਸਾਰਥਿਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਧੀਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਠਹਿਰਨ ਲਈ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਾਮ ਅਰਦਾਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਸਰੀਆਂ ਦੇ ਆਸਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਸੁੱਖ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਲਾਨਾ ਬਜਟ ਅਰਬਾਂ ਦਾ ਬਜਟ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਗੁਰੂ ਕੀ ਗੋਲਕ ਦਾ ਪੈਸਾ ਲੰਗਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋਰ ਕਦੇ ਵੀ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਲਈ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪੈਸਾ ਵੀ ਜੇਕਰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਅਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ ਦਾਅ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਰਹੇ ਲੰਮੇ ਗੱਠਜੋੜ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਅਪਣੀਆਂ ਖੇਡ ਅਕੈਡਮੀਆਂ ਹੋਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਰਸਿੱਖ ਬੱਚੇ ਚੰਗੇ ਖਿਡਾਰੀ ਬਣਕੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹੋਣ, ਅਪਣੀਆਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਟੀਮਾਂ ਹੋਣ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ

ਵੱਲੋਂ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਬਜਟ ਦਾ ਵੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੀ ਜੀ ਆਈ ਵਰਗੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਕੋਈ ਲੋੜਵੰਦ ਆਪਣਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ। 5000 ਤੋਂ 8000 ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਆਰਜੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਾਠੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਲੋਕਡਾਉਨ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਘਰੇਲੂ ਹਾਲਤ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਰੋਟੀ ਤੋਂ ਮੁਖਾਜ਼ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਨਾ ਸਹਾਰਦਿਆਂ ਕੁੱਝ ਇੱਕ ਅਣਆਈ ਮੌਤ ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ

ਆਰਜੀ ਪਾਠੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਲਈ, ਜਦੋਂਕਿ ਬਾਹਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਲੰਗਰ ਉਸ ਮੌਕੇ ਵੀ ਲੱਗਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਧਰਨੇ ਵੀ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣ, ਓਥੇ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣੇ ਕਿੰਨੇ ਭ੍ਰਾਜਦਿਨ ਹਨ। ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪਾਸਾਰ ਵਿੱਚ ਆਈ ਗਿਰਾਵਟ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਈਸਾਈਕਰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗੋਲਕ ਦੇ ਦੁਰ-ਉਪਯੋਗ ਰੋਕਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੋਲਕ ਗਰੀਬ ਦਾ ਮੂੰਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਣੀ ਵੀ ਚਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬੇਹੱਦ ਤਰਸਯੋਗ ਹੈ, 10,10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਨਿਗੂਣੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਆਪਣੇ ਧੀਆਂ ਪੁੱਤਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਅਣ-ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਅ ਰਹੇ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਸਿਕਲੀਗਰ, ਵਣਜਾਰੇ, ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਓਟ ਆਸਰਾ ਭਾਲਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ 'ਤੇ ਕਾਬਜ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੇ ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਸਿਕਲੀਗਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਓਧਰ ਕਦੇ ਵੀ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਕਲੀਗਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਫੰਡ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬਾ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਲੜਾਕੂ ਵਾਰਸਾਂ ਗਰੀਬੜੇ ਸਿਕਲੀਗਰ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਲਈ ਕਦੇ ਹਮਾ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਤੱਕ ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਹੈ? ਸਿੱਖੀ 'ਚ ਜਾਤ ਪਾਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਮੁੜ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੋਚ ਦਾ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਦੇਣੇ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਰਨ ਡੇਢ ਸਾਲ ਤੋਂ ਬੰਦ ਐ ਪਾਕਿ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ

ਸੰਤਾਂ-ਮਹਾਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਹਾਲ ਕਰੋ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਕੋਰੋਨਾ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਬੰਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਸੰਤਾਂ-ਮਹਾਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਤ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤਰਨਤਾਰਨ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਤਰਨ ਤਾਰਨ, ਸੰਤ ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਾਗ ਵਾਲੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੇ ਬਾਬਾ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਡੇਢ ਸਾਲ ਤੋਂ ਬੰਦ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਲੇ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ ਭਾਰਤੀ ਕਾਰੀਗਰ, ਰਾਜ ਮਿਸਤਰੀ, ਪੱਥਰ ਦੇ ਮਿਸਤਰੀ ਅਤੇ ਪੱਥਰ ਦੀ ਨਿਕਾਸ਼ੀ ਦੇ ਮਿਸਤਰੀ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਹੀ 6 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾ ਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਸਾਲ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਵਿਚਾਲੇ ਛੱਡ ਕੇ

ਭਾਰਤ ਆ ਗਏ ਹਨ।

ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੂਨਾ ਮੰਡੀ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜੋ ਲਗਪਗ ਪੂਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੇਨ ਦਰਸ਼ਨੀ ਡਿਓਢੀ, ਲੰਗਰ ਘਰ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਹਸਨ ਅਬਦਾਲ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਿਖੇ ਹਸਨ ਅਬਦਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਜੋ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹੋ ਕੇ ਲੰਘਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਪਾਸੇ ਮੋੜ ਕੇ ਕੱਢਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਬਾਕੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਅਸਥਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਹਰਾ ਸਾਹਿਬ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵੀ ਛੱਡੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਮਾਧ ਜੋ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਹਰਾ ਸਾਹਿਬ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਪਾਸੇ ਹੈ, ਦੀ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਵਿਚ ਵਿਚਾਲੇ ਹੀ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਾਗ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬਾਬਾ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਤੰਬੂ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੇਨ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੈਂਟਰ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਵੀ ਰੁਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਵਿਚ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਮਿਸਤਰੀਆਂ, ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਵੀਜ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬੰਦ ਪਏ ਕਾਰਜ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਸਕਣ।

MORE SAVINGS.

TIRE DISCOUNTS FOR:

Trans-Alliance has partnered together with TA Truck Service to provide Trans-Alliance members with awesome discounts on tires. It's simple - Just give your DOT number to the TA Truck Service attendant at the time of purchase and the savings will be automatically deducted from your bill.

STEER

RM 180+ EM

\$299.00

RETAIL \$362.00

DRIVE

RM 852 EM

\$309.00

RETAIL \$376.00

TRAILER

RM 872 EM

\$279.00

RETAIL \$339.00

TRANS-ALLIANCE MEMBERS GET \$35 OFF RETAIL PRICE ON OTHER TIRE BRANDS

Pricing valid 8/1/2019 through 12/31/2019 for Trans-Alliance members ONLY. This promotion applies to the unit retail price. Pricing shown above is for 235/75R22.5 sizes only. Prices on other sizes may vary. Price does not include F.E.T., mounting labor, balancing, valve stem, stats, or local taxes. Some brand exclusions may apply.

TA TRUCK SERVICE

MORE SAVINGS. EXPERTISE. SOLUTIONS.

Visit ta-petro.com or find us on

Nasdaq Listed

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਅਸਲ ਤੇ ਮੂਲ ਸਿਆਸੀ ਮੁੱਦਾ: ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ

ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੁੜਦੇ ਰਹੇ

ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ

ਦੀਨੋਂ ਨੰਗ ਨੌਰੰਗੇ ਤੁਰਕੜੇ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸਿਆਸੀ ਖਾਹਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਮਨਭਾਉਂਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਕੇ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਖੁੰਘਾਰ, ਇਖਲਾਕੀਕੀ, ਰੱਤ-ਭਿੱਜੀ ਵੰਨਗੀ ਸਿਰਜੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਓਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਬਲ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਬੇਹੱਦ ਵਹਿਸ਼ਤ ਅਤੇ ਦਰਿਦਰੀ ਨਾਲ ਉਸ ਨੀਤੀ ਉੱਤੇ ਓਸ ਨੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਰਸਦੀ ਦੇ ਗੁਲਾਮੀ-ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣ ਗਿਆ। ਆਮ ਹਿੰਦੂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦਾ-ਕਰਦਾ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਉਸ ਦੇ ਨਰਕੀ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਮਨੋ-ਮਨ ਉਪਾਸ਼ਕ ਬਣ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿੰਦੂਆਂ ਹੱਥ ਰਾਜਸੀ ਤਾਕਤ ਆਈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਨਿਹਾਇਤ ਕਰੂਰ ਸਰੂਪ ਸਿਰਜ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਰੰਗੇ ਵਾਂਗੂੰ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕ ਬੰਨ ਲਿਆ। ਪਵਿੱਤਰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਨਿਰਮਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਹਿੰਦੂ ਵਰਗ ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ ਨੌਰੰਗੇ ਦੇ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਵੰਨਗੀ ਨੂੰ ਹੀ, ਹੱਥ ਤ੍ਰਿਸ਼ੂਲ ਤੇ ਡਮਰੂ ਫੜਾ ਕੇ ਅਤੇ ਮੱਥੇ ਮਨੁੱਖੀ ਖੂਨ ਦਾ ਤਿਲਕ ਲਾ ਕੇ, ਹਿੰਦੂਤਵ ਜਾਂ ਉਗਰ ਹਿੰਦੂ ਮੱਤ ਬਣਾ ਧਰਿਆ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵੰਨਗੀ ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਨੌਰੰਗੀਏ ਹਿੰਦੂ ਆਖਣਾ ਹੀ ਵਾਜਬ ਹੈ। ਨੌਰੰਗੀਏ ਹਿੰਦੂਆਂ (ਨੌਹਿੰਦੂਆਂ) ਨੂੰ ਆਪਣੀ 80-85% ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਆਈਨ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਰਾਜੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਿਲੀ ਅਥਾਹ ਤਾਕਤ ਉੱਤੇ ਨਾ ਤਸੱਲੀ ਹੋਈ, ਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਭੁੱਖ ਮਿਟੀ। ਉਹ ਨੌਰੰਗੇ ਵਾਂਗੂੰ ਧਾਰਮਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਭੜਕਾ ਕੇ ਬੇਮੁਹਾਰੀ ਸਿਆਸੀ ਤਾਕਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ 1947 ਤੋਂ ਹੀ ਤੁਰ ਪਏ।

ਗਿਣਤੀਆਂ-ਮਿਣਤੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਅਜਮਾਉਣ ਅਤੇ ਨੌਹਿੰਦੂ ਜਜ਼ਬੇ ਨੂੰ ਪੁਖਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਡੇਢ ਪ੍ਰਤੀ ਸੌ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਏਸ ਕੌਮ ਕੋਲ ਨਾ ਸਰਮਾਇਆ ਸੀ, ਨਾ ਸਿਆਸੀ ਤਾਕਤ, ਨਾ ਮੀਡੀਆ, ਨਾ ਹੀ ਨੌਹਿੰਦੂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਤਾਰੀਖੀ ਹਕੀਕਤ ਆਖਦੀ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਮਾਨਵਤਾ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਖੈਰਖਵਾਹ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਧਰਾਤਲ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਉੱਠ ਕੇ ਘਾਲਣਾਵਾਂ ਘਾਲੀਆਂ ਸਨ, ਯੁੱਧ ਲੜੇ ਸਨ, ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਰਾਜ ਸਿਰਜਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਦੀਆਂ ਬਾਅਦ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲੈਣ ਜੋਗਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਵੈਮਾਣ ਨੂੰ ਠੁੰਮਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਗੁਲਾਮੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਲੈਣ ਜੋਗਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨੌਹਿੰਦੂ ਆਪਣਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪਰਸਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਨੌਰੰਗੇ ਦੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਪੈੜਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ? ਜਿਸ ਨੇ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਪਿਉ, ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਭਰਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਨੌਹਿੰਦੂ ਨੇ ਆਈਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਖਰੜੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਸਮੇਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕ-ਹਕੂਕ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਏਸ ਨੇ ਅਬਾਦੀ ਨਾ ਵਟਾ ਕੇ ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਲੱਖ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਕਰਵਾਇਆ। 10 ਅਕਤੂਬਰ 1947 ਦੀ ਗ਼ਜ਼ਤੀ ਚਿੱਠੀ ਵਰਗੇ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਕਰ ਕੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕ ਵਿਧੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨੌਹਿੰਦੂ ਲੋਕਰਾਜ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਇਆ। ਇੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਕਤਵਰ ਸਿੱਖ ਨਾਸ਼-ਮੰਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਕਲਪ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਯੁੱਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ 'ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ, ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ, ਹਿੰਸਕ, ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਾਲੇ, ਹਿੰਦੂ

ਧਰਮ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ' ਪ੍ਰਚਾਰਨਾ ਸੀ। ਨਵੀਂ ਮਿਲੀ ਸਿਆਸੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਮੰਤਰ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਰਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਅੱਜ ਤੱਕ ਐਨੀਮਲ ਫ਼ਾਰਮ ਦੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਨੌਹਿੰਦੂ ਰਟਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੁੱਟ ਖਸ਼ੂਟ ਬੇਮੁੱਢ ਅਤੇ ਬੇਕਿਰਕ ਹੋ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦਿੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖ 80 ਪ੍ਰਤੀ ਸੌ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਓਸ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਮਦਰਦ, ਰਾਖੇ ਅਤੇ ਪਾਲਣਹਾਰ ਹਨ। ਪਰ ਮੁਆਮਲਾ ਸੱਚ-ਨਿਆਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਿਹਾ, ਆਸਥਾ ਦਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਓਸ ਆਸਥਾ ਦਾ ਜਿਸ ਨੇ ਭੀਮ ਕੋਲੋਂ ਪੁਲਾੜ ਵਿੱਚ ਹਾਥੀ ਸੁੱਟਵਾਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਾਲ ਹਨੂੰਮਾਨ ਕੋਲੋਂ ਸੂਰਜ ਨਿਗਲਵਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਖਰਬਾਂ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਘਾਣ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਪਝੱਤਰ ਵਰਿਆਂ ਤੋਂ ਹੋ ਰਹੇ ਮੰਤਰ ਦੇ ਜਾਪ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਾ ਅੱਜ ਵੀ ਹਰ ਗਲੀ-ਮੁਹੱਲੇ, ਸੱਤਾ ਦੇ ਗਲਿਆਰੇ ਵਿੱਚ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਿੱਖ ਗੁਲਾਮ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੌਹਿੰਦੂਵਾਦ ਦੀ ਬਸਤੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ।

ਪਿਛਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮੌਕੇ ਐਸੇ ਆਏ ਜਦੋਂ ਇਸ ਝੂਠੇ ਮੰਤਰ ਦਾ ਪਰਦਾ ਫ਼ਾਸ਼ ਹੋਇਆ ਪਰ ਨਾ-ਅਹਿਲ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਮੌਕਾ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਅੱਜ ਫੇਰ, ਲੰਮੇ ਅਰਸੇ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਕਰਿਸ਼ਮਿਆਂ ਦੇ ਹਾਣ ਦੇ ਢੋਅ ਢੁਕਾ ਕੇ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਮੰਤਰ ਦਾ ਤੋੜ ਲਾਗੂ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਸਦਾ ਲਈ ਨਿਜਾਤ ਦਿਵਾ ਸਕਣ। ਜਿੰਨਾਂ ਸੌਖਾ ਇਹ ਅੱਜ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੌਖਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਹਿੰਦੂ ਗੁੰਮਗਾਹਕੁੰਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੰਤਰਮੁਗਧ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਨੌਹਿੰਦੂ ਦੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਮਾਰੂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਰਸਾਣ ਅੰਦੋਲਨ ਨੰਗਾ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਆਰਥਕ ਨੀਤੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਘਾਤਕ ਸਿੱਧ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਨੌਹਿੰਦੂ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਰੋਲ ਲੱਛਮੀ-ਪੂਜਕ ਸਿੱਧ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਮਾਮੂਲੀ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਤੂਲ ਦੇ ਕੇ ਇਹ ਹਿੰਦੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪਾੜੇ ਦਾ ਬੀਅ ਬੀਜ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲਦੇ ਗਰੀਬਾਂ, ਨਿਤਾਣੇ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਹੱਦ ਬੇਕਿਰਕ ਅਤੇ ਜ਼ਾਲਮਾਨਾ ਰਵੱਈਆ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਦੇਸ਼-ਵਿਰੋਧੀ ਖੋਮੇ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਹਜ਼ੂਮੀ ਕਤਲਾਂ, ਬਲਾਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਘਟੀਆ ਹੱਥਕੰਡੇ ਵਰਤ ਕੇ ਇਹ ਇਖਲਾਕੀ ਦਿਵਾਲੀਏਪਣ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਕੌਮੀ ਪੜਤਾਲ ਏਜੰਸੀ ਬਣਾ ਕੇ, ਪੈਗਾਸਸ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਨ ਲਾ ਕੇ ਇਹ ਅਨਿਆਂਕਾਰੀ ਜ਼ਾਲਮ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਿਰਜਣ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰ ਪਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਲਫ਼ਜ਼ ਵਿੱਚ ਆਖੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਭਸਮਾਸੂਰ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਆਦਮ-ਬੇ ਆਦਮ-ਬੇ ਪੁਕਾਰਦਾ ਸਰਵਨਾਸ਼ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਤੀਰੇ ਦੇ ਐਨ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਨੇ ਵੇਖ ਲਏ ਹਨ। ਹਰ ਮਜ਼ਹਬ, ਇਲਾਕੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਹ ਆਮ ਧਾਰਨਾ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਕਲਿਆਣ ਦੀ ਜਰਨੈਲੀ ਸੜਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੁਰੂਆਂ-ਪੀਰਾਂ ਦੇ ਕਲਾਮ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮੋਕਲੇ ਵਿਹੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਉਸ ਸ਼ੁੱਧ ਪੁਰਾਤਨ/ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਤੱਕ ਅੱਪੜਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਏਸ ਗੁਰੂ-ਵੇਗ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਲਿਆ ਹੈ। ਨੌਰੰਗੀ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਝੂਠਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਫਰੋਬ ਹੈ, ਸੱਤਾ ਅਤੇ ਧਨ ਦੀ ਹਵਸ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਉੱਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਸਿਰਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਨਕਾਰਨ/ਤਿਆਗਣ ਯੋਗ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਅਸਲ ਮੁੱਦਾ, ਜੋ ਸਭ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਹੈ, ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ 1947 ਤੋਂ ਘੜੇ ਨੌਰੰਗੀ ਹਿੰਦੂਤਵ ਨੂੰ

ਤਿਆਗਣ ਦੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ (ਦਰਅਸਲ ਹਿੰਦ ਦੇ) ਗਲ ਪਿਆ ਨਾਗ-ਵਲ, ਸਦਾ ਲਈ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਨੌਹਿੰਦੂਵਾਦ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਲਈ ਸੁਹਿਰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ ਕਤਲੇ-ਹੁਸੈਨ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮਰਗੋ-ਯਜ਼ੀਦ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਕਦੇ ਵੀ ਇੱਕ ਮੁਲਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਫ਼ਤਹਿ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਏਸ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ 500 ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਘਰਾਣੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਕੀ ਦੇ ਮੁਲਕ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਿਆਸੀ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਰਾਜੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸੰਧੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਧੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਕਈ ਸੂਬੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਸਿੱਧਾ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ, ਆਪਣੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ, ਸਹੂਲਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਲਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਕਈ ਕੌਮਾਂ, ਕਈ ਸੱਭਿਅਤਾਵਾਂ, ਬੋਲੀਆਂ, ਕਈ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਅਕੀਦਿਆਂ, ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਅਤੇ ਧਾਰਮਕ ਅਨੁਭਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਣ ਦੇ ਰਾਹ ਚੱਲਣਾ ਸਾਰਥਿਕ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਜਦੋਂ 1857 ਦੀ ਸਿਪਾਹੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਰਾਣੀ ਨੇ ਹਕੂਮਤ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਲਈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜੇ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਨੇਮ ਆਦਿ ਘੜੇ ਗਏ। 1860 ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਤਰਜ਼ੇ-ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਖ਼ੁਲਾਸਾ ਸੀ ਇੰਡੀਅਨ ਕਾਊਂਸਲ ਐਕਟ 1862। ਇਸ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਇੱਕਜੁੱਟਤਾ ਅਤੇ ਬੋਲੀ ਦੀ ਇੱਕਸਾਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਬੇ ਤਰਾਸ਼ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਆਈਨ ਨੂੰ ਰੂਪ ਦਿੰਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਨੇ 16 ਜੁਲਾਈ 1947 ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਮੁੱਢਲੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਤੋਰਿਆ ਗਿਆ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਥਾਵੇਂ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਚਾਹਵਾਨ ਕੌਂਗਰਸ ਤਨਜ਼ੀਮ ਵੀ ਏਸੇ ਰਾਹ ਦੀ ਪਾਂਧੀ ਬਣੀ। ਇਸੇ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਆਖ਼ਰੀ ਅਹਿਮ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕੈਬਨਿਟ ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ 16 ਮਈ 1946 ਦਾ ਐਲਾਨ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਵੀ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਉੱਤੇ ਟੇਕ ਸੀ।

9 ਦਸੰਬਰ 1946 ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਆਈਨ ਘਾੜਨੀ ਸਭਾ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ। ਇਹ ਕਬੀਨਾ ਮਿਸ਼ਨ ਐਲਾਨ ਉੱਤੇ ਹੀ ਉਸਾਰੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਭਾ ਦਾ ਮੁੱਢਲੇ ਟੀਚੇ ਦਾ ਮਤਾ (Objectives Resolution) ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨੇ 13 ਦਸੰਬਰ 1946 ਨੂੰ ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, 'ਇਹ ਆਮ ਮਤੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਖਤਾ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਤਿਗਿਆ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਸਹੁੰ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਸਪਰਪਣ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਸਲਾਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਖੜੇ ਕਰ ਕੇ ਪਾਸ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਬਲਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਣ ਕਰੀਏ।' ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਨੀਂਹ ਉੱਤੇ ਆਈਨ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਉਸਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਸੂਬਿਆਂ ਕੋਲ ਮੁਢਲੇ ਹੱਕਾਂ (Residuary powers) ਸਮੇਤ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ 17 ਅਤੇ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ 1947 ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਿਆ ਗਿਆ। ਉੱਜਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮੁਆਮਲਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਮੁੱਢਲੇ ਮਤੇ ਮੁਤਾਬਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਵੱਖਰੇ ਵੋਟ ਅਧਿਕਾਰ (communal representation) ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਨਾਲ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਚੁਣਨ ਦਾ ਹੱਕ

ਮਿਲਿਆ। ਸੂਬੇ ਬੋਲੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸਿਰਜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਐਸਾ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਈਜਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵੇ। 8 ਅਗਸਤ 1947 ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਆਇਆ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਇਸੇ ਮਹੀਨੇ ਇਸ ਆਈਨ ਦੇ ਖਰੜੇ ਦੇ 14ਵੇਂ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੁਖਾਵੀਂ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਕੌਮ, ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਮੁਫ਼ੀਦ ਜਾਣ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ 14 ਅਗਸਤ 1947 ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਘਾੜਨੀ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ।

15 ਅਗਸਤ 1947 ਦੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਝੰਡਾ ਝੁਲਾਉਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਬਗਲ ਦੀਆਂ ਛੁਰੀਆਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਈਆਂ, ਨਹੁੰਦਰਾਂ ਤਿੱਖੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਦੰਦ ਸ਼ਰੇਆਮ ਬੜੀ ਬੇਹਯਾਈ ਨਾਲ ਵਿਖਾਏ ਜਾਣ ਲੱਗੇ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਕੁਕਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਰਿਆਇਤਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਘਾੜਨੀ ਸਭਾ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨਾਲ ਦਰਜ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਭਾ ਦੀ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਘੋਰ ਲਾਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਈ। ਪੂਛ ਨੇ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਪਟਕਾ ਕੇ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਮਾਰਿਆ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਘਾੜਨੀ ਸਭਾ ਦੀ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਪਾਏ ਦੀ ਇਖ਼ਲਾਕੀ ਬੇਹੁਦਗੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਨਾ ਕਦੇ ਫੇਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਨੌਰੰਗੀਏ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੀ।

ਅਗਾਂਹ ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌ-ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹ ਮੱਚੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਾਡਾ, ਪੋਟਾ ਵਰਗੇ ਗ਼ੈਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਹਾਇਤ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਘੜੇ, ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਹਿੱਕ ਦੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀ ਲੁਟਾਇਆ। ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਰੋਲ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਧਾਇਆ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਦਿਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ, ਸਿੱਖਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ, ਦਲਿਤਾਂ ਬਣ-ਵਾਸੀਆਂ, ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੱਜ ਕੇ ਹੋਲੀ ਖੇਡੀ। ਆਖ਼ਰ ਅੱਜ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੈ ਕਿ ਬਾਕੀਆਂ ਦੀ ਨਾ ਪੁੱਛ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹਿਦ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਲੀਆਮੇਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹਿੰਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਵੈਮਾਣ ਵਾਲਾ ਤਾਕਤਵਰ ਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇਣੀ ਹੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਉੱਤਮ ਸਿਆਸੀ ਸੋਚ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਅਹਿਦ ਹੈ ? ਹਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਸਿਆਸੀ ਤਨਜ਼ੀਮ ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਚਾਰ ਅੱਖਰ ਉਠਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸੀਨੇ ਉੱਤੇ ਲਿਖੀ ਰਾਮ-ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਪੜ ਕੇ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸਮਝ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ 7 ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਅਥਾਹ ਤਾਕਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਪਚਾ ਸਕਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਏਸ ਪਾਸ਼ਵੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਵੱਢਣ-ਟੁੱਕਣ, ਦਬਾਉਣ, ਡਰਾਉਣ, ਧਮਕਾਉਣ, ਲੁੱਟਣ ਦੇ ਦਾਨਵੀ ਕਰਮਾਂ ਲਈ ਹੀ ਵਰਤ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਨਸਲ, ਧਰਮ, ਰੰਗ ਦੇ ਅਸਲ ਰਾਖੇ, ਹਿੰਦ ਦੇ ਅਸਲ ਵਾਰਸ ਅਤੇ ਸਦੀਆਂ ਦੇ ਅਜ਼ਮਾਏ ਸੇਵਾਦਾਰ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਗਰਕਦੀ ਜਾਂਦੀ ਧਰਤ ਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਦੇਣ, ਇਥੋਂ ਦੇ ਨਿਰਦੋਸ਼, ਨਿਤਾਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਢਾਲ ਬਣਨ। ਅਜਿਹਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਨਿਆਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜ਼ੋਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਕਰਨ। ਹਿੰਦ ਦੀ ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤੀ ਦੇ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਕੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬਿਨਾ ਉਡੀਕ ਤੁਰੰਤ ਆਰੰਭ ਹੋ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੁਹਿਰਦ ਸ਼ਹਿਰੀ ਨਵੇਂ ਇਨਕਲਾਬ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦੇਣ, ਅਸਲ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜੰਗ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕਮਰਕੱਸੇ ਕਰ ਲੈਣ।

ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ

◌ ਪਾਬੰਦੀ 21 ਸਤੰਬਰ 2021 ਤੱਕ ਰਹੇਗੀ ◌ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ੱਕੀ ਕੋਰੋਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੇ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਮਹਿੰਗਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸਫਰ

ਟੋਰਾਂਟੋ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ 21 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਅੰਦਰ ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਪਸਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਵਧਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ਿਆਈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਥਾਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੁਣ 21 ਸਤੰਬਰ 2021 ਤੱਕ ਰਹੇਗੀ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸਲਾਹ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਯਾਤਰੀ ਉਡਾਣਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਵੀਂ ਵਾਰ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਪਾਬੰਦੀ ਵਧਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ 21 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ 21 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹੇਗੀ।

ਕਾਬਿਲੇਗੋਰ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ 35 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ 500 ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੂਬੇ ਕੇਰਲ ਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮਾਮਲੇ 4 ਲੱਖ 2 ਹਜ਼ਾਰ 188 ਹਨ। ਹੁਣ ਤਕ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਰਿਕਵਰੀ 3 ਕਰੋੜ 11 ਲੱਖ 39 ਹਜ਼ਾਰ 457 ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤਕ 4 ਲੱਖ 28 ਹਜ਼ਾਰ 309 ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਨੂੰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ 'ਮੋਟਾ ਪੈਸਾ'

ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ੱਕੀ ਕੋਰੋਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੇ ਸਫਰ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਮਹਿੰਗਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਟਿਕਟ ਸਸਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸੈਂਕੜੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰਨ ਲਈ ਤਰਸ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਅਜੇ ਕੋਈ ਢਿੱਲ ਹੁੰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ।

ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਰਨ ਜਿੱਥੇ ਇਕ ਵਾਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਲਾਈਟਾਂ

ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਲੰਮੇਂ ਅਰਸੇ ਬਾਅਦ ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਮਾਹੌਲ ਸੁਖਾਵਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਫਲਾਈਟਾਂ 'ਤੇ ਲਾਈ ਰੋਕ ਹਟਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਏਅਰਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਰੋਣਕਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲੱਗੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹਟਾ ਕਾਰਨ ਆਵਾਜਾਈ ਆਮ ਹੋ ਗਈ।

ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਖਾਸ ਕਰ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਲਈ 72 ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਆਰਟੀ-ਪੀਸੀਆਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੇ ਉਤਾਵਲਿਆਂ ਨੇ ਜੁਗਾੜ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ੱਕੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਹੋਇਆ ਇੰਝ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਲੈਬਾਰਟਰੀਆਂ 'ਤੇ ਹੋਏ ਆਰਟੀ-ਪੀਸੀਆਰ ਟੈਸਟ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਪਤਾ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ੱਕੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਕੋਰੋਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਖਾਸ ਕਰ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਕੋਰੋਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸਖਤ ਰੁਖ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਸੱਚ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਫ਼ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਗਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਹੀ ਐਨਆਰਆਈ ਵੀ ਇੰਡੀਆ ਫਸ ਗਏ ਹਨ।

ਇੰਝ ਕੱਢਿਆ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਦਾ ਰਾਹ

ਜਗਰਾਓਂ ਦੇ ਸੂਆ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਨਾਮੀ ਗੋਇਲ ਟਰੇਵਲਜ਼ ਐਂਡ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਿਸ਼ੀ ਪੁਰੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਥੋਂ ਦੀਆਂ ਕੋਰੋਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਫੇਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਲਈ ਐਨਆਰਆਈ ਵਾਇਆ ਮਾਲਦੀਪ, ਕੈਰੋ, ਬੈਲਾਗੇਰਡ ਤੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਸਟੇਅ

ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਫਲਾਈਟ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਕਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਐਨਆਰਆਈਜ਼ ਦੀ ਕੋਰੋਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਉਣ ਨੂੰ 24 ਤੋਂ 48 ਘੰਟੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਯਾਤਰੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸਟੇਅ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਟੇਅ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚ ਉਕਤ ਯਾਤਰੀ ਨੂੰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਲਈ ਟਿਕਟ ਢਾਈ ਲੱਖ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਵਾ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤਕ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੰਨੇ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਯਾਤਰੀ ਏਅਰਲਾਈਨ, ਏਅਰ ਕੈਨੇਡਾ, ਲਫਥਾਨਸਾ, ਕਤਰ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਫਲਾਈਟਾਂ ਦਾ ਸਫਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਕੁੱਝ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਖੋਲੀਆਂ ਫਲਾਈਟਾਂ

ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਿਸ਼ੀ ਪੁਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ, ਜਰਮਨ, ਪੈਰਿਸ, ਅਮਰੀਕਾ, ਦੁਬਈ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸਿੱਧੀਆਂ ਫਲਾਈਟਾਂ ਖੋਲੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਲਈ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਨਿਯਮ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਕੋਰੋਨਾ ਟੈਸਟ, ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਕੁਆਰੰਟਾਈਨ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਯੂ.ਕੇ. ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ

16 ਤੋਂ ਚੱਲੇਗੀ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਲੰਡਨ ਸਿੱਧੀ ਉਡਾਣ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਯੂ.ਕੇ. ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਵਜੋਂ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ 16 ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਲੰਡਨ ਦੇ ਹੀਥਰੋ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਵਿਚਾਲੇ ਸਿੱਧੀ ਉਡਾਣ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫਲਾਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇਨੀਸ਼ੀਏਟਿਵ ਦੇ ਗਲੋਬਲ ਕਨਵੀਨਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਕਾਸ ਮੰਚ ਦੇ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਸਕੱਤਰ ਸਮੀਪ ਸਿੰਘ ਗੁੰਮਟਾਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਲੰਡਨ ਹੀਥਰੋ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਇਕ ਸਿੱਧੀ ਉਡਾਣ ਚਲਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਡਾਣਾਂ ਨੂੰ ਯੂ.ਕੇ. ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 8 ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਂ 'ਲਾਲ' ਸੂਚੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਏਬਰ' ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਹ ਉਡਾਣ ਹਰ ਸੋਮਵਾਰ ਲੰਡਨ ਹੀਥਰੋ ਤੋਂ ਦੁਪਹਿਰ

ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੁਬਈ 10 ਸਤੰਬਰ ਤਕ ਵਿਜਟਰ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕੈਟਾਗਰੀ ਦੇ ਯਾਤਰੀ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਟਿਕਟ ਸਿਰਫ 80 ਹਜ਼ਾਰ 'ਚ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਲਈ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਪਾਪੜ ਵੇਲਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਢਾਈ ਤੋਂ ਸਵਾ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਲਈ ਸਿਰਫ 80 ਤੋਂ 85 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਟਿਕਟ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਐਨਆਰਆਈਜ਼ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਮਜਬੂਰਨ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਤੇ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕੈਟਾਗਰੀ ਵਾਲੇ ਮਹਿੰਗੀ ਟਿਕਟ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਫਸੇ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਸ਼ੇਖੂਪੁਰਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਤੇ ਐਨਆਰਆਈ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪ੍ਰੈਲ 'ਚ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਕੈਨੇਡਾ ਲਈ ਟਿਕਟ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਫਸੇ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਮਹਿੰਗੀ ਟਿਕਟ ਲੈਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਹੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਰੀਦੀ ਹੋਈ ਏਅਰਲਾਈਨ ਦੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

12.30 ਵਜੇ ਰਵਾਨਾ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੰਗਲਵਾਰ 1.10 ਵਜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁੱਜੇਗੀ। ਮੰਗਲਵਾਰ ਸਵੇਰੇ 3.10 ਵਜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਕੇ ਸਵੇਰੇ 7.10 ਵਜੇ ਲੰਡਨ ਪੁੱਜੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦੀ ਬੁਕਿੰਗ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਡਾਣਾਂ ਬਹੁਤ ਸਹਾਈ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਯੂ.ਕੇ. ਪੁੱਜਣ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 8 ਤੋਂ 9 ਘੰਟੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ।

ਸੇਵਾ ਟਰੱਸਟ ਯੂ.ਕੇ. ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕੌਂਸਲਰ ਚਰਨ ਕੰਵਲ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੇ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਿੱਧੀ ਉਡਾਣ ਨਾਲ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਿੱਧਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣਾ ਮਾਲ ਕਾਰਗੋ ਰਾਹੀਂ ਯੂ.ਕੇ. ਭੇਜ ਸਕਣਗੇ।

ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਲੰਪਿਕ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਆ

◌ 28.36 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਕਦ ਇਨਾਮੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ◌ ਉਲੰਪਿਕ ਤਮਗਾ ਜੇਤੂ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 2.51-2.51੧ ਕਰੋੜ ਦਾ ਇਨਾਮ ◌ ਕਪਤਾਨ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਐਸ.ਪੀ. ਬਣਾਇਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਪੰਜਾਬ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਟੋਕੀਓ ਉਲੰਪਿਕ-2020 'ਚ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ 28.36 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਕਦ ਇਨਾਮੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਖੇਡ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਮੁੜ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਤਮਗਾ ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਜਲਦ ਹੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ। ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਵੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਬਦਨੌਰ ਨੇ ਨਕਦ ਇਨਾਮੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਲੰਪਿਕ ਤਮਗਾ ਜੇਤੂਆਂ ਤੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਆਨਲਾਈਨ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁੱਧੀ ਟੀਮ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਵਾਲੀ ਹਾਕੀ ਵੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਟੋਕੀਓ ਉਲੰਪਿਕ-2020 'ਚ 41 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਸੀ ਦਾ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਣ ਵਿਚ ਪੁਰਸ਼ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਕੀ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਗੁਆਚੀ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੱਸਿਆ। ਟੋਕੀਓ ਉਲੰਪਿਕ-2020 'ਚ ਸੂਬਾਈ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਵਿਜੈਇੰਦਰ ਸਿੰਗਲਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ

ਸਕੂਲਾਂ ਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੁਰਸ਼ ਹਾਕੀ ਦੇ ਕਪਤਾਨ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਤੋਂ ਐਸ.ਪੀ. ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਕੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਖਿਡਾਰੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਨੀਅਰ ਤੇ ਉਘੇ ਅਥਲੀਟ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਅੱਜ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦੁਰਲੱਭ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਮਹਾਨ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਟੋਕੀਓ ਉਲੰਪਿਕ ਵਿਚ ਨੇਜੇਬਾਜ਼ੀ 'ਚ ਸੋਨ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਨੀਰਜ ਚੋਪੜਾ, ਜੋ ਇਸ ਵਿਲੱਖਣ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਰਤੀ ਅਥਲੀਟ ਹਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰੇਗੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਿੱਤ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਨਿਭਾਈ ਭੂਮਿਕਾ, ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੀ ਖਿਡਾਰਨ ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਤੇ ਅਥਲੀਟ ਕਮਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਵਲੋਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੇ ਖੇਡ ਭਾਵਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਭਰਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟਾਂ ਵਿਚ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ, ਨਿਸ਼ਾਨੇਬਾਜ਼ੀ ਤੇ ਅਥਲੈਟਿਕਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇੱਛੁਕ

ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ 'ਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਰਾਣਾ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਹਾਕੀ ਅਕੈਡਮੀ ਦੀ ਤਰਜ 'ਤੇ ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਅਕੈਡਮੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰੇਗੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰ ਨਕਦ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਧਾ ਕੇ ਦੇਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਾਂਸੀ ਤਮਗਾ ਜੇਤੂ 10 ਪੁਰਸ਼ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 2.51-2.51 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੀਆਂ 2 ਖਿਡਾਰਨਾਂ, ਭਾਰਤੀ ਪੁਰਸ਼ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀ (ਭਾਗੀਦਾਰ) ਅਤੇ ਇਕ ਫਾਈਨਲਿਸਟ ਅਥਲੀਟ ਨੂੰ 50-50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਛੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 21-21 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਟੋਕੀਓ

ਉਲੰਪਿਕਸ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 20 ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਕਾਂਸੀ ਦਾ ਤਮਗਾ ਜੇਤੂ ਪੁਰਸ਼ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੇ 11 ਖਿਡਾਰੀ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ (ਕਪਤਾਨ), ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਹਾਰਦਿਕ ਸਿੰਘ, ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਰੁਪਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਦਿਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਾਠਕ, ਵਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, 3 ਅਥਲੈਟਿਕਸ ਖਿਡਾਰੀ ਤੇਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੂਰ (ਸਾਟਪੁੱਟ), ਕਮਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ (ਡਿਸਕਸ ਥਰੋਅਰ) ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ (50 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਵਾਕਰ), ਸੈਮੀਫਾਈਨਲ 'ਚ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹੀ ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੀਆਂ 2 ਖਿਡਾਰਨਾਂ ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਰੀਨਾ ਖੇਖਰ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇਬਾਜ਼ ਅੰਜੁਮ ਮੋਦਗਿੱਲ ਤੇ ਅੰਗਦਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਪੈਰਾਲੰਪਿਕਸ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਜਾ ਰਹੀ ਬੈਡਮਿੰਟਨ ਖਿਡਾਰੀ ਪਲਕ ਕੋਹਲੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

13 ਅਗਸਤ 2021 ਤੋਂ 19 ਅਗਸਤ 2021

ਕਿਉਂ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹਿੱਕ 'ਚ ਫਾਨਾ ਬਣਦੀ ਐ ਜਾਤ ਅਧਾਰਤ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ?

ਭਾਰਤੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਉੱਤੇ ਗਊ ਬੈਲਟ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ-ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਬਿਹਾਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਹਰਿਆਣਾ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵੀ ਜਾਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਬੀਜੇਪੀ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ 'ਚ ਸੱਤਾ ਮਾਣ ਰਹੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਸੰਯੁਕਤ ਨੂੰ ਮਹਾਂਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਨੂੰ ਯਾਦਵਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂਪੀ ਦੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯਾਦਵਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨੇਤਾ ਨਿਤਿਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਤੇਜਸਵੀ ਯਾਦਵ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲਈ ਖਾਸੇ ਚੁੱਭਵੇਂ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਮਸਲੇ 'ਜਾਤ ਅਧਾਰਤ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ' ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਵਾਰ (2021) ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪਛੜੀਆਂ ਜਾਤਾਂ (ਓ.ਬੀ.ਸੀ.) ਦੀ ਵੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਹੋ ਸਕੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵੰਡ ਹੋ ਸਕੇ।

ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਮਾਨਸੂਨ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਾਤ ਅਧਾਰਤ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਜੇਡੀਯੂ ਦੇ 16 ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੇ ਕੇ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਰਾਜਾਂ- ਉੜੀਸਾ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਜਾਤ ਅਧਾਰਤ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਆਇਤਾਂ ਤੈਅ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਾਤ ਅਧਾਰਤ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਪਿਛਲੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ (2011) ਵੇਲੇ ਵੀ ਚੁੱਕੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਮੌਕੇ ਬੀਜੇਪੀ ਆਗੂ ਗੋਪੀਨਾਥ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਦਬਾਅ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ (2011) ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਵਿੱਚ ਸਨ ਦੇ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਜਾਤ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ 2015 ਤੱਕ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਆਖਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਅਤੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਹੋਰ ਪਛੜੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨੀ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਮਸਲਾ ਕਿਉਂ ਹੈ ? ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਨੁਕਤੇ ਜਾਣਨੇ ਬੜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ:-

ਭਾਰਤ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਉੱਚੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਦਬਦਬੇ 'ਤੇ ਡਾਹੜਾ ਰੱਸ ਜਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਠਾਰਨ ਲਈ 1979 'ਚ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੀ.ਪੀ. ਮੰਡਲ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਮੰਡਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗਠਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੰਡਲ ਕਮਿਸ਼ਨ (1990) ਦੇ ਤਹਿਤ 1931 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਪਛੜੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 52 ਫੀਸਦ ਮੰਨੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ 27 ਫੀਸਦ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਉੱਠਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ 50 ਫੀਸਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਲਈ 15 ਫੀਸਦ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ 7.5 ਫੀਸਦ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਮੁਤਾਬਕ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰੋੜਕਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਫੈਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹੋਰ ਪਛੜੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਜਾਂ ਘਾਟਾ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਜੋਖਮ ਭਰਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੁਝ ਸ਼ੱਕੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਹਨ, ਇਕਨਾਮਿਕਸ ਟਾਈਮ 'ਚ ਛਪੀ ਖਬਰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਤ ਅਧਾਰਤ ਅੰਕੜੇ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ ਉੱਚੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਵੇਖ ਕੇ ਇੰਨਾ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ (ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੂਜੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਤੋਂ ਬੇਹੱਦ ਘੱਟ ਸੀ) ਕਿ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੇ ਸਾਧਨ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਅਤੇ ਰਾਇਸਿਨਾ ਹਿੱਲ (ਜਿੱਥੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੱਤਾ ਚੱਲਦੀ ਹੈ) 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਵੀ ਮੰਨ ਗਏ ਕਿ ਉੱਚੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇੰਨੀ ਘੱਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣਾ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋਵੇਗਾ।

ਲੰਘੀ 10 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ 127ਵੀਂ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਓ.ਬੀ.ਸੀ. ਕੋਟੇ 'ਚ ਜਾਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਟਾਂ, ਪਟੇਲਾਂ, ਮਰਾਠਿਆਂ, ਲਿੰਗਾਇਤ ਆਦਿ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਓ.ਬੀ.ਸੀ. ਜਾਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 50 ਫੀਸਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਣਦੀ ਹੈ ਪਰ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਜੋ ਕਿ 50 ਫੀਸਦ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੀਆਂ ਕਈ ਗੁੰਝਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਆਉਂਦੇ ਦਿਨੀਂ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਪਿਛਲੀਆਂ ਬਿਹਾਰ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਤਿਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਯੁਨਾਈਟਡ ਫੋਰਟਾਂ ਲੈਣ 'ਚ ਤੀਜੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆਈ, ਜਦਕਿ ਬੀਜੇਪੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਬੀਜੇਪੀ ਵੱਲੋਂ ਨਿਤਿਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਛ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਨਿਤਿਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਅੱਤ-ਪਛੜਿਆਂ ਦਾ ਆਗੂ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਆਰਜੇਡੀ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਜਾਤ ਅਧਾਰਤ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਜਿੱਥੇ ਉਸਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹੈ ਉੱਥੇ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਸੰਗਠਤ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਵੀ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਉੜੀਸਾ ਜਿਹੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨਾ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੰਡਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਮੰਡਲ-ਕਮੰਡਲ ਦੀ ਸਿਆਸਤ 'ਚੋਂ ਸੱਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਲੀਹ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ, ਗਰੀਬ-ਗੁਰਬੇ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉੱਭਰੀਆਂ ਸਨ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਮੀਰਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਪਾੜਾ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੀ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਨਾ ਮਾਤਰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਬਣਦੀ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਵੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਫਿਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਿਆਂ

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁਕੀ

ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਮ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਕ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਡਿਸਕੋਰਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹਨ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਅਤੇ ਬੰਧਨਾਂ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਸੇ ਹੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੰਗਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੱਭਿਅਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ। ਖੁੱਲ੍ਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਰੂਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਰੀਰ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਪ੍ਰਵਚਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਬੋਲਣ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ, ਪ੍ਰੈੱਸ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ, ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਜਿਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਲਈ ਠੀਕ ਠਾਕ ਸ਼ਬਦ ਲੱਭਦੇ ਅਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਖੁੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੱਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਮਨਕਾਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੰਧੀਆਂ ਰੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਂਦ ਵਜੋਂ ਵਿਚਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਰਹਿਣ ਦਾ ਢੰਗ, ਉਸ ਦਾ ਅਚਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਚਾਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਭਾਵ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੋਕ-ਟੋਕ ਅਤੇ ਬੰਧਨ ਦੇ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪਹਿਲ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਅਤੇ ਵਰਗਬੰਦੀ ਦੇ ਬੰਧਨਾਂ ਅਤੇ ਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨਿੱਜੀ ਸੰਕਲਪ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਧਰਮ ਜਿਹੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਾ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਬੋਧ ਸਹਿ-ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਭਾਵ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਕਲੰਕ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਈ ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਕਲਪ ਹੀ ਵਿਚਾਰ, ਬਹਿਸ-ਮੁਬਾਹਿਸੇ ਅਤੇ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸੋਚਣ, ਚੁਣਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੋਚ, ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਸਟ੍ਰੀਅਨ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅਤੇ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਬਚੇ ਵਿਕਟਰ ਫ੍ਰੈਂਕਲਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ, 'ਉਤੇਜਨਾ ਅਤੇ ਹੁੰਗਾਰੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਪੇਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਹੀ ਸਪੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦੀ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।'

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਨਾਕਾਰਤਮਕ ਅਤੇ ਸਾਕਾਰਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ

ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਕਾਰਤਮਕ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਾ ਅਰਥ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ। ਸਾਕਾਰਤਮਕ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਾ ਅਰਥ ਇਸ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉੱਪਰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮੁੱਢਲੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਦਾ ਅਰਥ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਵੈ-ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਹੋਣਾ ਵੀ ਹੈ। ਸਮਕਾਲੀਨ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਵਚਨ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਪਰੇ ਇਸ ਸੰਕਲਪ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਖਾਸ ਸਮਾਜ ਦੂਜੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਜ਼ਾਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਇਸ ਮਾਪਦੰਡ ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਘੇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਿਧਾਂਤਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਮਤਭੇਦ ਹਨ। ਉਹ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਘੱਟ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਜ਼ਾਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਿਹਤਰ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰੀ ਮੋਰ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜ਼ਾਦੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਬਹਿਸ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਂ ਬਰਾਬਰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕੁ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਖੁੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਉੱਪਰ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਧਨਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਵੈ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਤਰਕਵਾਦੀ ਨਿਰਣਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹਰ ਤਰਾਂ ਦੇ ਦਮਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਕੁ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਾ ਚਿੰਨਾਤਮਕ ਅਰਥ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦੈਵੀ ਨਾਲ ਵਿਘਟਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਸਵੈ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਰਹੱਸਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਰਥ ਜੋੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਅਰਥ ਹਨ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਢਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਿਲਚਸਪ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਜ਼ਾਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਘੇਰਾ ਘਰ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵੀ। ਖੁੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਖੁੱਲ੍ਹ (ਲਿਬਰਟੀ) ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਲੈਟਿਨ ਸ਼ਬਦ ਲਿਬਰਟਮ ਵਿੱਚੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਅਜ਼ਾਦੀ (ਫਰੀਡਮ) ਪੁਰਾਣੇ

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ ਫਰਿਓਡਮ ਵਿੱਚੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਅਜ਼ਾਦ ਇੱਛਾ ਹੈ।

ਖੁੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਖੁੱਲ੍ਹ, ਨਾਗਰਿਕ ਖੁੱਲ੍ਹ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਖੁੱਲ੍ਹ, ਨਿੱਜੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਹੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ, ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਹੀ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਹੀ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੈ। ਪਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਅਜ਼ਾਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਥੂਲ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਸੰਕਲਪ ਹੈ। ਖੁੱਲ੍ਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸੰਪੂਰਨ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਜ਼ਾਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਹੋਰ ਮੁੱਢਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਕਾਰਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਉੱਪਰ ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਸੌਂਪਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਵਖਰੇਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਖੁੱਲ੍ਹ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਜ਼ਾਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਸਮੂਹਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਖੁੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਉਸ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਅਜ਼ਾਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਵਿਕਟਰ ਫ੍ਰੈਂਕਲਨ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ 'ਏ ਮੈਨਜ਼ ਸਰਚ ਫਾਰ ਮੀਨਿੰਗ' ਵਿੱਚ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਖੋਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਹੈ।' ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਦਾ ਅਰਥ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣਾ, ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਖੁੱਲ੍ਹ ਬਾਹਰੀ ਸੰਕਲਪ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਦਮਨਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜਿਉਣ ਦੇ ਢੰਗ, ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਉੱਪਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਪਾਉਣਾ ਹੈ। ਸਮੂਹਿਕ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਰਥ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਫਰਾਂਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀਆਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜਨ ਵਰਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀਆਂ। ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਫਰਾਂਸ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਬਰਾਬਰਤਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ, ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ। ਅਮਰੀਕੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮਹਿਜ਼ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਲਈ ਲੜਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜਨਾ ਵੀ ਸੀ। ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਉੱਥੇ ਤਾਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਲਈ, ਪਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਜ਼ਾਦੀ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਖੁੱਲ੍ਹ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਸੰਰਚਨਾ ਹੈ

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ

ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾਇਆ

◌ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੇ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰਿਆ ◌ ਅੰਦੋਲਨ ਸਦਕਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰਾ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਹੋਇਆ

ਐਡਵੋਕੇਟ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੁਗਲੀ

ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਰੁਖੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਮੌਜੂਦਾ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਪਿਆ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਸਾਲ ਦੁਖੀ ਕਿਸਾਨ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਤਰਾਂ-ਤਰਾਂ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਜੋ ਕਿਸਾਨ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਆਪਣੀ ਲੜਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਸਿੱਟੇ ਆਸ ਮੁਤਾਬਕ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਅਚਾਨਕ 2020 ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ। ਅੱਜ ਸਮੁੱਚੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭਿੰਨ-ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਦਿਸ ਰਿਹਾ। ਅਜੋਕੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਅਜਿਹਾ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅੰਦਰੋਂ ਭਰੀ ਪਈ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਹਰਕਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ।

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਮੌਜੂਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕੰਨਿਆ ਕੁਮਾਰੀ ਤੱਕ, ਮਨੀਪੁਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਸਾਮ ਤੱਕ ਅਤੇ ਗੁਰਾਟੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਚੌਪਾਟੀ ਤੱਕ ਫੈਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਹਾਲਤ ਇਹ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸੂਬਾ, ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਜੋ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਜੁੜ ਸਕਿਆ, ਉਹ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਜਗਾ ਪਛਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਜੋਕਾ ਮਹਾਨ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਜਿਹੜੇ ਤਿੰਨ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕੀ-ਕੀ ਹਨ, ਕਿਵੇਂ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ, ਇਹ ਕਿਉਂ ਖਤਮ ਹੋਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਬਤ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਆਮ ਜਨਤਾ ਇੰਨੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿੰਨੀ ਹੁਣ ਜਾਣੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਬੱਚਾ-ਬੱਚਾ ਇਸ ਤੋਂ ਵਾਕਿਫ਼ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਜਿੰਨਾ ਗਿਆਨ ਕਿਸਾਨੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵੰਡਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਔਰਤ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੌਂ ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਇਕੱਠਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਹਿੰਦੀ ਕਸਰ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦਿੱਲੀ

ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੰਸਦ ਬਣਾ ਕੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਯੋਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾ ਕੇ, ਉਸਾਰੂ ਬਹਿਸਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਕਿਸਾਨੀ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਤੌਰ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾ ਕੇ, ਅਸਲੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਉਂਗਲੀਆਂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਸਦਕਾ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਅਨੋਖੀ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਹੋਈ ਹੈ। ਠੀਕ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀਆਂ ਆਪਸੀ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵੀ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਹਰਿਆਣਾ ਨਵੇਂ ਸੂਬੇ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੀ ਮੁੜ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਜੱਫੀਆਂ ਪੈ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਇਸ ਸਾਂਝ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਹੈਰਾਨ ਹਨ।

ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਸ ਸਫ਼ਲ ਅੰਦੋਲਨ 'ਤੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਗਾ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਵੀ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਅੱਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ। ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਯੂਰਪ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਹੋਣ, ਕੈਨੇਡਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਮਹਾਂ-ਸ਼ਕਤੀ ਅਮਰੀਕਾ ਹੋਵੇ। ਸਭ ਥਾਈਂ ਉੱਥੇ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਦਬਾਅ ਦਿੱਤੇ। ਅੱਜ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੋ ਕੁ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਾਵਲੇ ਹਨ, ਪਰ ਅੱਜ ਦਾ ਜਾਗਰੂਕ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਅਜਿਹਾ ਕਦੀ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਇਹ ਗੱਲ 1980 ਦੀ ਹੈ, ਜਦ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅੰਦੋਲਨ ਬੜੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ। ਉਸੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਟਰੈਕਟਰ ਖੜੇ ਕਰਕੇ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਵਾਂਗ ਅਮਰੀਕੀ ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਅਖੀਰ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਠ ਦਾ ਬੁੱਲ ਡਿਗਦਾ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਅੱਜ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਸਿਆਣੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਕਿਸਾਨੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਸਮੂਹਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਿਆਣੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਿਨ

ਤੋਂ ਅਜੋਕਾ ਸਾਰੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਅੰਦੋਲਨ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਈ ਛਾਨਣੇ ਲਾਏ ਹਨ। '26 ਜਨਵਰੀ' ਦੇ ਭਗਵੇਂ ਜਾਲ ਨੂੰ ਤੋੜਕੇ ਮੁੜ ਕਿਸਾਨ ਇਕੱਠ ਹੋਏ। ਅਜੋਕੀ ਸਮੂਹਿਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਪੂਰੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਨਿਖਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਪੈਣੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਅਤੇ 600 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜੋਕਾ ਅੰਦੋਲਨ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਨਿਗਾ ਇਸ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਅਮਨ ਰਹਿ ਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਾਂਗਾ। ਅਜੋਕੀ ਕਿਸਾਨ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਸਮਝ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਘੋਲ ਅਸੀਂ ਪੁਰਅਮਨ ਰਹਿ ਕੇ ਕਰਾਂਗੇ, ਉੰਨੀ ਹੀ ਸਾਡੀ ਜਿੱਤ ਯਕੀਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਤੱਤ ਇਸ ਨੂੰ ਲੀਹੋਂ ਲਾਹੁਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ।

ਅਜੋਕੀ ਸਮੂਹਿਕ ਕਿਸਾਨੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਜੋ ਜੰਗ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਜੰਗਾਂ 'ਤੇ ਫਤਹਿ ਪਾ ਲਈ ਹੈ। ਉਹ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਅੱਤ ਦੀ ਸਰਦੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਲੜਾਈ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਅੱਤ ਦੀ ਠੰਢ ਤੋਂ ਡਰਿਆ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲੜਾਈ ਦੌਰਾਨ ਦੂਜੀ ਫਤਹਿ ਅੱਤ ਦੀ ਗਰਮੀ 'ਤੇ ਪਾਈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਏਕਤਾ ਸਦਕਾ ਨੌਜਵਾਨ ਜੁੜੀ ਪੀੜੀ ਸਦਕਾ ਸਭ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਬਰਸਾਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹੌਸਲੇ ਬੁਲੰਦ ਰੱਖ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਖੜੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਭ ਔਕੜਾਂ ਪਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਤੋਂ ਦੋ ਸੌ ਕਦਮ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਕਿਸਾਨ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੋ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਾਨ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਚਲਾ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਖੈਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਜਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਦਬਾਅ ਸਦਕਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨਾ ਤਾਂ ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ, ਨਾ

ਹੀ ਨਕਸਲੀਆਂ ਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦਾ ਨਿਕਲਿਆ। ਸਮੇਂ ਨੇ ਦਰਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰੋਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ, ਉਹ ਵੀ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੰਜ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੇ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਚੋਣਾਂ ਬਾਬਤ ਹਲਚਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਖੱਬੀ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਮੇਤ ਚੜ੍ਹਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਕਿਸਾਨ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਤੀ ਹੀ ਸੋਚੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਭ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅੰਦੋਲਨ ਜਿੱਤਿਆ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵੀ ਹਾਰੀਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਜੇਕਰ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਜਿੱਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕੁਝ ਵੀ ਸੰਵਾਰਨ ਜੋਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਚੜ੍ਹਨੀ ਦਾ ਭਾਵੁਕ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਇਸ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਵੇਗਾ। ਖੱਬੀ ਧਿਰ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਤੇ ਕੇਡਰ ਨੇ ਜੋ ਮੋਹਰਲੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਵੱਡੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ-ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਲੜੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਜੋਕਾ ਸਮਾਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਏਕਾ ਹੀ ਬੰਗਾਲ ਵਾਂਗ ਯੂ.ਪੀ. ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸਫਾਇਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਭ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹਿਤਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਹਿਤ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਲੇ ਘੇਰਾ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਤੰਗ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਭ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਇੰਨਾ ਲੰਬਾ, ਇੰਨਾ ਸੰਗਠਤ, ਇੰਨਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਮੋਰਚਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸੱਤਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ, ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇਸਦੇ ਭਾਗੀਦਾਰ ਬਣਾਂਗੇ। ਸਾਡੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰੋ, ਵਰਨਾ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਆਓ ਸਭ ਮਿਲ ਕੇ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲਈ ਆਪੋ-ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਈਏ ਤਾਂ ਕਿ ਅੰਦੋਲਨ ਆਪਣੇ ਟੀਚੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ।

FUEL DISCOUNTS
 UPTO 80 CENTS PER GALLON DISCOUNT
 MAJOR NETWORK OF TRUCK STOPS

FLEET ONE FACTORING
 WE WANT TO MAKE FACTORING EASY FOR YOU
 SAME-DAY FUNDING - NO HIDDEN FEES
 COMPETITIVE RATES - 97% ADVANCE RATE

TRUCK REPAIR & TIRE DISCOUNTS
 GET NATIONAL ACCOUNT
 NEARLY 3,000 HIGHLY SKILLED TECHNICIANS COAST TO COAST

FUEL CARDS
 NO CREDIT - NO PROBLEM
 BEST CUSTOMER SERVICE

YOU BREAK DOWN
 WE SHOW UP
 24-HOUR ROADSIDE ASSISTANCE

FUEL MANAGEMENT
 DAILY FUEL RATES IN PHONE APP

CALL FOR MORE INFO

(855)641-6955, (888)795-7035

ਡਿਜੀਟਲ ਮੀਡੀਆ ਮੋਰਚੇ 'ਤੇ ਮੋਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਹੱਥੋਂ ਹਾਰ

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖ ਮੀਡੀਆ ਉੱਤੇ ਲਾਈ ਸੈਂਸਰਸ਼ਿਪ

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ

98768-53694

ਇਤਿਹਾਸ ਚ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹਕੂਮਤਾਂ ਦੁਨਿਆਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦੀਆਂ ਕਈ ਵਾਰ ਉਹੀ ਹਕੂਮਤਾਂ ਸਧਾਰਣ ਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅੱਗੇ ਥਰ ਥਰ ਕੰਬਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਧਾਰਣ ਜਿਹੇ ਸੱਚ ਦੀ ਤਪਸ਼ ਇਨ੍ਹੀ ਤਾਕਤਵਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅੱਗੇ ਵੱਡੀਆਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਤੱਕ ਟਿਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਉਖੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਚ ਭੂਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਕਸਰ ਹੀ ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਅਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੇ ਮੈਦਾਨੇ ਜੰਗ ਚ ਚ ਅਤੇ ਨਜ਼ਾਰਾ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਚ ਹਿੰਦ ਹਕੂਮਤ ਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਿਚਕਾਰ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਲੜਾਈ ਚ ਮੁੜ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਦੋਨਾਂ ਧਿਰਾਂ ਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਯੁੱਧ ਦਰਮਿਆਨ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਨਵੇਂ 'ਡਿਜੀਟਲ ਮੀਡੀਆ ਮੁਹਾਜ਼' ਉੱਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕੇਵਲ 5 ਸਾਲਾਂ ਚ ਹੀ ਹਿੰਦ ਦੀ ਮੋਦੀ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਭਾਜੜਾਂ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਅਤੇ ਮੋਰਚੇ ਵੱਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਹਿੰਦ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਹਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆਂ ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਆਮ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਪੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੱਕਾਂ ਵਾਲੀ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਪੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੋਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਇਹ ਰਵੱਈਆ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਰਹਿੰਦ ਖੁੰਦ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਕਰੂਪ ਤੇ ਬਦਸ਼ੁਰਤ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਆਸਰੇ ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਚ ਬੈਠਣ ਗੋਚਰੇ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਬੰਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਪਾਖੰਡ ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਦੀ ਹਿੰਦ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਅਸਲੀ ਚਿਹਰਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜੋ ਵਿਰੋਧੀ ਦੀ ਹਰ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦੱਬ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਪਿਛਲੇ ਸੌ ਸਾਲ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਕੌਮੀ ਪਛਾਣ, ਆਪਣੇ ਰਾਜ, ਭਾਸ਼ਾ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪਾਣੀ, ਧਰਤੀ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜਲਵਾਯੂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲੜਾਈ ਲੜਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਤੀ ਜੋ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭੂਗੋਲ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕੌਮੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਿੱਖ ਕੇਵਲ ਆਪਣੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਬਾਕੀ ਸਭ ਮੰਗਾਂ ਪਿੱਛੇ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨੇ। ਇਸ ਲੜਾਈ ਦਰਮਿਆਨ ਹਾਲ ਚ ਹੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਘਬਰਾਹਟ ਚ ਆਕੇ ਸਿੱਖ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਅਜਿਹੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਚੈਨਲਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਤੀ ਵਰਗ ਦੇ ਸਧਾਰਣ ਜਿਹੇ ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਚੈਨਲ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ, ਵਾਇਸ ਆਫ਼ ਖਾਲਸਾ, ਸੁਰਖਾਸ਼ ਟੀਵੀ, ਕੇਟੀਵੀ, ਟੀਵੀ 84, ਆਪਣਾ ਸਾਂਝਾ ਪੰਜਾਬ (ਏਐਸਪੀ) ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੈਨਲਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲ ਨਾ ਮਾਇਆ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਧਨ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਫੇਸਬੁੱਕ ਪੇਜ਼ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਕੀ ਇਹ ਪੇਜ਼ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਤੀਸਰੀ ਵੱਡੀ ਵੈੱਬੀ ਤਾਕਤ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣ ਗਏ ਸਨ? ਇਹ ਕਿਨ੍ਹੀ ਹਾਸੇਹੀਣੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਹਰ ਆਮ ਸਿੱਖ ਵੀ ਖਤਰਨਾਕ ਪੱਧਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਗਰੀਬਜ਼ੇ ਜਿਹੇ ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਡਰਨ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਵਿਰੋਧੀ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ

ਚ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹਕੂਮਤੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਖੇਤਰ ਚ ਹੀ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਕੌਮਾਂ, ਆਬਾਸਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ਚ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਉੱਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਜਬਰ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹਿੰਦ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਕਿਰਤੀ ਵਰਗ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਜਬਰ ਜ਼ੁਲਮ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਅਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹਿੰਦ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਜਬਰ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਚ ਬੈਠੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਲਈ ਡਿਜੀਟਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਖੇਤਰ ਚ ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਸਿੱਖ ਨੇ ਮੋਰਚਾ ਮੱਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਕੌਮੀ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲਾਮਬੰਦੀ ਵਾਲੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਡਿਜੀਟਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਤੋਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਬਰਾ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖੋਹਣਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਫੇਸਬੁੱਕ ਪੇਜ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਚ ਉੱਠਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਿਆਂ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਬੋਲਣ ਤੇ ਲਿਖਣ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਝਿਆਂ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਮੀਡੀਆ ਖੇਤਰ ਚ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਖੇਤਰ, ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਆਏ ਹਨ ਤਾਂ ਆਮ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਆਕੇ ਆਪਣੀ ਅਵਾਜ਼ ਜਮਹੂਰੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਠਾਉਣੀ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੰਚ ਜਰੀਏ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਚ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਜਮਹੂਰੀ ਅਤੇ ਮਾਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂ ਕਿ ਹੁਣ ਡਿਜੀਟਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਜਮਾਨੇ ਚ ਆਮ ਸਿੱਖ ਵੀ ਕੌਮੀ ਲੜਾਈ ਵਾਲੀ ਅਵਾਜ਼ ਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣਨ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਕਿਰਤੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇਹ ਕਮਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਮੀਡੀਆ ਖੇਤਰ ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 100 ਸਾਲ ਚ ਨਾਮੋ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਉਸ ਹੀ ਮੀਡੀਆ ਖੇਤਰ ਚ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਤੀਸਰੀ ਵੱਡੀ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਚ ਪੈਰ ਉਖਾੜ ਦਿੱਤੇ। ਹਿੰਦ ਹਕੂਮਤ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਭੱਜ ਨਿਕਲੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਮੁਢਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਪੈ ਗਈ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਜੁਬਾਨਬੰਦੀ ਕਰਨ ਤੱਕ ਚਲਿਆ ਜਾਣਾ ਵੱਡੀ ਘਬਰਾਹਟ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਖਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਵੀ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਮੁੜ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਖਤਰੇ ਚ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਅਣਕਿਆਸਿਆ ਹਕੂਮਤੀ ਜਬਰ ਜ਼ੁਲਮ ਢਾਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਣਦਿਸਦੀ ਸਿੱਖ ਸ਼ਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੱਚ ਦੀ ਤਾਕਤ ਤੇ ਤਪਸ਼ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਰਬਾਂ ਖਰਬਾਂ ਦੇ ਬਜਟ ਵਾਲੇ ਮੀਡੀਆ ਹਾਊਸਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਖੇਤਰ ਚ ਪੈਰ ਉਖਾੜ ਦਿੱਤੇ ਹੋਣ। ਇਹ ਸਭ ਇੱਕ ਕਰਾਮਾਤ ਵਾਂਗ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਅੱਖ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਪਛਾਣ ਜ਼ੀਰੋ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਰਹੀ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਫੜਕੇ ਸਿੱਖ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਚ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਹਰਾ ਜਾਣ ਅਤੇ ਨਾਇਕ ਦੇ ਰੂਪ ਚ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਣ ਇਹ ਸਭ ਕਮਾਲ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਚ ਇਹ ਤੱਥ ਤੇ ਸੱਚ ਇੱਕ ਕਰਾਮਾਤ ਵਾਂਗ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੋਦੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਵਰਗ ਵੱਲੋਂ ਡਿਜੀਟਲ ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਉਠਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਉੱਤੇ ਸੋ ਫੀਸਦੀ ਸੈਂਸਰਸ਼ਿਪ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੇਜ਼ਬੁੱਕ ਪੇਜ਼ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਹਨ।

ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਸਟੇਜੀ ਮੰਚਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਦੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਾਂ ਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ ਵਾਰੇ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਚਰਚਾ ਜਾਂ ਬਹਿਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਮੰਗਣਾ, ਬਰਾਬਰਤਾ ਤੇ ਸਹਿਹੋਂਦ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਹਾਮੀ, ਮਾਰਸ਼ਲ ਤੇ ਮਿਹਨਤੀ ਕੌਮ ਹੋਣਾ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਿਖਰਲੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਲਾਂਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਰਚਨਾ ਤੇ ਸੰਪਾਦਨਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ “

ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ “ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇਕੇ 550 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਿਆ ਤੇ ਕਲਮ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਵਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਚ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਸਿਖਿਆ ਤੇ ਕਲਮ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਨੇੜੇ ਰਿਹਾ ਪਰ ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਚ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਬਰਕਰਾਰ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸਿਖਿਆ ਤੇ ਕਲਮ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਭਾਰਤ ਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ

CENSORED

ਆਰੰਭਤਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਚ ਆਪਣੀ ਮੂਲ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਸਿਖਿਆ ਨਾਲੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣ ਦੀ ਗਤੀ ਹੋਰ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਵੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਯੂਰਪੀ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਵਾਲੀ ਆਰਥਿਕ ਚਕਾਚੌਂਧ ਚ ਫਸਦੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਹਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਧਾਂਤ, ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਗਏ।

ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ ਭਾਵ 2021 ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ

ਫਲਸਫਾ, ਸਿਧਾਂਤ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਆਦਿ ਸਭ ਹਾਸ਼ੀਏ ਉੱਤੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੇ ਮੁਢਲੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਗੋਂਟ ਕੰਮਾਂ ਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਰਮਾਏ ਨੂੰ ਬੇਅਰਥ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਚ ਮਸ਼ਰੂਫ ਹਨ।

21 ਵੀਂ ਸਦੀ ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲ ਨਾ ਯੋਗ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਹੈ, ਨਾ ਗੁਣਵੱਤਾ ਖੋਜ ਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ, ਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪਾਸਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ, ਨਾ ਮੀਡੀਆ ਖੇਤਰ ਚ ਵੱਡੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਮੀਡੀਆ ਖੇਤਰ ਚ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਵਰਗੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਖੁਦ ਪਛੜਕੇ ਰਹਿ ਗਈ। ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਆਪਣੀ 100 ਦੀ ਉਮਰ ਚ ਇੱਕ “ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼” ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕਦਮ ਨਾ ਵਧਾ ਸਕੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁਖਾਂਤ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅੱਜ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਤ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਰਗੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਦੇ ਆਪਣੀ ਜਨਮਭੂਮੀ ਯੇਰੂਸ਼ਲਮ ਤੋਂ ਉਜੜ ਗਏ ਸਨ। 1947 ਚ ਤਤਕਾਲੀ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਸਾਜਿਸ਼ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬਟਵਾਰਾ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਉਜਾੜਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ 1984 ਚ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਉਜਾੜਣ ਲਈ ਜੂਨ 84 ਚ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਉੱਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਢਹਿ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਚ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਤੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਲਹਿਰ ਚਲਾਈ। ਇਸ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਚ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਘਾਟ ਉਜਾੜ ਦਿੱਤੇ। ਅੱਜ ਸਿੱਖ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਚ ਦਰ ਦਰ ਦੀਆਂ ਠੱਕਰਾਂ ਖਾਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਚ ਨਿੱਤ ਦਿਹਾੜੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀਆਂ ਬੇਅਦਬੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਵੱਲੋਂ ਜਨਤਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਕੋਲੋਂ ਆਪਣੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲਵਾਉਣ ਲਈ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਨੇ 90 ਲੱਖ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸਿੱਖ ਦੀ ਜਨਮ ਤੇ ਕਰਮਭੂਮੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਿੱਟੀ (ਜਮੀਨ), ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤਿੰਨੇ ਹੀ ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। 90% ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਢਹਿ ਢੇਰੀ, ਤਬਾਹ ਅਤੇ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਸੰਗਮਰਮਰ ਦੇ ਬੱਲੇ ਦਫਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਨੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਚ ਗਦਾਰ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਸੰਤ ਬਾਬੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਦਰਿਆ ਵਗਾ

ਦਿੱਤਾ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਨਮਭੂਮੀ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਅੰਦਰ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਰਗ ਤੱਕ ਗਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਲੱਗਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਵਿਕਣ ਲਈ ਹਰ ਵੇਲੇ ਉਤਾਵਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਫਲਸਫੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕ੍ਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਿੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੰਬੇ 30 ਸਾਲਾਂ ਚ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖ ਲਿਖ ਕੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਭਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੱਚ ਘਰੜ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਰੋਤਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਅਜੂਧਿਆ ਦੇ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਤੇ ਰਾਮ ਜਨਮਭੂਮੀ ਕੇਸ ਦੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਚ ਇਕ ਸਿੱਖ ਲੇਖਕ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਰੈਫਰੈਂਸ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੰਜ ਲਗਦਾ ਹੈ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਨੇ ਪੈਸੇ, ਰੁਤਬੇ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉਪਰ ਕਬਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੇਲ ਉੱਤੇ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਖ ਆਪਣੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਆਪਣਾ ਆਖਰੀ ਕੱਢਨ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਖਜਾਨੇ ਚੋਂ ਲੈਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ 90% ਉਜਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਹੁਣ ਇੱਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ 10% ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵੇਲੇ ਦੇ ਗਦਾਰ ਪਰਿਵਾਰ ਅੱਜ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜ ਭਾਗ ਉੱਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹਨ।

ਅਜਿਹੀਆਂ ਘੋਰ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਚ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਅੰਦਰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਕੁੱਝ ਸਿੱਖ ਆਪਣੀ ਹੀ ਧੁਨ ਚ ਲੜਾਈ ਲੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਿੱਖ ਅੱਜ ਵੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਚ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵਰਗ ਨਾ ਕਿਧਰੇ ਜਨਤਕ ਤੇ ਸੰਗਠਨ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵਰਗ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਹਿੱਕ ਪਾੜ ਕੇ ਉੱਗਣ ਵਾਲੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਵਾਂਗ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਸੁਭਾਅ ਸਦਕਾ ਉੱਗਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵਰਗ ਕਦੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਦਿਨ ਬ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਕਦਮ ਜਿੱਤ ਵੱਲ ਕਦਮ ਵਧਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਆਹਟ ਦੁਸ਼ਮਣ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੁਣਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਵਾਜ਼ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਜਕੜ ਚ ਆਈ ਹੋਈ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਧਿਰ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਪਹਿਲੂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਵਾਰ ਵਾਰ ਕਿਉਂ ਇੱਕ ਅਦਿੱਖ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਉਭਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਤੇ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੂਖਮ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਕਿਹੜਾ ਵਰਗ ਹੈ? ਉਹ ਸਿੱਖ ਕੌਣ ਹੈ? ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਡੋਲਿਆ ਨਹੀਂ ਸਭ ਕੁੱਝ ਗੁਰੂ ਕੇ ਭਾਣੇ ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕੌਮੀ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ ਵਾਲੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇਹ ਮੁੱਠੀਭਰ ਵਰਗ ਅੱਜ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਅੱਖ ਨਾਲ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵਰਗ ਦਸਵੰਧ ਕੱਢ ਕੱਢ ਕੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮਿਸ਼ਨ ਵਾਲੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਅਣਦਿਖਦੇ ਇਸ ਵਰਗ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਮੁਗਲੀਆਂ ਹਕੂਮਤ ਡਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਮੁੱਠੀਭਰ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮੋਦੀ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਡਰਦਿਆਂ ਕਾਂਬਾ ਛਿੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੱਚ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਜਬਰ ਜ਼ੁਲਮ ਨਾਲ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਫੇਸਬੁੱਕ ਚੈਨਲ ਬੰਦ ਕਰਨੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਪੱਥਤ ਹਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਹਾਰ ਲਈ ਅਣਦਿਖਦੀ ਉਸ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ ਜੋ ਸਧਾਰਣ ਜਿਹੇ ਕਿਰਤੀ ਸਿੱਖਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਐਕਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਅਲੱਪ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕੁਲੀਨ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਵਰਗ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਮੋਦੀ ਹਕੂਮਤ ਤੋਂ ਬੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਰਿਆ ਹੋਇਆ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਗਦਾਰੀ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਚਾਕਰੀ ਕਰਨ ਚ ਮਸ਼ਰੂਫ ਹੈ।

ਦਲਿਤਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹਿੰਸਾ

ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ

ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਉਧਮਪੁਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮਲਾੜ ਵਿਚ ਕਥਿਤ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਦਲਿਤਾਂ ਉੱਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਤੋਂ 4 ਕੁ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਦਲਿਤ ਔਰਤ ਨੂੰ ਖੂਹ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਖੂਹ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਕਰਾਰ ਵਧਿਆ ਅਤੇ ਭਗਵੇ ਜਾਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਕੁੱਟਿਆ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਤਾਂ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਐੱਸਸੀ/ਐੱਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਵੱਲੋਂ ਦਲਿਤਾਂ ਅਤੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤਕ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ।

ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਨੌ-ਸਾਲਾ ਨਾਬਾਲਗ ਦਲਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਅਤੇ ਕਤਲ ਪਿੱਛੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਤੰਬਰ ਵਿਚ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਥਰਸ ਜ਼ਿਲੇ ਦੀ ਘਟਨਾ ਯਾਦ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਥਰਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 19 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿਚ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦਿੱਲੀ ਕੋਟ ਖੇਤਰ ਦੀ ਫੋਟੀ ਉਮਰ ਦੀ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਇਸ ਘਿਨਾਉਣੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਫਿਰ ਇਹੀ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਾਲਮਾਨਾ ਪੱਖ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ, ਆਪ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਅਤੇ

ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਇਕਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਦੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਆਪ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨ ਇਕ-ਦੂਸਰੇ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼-ਪ੍ਰਤੀ-ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਘਟਨਾ ਬੀਤੇ ਐਤਵਾਰ ਦੀ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਨੇੜਲੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਵਿਚ ਵਾਰੂ ਕੂਲਰ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਗਈ। ਸ਼ਾਮ ਛੇ ਵਜੇ ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਨਾ ਆਉਣ ਉੱਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਨੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਮਾਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾ ਕੇ ਪੁਜਾਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੇ ਕੁੜੀ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਚਾਰਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਸਕਾਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹੰਸ ਰਾਜ ਹੰਸ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਕੋਟ ਦੇ ਪੁਰਾਣਾ ਨਾਂਗਲ ਵਿੱਚ 9 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਬੱਚੀ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਮਗਰੋਂ ਕਥਿਤ ਹੱਤਿਆ ਅਤੇ ਜਬਰੀ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ। ਹੰਸ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਕੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਾਲ 2020 ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਪੰਜ ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਾ ਹੋਣਾ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ 2012 ਵਿਚ ਵਾਪਰੇ ਨਿਰਭਯਾ ਕਾਂਡ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਬਣੀ ਅਤੇ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ

ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਦਲਿਤ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮਾੜਾ ਹਾਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕੇਸ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਭਾਰਤ ਹੀ ਇਕੱਲਾ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਤ ਕਾਰਨ ਨਫ਼ਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਵਿਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਅਲਵਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਦਲਿਤ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਦੀ ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਦੁਲਹਨ ਨਾਲ ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰਫ਼ਾ-ਦਫ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨ ਨੇ ਦਖਲ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਵਾਈ।

1968 ਵਿਚ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦਾ ਕਿਲਵਮੈਨੀ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡ, 1985 ਵਿਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਰਮਚੰਦ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡ, 1996 ਵਿਚ ਬਿਹਾਰ ਦਾ ਬੁਠਾਣੀ ਤੋਲਾ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡ, 1997 ਵਿਚ ਬਿਹਾਰ ਦਾ ਲਕਸ਼ਮਣਪੁਰ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡ, 2000 ਵਿਚ ਕਰਨਾਟਕਾ 'ਚ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਆਧਾਰਤ ਹਿੰਸਾ, 2006 ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਵਾਪਰਿਆ ਖੇਰਾਇਲਾਜੀ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡ ਅਤੇ ਸੰਨ 2011 ਵਿਚ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਵਾਪਰਿਆ ਮਿਰਚੀਪੁਰ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡ, ਰੋਹਿਤ ਬੇਮੁਲਿਆ (2015), ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚ 17 ਸਾਲ ਦੀ ਦਲਿਤ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਗੈਰਗੇਪ ਅਤੇ ਹੱਤਿਆ (2016), ਤੇਜ਼ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਕਾਰਨ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਹਿੰਸਾ

(2017), ਭੀਮਾ ਕੋਰੇਗਾਓ (2018), ਡਾਕਟਰ ਪਾਇਲ ਤੜਵੀ ਹੱਤਿਆ (2019), ਹਾਥਰਸ ਕਾਂਡ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਜ਼ਾਲਮ, ਅਣਮਨੁੱਖੀ, ਅਸੰਭਿਅਕ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਦਰਿੰਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਉਪਰ ਦਬਾਅ ਬਣਾਕੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਹੱਕ ਹਨ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 74 ਸਾਲ ਬੀਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅੱਜ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੰਨ 2010 ਤੋਂ 2020 ਤੱਕ ਦਲਿਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਤ ਆਧਾਰਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰੀਬ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਧੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 3.91 ਲੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਕਥਿਤ ਉੱਚੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਲਿਤ ਔਰਤਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ 4 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਕੁੱਲ 205146 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 41867 ਭਾਵ 21 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਲਿਤ ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁੱਲ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ 'ਚੋਂ ਲਗਭਗ ਹਰ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਦਲਿਤ ਹਨ। ਉਹ ਵੀ ਪੀੜਤ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਜਦੋਂ ਪੀੜਤਾਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਹੌਸਲੇ ਵਧਦੇ ਹਨ। ਦਲਿਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਿੱਸਾ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਟੁੱਟਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸਮਾਨਤਾ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਸੁਸ਼ਾਂਤੀ, ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਵੱਲ ਵਧ ਸਕੇਗਾ।

ਥਰਡ ਡਿਗਰੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਹੋ ਰਿਹਾ ਏ ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿਚ

ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਖਤਰਾ ਮੰਨਿਆ

ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਜੰਡਿਆਲਾ ਗੁਰੂ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਐੱਨ ਵੀ ਰਮਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, 'ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਅਜੇ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਥਰਡ ਡਿਗਰੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਤੋਂ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਕੂਕਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।'

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਤੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਬੋਲਦਿਆਂ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਭਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਮਿਸ਼ਨ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ' ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਿਸ਼ਨ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਅਮੀਰਾਂ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਮੋਟਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ

ਦੁਆਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਾਡੀ ਹੋਂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹੀ ਹੈ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਜਨਤਾ (ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ) ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਸਟਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ।'

ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਪ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਦਦ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸ਼ਨਲ ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ 1987 ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੱਕ

ਪਹੁੰਚ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮਾਹੌਲ 'ਤੇ ਚੁੱਕੇ ਸਵਾਲ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਿਰਾਸਤੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਅਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਅਜੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਘੋਸ਼ਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਗਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਕਮੀ ਹਿਰਾਸਤੀਆਂ ਲਈ (ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ) ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਫ਼ੈਸਲੇ ਹੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਅੱਗੇ ਜਾਕੇ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਤਾਂ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਪੰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤੀਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਤੋਂ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਵਸਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹੀ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਪਾਉਂਦੀ। ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਲੇ ਤਕਨੀਕੀ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਮੋਟਣ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਹਿਰਾਸਤੀਆਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਅੰਕੜੇ

ਨੈਸ਼ਨਲ ਕ੍ਰਾਈਮ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲ 2019 ਦੌਰਾਨ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ, ਹਿਰਾਸਤੀ ਮੌਤਾਂ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ, ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੱਟ, ਫਿਰੋਤੀ ਆਦਿ ਦੇ 49 ਕੇਸ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ 12 ਵਿੱਚ ਫਾਇਨਲ ਰਿਪੋਰਟ ਫਾਈਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਸੱਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋ ਸਕੀ, ਜਦਕਿ ਸਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 23 ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅੱਠ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਫਾਈਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 30 'ਤੇ

74 ਸਾਲ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ, ਮੰਦੇ ਹਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ

ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਮੋਹਾਲੀ

ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਕਾਰਨ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮਚੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਤੱਕ ਡਗਮਗਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਸਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਮਾਰੂ ਨੀਤੀਆਂ, ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਤਕਰੀਬਨ 1 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰੇਲ ਰੋਕੋਂ ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅੰਨਦਾਤਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਿੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਕਿਉਂ ਸਰਕਾਰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿੱਲਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਸੁਧਰੇਗੀ। ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅੰਨਦਾਤਾ ਅੱਜ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਰਾਹ ਕਿਉਂ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ? ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਪੰਡ ਇੰਨੀ ਭਾਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਧਦੀ ਗਈ। ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਨਪੀੜਿਆ ਹੈ। ਰੋਟੀ, ਕੱਪੜਾ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਹਰ ਆਦਮੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਰ ਹੋਈ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ। 40 ਫੀਸਦੀ ਪਾਣੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਜਿਲੇ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਹਨ। ਜੇ ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦਿਆਂ

ਕੋਈ ਠੋਸ ਨੀਤੀ ਨਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ, ਤਾਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਪੂਰਾ ਪੰਜਾਬ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੱਜ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨੌਜਵਾਨ 27 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਖਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣਾ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਇੱਕ ਦਿਨ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਦਰਿਆ ਵਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਡਿਗਰੀਆਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਫੜੀ, ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ, ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਉਮੀਦਾਂ ਤੇ ਖ਼ਰਾ ਨਾ ਉਤਰਨਾ, ਨਸ਼ੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਘਰਾਂ ਦੇ ਚਿਰਾਗ ਦੇ ਚਿਰਾਗ ਬੁੱਝ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਆਵਾਹਾ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇੰਨੀ ਵੱਧ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁੱਤੇ ਮਾਰਨ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਆਵਾਹਾ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕੋਈ ਠੋਸ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਹੈ। ਅਵਾਹਾ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਇਹ ਅਵਾਹਾ ਪਸ਼ੂ ਉਜਾੜਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਏ ਦਿਨ ਕਿਸਾਨ ਧਰਨੇ ਲਾ ਕੇ ਡੀਜੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਕੋਠੀਆਂ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਬੈਠਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਦੁੱਧ ਪੀਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਸ਼ੂ ਦੁੱਧ ਦੇਣ ਤੋਂ ਹੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵੱਲ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਰਿਹਾ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਪੱਖੀ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਖਤ ਲੋੜ ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਦੇ ਝਰੋਖੇ 'ਚ ਸੁਨਹਿਰੀ ਬਚਪਨ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਕੜੌਨਾ

ਕੌਣ ਨਹੀਂ ਲੱਚਦਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਬਚਪਨ ਦੁਬਾਰਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਬੀਤੀ ਹਰ ਘਟਨਾ ਜੇਕਰ ਪਲ ਭਰ ਲਈ ਵੀ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਉਹ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਚੇਤੇ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਉਹ ਬਚਪਨ ਕਿੱਥੇ ਰਹੇ ਜੋ ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਤੇ ਅਸੀਂ ਮਾਣੇ ਸਨ। ਬੱਸ ਜੇ ਕੁਝ ਹੈ ਤਾਂ ਯਾਦਾਂ ਹੀ ਹਨ। ਪਰ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਚਪਨ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੌੜ ਕੇ ਲਿਆਂਦਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੁਰਜੀਤ ਹੀ ਕਿਉਂ ਹੁ-ਬ-ਹੁ ਉਸ ਵਰਗਾ ਬਚਪਨ ਵੀ ਬਿਤਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਸਮਰ ਕੈਂਪ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਬਚਪਨ ਬਿਤਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲਾਭ ਲੈ ਕੇ ਬਚਪਨ ਨੂੰ ਬਿਤਾਉਣ ਦੀ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰ ਕੈਂਪ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਚਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਸ ਕੈਂਪ ਦਾ ਡਾਢਾ ਚਾਅ ਹੈ ਹੀ ਸੀ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਚਾਅ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਉਪਰੰਤ ਬਚਪਨ ਦੀ ਉਹ ਝਲਕ ਪਹਿਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀ 'ਪੇਪਰ ਫੋਲਡਿੰਗ ਤੇ ਪੇਪਰ ਕਟਿੰਗ' ਨੇ ਲਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਡੇ ਵੇਲੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਸਮਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅਖਬਾਰਾਂ ਤੋਂ ਲਿਫ਼ਾਢੇ ਆਪ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ

ਸਨ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਖਾਣ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਲਿਫ਼ਾਢੇ ਬਣਾਉਣ ਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਾਗਜ਼ ਨੂੰ ਮੋੜਨ ਤੇ ਕੱਟਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਤੇ ਆਪ ਬਚਪਨ ਦੀ ਉਸ ਪਹਿਲੀ ਯਾਦ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਹੋਏ। ਬੱਸ ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਤਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਘਰ ਤੇ ਖਿਡੌਣੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸੀ। ਕਿਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਯਾਦ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਖਿਡੌਣੇ ਤੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਹੋਣਗੇ। ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਗਿੱਲੀ ਕਰਕੇ ਭਿਉਣਾ ਤੇ ਫਿਰ ਥਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਤੇ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਮਾਨ ਰੱਖਣਾ ਆਦਿ ਕਰਵਾਉਂਦਿਆਂ ਜਦੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਇਹ ਸਭ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿੜਖਿੜਾ ਕੇ ਹੱਸਣਾ। ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਬਣਾਉਣਾ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨੀ ਆਦਿ ਸਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਯਾਦਾਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਕਲੇਅ ਮਾਡਲਿੰਗ, ਕੋਲਾਜ਼ ਮੇਕਿੰਗ, ਚਿੱਤਰਕਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਰਾਅ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪੌਦੇ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸੀ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਆ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਪੌਦੇ ਲਗਾਉਣਾ ਐਨਾ ਅਨੰਦ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਿੰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਪਾਣੀ ਪਾਉਣਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ। ਤੇ ਇਹ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਸਮਰ ਕੈਂਪ ਦਾ ਹਿੱਸਾ

ਰਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਜਦ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਹਮੀ ਭਰੀ। ਖਾਣ-ਪੀਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਾਦੇ ਭੋਜਨ, ਦੁੱਧ, ਮੱਖਣ-ਮਲਾਈਆਂ

ਖਾਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ। ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ। ਨਿੱਜੀ ਸਫ਼ਾਈ, ਯੋਗਾ ਕਰਾਉਣ, ਮਖੌਟੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ, ਅਧੂਰੀ ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਿਆਂ ਇੰਜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਦੁਬਾਰਾ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਚਲੇ ਗਏ ਹਾਂ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਵੀ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਉਹ ਹਰ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਲਈ ਉਤਾਵਲੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਇਹ

ਦੌਰ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਲੋਕ-ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਉਣੀ ਤਾਂ 'ਭੰਡਾ ਭੰਡਾਰੀਆ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਭਾਰ' ਵਰਗੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਖੇਡਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਵਾਉਣੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨਾ। ਮੋਬਾਇਲ 'ਤੇ ਚਲਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਨਾਲੋਂ ਇਹ ਖੇਡਾਂ ਸਰੀਰਕ ਕੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਬਖਸ਼ਦੀਆਂ ਤੇ ਬੱਚੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖੇਡਦੇ। ਸੁੰਦਰ ਲਿਖਾਈ ਲਈ ਜਦੋਂ ਫੱਟੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਉਂਗਲਾਂ ਪਾ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਫੱਟੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਖੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਫੱਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਤੇ ਗਾਚਣੀ ਤੇ ਸਿਆਹੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੁਲੇਖ ਲਿਖਾਈ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ।

ਅੰਤਿਮ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਬਣਾਏ ਸਮਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਇੰਜ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਬਣੇ ਘਰ, ਖਿਡੌਣੇ, ਮਖੌਟੇ, ਤਸਵੀਰਾਂ ਆਦਿ ਬੀਤੇ ਬਚਪਨ ਨੂੰ ਫਿਰ ਮੌੜ ਲਿਆਈਆਂ ਹੋਣ। ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਚੰਗਾ ਰੰਗ ਬੰਨਿਆ। ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ ਸ਼ਬਦ, 'ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਬਚਪਨ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਬਿਤਾਇਆ ਹੈ', ਮੈਨੂੰ ਬਾਹਲਾ ਹੀ ਸਕੂਨ ਦੇ ਗਏ ਤੇ ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵਾਲੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਪਲ ਮੇਰੇ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਸੁਨਹਿਰੀ ਬਣ ਗਏ।

ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ

ਅੱਧੀ ਛੁੱਟੀ ਵੇਲੇ ਸਕੂਲ ਚ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਕਰਦੇ ਜੁਆਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਦੀ ਪਿੱਠ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਕਾਗਜ਼ ਚਿਪਕਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ 'ਮੈਂ ਮੂਰਖ ਹਾਂ' (I am stupid) ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸੌਂਹ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੋਈ ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇਗਾ। ਬੱਚੇ ਵੱਲ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਰੀ ਜਮਾਤ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਸਮਾਂ ਸਵਾਦ ਲੈਂਦੀ ਰਹੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਨਾ ਦੱਸਿਆ, ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਪੀਰੀਅਡ ਲੰਘ ਗਏ।

ਕੁੱਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਗਣਿਤ ਦੀ ਕਲਾਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਗਣਿਤ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਬੋਰਡ ਤੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਸਵਾਲ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ। ਬਹੁਤ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ।

‘ਮੈਂ ਮੂਰਖ ਹਾਂ’

ਆਖ਼ਿਰ ਵਿਚ ਉਸ ਬੱਚੇ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਬਲੈਕ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਜਮਾਤ ਦਾ ਹਾਸਾ ਫੁੱਟ ਪਿਆ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ, ਆਪਣੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਮਗਨ, ਉਸ ਬੱਚੇ ਨੇ ਬੋਰਡ ਤੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਭ ਹੈਰਾਨ ਸਨ, ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਘੁਸਰ-ਮੁਸਰ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ। ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਤਾੜੀਆਂ

ਮਾਰਕੇ ਹੋਣਹਾਰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹੌਂਸਲਾ ਅਫ਼ਜ਼ਾਈ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਫਿਰ ਉਸ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਹਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਗਜ਼ ਬਾਰੇ ਪਤਾ, ਜਿਹੜਾ ਉਹਦੇ ਕਿਸੇ ਸਹਿਪਾਠੀ ਨੇ ਉਹਦੀ ਪਿੱਠ ਤੇ ਚਿਪਕਾਇਆ ਸੀ, ਕਿ ਕਿਉਂ ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਮਜ਼ਾਕ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ?’

ਬੱਚੇ ਨੇ ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਕਿ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵਾਕਿਫ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਬਾਕੀ ਜਮਾਤ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ, 'ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵਾਂ, ਮੈਂ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸਣੀਆਂ ਚਾਹਾਂਗਾ। ਪਹਿਲੀ ਇਹ ਕਿ ਆਪਣੇ ਸਵਾਦ, ਦੀਰਖਾ ਜਾਂ ਨਫ਼ਰਤ ਕਾਰਨ ਉਮਰ ਭਰ ਲੋਕ ਤੁਹਾਡੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਠੱਪਾ (lable) ਲਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਤੁਹਾਡੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਣ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਾਗਜ਼ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਕਦੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਾ ਆਉਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਠੱਪਿਆਂ ਦੀ ਕਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰੋ, ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 31 'ਤੇ

ਵਿਰਾਸਤੀ ਖੇਡਾਂ, ਰੌਣਕ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੀ

ਸਤਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਟਾਹਣੀ ਡੰਡਾ ਜਾਂ ਡੰਡ-ਪੁਲਾਂਗੜਾ ਜਾਂ ਪੀਲ ਪੁਲਾਂਗੜਾ ਖੇਡ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਡੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪੁਰਾਤਨ ਆਮ ਖੇਡ ਸੀ। ਇਹ ਖੇਡ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਾਲੀ, ਬੋਹੜ ਜਾਂ ਪਿੱਪਲ ਵਰਗੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਤੇ ਖੇਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰੱਖਤ ਦੀ ਟਾਹਣੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਟੁੱਟਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲੱਚਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀ ਟਹਿਣੀਆਂ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 5 ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਡ ਨੂੰ ਖੇਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਭ ਬੱਚੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਬੱਚੇ ਆਪਸੀ ਸਮਝੋਤੇ ਨਾਲ ਥਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰ ਕੇ ਇੱਕ ਚੱਕਰ

ਵਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡੰਡਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਜਾਂ ਦਾਈ ਕੌਣ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਪੁੱਗਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਹਾਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਰੀ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਾਕਤਵਰ ਬੱਚਾ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਖੜ ਕੇ ਆਪਣੀ ਲੱਤ ਹੇਠਾਂ ਡੰਡੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਸੁੱਟਦਾ ਹੈ। ਦਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਉਸ ਡੰਡੇ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਭੱਜਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਉਹ ਡੰਡੇ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਓਨੀ ਦੇਰ ਵਿੱਚ ਬਾਕੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਦਰੱਖਤ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਡੰਡੇ ਨੂੰ ਲਿਆ

ਕੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਮਗਰ ਦਰੱਖਤ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਉਹ ਦੂਜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਗਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਦਰੱਖਤ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਖੱਲੇ ਉਤਰ ਕੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਡੰਡੇ ਨੂੰ ਡੁਕ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਦੂਰਮ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਦਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਬੱਚਾ ਡੰਡਾ ਚੁੰਮੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਫੜ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦਾਈ ਉਸ ਸਿਰ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਡੰਡਾ ਦੂਰ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਫੜਨ ਲਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਖੇਡ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਸਰੀਰਕ ਬਲ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸਰੀਰ ਅੰਦਰ ਫੁਰਤੀ ਵੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਦਰ, ਜਿੱਤ ਦਾ ਆਗਾਜ਼

ਹਰਫੂਲ ਭੁੱਲਰ ਮੰਡੀ ਕਲਾਂ

੯੮੭੬੫੦੧੫੭

ਕੱਛੂਕੁੰਮੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਆਪਾਂ ਸਭ ਨੇ ਪੜ੍ਹੀ ਸੁਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਜਮਾਨਾ ਬਦਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਸੀ। ਸੋ ਸਾਡਾ ਖਰਗੋਸ਼ ਹੋਣਾ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ, ਮਿਲੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੱਛੂਕੁੰਮਿਆਂ ਤੋਂ ਮਾਤ ਖਾਣੀ ਹੀ ਪੈਣੀ ਹੈ।

ਆਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਜੋ ਵੀ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਨੌਕਰੀ ਜਾਂ ਖੇਤੀ-ਬਾੜੀ ਮਤਲਬ ਕੋਈ ਵੀ ਧੰਦਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਵਿਚ ਜੋ ਵੀ ਸਾਡੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ, ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਸੋਚੀਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਭ

ਹੋ ਸਕੇ ਤੇ ਸਾਡੇ ਕੀਮਤੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬੱਚਤ ਹੋ ਸਕੇ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਰਫ਼ਤਾਰ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬਣੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨੂੰ ਆਪਾਂ ਹੋਰ ਘੱਟ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇਈਏ। ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਸਾਡੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਗਣਿਤ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੌਂਗਾਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਸਦੀ ਕੋਈ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਇਹ ਅਣਮੋਲ ਹੈ। ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮੈਂ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਹਾਂ ਜਿਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਜਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਉਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਲਾਉਣਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੰਮਕਾਜ ਦੀ ਗਤੀ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣਾ ਸਾਡੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਤੀ

ਦਿਨ ਦੋ ਘੰਟੇ ਦਾ ਵਾਧੂ ਸਮਾਂ ਬਚਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਹੜਬੜੀ ਕਦੇ ਨਾ ਕਰੀਏ, ਇਹ ਗੈਰਜ਼ਰੂਰੀ ਤੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਜਦੋਂ ਰਸਤਾ ਸਾਫ਼, ਚੌੜਾ ਅਤੇ ਸੜਕ ਖਾਲੀ ਪਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਟ ਨਿਬੇੜ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਖਰਗੋਸ਼ ਹਾਂ, ਕੱਛੂਕੁੰਮੇ ਦੀ ਚਾਲ ਸਾਨੂੰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਦੌੜ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਤਾਬੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। ਇਥੇ ਤਾਂ ਖਰਗੋਸ਼ ਨੂੰ ਖਰਗੋਸ਼ ਨਾਲ ਹੀ ਦੌੜਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਲੀਕੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਜਾਣ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਬਹੁਤੀ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਦੌੜਨ ਨਾਲ।

ਵਿਕਸਿਤ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਹੀ ਜਨਮ ਦੇ ਸਕਦੇ

ਰਾਜੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ

ਸੁਕਰਾਤ ਸੱਤਾ ਹੱਥੋਂ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿਚ ਅਖੌਤੀ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੇ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਵੈਸੇ, ਸੁਕਰਾਤ ਨੇ ਸੱਤਾ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਈ। ਉਹ ਤਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ, ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਰਾਹ ਤੁਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸੱਤਾ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਖਹਿਣ ਲੱਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਪੈਂਤੜੇ ਲੈਣ ਖਾਤਰ ਚਿੰਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਚਿੰਤਨ ਨੇ ਵਕਤੀ ਪੈਂਤੜਿਆਂ ਉੱਪਰ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਏ। ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਇਸ ਲਈ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਪੱਖ ਲੈ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸਗੋਂ ਪੱਖ ਉਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ, ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਹੋਣਾ ਬੋਧ ਖਾਤਰ ਜਿਊਣਾ ਹੈ। ਚਿੰਤਨ ਉੱਪਰ ਸਵੈ ਦਾ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਹੋਸਲੇ ਨਾਲ ਜਿਊਣਾ ਹੈ। ਮਨ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ ਚੰਚਲਤਾ। ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੈ ਸਥਿਰਤਾ, ਸੰਤੁਲਨ, ਸਾਫ਼ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾਗਤ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਬੁੱਧੀ ਪਰਖ ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਭੂਮੀ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਹੋਣਾ ਰਾਵਾਂ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਵਿਚ ਜਿਊਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਸਭ ਕੁਝ ਨੂੰ ਇਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸੋਚੇ-ਵਿਚਾਰੇ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਜਾਚਣਾ, ਨਿਰੰਤਰ ਸਵੈ-ਪੜਚੋਲ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਪੂਰਨਕਾਲੀ ਜਨਤਕ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਚਿੰਤਨ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦੁਨਿਆਵੀ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਤੋਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਦੂਰ ਹੋਣਾ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੇੜਿਓਂ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦੀਆਂ ਜਾਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦੀਆਂ।

ਜੇਮਜ਼ ਬਾਲਡਵਿਨ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖਕ ਲਈ ਆਪਣੇ

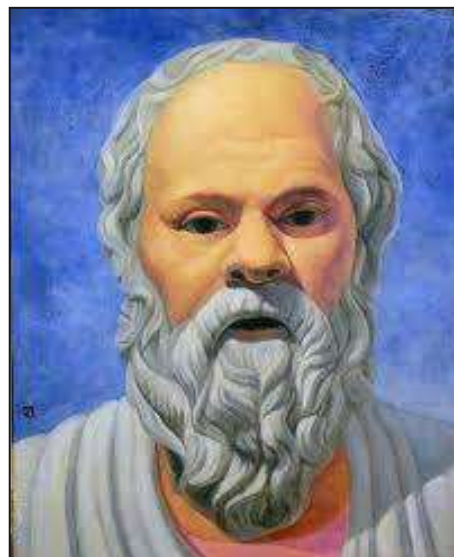
ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਤੀ ਸੱਚੇ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਕਸਰ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ 'ਸੱਚ' ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਬਾਲਡਵਿਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੇਖਕ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਕਤੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਭੋਗੇ ਹੋਏ ਸੱਚ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕਰਨਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਜ ਕਰਨਾ ਸੌਖਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਲਤ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਚੰਗਾ ਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਘੜੀ ਸੱਚ ਨਾਲ ਦਗਾ ਕਮਾ ਰਹੇ ਹੋਈਏ।

ਆਪਣੇ ਬੌਧਿਕ ਸਪੇਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰਲੇ ਵਿਆਪਕ ਬੌਧਿਕ ਸਪੇਸ ਦੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਚਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਬੌਧਿਕ ਸਪੇਸ ਉੱਪਰ ਆਪਣਾ ਗਲਬਾ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਅਤੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਕ੍ਰੋਧ ਅਤੇ ਹਾਸਾ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਦੇ ਖਾਸ ਸੰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਯਾਦ ਵੀ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਾਰਥਿਕ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅੱਜ ਜਿਸ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ। ਵਰਿਸ਼ਤ ਅਤੇ ਉਜੜਪੁਣੇ ਨਾਲ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਜੁੜ ਗਈ ਹੈ। ਬਰਬਰਤਾ ਨਾਲ ਸੂਖਮ ਕਪਟ ਜੁੜ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਬੌਧਿਕਤਾ ਨੂੰ ਮੁੱਢ ਵਿਚ ਹੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਕਤ ਵਿਚ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਨੂੰ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਬੇਹੱਦ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਹੋਣਾ

ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਉਪਰਾਲਾ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਰ ਅੱਜ ਸਮੀਖਿਆਤਮਕ ਬੌਧਿਕ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦਾ ਦਲਾਂ ਅਤੇ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ

ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਟੇਕ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਚਿੰਤਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਅੱਜ ਸੰਭਵ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ, ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਾਕਤਵਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਲੋਕ-ਜੀਵਨ ਦੀ ਧਰਤੀ ਫੁੱਲਣ-ਫਲਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਵਾਹ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਪਿਆਰ

ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿੰਦੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਪਰ ਲੋਕ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਟ੍ਰਾਲੀ-ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਹੈ, ਕਦੋਂ ਉਹ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੇ ਲੰਗਰ ਲਾਉਣ ਲਈ ਚੱਲ ਪੈਣਗੀਆਂ।

ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵੱਢ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਭੱਜ ਰਹੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਵੱਢ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਮੌਜੂਦਾ ਬੌਧਿਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਬਾਝਪਣ ਨੂੰ ਸਾਫ਼-ਸਾਫ਼ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜਨਾ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖਾਤੇ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਹਾਣ ਦਾ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਖ਼ਮੀਰ ਤਾਂ ਉੱਠ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।

ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਖੜੋਤ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਚਿੰਤਨ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਡੁੱਬਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਵਿਚਾਰ-ਤਰੰਗਾਂ ਨਾਲ ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਰਗੜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਚਿੰਤਨ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਨੂੰ ਮੂਲ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਬੌਧਿਕ ਨੀਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੌਧਿਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਧਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬੋਝਾ ਵੱਧ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਹੋਣਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ।

ਹਾਂ, ਵਕਤੀ ਸਿਆਣਪ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਹੋਣਾ ਬੁੱਧ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਨੂੰ ਇਹ ਤਾਂ ਕਬੂਲ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਹੈ।

ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰ

ਮਨੁੱਖੀ ਸਭਿਅਤਾ ਰੁੱਖਾਂ, ਜੰਗਲਾਂ, ਪਹਾੜੀ ਕੁੰਦਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦੀ ਅੱਜ ਕੰਪਿਊਟਰ ਯੁੱਗ ਤਕ ਆਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ ਧਰਤੀ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਸਭ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਮਨੁੱਖ ਪੁਲਾੜੀ ਬਸਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ, ਕਲੋਨ ਵਿਧੀ, ਨੈਨੋ-ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਆਦਿ ਨਿੱਤ ਨਵੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜੇ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅਗਿਆਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪਾਰਾਵਾਰ ਨਹੀਂ। ਅਜੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਮੁੱਢਾਂ 'ਤੇ ਕੱਚੀ ਲੱਸੀ ਪਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਖੌਤੀ ਜੋਤਸ਼ੀ, ਤਾਂਤਰਿਕ, ਬਾਬੇ, ਸੰਤ, ਸੁਆਮੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗਹਿਰਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਖਲੀਲ ਜਿਬਰਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ- 'ਗਿਆਨ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਿਆਨ ਵਿਨਾਸ਼ ਦਾ।' ਅੱਜ ਵੀ ਜਦੋਂ ਵਿਗਿਆਨ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਮਗਰੋਂ ਕਿਸੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਖਿੱਲੀ ਉਡਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਰਤੀ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਏ, ਇਹਦੇ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਪੁਰਾਤਨ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਵਿਗਿਆਨ ਵੱਲੋਂ ਮਹੱਈਆ ਕਰਾਈਆਂ ਵਸਤਾਂ ਤਾਂ ਚੋਵੀ ਘੰਟੇ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਾਂ ਪਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਵੀ ਕਾਰਨ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਦੋ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ 70% ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਧਰਮ ਮਨੁੱਖ ਬਣਾਉਣ ਵੱਲ ਸੋਧਤ ਨਹੀਂ। ਦੂਜਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੰਪਰਾਗਤ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪਸਾਰ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸਪੀਕਰ, ਟੇਪ ਰਿਕਾਰਡਰ, ਟੀਵੀ, ਰੇਡੀਓ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਸਵਾਰਥਾਂ ਲਈ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਟੀਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਨਾਲ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਫੈਲਾਅ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਆਤਮਵਾਦ ਆਪਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ

ਸੱਚ ਮੰਨ ਕੇ ਚਲਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਵਿਗਿਆਨ ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਵਿਗਿਆਨ ਸੁਣੀਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ। ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਅਜੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਜਦੋਂ

ਪਤਾ ਕਰਾਂਗੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਕਸਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਵਿਗਿਆਨ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੋਂ ਧਰਮ ਦੀ ਖੋਜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਹੀ ਕਹਾਂਗੇ ਕਿ ਧਰਮ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੋ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਪਹਿਲੂ ਹਨ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਈ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਪੁਰਾਤਨ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵਕਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਜਿਊਂਦਾ ਰਹਿ ਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ। ਇੱਥੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਲਿਖੀ ਹੀ ਇੰਨੀ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਵਿਗਿਆਨ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਲਿਖੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਮਾਂ ਦੇ ਗਰਭ ਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਬਣਾ ਲਈ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਜਨਮ ਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸਮਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਉਹਦੀ ਲਿਖੀ ਵਾਲੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਦਰਅਸਲ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਹੋਇਆ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਮਿਹਨਤ, ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਉਹੀ ਹਨ ਜੋ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ

ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਛੱਡੋ, ਐਸਾ ਸੋਚਣਾ ਵੀ ਗੁਨਾਹ ਹੈ। ਉੱਜ, ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤੱਥ-ਸੱਚ ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਕਰੋਪੀਆਂ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਰਹੇ; ਜਿਵੇਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤੇ ਦਾ ਕਹਿਰ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਜਾਦੂ-ਟੂਣੇ ਆਦਿ। ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰੰਥ ਤੋਂ ਸੋਧ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤਕ ਵੀ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ-ਖੁਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਬਚਾ ਲਈ ਰੱਖਾਂ-ਧਾਗੇ ਬੰਨ ਕੇ ਹੇਠੋਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਲੰਘਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਅਸੀਂ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਹੀ ਪਾਈ ਹੈ।

ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਪੁਰਾਤਨ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਕੀਕੀ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੁਰਾਤਨ ਰਸਮਾਂ ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਜਾਤਾਂ ਪਾਤਾਂ

ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਲੜਾ ਭਿੜਾ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਸਵਾਲ ਕਰਨਗੀਆਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿਕਾਸ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੁਲਕ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਉਲਝਾਈ ਰੱਖਿਆ? ਸਾਨੂੰ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਮਨੋਬਿਰਤੀ ਤਿਆਗ ਕੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਧਰਮ-ਮਜ਼ਹਬ ਅਤੇ ਫਿਰਕਿਆਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੇਖਕਾਂ, ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ, ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ, ਅਖਬਾਰਾਂ, ਟੀਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਰਥਿਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਸਮਾਂ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਗਿਆਨ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਪੁਰਾਤਨ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਟੁੱਟਦੀਆਂ

ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਲੀਅਮ ਬਲੇਕ ਲਿਖਦੇ ਹਨ- ਜਿਹੜਾ ਬੰਦਾ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ, ਉਹ ਖੜੇ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਰੱਖਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੱਟੜਵਾਦੀ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੱਧ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ। ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਲੋਕ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਚੀਨੀ ਫਿਲਾਸਫਰ ਕਨਫਿਊਸ਼ੀਅਸ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ- 'ਅਗਿਆਨਤਾ ਮਨ ਦੀ ਰਾਤ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਰਾਤ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਾ ਚੰਦ ਨਾ ਤਾਰੇ ਹਨ।' ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰਾਂ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਆਓ ਗਿਆਨ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਰਾਹ ਫੜਨ ਲਈ ਉਸਾਰੂ ਸਾਹਿਤ, ਚੰਗੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਏ।

MORE SAVINGS.

TIRE DISCOUNTS FOR:

Trans-Alliance has partnered together with TA Truck Service to provide Trans-Alliance members with awesome discounts on tires. It's simple - Just give your DOT number to the TA Truck Service attendant at the time of purchase and the savings will be automatically deducted from your bill.

STEER

RM 180+ EM

\$299.00

RETAIL \$362.00

DRIVE

RM 852 EM

\$309.00

RETAIL \$378.00

TRAILER

RM 872 EM

\$279.00

RETAIL \$339.00

TRANS-ALLIANCE MEMBERS GET \$35 OFF RETAIL PRICE ON OTHER TIRE BRANDS

Pricing valid 6/1/2019 through 12/31/2019 for Trans-Alliance members ONLY. This promotion applies to the unit retail price. Pricing shown above is for 265/75R22.5 sizes only; prices on other sizes may vary. Price does not include F.E.T., mounting labor, balancing, valve stem, caps, or local taxes. Some brand exclusions may apply.

TA TRUCK SERVICE

MORE. BAYS. EXPERTISE. SOLUTIONS.®

Visit ta-truck.com or find us on

TA

Nasdaq: LSTC

ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦਾ ਮੁਜੱਸਮਾ : ਡਾ. ਸਰਬਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ 'ਸਰਬ'

ਗਿਆਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੇ ਉਹ ਸੋਮੇ, ਜੋ ਅਗਿਆਨ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਦੂਰ ਕਰ ਕੇ ਇਲਾਹੀ ਸੋਚ ਦਾ ਇਲਮ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਡਾ. ਸਰਬਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਉਹ ਅਨਮੋਲ ਹੀਰੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਮਕ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ ਚਮਕਦਾਰ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦਾ ਮੰਜ਼ਰ ਭਰ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਾਜ਼ਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਮੈਂ ਖੁਦ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅੱਜ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਅਜੀਬ ਜਿਹਾ ਸੰਨਾਟਾ ਛਾਇਆ ਹੋਵੇ। ਜੋ ਰੋਣਕ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਸਰਬਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਸੀ ਉਸ ਰੋਣਕ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਘਾਟ ਆ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਉਹ ਰੋਣਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਧਿਐਨ ਭਵਨ ਜਿੱਥੇ ਅਕਾਲ ਦਾ ਵਾਸ ਹੈ ਤੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਨਾਦ ਦਾ ਰਾਗ ਸੁਰੀਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਗੂੰਜਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਉਹ ਹੀ ਇਨਸਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਡਾ. ਸਰਬਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਜੀ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਦਾ ਨਿੱਘ ਮਾਣਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਤੇ ਅਕਾਲ ਦੀ ਉਸਤਤ ਦਾ ਰਾਹ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਕੁਦਰਤ ਦੀਆਂ ਰਮਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਡਾ. ਸਰਬਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਿਆਲਤਾ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਉਹ ਮੁਜੱਸਮਾ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹਰ ਇਕ ਇਨਸਾਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੋਲ-ਚਾਲ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਲੀਕਾ ਮਨ ਨੂੰ ਟੁੰਬਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਠੀਕ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ 'ਵੱਡਾ ਬੰਦਾ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਛੋਟੇ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਨਾ ਹੋਵੇ।' ਹਰ ਇਕ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਹੱਸ ਕੇ ਮਿਲਣਾ, ਕਦੇ ਮੱਥੇ ਵੱਟ ਨਾ ਪਾਉਣਾ, ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਹਰ ਇੱਕ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖੂਬੀ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ।

ਰਹਿਬਰਾਂ, ਯੋਧਿਆਂ ਤੇ ਅਕਾਲ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਉਹ ਸੋਧ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਸੋਚ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਵਕਤ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਾ ਚਿਹਰਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣਾ ਦਰਦ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਰੂਹ ਦਾ ਮੁਜੱਸਮਾ ਡਾ. ਸਰਬਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ

ਦੀ ਛਤਰ ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਮੈਂ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਜੋ ਅੱਜ ਭੰਡਾਰ, ਸੱਚ ਦਾ ਕੁਝ ਕੁ ਗਿਆਨ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚ ਲਈ ਬੈਠੀ ਹਾਂ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਡਾ. ਸਰਬਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਤੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਸੋਮੇ ਹਨ।

ਡਾ. ਸਰਬਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਰੱਬੀ ਰੂਹ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੇਕਰ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਲਿਖੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਕਦੇ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਕੁ ਹਰਫ਼ਾਂ

ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਹ ਦਾਸਤਾਨ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਝਲਕ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪਰਮ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਅੱਗੇ ਸਦੈਵ ਇਹ ਹੀ ਅਰਦਾਸ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਗਿਆਨ ਦੇ ਸੋਮੇ ਡਾ. ਸਰਬਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਸਦੈਵ ਚੜਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਬਖਸ਼ਣ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛਤਰ ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਭਰਮਾਰ ਹੋ ਸਕੇ।

ਕਿਉਂ ਜਰੂਰੀ ਹਨ ਟੀਚੇ ਮਿਥਣੇ

ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਲਈ ਨਿਸ਼ਾਨਿਆਂ ਦਾ ਮਿਥਿਆ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸਫਲ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਖੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰੱਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਉਸ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਹ ਲੱਭਾਂਗੇ, ਰਾਹ ਲੱਭਣ ਉਪਰੰਤ ਯਕੀਨਨ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮੁਕਾਮ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਪਰ ਮੁਕਾਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਟੀਚਾ ਮਿਥਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਵੀ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਦ੍ਰਿੜ ਨਿਸ਼ਚਾ, ਸਵੈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਭਰੋਸਾ, ਮਿਹਨਤ, ਲਗਨ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਸਭ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਰਾਜ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਸਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦੇ ਰਸਤਿਆਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਮਿਥਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਆਉਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕਠਿਨਾਈ ਆਲਸ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਤੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਚਣੌਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਥਰ, ਸਾਡੀ ਹਿੰਮਤ ਨੂੰ ਪਰਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਛੱਡ ਕੇ ਹਾਰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਤਾਜ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਤੇ ਸੱਜਦੇ ਹਨ ਜਿੰਨਾ ਨੇ ਹਾਰ ਜਾਣ ਤੇ ਵੀ ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਹੁੰਦੀ, ਜਿਹੜੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹਾਰੇ ਹੋਣ ਪਰ ਫਿਰ ਟੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸਵੇਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਠ ਖੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵੱਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤੋਂ। ਜਿੰਨੇ ਵੱਡੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੁਸੀਂ ਮਿਥੇ ਹੋਣਗੇ, ਉਨੀ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲੇਗੀ। ਸੋ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਟੀਚਾ ਜਰੂਰ ਮਿਥਣਾ ਪਵੇਗਾ ਬੇਸ਼ਰਤ ਉਹ ਵੱਡਾ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਇੱਕ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਮਿਥ ਕੇ ਮੰਜ਼ਿਲ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਤੁਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਹਰਕੀਰਤ ਕੌਰ

੯੭੭੯੧੧੮੦੬੬

ਗੱਭਰੂ ਨੇ ਦੇਸੀ ਜੁਗਾੜ ਨਾਲ ਕਸਰਤ ਕਰ ਬਣਾਏ ਦੋ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ/ਏ.ਟੀ.ਨਿਊਜ਼ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਦੇਸੀ ਕਸਰਤ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਇਮ ਕਰ ਸਭ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਕਦੇ ਜਿੰਮ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਇਸ ਨੇ ਇੰਡੀਆ ਬੁੱਕ ਆਫ਼ ਰਿਕਾਰਡਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਫਿਟਨੈਸ ਰਿਕਾਰਡ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਉਮਰਵਾਲਾ ਪਿੰਡ ਦੇ 19 ਸਾਲਾ ਕੁਵਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੱਕਲ ਪੁਸ਼ਅੱਪ ਅਤੇ 30 ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਪਰਮਾਨ ਪੁਸ਼ਅੱਪ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

DIAMOND TRANSPORTATION

DIAMOND

Transportation
Logistics, Inc.

Dry Van ਤੇ Reefer ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ
Owner Operators ਦੀ ਲੋੜ

Good Pay

Dedicated Routs

Weekly Payment

ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ 'ਚ ਪੇਮੈਂਟ ਲਵੋ

ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ :

ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ

ਗੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ

209.487.3699

209.351.5965

2850 Loomis Rd, Stockton, CA 95205

ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਜ਼ਰੂਰ

ਡਾ. ਅਰੁਣ ਮਿੱਤਰਾ

ਜਾਪਾਨ ਦੇ ਨਗਰ ਹੀਰੋਸ਼ੀਮਾ ਅਤੇ ਨਾਗਾਸਾਕੀ ਉੱਪਰ ਪਰਮਾਣੂ ਬੰਬ ਸੁੱਟਣ ਨਾਲ ਅਥਾਹ ਤਬਾਹੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੰਬਾਂ ਬਾਰੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨੀ, ਜਪਾਨ ਦੇ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਈ ਕਿ ਇਹ ਅਤਿ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੰਬ ਕੀ ਚੀਜ਼ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਅਮਨ ਦੇ ਹਾਮੀ ਲੋਕ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਲੈ ਕੇ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਬਰਬਾਦੀ ਨਾ ਦੇਖਣੀ ਪਵੇ।

ਅਮਨ ਪਸੰਦ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਦਕਾ ਪਰਮਾਣੂ ਨਿਸ਼ਸ਼ਤਰੀਕਰਨ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਸੰਧੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉਦੋਂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ 7 ਜੁਲਾਈ 2017 ਨੂੰ ਪਰਮਾਣੂ ਸੰਧੀ ਯੂਐਨਓ ਦੀ ਮਹਾਂ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਮਾਣੂ ਸ਼ਸਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਟੈਸਟ ਕਰਨ, ਵਰਤਣ, ਵੇਚਣ, ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਆਦਿ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਕੇ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੰਧੀ ਉਪਰ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕੀਤੇ। ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਸੰਭਵ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਅਮਨ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਫ਼ਿਜ਼ੀਸ਼ੀਅਨਜ਼ ਫ਼ਾਰ ਦਿ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਵਾਰ (ਆਈਪੀਪੀਐਨਡਬਲਿਊ) ਨੇ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵਾ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁਚਾਇਆ। ਪਰਮਾਣੂ ਅਸਤਰਾਂ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚੋਂ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅੰਦੋਲਨ ਆਈਕੈਨ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸੰਧੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ।

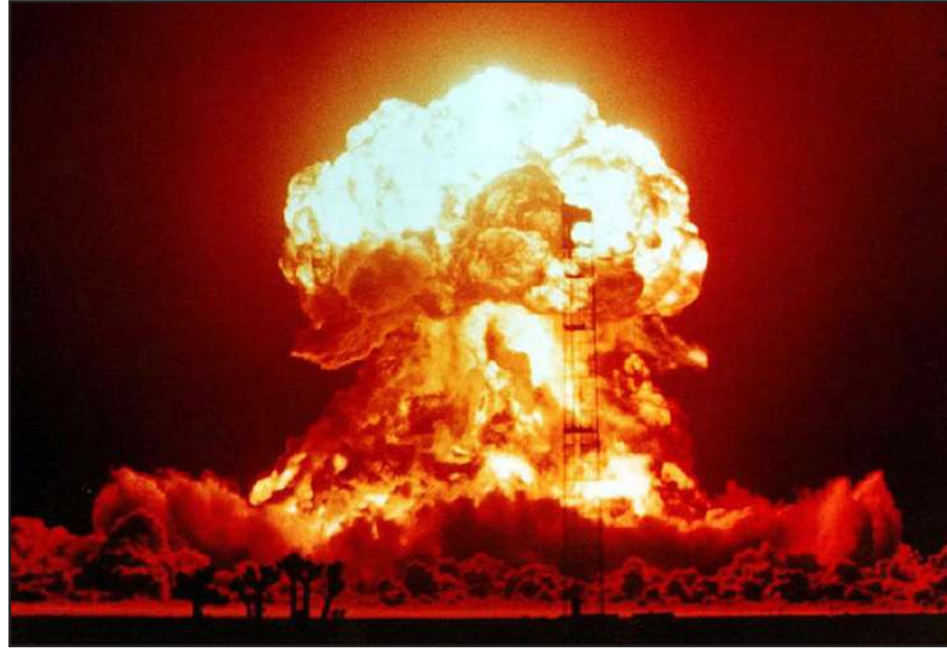
ਉਂਜ, ਇਹ ਬੜੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮਾਣੂ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਲੜਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਹਥਿਆਰ ਨਾ ਵੀ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਤੇ ਜੋ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਲਾਈ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਏ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਲਾਭ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਪਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ।

ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਰਗੇ ਗ਼ਰੀਬ ਮੁਲਕ ਵੀ ਇਸ ਦੌੜ ਵਿਚ ਪੈ ਗਏ। ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗ਼ਰੀਬ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਖੋਜ ਸੰਸਥਾ ਪਿਊ ਮੁਤਾਬਿਕ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 2 ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 5.8 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 13.4 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅਜ਼ੀਮ ਪ੍ਰੇਮ ਜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਮੁਤਾਬਿਕ 23 ਕਰੋੜ ਲੋਕ 375 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਦਿਹਾੜੀ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਫ਼ਾਈਨਾਂਸ਼ੀਅਲ ਟਾਸਕ ਫ਼ੋਰਸ ਦੀ ਗ੍ਰੇਅ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਹੈ। ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਰਾਬ ਹੈ। ਕੰਮ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ।

ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ, ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਆਵਾਜ਼ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਆਵਾਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤਾਂ ਉੱਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗ਼ੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਹ ਚਰਚਾ ਬਹੁਤ ਘਟ ਗਈ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕ ਇਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਕੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ

ਦੌੜ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਹਥਿਆਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੂਸਰੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਹੁਣ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਲਗਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਹੈ।

ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੌਮਵਾਦੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ

ਚਰਚਾ ਬਦਲਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਭੱਜਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਜਰਮਨੀ ਵਿਖੇ ਨਾਜ਼ੀਆਂ ਨੇ ਕੌਮਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਦੇ ਕੇ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਮੜ ਕੇ ਦੁਨੀਆ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਦਿੱਤੇ।

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਲਵ ਜਹਾਦ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਨਫ਼ਰਤ ਫੈਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਮਾਜੀ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਅਤੇ ਇਕਸੁਰਤਾ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ, ਦਲਿਤਾਂ ਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਸਮੇਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਵਧਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਡਰ, ਭੈਅ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਆਪਣਾ ਏਜੰਡਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਵਾਦ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਿਛਾਂਹਖਿੱਚੂ ਤਾਲਿਬਾਨ ਖਿੱਤੇ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਉੱਪਰ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਰਕਾਰ ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤਕ ਫੌਜ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ, ਇਸ ਵੇਲੇ ਭੰਬਲਭੂਸੇ ਵਿਚ ਫਸ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤਕ ਪਿਛਾਂਹਖਿੱਚੂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤੱਜਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤਾਲਿਬਾਨ ਸੋਚ ਵਧਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਏਗਾ।

ਭਾਰਤ ਜੋ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਲਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਉੱਭਰਿਆ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠ ਗਈ ਪਰ ਹੁਣ ਕੱਟੜਵਾਦੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਕੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਵਾਦੀ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਫ਼ਰਤ ਫੈਲਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭੀੜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗਾਂ ਦੇ ਮਾਸ ਖਾਣ ਵਰਗੀਆਂ ਮਨਘੜਤ ਗੱਲਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਫਰਵਰੀ 2020 ਵਿਚ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਿੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਕੱਟੜਵਾਦੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸਿਰ ਚੁੱਕ

ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਿਆਂਮਾਰ ਤੋਂ ਲੱਖਾਂ ਰੋਹਿੰਗੀਆ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਸ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਥੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹਾਲਤ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਨੇਪਾਲ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਅਸਥਿਰਤਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿਚ ਤਾਮਿਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਸਲੇ ਅਜੇ ਵੀ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ।

ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਖੰਡ ਭਾਰਤ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ

ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਦੋਨੋਂ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੇ ਖਰਚ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ। ਦੋਨੋਂ ਹੀ ਹਥਿਆਰ ਖਰੀਦਣ ਤੇ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਹੁਣ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੀਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਥਿਆਰ ਦੇਣ ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਹੈ।

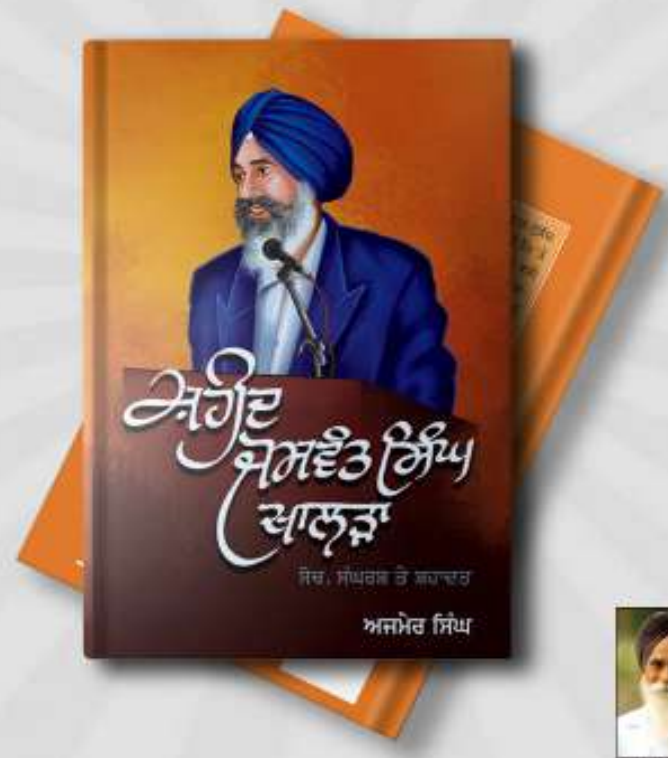
ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਰਮਾਣੂ ਸੰਪਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦੀ ਗਲ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਉੱਕਾ ਹੀ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਹ ਚਰਚਾ ਲਗਭਗ ਮੁੱਕ ਗਈ ਹੈ।

ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਖੋਖਲੇਪਨ ਦੀ ਪੋਲ ਖੋਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਰਮਾਣੂ ਯੁੱਧ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤਾਂ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਤੋਂ ਵੀ ਘਾਤਕ ਹੋਣਗੇ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਈਕੈਨ ਦੇ ਅਧਿਅਨ ਮੁਤਾਬਕ ਪਰਮਾਣੂ ਯੁੱਧ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਰ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਵੇਲੇ 102 ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ 363 ਮੀਰਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਜੋ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਰੋਨਾ ਲਈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਟੀਕਾਕਰਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਪਰਮਾਣੂ ਯੁੱਧ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅੱਜ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਅਮਨ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪਏਗੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਪੂਰਨ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਜੁੜੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਏਕਾ ਉਸਾਰਨਾ ਪਏਗਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗਾ। ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਵਿਗੜਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸ਼ਹੀਦ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਦੀ ਰਾਜਸ਼ੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਬੌਧਿਕ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਬਾਰੇ ਅਣਗੌਲੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਪੁਸਤਕ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਖਾਤਕੂ ਲਹਿਰ, ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਤੇ 1992 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ਹੀਦ ਖਾਲੜਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਸਮੇਤ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਸਫਰ ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

‘ਨਉ ਦੁਆਰੇ ਪਰਗਟ ਕੀਏ, ਦਸਵਾ ਗੁਪਤੁ ਰਖਾਇਆ ॥’

ਮੂਲ ਰਚਨਾ: ਪੰਥ ਰਤਨ, ਗੁਰਮਤ ਮਾਰਤੰਡ, ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਮਸਕੀਨ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਸੰਤ ਮਸਕੀਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਜੋ ਕਿ ਗੁਰੂ ਚਿੰਤਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਪੁਸਤਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਖੁਦ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਆਇਆ ਕਿ ਇਸ ਗਿਆਨ ਭੰਡਾਰ ਨੂੰ ਹਰ ਇੱਕ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀਆਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜੋ ਵਿਆਖਿਆ ਸੰਤ ਮਸਕੀਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੜੀਵਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ ਟੀਮ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਤ ਮਸਕੀਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਕਥਾ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਲੜੀਵਾਰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਸੰਤ ਮਸਕੀਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੱਬੀ ਰੂਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰਾਹ ਪਾਇਆ। ਸੰਤ ਮਸਕੀਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇੱਕ ਅਜੇਹੀ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਸੋਚ ਦੀ ਉਪਜ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾ ਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਅਨੰਦਮਈ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਤ ਮਸਕੀਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖੁਦ ਆਖਦੇ ਹਨ :- ‘ਰਾਸ- ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਲੱਭਣ ਦੀ ਚੇਸ਼ਟਾ ਕਰੇ ਉਹ ਖਾਕੀ ਹੈ, ਉਹ ਸੰਸਾਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਭੌਤਿਕ ਤੇ ਭੋਗੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੋ ਨੂਰ ਦੇਵੀ ਜੋਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀਵਨ ਦਾ ਰਹੱਸ, ਆਨੰਦ, ਖੇਡਾ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ, ਉਹ ਨੂਰੀ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ਨੂਰ ਹੈ’। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਲਈ ਹੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਲੜੀਵਾਰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

‘ਨਉ ਦੁਆਰੇ ਪਰਗਟ ਕੀਏ, ਦਸਵਾ ਗੁਪਤੁ ਰਖਾਇਆ ॥’ ਜਦ ਬਿਰਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾਤਾ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦ ਪਰਵਾਰ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬੰਦ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ। ਕਾਮਨਾ ਬਿਰਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਬਾਹਰ-ਮੁਖੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਕਾਮਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਰਸ ਬਾਹਰ ਪਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਸ ਮਾਨਣ ਲਈ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ

ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ ਨੂੰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਹਨ।

ਨਉ ਦੁਆਰੇ ਪਰਗਟ ਕੀਏ ਦਸਵਾ ਗੁਪਤੁ ਰਖਾਇਆ ॥ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਦਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਜੁੜਦਾ ਹੈ

ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਰਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਦਰੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਬਾਹਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਨੌਂ ਇੰਦਰੀਆਂ ਦੇ ਆਸਰੇ ਹੈ ਪਰ ਅੰਦਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕੋ ਹੀ ਦੁਆਰ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਦਸਵਾਂ ਦੁਆਰ ਤੇ ਦੁਆਰ ਤਾਲੂ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤ ਹੈ।

ਇਸ ਗੁਪਤ ਦੁਆਰ ਤੋਂ ਲੰਘ ਕੇ ਹੀ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਤਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ:

ਜਿਤ ਦਰਿ ਵਸਹਿ ਕਵਨੁ ਦਰੁ ਕਹੀਐ॥

ਦਰਾ ਭੀਤਰਿ ਦਰੁ ਕਵਨ ਲਹੈ॥

ਇਸ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤਕ ਕਦੀ ਕੋਈ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨੌਂ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜੀਵ ਭਟਕ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

ਨਉ ਘਰ ਦੇਖਿ ਜੂ ਕਾਮਨਿ ਭੂਲੀ ਬਸਤੁ ਅਨੂਪ ਨ ਪਾਈ॥

ਕਹਤੁ ਕਬੀਰ ਨਵੈ ਘਰ ਮੂਸੇ ਦਸਵੇਂ ਤਤੁ ਸਮਾਈ॥

ਅੰਦਰੋਂ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਗੁੰਜਾਰ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਜੋੜਨ ਨਾਲ ਸਹਿਜੇ ਸਹਿਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਸੁਰਤ

ਅੰਦਰ-ਮੁਖੀ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਪ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਸੁਰਤ ਦਸਵੇਂ ਦੁਆਰ ਨੂੰ ਛੋਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਦੁਆਰ ਤੱਕ ਪੁੱਜਣ ਦੀ ਗੱਲ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਕਰਦੇ ਹਨ : ਦਰ ਮਾਦੇ ਠਾਵੇ ਦਰਬਾਰਿ॥

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਸੁਰਿਤ ਕਰੈ ਕੋ ਮੇਰੀ

ਦਰਸਨੁ ਦੀਜੈ ਖੋਲਿ ਕਿਵਾਰ॥

ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਦਰ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹਾਂ ਤੂੰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ ਕੇ ਆਪਣਾ ਦਰਸਨ ਦੇਹ:

ਖੋਲਿ ਕਿਵਾਰ ਦਿਖਾਲੇ ਦਰਸਨੁ ਪੁਨਰਪਿ ਜਨਮਿ ਨ ਆਇਐ

ਧਿਆਨ ਦਸਵੇਂ ਦੁਆਰ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਨਹਦ ਧੁਨੀਆਂ ਵੱਜ ਪੈਣਗੀਆਂ ਤਰਾਂ ਤਰਾਂ ਦੇ ਵਾਜਿਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦੇਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਹਾਰਸ ਮਿਲੇਗਾ।

ਵਾਜੇ ਨਾਦ ਅਨੇਕ ਅਸੰਖਾ ਕੇਤੇ ਵਾਵਣਹਾਰੇ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਜੇ ਉਸ ਦਰ (ਸੋ ਦਰ) ਤੇ ਵੱਜਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਦਸਵਾਂ ਦੁਆਰ ਹੈ ਇਹ ਦਸਵਾਂ ਦੁਆਰ ਉਦੋਂ ਖੁਲਦਾ ਹੈ ਜਦ ਨੌਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਦਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹੋ ਧਿਆਨ ਬਾਹਰ ਨਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸੁਰਤ ਦਸਵੇਂ ਦੁਆਰ ਤਕ ਪੁੱਜਦੀ ਹੈ।

ਮੂੰਦਿ ਲੀਏ ਦਰਵਾਜੇ॥ ਬਾਜੀਅਲੇ ਅਨਹਦ ਬਾਜੇ॥

ਸਹਿਜੇ ਸਹਿਜੇ ਫੁਰਨੇ ਮਿਟਣ ਲਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਸ ਦਰ ਤਕ ਅੱਖੜਨਾ ਨਸੀਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਫੁਰ ਹੈ:

ਸੁੰਨ ਸਮਾਧਿ ਅਨਹਦ ਤਹ ਨਾਦਾ॥

ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ਅਚਰਜ ਬਿਸਮਾਦਾ॥ ਉਸ ਅਫੁਰ ਸੁੰਨ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਉਸ ਪਰਮ ਯੋਗੀ ਦੇ ਦਰਸਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸੁੰਨ ਮੰਡਲ ਇਕੁ ਜੋਗੀ ਬੈਸੇ॥

ਨਾਰਿ ਨ ਪੁਰਖੁ ਕਹਹੁ ਕੋਊ ਕੈਸੇ॥

ਜਿਤਨੇ ਤਕ ਦਸਵੇਂ ਦੁਆਰ ਤਕ ਸੁਰਤ ਨਾ ਪੁੱਜੇ ਭਟਕਣਾ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਆਂਵਲਾ ਜਾਵਣਾ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਤ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੁਹਬਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਜਦ ਨਉ

ਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਭਟਕਣ ਦਾ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰੁਚੀ ਦਸਵੇਂ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਚੱਲ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੋੜਾ ਤਦ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਦ ਪਤਾ ਚੱਲ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸਦੀਵੀ ਭੁੱਖ ਤੇ ਦੁੱਖ ਬਣਿਆ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸੁਰਤ ਮੋੜਾ ਖਾਂਦੀ ਹੈ:

ਅਸੀਂ ਵੇਖ ਨਾ ਰਜੀਆਂ ਬਹੁ ਰੰਗ ਤਮਾਸੇ॥

ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਕੰਨ ਸੁਣ ਰੋਵਣ ਤੇ ਹਾਸੇ॥

ਸਾਦੀ ਜੀਭ ਨ ਰਜੀਆ ਕਰ ਭੋਗ ਬਿਲਾਸੇ॥

ਨਕ ਨ ਰਜਾ ਵਾਸ ਲੈ ਦੁਰਗੰਧ ਸੁਆਸੇ॥

ਰਜ ਨ ਕੋਈ ਜੀਵਿਆ ਕੂੜੇ ਭਰਵਾਸੇ॥

ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾ ਪਿਰਹੜੀ ਸਚੀ ਰਹਾਸੇ॥

ਨਉ ਦਰਵਾਜ਼ ਨਵੇਂ ਦਰ ਫੀਕੇ ਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਸਵੇਂ ਚੁਈਜੈ॥

ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਤੇ ਪੁੱਜ ਕੇ ਰਜੇਵਾਂ ਨਸੀਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

ਮੈਂ ਬਹੁਤਿ ਨ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੁਖੜੀ ਹਉ ਰਾਜਾ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਇ ਜੀਉ

ਰੱਜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੀ ਰਾਜਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਜੋਗੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਰਾਜ ਜੋਗੀ ਬਣਨਾ ਨਸੀਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਦ ਸੁਰਤ ਨੂੰ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਟਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਵਗੁਣ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜਦ ਸੁਰਤ ਦਸਵੇਂ ਦੀ ਤਰਫ ਪ੍ਰਸਥਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਦੇਵੀ ਗੁਣ ਨਸੀਬ ਹੋ, ਸਮਾਧੀ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਰਮ ਜੀਵਨ ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਖੁਲਦਿਆਂ ਅਗੰਮ ਅਪਾਰ ਦੇ ਦਰਸਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜੀਵਨ ਧੰਨ ਧੰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ‘ਦਸਮ ਦੁਆਰਾ ਅਗੰਮ ਅਪਾਰਾ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਦੀ ਘਾਟੀ’

ਇੱਥੇ ਹੀ ਅਨਹਦ ਧੁਨ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇੱਥੇ ਪੁੱਜ ਕੇ ਹੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜੋ ਅਨੰਦ ਦਾ ਸੋਮਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਦਰਸਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਲਕਸ਼ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਭਟਕਣਾ ਸਾਰੀ ਮਿਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸੰਪਾਦਤ

ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਸਰਬ

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੌਂ

‘ਦੀ ਬਲੈਕ ਪ੍ਰਿੰਸ’ ਫਿਲਮ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਹੁੰਦੇ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਜਜ਼ਬਾਤ ਵਿਚ ਅਹਿਸਾਸ, ਦਰਦ ਅਤੇ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਅਣਫੋਲਿਆ ਸਫਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਪਰ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਆਪਣਿਆਂ ਅੰਦਰ ਹੀ ਇੱਕ ਬਹਿਸ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰਵਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਰਜਵਾੜਾਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਮੁਰੀਦ ਹੋਣ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਕੋਈ ਇਹਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਸੰਕਲਪ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਫਿਲਮ ਦੇ ਇੱਕ ਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਇਹਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮੇਰਾ ਨੁਕਤਾ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰਕ ਬਨਾਮ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਬਨਾਮ ‘ਸੋ ਤੇ ਸੋ’ ਬਨਾਮ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਬਨਾਮ ਲਿਆ ਖੜਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਬਨਾਮ ‘ਚ ਸਿਰਫ ਵਿਰੋਧ ਲਈ ਬਹਿਸੀ ਜਾਣਾ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਅਜਿਹੇ ਦਾਇਰੇ ਖਤਰਨਾਕ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕੋਈ ਉਲਝਣ ਹੋਣੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਰਾਜਾ ਸੀ ਜੋ ਸੁਭਾਵਕ ਰਜਵਾੜਾਸ਼ਾਹੀ ਸੀ।

ਰਜਵਾੜਾਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਨਹੀਂ ਸੋ ਰਾਜ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀ ਖੂਬੀਆਂ ਅਤੇ ਘਾਟਾਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਲਗੱਡ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੀ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਿਰਦਾਰਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਗੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

1947 : (1)

ਤੰਦਾਂ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦਰਦਾਂ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼

ਅਜਿਹਾ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ।

ਉਹਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਿੱਖ ਸਭ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਭ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈਕੇ ਚੱਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹਦਾ ਇੱਕ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਵੀ ਸੀ। ਉਹ ਸਿੱਖ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਜੋ ਸੋਚ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੀ ਉਹ ਉਹਦੇ ਅੱਗੇ ਉਹਦੇ ਪੁੱਤ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੋਣੀ ਵੀ ਸੁਭਾਵਕ ਹੈ।

ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਖਾਲਸਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਦੀ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਖਾਲਸਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਬਹੁਤਾਤ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਗਾਵਾਂ ਦੇ ਮੀਟ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਇਹਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਵਰਜਦਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਅਜਿਹਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸਹੂਲੀਅਤ ਦੂਜੇ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚ ਰੋੜਾ ਨਾ ਬਣੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਸੋਂ ਬਹੁਤਾਤ ‘ਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸੀ। ਲਗਾਤਾਰ ਨਾਦਰਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਅਬਦਾਲੀ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਾ ਰਾਜ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵੱਡੀ ਫਿਰਕੂ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

ਬਾਕੀ ਜਿਹੜਾ ਉਹਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਤਲੋਗਾਰਦ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਹਨ ਉਹ ਉਸ ਦੌਰ ਦੀ ਰਜਵਾੜਾਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਉਸ ਦੌਰ ਅੰਦਰ ਜਹਾਂਗੀਰ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰਾਂ ਮੀਰ ਮਨੂ ਅਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸ਼ਾਹ ਆਲਮ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਨੱਚਣ ਵਾਲੀ ਮੋਹਾਂ ਕੰਜਰੀ ਨੂੰ ਵੀ

ਇੱਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਨੂੰ ਬਕਾਇਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਕੇ ਲਿਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਬੁਨਿਆਦ ‘ਤੇ ਖਲੋਤਾ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਤੱਕ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਜਵਾਨ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕੀ ਭਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸ ਤੰਦ ਤੋਂ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹਨੂੰ ਹੋਰਵਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ Every History is an Autobiography ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਹੋਏ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਬਹਿਸਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ। ਬੱਸ ਮੈਂ ਬੋੜਾ ਫਿਕਰ ਵਿਚ ਹਾਂ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਨਾ ਵੇਖਣ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਕੱਲ ਅੱਜ ਅਤੇ ਕੱਲ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਕੌਣ ਹਾਂ ?

ਜੇ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਮੇਰੀ ਜ਼ੁਬਾਨ, ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ, ਧਰਮ, ਪੁਰਖਿਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਉਸ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਨਾਤਾ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੁੱਲ ਜਮਾਂ ਬਾਕੀ ਬਕਾਇਆ ਕੀ ਬੱਚਦਾ ਹੈ ਆਖਰ ?

ਫੇਰ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਮਨਾਉਣਾ ਵੀ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਵਾਲੀ ਦੇ

ਦੀਵੇ ਵੀ ਕੀ ਹਨ ?

ਪੋਹ ਦੀ ਸ਼ਾਹਦਤ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੋਟੋਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਚਾਚੇ ਬਸੀਰ, ਬਾਪੂ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਰਾਮਦੀਨ ਦੀ ਸਾਂਝ ਵੀ ਕੀ ਹੈ ?

ਜੇ ਇਹ ਨੌਸਟੇਲਜੀਆ ਇੱਕ ਹੋਰਵਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਅੱਜ ਵੀ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭੱਵਿਖ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਜਾਂ ਉਸ ਲਈ ਆਸਵੰਦ ਹੋਣਾ ਵੀ ਕੀ ਹੈ ?

ਜੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਇੱਕ ਸ਼ੁਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਵੀ ਕੀ ਹੈ ?

47 ਦੀ ਵੰਡ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਡੇ ਬਾਬੇ ਲਾਹੌਰ, ਚਾਵੰਡੀ ਬਜ਼ਾਰ, ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ, ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਮਰ ਗਏ ਜਾਂ ਮਰ ਜਾਣਾ ਏ ਇੱਕ ਦਿਨ, ਆਖਰ ਇਹ ਦਰਦ ਕੀ ਹੈ ?

ਫਿਰ ਜ਼ਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਜਾਣਾ ਵੀ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਟਕੜ ਕਲਾਂ ਵਾਲੇ ਘਰ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਵੀ ਕੀ ਹੈ ? ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਭਾਵਨਾਵਹੀਨ ਮੁਨਕਰ ਆਦਮ ਮੈਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਮੇਰੀ ਤੰਦ ਮੇਰੇ ਅਤੀਤ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਤੰਦ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਜਿਉਂਦੇ ਹੋਣ ਦੇ ਪੂਰਨੇ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦਾਦੇ ਨੇ ਜੋ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਸਿੱਖੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹ ਜੋ ਅਸਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਹੋਰਵੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ‘ਚ ਹੁਣ ਜੇ ਮੈਂ ਫਿਲਮ ਓਸ਼ੀਅਨ ਆਫ ਪਰਲ ਦੇ ਡਾ. ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੀ ਬਲੈਕ ਪ੍ਰਿੰਸ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤੜਪ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਾਂਗਾ ਤਾਂ ਹੀ ਸਮਝ ਸਕਾਂਗਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦਰਦ ਕੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਓਸ਼ੀਅਨ ਆਫ ਪਰਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਾਇਕ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਹੋਇਆ ਸਵਾਲ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਇਸ ਚੱਕਰ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਦੀ ਸੋਚਿਆ ਹੈ ?

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਪਿਓ ਦੇ ਘਰ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕਿਉਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ?

ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਏਨੀ ਧਰਤੀ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਹੀ ਕਿਉਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ?

ਬਾਕੀ ਸਫਾ 31 'ਤੇ

ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰਮਿਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਵਾਨ
510-415-9377

ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਗਲਾਂ ਨੇ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀ ਇਕ ਮੁਹਿੰਮ ਹੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਨ ਦੇ ਖੂਨੀ ਇਰਾਦੇ ਨੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੰਘ ਇਸ ਜ਼ੁਲਮ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਲੱਖੀ ਜੰਗਲਾਂ, ਰਾਜਪੂਤਾਨੇ ਦੇ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਕਾਹਨੂੰਵਾਨ ਦੇ ਛੰਬ ਆਦਿ ਚਲੇ ਗਏ। ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੰਡਿਆਲੀ ਦੇ ਚੌਧਰੀ ਮੱਸਾ ਰੰਘੜ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਤੇ ਉਸ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨੇ ਗੁਰ ਮਰਯਾਦਾ ਨੂੰ ਪਰੇ ਕਰ ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੁੱਕਾ ਪੀਣਾ, ਵੇਸਵਾਵਾਂ ਦਾ ਨਾਚ ਕਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਮਜਲਸਾਂ ਸਜਾਉਂਦਾ।

ਸਿੰਘਾਂ ਵਿਚ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਪਈ। ਪਿੰਡ ਕੰਗ ਦੇ ਭਾਈ ਬਲਾਕਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਖਬਰ ਬੀਕਾਨੇਰ ਦੇ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵਸੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਜਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਖੋਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਕਿ ਸਿਰ ਵਾਰ ਕੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਥੇਦਾਰ ਬੁੱਢਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਥਾ ਮੱਸੇ ਰੰਗੜ ਦਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਕੇ ਲਿਆਵੇਗਾ, ਉਹ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਵੰਗਾਰ ਸੁਣ ਕੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਮਾੜੀ ਕੰਬੋਕੀ ਦੇ ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪਿੰਡ ਮੀਰਾ ਕੋਟ ਦੇ ਭਾਈ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਚੰਗੇ ਭਾਗ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਰੰਘੜ ਦਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਕੇ ਭੇਟ ਕਰੀਏ। ਭਾਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣਾ ਪਵੇ।

ਅਰਦਾਸਾ ਸੋਧ ਦੇ ਦੌਰੇ ਸੂਰਬੀਰ ਚੌਧਰੀਆਂ ਦੇ ਭੇਸ ਬਣਾ ਕੇ ਘੋੜਿਆਂ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਦੁਸ਼ਟ ਮੱਸਾ ਰੰਘੜ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲ ਪਏ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਖੂਹ ਤੇ ਟਿਕਾਣਾ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਸਲਾਹ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਕਿ ਇਹ ਉਪਰਾਲਾ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਝੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇੜਲੇ ਘੁਮਿਆਰ ਦੇ ਆਵੇ ਤੋਂ ਘੜੇ ਖਰੀਦ ਕੇ ਠੀਕਰੀਆਂ ਬਣਾ ਲਈਆਂ। ਠੀਕਰੀਆਂ ਬੈਲੀਆਂ ਵਿਚ ਪਾ ਲਈਆਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੁਣਕਾਰ ਤੋਂ ਮੋਹਰਾਂ ਜਾਪਣਗੀਆਂ। ਰਾਤ ਅਰਾਮ ਕੀਤਾ, ਸਵੇਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਬੈਲੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਘੋੜਿਆਂ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ। ਅਗਸਤ 11, 1740 ਦਾ ਦਿਨ ਸੀ।

ਪਹਿਰਾਵੇ ਤੋਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵੱਡੇ ਚੌਧਰੀ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ਮੁਗਲ ਫੌਜ ਦੇ ਆਰਾਮ ਦਾ ਵੇਲਾ ਸੀ। ਉਹ ਘੋੜਿਆਂ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਪਹਿਰੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਚੌਧਰੀ ਹਨ ਜੋ ਮਾਮਲਾ ਤਾਰਨ ਆਏ ਹੋਣਗੇ। ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਹੁਕਾਵਟ ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਚੀ ਬੇਰ ਨਾਲ ਬੰਨਿਆ। ਹੱਥ ਵਿਚ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਤੇ ਮੋਢੇ ਤੇ ਬੈਲੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ

ਵੱਲ ਵਧ ਪਏ। 'ਮੱਸਾ ਰੰਘੜ' ਪਲੰਘ ਤੇ ਬੈਠਾ ਹੁੱਕਾ ਪੀ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵੇਸਵਾ ਦਾ ਨਾਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਦੌਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਤੇ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਨਿੱਤ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਸਿੰਘ ਮੱਸਾ ਰੰਘੜ ਨੂੰ ਜਾ ਮਿਲੇ। ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੜੇ ਚਿਰ ਦਾ ਲੰਮਾ ਹਿਸਾਬ ਬਕਾਇਆ ਸੀ, ਚੁਕਾਉਣ ਆਏ ਹਾਂ। ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਬੈਲੀਆਂ ਪਲੰਘ ਹੇਠ ਵਗਾਹ ਮਾਰੀਆਂ। ਮੱਸਾ ਰੰਘੜ ਨੇ ਬੈਲੀਆਂ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਜਦੋਂ ਸਿਰ ਝੁਕਾਇਆ ਤਾਂ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੜੀ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਇਕ ਝਟਕੇ ਕਿਰਪਾਨ ਨਾਲ ਮੱਸਾ ਰੰਘੜ ਦਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਲਿਆ। ਲਾਗਲੀ ਭੀੜ ਵਿਚ ਘਬਰਾਹਟ ਫੈਲ ਗਈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਿਰ ਨੂੰ

ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਲਾਚੀ ਬੇਰ ਨਾਲ ਬੱਧੇ ਘੋੜਿਆਂ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਨੇਜੇ ਤੇ ਟੰਗ ਲਿਆ। ਬਿਜਲੀ ਵਾਂਗ ਦੌੜੇ ਘੋੜੇ ਪਰਕਰਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੱਸਾ ਰੰਘੜ ਦੇ ਝੂਠ ਦਾ ਠੀਕਰਾ ਭੰਨ ਦਿੱਤਾ।

ਬੀਕਾਨੇਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਜੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਮੱਸਾ ਰੰਘੜ ਦਾ ਸਿਰ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕੀਤਾ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਜੈਕਾਰੇ ਬੋਲ ਕੇ ਜੋਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਮੁਗਲ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਬੜੀ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਦਰਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗੁਰ ਅਸਥਾਨ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਤੋਂ ਵੱਧ

ਪਿਆਰੇ ਹਨ। ਉਹ

ਮਰ ਕੇ ਵੀ ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ

ਜਿਹੜੇ ਧਰਮ ਲਈ ਮਿਟਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਦੀ ਰਾਹ ਤੇ ਸੀਸ ਵਾਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਜਿਊਣਾ ਮਰਨਾ ਸਫਲਾ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਦੋਵੇਂ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜੀਵਨ

ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿਤਾ ਲੱਧਾ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਹਰੇ ਦੇ ਘਰ ਪਿੰਡ ਮਾੜੀ ਕੰਬੋਕੀ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਉਹ ਸਿੱਖੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਸਨ ਤੇ ਸਿੰਘ ਸਜ ਗਏ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਦੇ। ਜਦੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਬਾਹਰੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ, ਸੇਵਾ ਲਈ

ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ। ਉਹ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਬੱਕਦੇ ਨਾ। ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸ਼ੌਕ ਵਿਚ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹਿਆ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਦ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਹੱਥ ਨਾ ਆਏ, ਇਸ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲੇ ਹਕੂਮਤ ਤੋਂ ਡਰ ਗਏ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸਿੱਖੀ ਪ੍ਰਵਾਰ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੁੱਤਿਆਂ ਤੇ ਕੇਸ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਪਾਣੀ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਚ ਗਏ। ਇਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੰਗਾਰਿਆ ਕਿ ਜੇ ਮਰਨਾ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਸਿਰ ਚੜ ਕੇ ਮਰ।

ਇਸ ਵੰਗਾਰ ਦਾ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਿਲ ਤੇ ਡੂੰਘਾ ਅਸਰ ਹੋਇਆ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਸਰਦਾਰ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਥੇ ਨਾਲ ਜਾ ਰਲੇ। ਦੁਬਾਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸਿੰਘ ਸਜ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਸਤਰ ਚਲਾਉਣ ਵਿਚ ਬੜੀ ਸਫਲਤਾ ਸੀ। ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਬਹਾਦਰ ਇਕ ਪੱਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨਚੀ ਸਨ। ਸੰਨ 1739 ਵਿਚ ਨਾਦਰਸ਼ਾਹ ਦਿੱਲੀ ਲੁੱਟ ਕੇ ਪਰਤ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਹੀ ਲੁੱਟ ਲਿਆ। ਇਸ ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਨ ਨੇ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਬੜੀ ਸਖਤੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੰਘ ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ

ਇਸ਼ਨਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਬਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੱਥਾ ਲੈ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਆਏ। ਕਾਜੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਸਿੰਘਾਂ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ।

1746 ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਵੇਲੇ ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਕਾਹਨੂੰਵਾਨ ਦੇ ਛੰਬ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ। ਇਕ ਦਿਨ ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੁੱਝੀ ਕਿ ਦੀਵਾਨ ਲਖਪਤ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਲਖਪਤ ਰਾਏ ਦੀ ਫੌਜ

ਤੇ ਹੱਲਾ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਖਪਤ ਰਾਏ ਤੇ ਸਿੰਘਾ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹਿਆ। ਪਰ ਉਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਖੂਨੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਮੁਗਲਾਂ ਦੇ ਨਾਮੀ ਜਰਨੈਲ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲੱਤ ਟੁੱਟ ਗਈ। ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੇ ਜਥਾ ਜੈਤੋ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਲੱਤ ਬਣਵਾਈ। ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ 1747 ਈ. ਵਿਚ ਕੁਝ ਫੌਜ ਲਾਹੌਰ ਛੱਡ ਗਿਆ। ਫੌਜ ਦੀ ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਥੇ ਨਾਲ ਝੜਪ ਹੋ ਗਈ। ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਕੱਲੇ ਕੱਲੇ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਨਿਤਰਿਆ। ਇਕ ਪਠਾਲ ਨਾਲ ਝੜਪ ਹੋਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮੁਕਾਇਆ। ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਘੋੜਾ ਤੋਹਫੇ ਵਿਚ ਭੇਟ ਕੀਤਾ।

1752 ਵਿਚ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ ਟੁਕੜੀ ਨਾਲ ਜੁਝਾਇਆਂ ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਚੜਾਈ ਕਰ ਗਿਆ। ਮੱਸਾ ਰੰਗੜ ਦਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਕੇ ਲਿਆਉਣ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਮਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਮਾੜੀ ਕੰਬੋਕੀ ਵਿਖੇ ਤਿੰਨ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਥਾਪਤ ਹਨ।

2. ਭਾਈ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ

ਭਾਈ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ 5 ਮੀਲ ਦੂਰੀ ਤੇ ਪਿੰਡ ਮੀਰਾਕੋਟ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਨ। ਉਹ ਬੜੇ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਨਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਨ ਨੇ ਜਦ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਖੂਨੀ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਢਾਹੇ ਤਾਂ ਸਿੰਘ ਜੰਗਲਾਂ, ਬੇਲਿਆਂ, ਪਹਾੜਾਂ ਅਤੇ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵਸਣ ਲੱਗੇ। ਭਾਈ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਬੀਕਾਨੇਰ ਦੇ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੱਸਾ ਰੰਗੜ ਵਲੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਖਬਰ ਸੁਣੀ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਮਾੜੀ ਕੰਬੋਕੀ ਦੇ ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੱਸਾ ਰੰਗੜ ਦਾ ਸਿਰ 11 ਅਗਸਤ, 1740 ਵਿਚ ਲਾਹਿਆ। ਜਿਸ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੱਸਾ ਰੰਗੜ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਖਬਰ ਸੁਣ ਕੇ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਨ ਤੈਸ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਚੌਧਰੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਛੀਨੇ ਦਾ ਕਰਮਾ, ਤਲਵੰਡੀ ਦਾ ਰਾਮਾ ਰੋਪਾਵਾ, ਨੌਸ਼ਹਿਰੇ ਢਾਲੇ ਦਾ ਸਾਹਿਬ ਰਾਏ, ਜੰਡਿਆਲੇ ਦਾ ਹਰਿਭਗਤ, ਨਿਰੰਜਣੀਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਏ। ਹਰਿਭਗਤ ਨਿਰੰਜਣੀਏ ਨੇ ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸ ਦਿੱਤੇ। ਨੂਰਦੀਨ ਫੌਜਦਾਰ ਨੇ ਪਿੰਡ ਮੀਰਾਕੋਟ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਭਾਈ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਨਾ ਲੱਭੇ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਰਾਏ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸੀ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਚ ਨੱਥੇ ਖਹਿਰੇ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਕੁਝ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਘਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਿੰਡੋਂ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਫੌਜਦਾਰ ਨੂਰਦੀਨ ਨੇ ਕੁਝ ਦੂਰ ਗਏ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਨੂੰ ਮਰਿਆ ਸਮਝ ਕੇ ਛੱਡ ਗਏ। ਬੱਚਾ ਇਕ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰੀਂ ਪਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਕੇ ਬਚਾ ਲਿਆ। 1745 ਵਿਚ ਭਾਈ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਬੀਕਾਨੇਰ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ ਤਾਂ ਹਰਿਭਗਤ ਨਿਰੰਜਣੀਏ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਵਾ ਲਾਹੌਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਗਲਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨੀਚ ਆਦਤ ਨਾਲ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਹਰ ਸ਼ਹੀਦ ਵਾਂਗੂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੌਤ ਕਬੂਲ ਕੀਤੀ। ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੂਨ 1745 ਨੂੰ ਚਰਖੜੀ ਦੇ ਚਾੜ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਕੋਟਾਂ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਡਾਕਟਰ ਸਿੰਘ ਬਠੈਰ
98763 22677

‘ਜਿਥੈ ਜਾਇ ਬਹਿ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੋ ਥਾਨ ਸੁਹਾਵਾ ਰਾਮ ਰਾਜੇ’ ਦੇ ਮਹਾਂਵਾਕ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਵਿੱਤਰ ਚਰਨ ਪਾਏ ਉਹ ਅਸਥਾਨ ਪੂਜਣਯੋਗ ਹੋ ਗਏ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਸਥਾਨ ਹੈ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਕੋਟਾਂ। ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਲੁਧਿਆਣਾ ਅੰਬਾਲਾ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਕਸਬਾ ਬੀਜਾ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ

ਹਾਈਵੇ-1 'ਤੇ ਸੁਭਾਇਮਾਨ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁੱਦਰ ਇਮਾਰਤ ਕਾਫੀ ਦੂਰ ਤੋਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ 12 ਅਗਸਤ 1953 ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬਾਬਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੀਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਹਲ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸੀ। ਆਖਰੀ ਸਿਆੜਾਂ ਵੇਲੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਲ ਦਾ ਫਾਲਾ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਿਚ ਦੋ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਲੱਗਿਆ, ਬਲਦ ਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੁੱਝ ਡਰੇ, ਹਲ ਵਾਹੁਣਾ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਘਰ ਪਰਤ ਗਏ। ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਬਾਬਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਾਸ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਜਾਣੂ ਚਾਰੇ ਕੋਟਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਜਗਾ ਪੁੱਟ ਕੇ ਵੇਖੀ ਤਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਆਸਣ ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਛੇਵੀਂ ਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਵਿੱਤਰ ਚਰਨ ਇਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਾਏ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਗਵਾਲੀਅਰ ਕਿਲੇ 'ਚੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਕੇ ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜੇ ਸਨ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਕੋਟਾਂ ਵਿਖੇ ਜਿਥੇ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਸੰਗਰਾਮ ਦਾ ਦਿਹਾੜਾ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਹਰ ਸਾਲ 12 ਤੋਂ 14 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਇਸ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਰੋਜਾ ਭਾਰੀ ਜੋੜ ਮੇਲਾ ਵੀ

ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ, ਕਥਾਵਾਚਕ, ਪ੍ਰਚਾਰਕ, ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਜਥੇ

ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ ਸੁਣਾ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੂਰ ਦੁਰਾਂਡੇ ਲੱਖਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਇਸ ਸਾਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲੇ 'ਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਦੀਆਂ ਇਸ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਸਹਿਤ ਨਮਸਤਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਛੇਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਕੋਟਾਂ ਇਕ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਤੀਰਥ ਅਸਥਾਨ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 24 ਘੰਟੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਵੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਛਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਯਾਤਰੂਆਂ ਦੇ ਠਹਿਰਣ ਲਈ ਸਰਾਂ ਵੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇੱਕਪਾਸੜ ਰੋਲ

ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪੜਚੋਲ

ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਦੇਖੋ

ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਠਿੰਡਾ

੮੮੩੭੮-੧੩੬੬੧

ਹਰ ਦਿਹਾੜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਤਾਰੀਖ ਅਗਾਂਹ ਭੀ ਉਸੇ ਹੀ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਸਾਨ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦਿਹਾੜੇ ਚੰਦਰਮਾ ਦੀਆਂ ਤਿਥਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਕੁਝ ਸੂਰਜੀ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਟਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਾਂਝੇ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰੋਲ ਘਚੋਲਾ ਤੇ ਦੁਬਿਧਾ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਦਿਹਾੜਾ ਕਦੋਂ ਆਵੇਗਾ? ਬਿਕਰਮੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਵੀ ਅਸਲੀ ਰੁੱਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦੂਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਹਾੜੇ 13000 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਨਾਲੋਂ 6 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਫ਼ਰਕ ਨਾਲ ਭਾਵ ਸਰਦ ਰੁੱਤ 'ਚ ਆਉਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਡੇਰੇਵਾਦੀ ਸੋਚ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਅਧੀਨ ਉਪਰੋਂ ਆਏ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 2010 'ਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਉਲਟਾ ਕੇ ਮੁੜ ਮਿਲਗੋਭਾ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਕੈਲੰਡਰ ਕੌਮ ਦੇ ਸਿਰ ਬੋਧ ਦਿੱਤਾ ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਇੱਕ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ ਕੈਲੰਡਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿਹਾੜੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

(7) ਹੁਣ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਈ ਸਵਾਲ ਹਨ :

(ੳ) ਕੀ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ 'ਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਕਤ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹਿੱਤ ਛਾਪੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਅਤੇ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਹੀ ਤਾਰਾਂ ਵਾਲਾ ਬੁਰਜ਼ ਹੈ?

(ਅ) ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਲੁਕੀ ਛਿਪੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਨਿਰਮਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਜੰਮ ਰਹੀ ਧੂੜ ਇੰਨੀ ਵਿਕਰਾਲ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ : 'ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਇਸ਼ ਮਨ ਕਉ ਮਲੁ ਲਾਗੀ, ਕਾਲਾ ਹੋਆ ਸਿਆਹੁ ॥' ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਜੰਮ ਰਹੀ ਇਸ ਧੂੜ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਉਦਮ ਕਰਨ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹਾਲਤ 'ਖੰਨਲੀ ਧੋਤੀ ਉਜਲੀ ਨ ਹੋਵੇ, ਜੇ ਸਉ ਧੋਵਣਿ ਪਾਹੁ ॥' (ਮਹਲਾ ੩/੬੫੧) ਵਾਲੀ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ।

(ੲ) ਤੁਸੀਂ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਇਸ ਅਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਲਈ ਨਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲ ਦਲ ਪਿਛਲੇ 37 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ 1984 ਦੀਆਂ ਮੰਦਭਾਗੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਚੋਣ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸਤ ਲਈ ਉਛਾਲਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਹੁਣ 2015 ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿਉਂ? ਕੀ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਹ ਦੂਰਗਾ ਮਿਆਰ ਨਹੀਂ?

(ਸ). ਸ੍ਰੀ ਖੱਟੜਾ ਜੀ ਦੇ ਜਿਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਭਾਈ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 295ਏ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਸਹਿਤ ਖ਼ੁਥਾ ਸਿੱਧ ਕਰ ਕੇ ਖੱਟੜਾ ਜੀ ਨੂੰ ਚੈਲੰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅੰਗ ਨੇੜੇ 'ਚ ਟੰਗ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਖੱਟੜਾ ਜੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਘਰੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭੈੜੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਆਡਿਆ ਵਾਲੀ ਟਰੇਅ 'ਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਧੌਣ ਕਟਵਾ ਦੇਵਾਂਗਾ ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ ਬੋਲੇ ਗਏ ਝੂਠ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਆਪਣੀ ਧੌਣ ਕਟਵਾਉਣਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ (ਸੁਣੋ ਇਹ ਵੀਡੀਓ)। <https://www.youtube.com/watch?v=AhgA0UzZo>

ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ! ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਸੱਚ ਦਾ ਤਖ਼ਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਸ਼ਰੇਆਮ ਝੂਠ ਬੋਲੇ ਜਾਣਾ ਕੌਮ ਨੇ ਕਦਾਚਿਤ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਸਮੇਤ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ

'ਤੇ ਬੁਲਾ ਕੇ ਸੱਚ ਝੂਠ ਦਾ ਨਿਤਾਰਾ ਕਰ ਝੂਠੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮਿਸਾਲੀ ਸਜਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਣਗੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਵਾਂਗ ਬਾਦਲ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਵਜੋਂ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹੋ।

(ਹ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਲਈ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਤਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਬੁਰਜ਼ ਫੜਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹੀ ਸਾਬਕਾ ਆਈ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਣਬੀਰ ਖਟੜਾ ਜੀ ਨੇ (So called) ਅਖੌਤੀ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੇ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਵਿਖੇ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਧਰਨਾ ਲਾਇਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਖਟੜਾ ਜੀ ਨੇ ਮਾਝੀ ਜੀ ਬਾਰੇ ਇਹ ਵੀ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਚੰਗੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬੁਰਜ ਜਵਾਹਰਕੇ ਵਿਖੇ ਲੱਗੇ ਦੀਵਾਨ ਸੁਣ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੌਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਲਾਂ 'ਚੋਂ ਲਾਕਟ ਉਤਾਰੇ। ਮੇਰਾ ਖ਼ਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਦਾ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸੁਣ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਡੇਰੇ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇ ਸਿੱਖੀ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਦਵਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸੁਣ ਕੇ ਸੌਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਗਲਾਂ 'ਚੋਂ ਲਾਕਟ ਉਤਾਰੇ ਹੋਣ ਤੁਸੀਂ ਦੂਸਰੇ ਹੀ ਸਾਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਖੌਤੀ ਵਿਦਵਾਨ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ?

ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਬੇਤੁਕੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬੀਬੀ ਜੰਗੀਰ ਕੌਰ, ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਖੱਟੜਾ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਨਫ਼ਰਤ ਭਰੀ ਕੜਕਵੀਂ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਹੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਨਾ ਲਾਇਆ ਤੇ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਖ਼ੂਨ ਦੇ ਪਿਆਲੇ ਭਰ ਭਰ ਲੈ ਕੇ ਗਏ। ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਭਾਈ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਝੀ ਨੂੰ ਮਾਝੀ ਸਾਝੀ ਜਿਹੜਾ ਉੱਥੇ ਬਹੁਤ ਬੋਲਦਾ ਸੀ, ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਣਾ ਅਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਸੌਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਦੋ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੇਲਗਾਮ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਨਾ ਬੋਲਣਾ, ਸਿੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਇਸ ਇਕੱਤਰਤਾ ਦਾ ਮਕਸਦ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਬੇਅਦਬੀ ਰੋਕਣਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਕੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਸੀ। ਬੀਬੀ ਜੰਗੀਰ ਕੌਰ ਦੇ ਇਹ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁਨ ਸ਼ਬਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਲਈ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਬਹੁਤ ਸਹਾਈ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਿਰਮੌਰ ਸੰਸਥਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹੋਈ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਗਰਦਾਨਦੀ ਪਈ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਖਾਹ-ਮਖਾਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬੀਬੀ ਜੰਗੀਰ ਕੌਰ ਦਾ ਮੋੜਵਾਂ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਭਾਈ ਮਾਝੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 25 ਜੂਨ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਜੋਲੀਆਂ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਹੋਈ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ 4 ਦਿਨ ਬਾਅਦ 29 ਜੂਨ ਨੂੰ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚੀ ਬੀਬੀ ਜੰਗੀਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਚਾਰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਮਹੀਨਾ ਲੰਘ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਤੱਕ ਭੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਪਰ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਭੜਾਸ ਕੱਢੀ ਹੈ। ਭਾਈ ਮਾਝੀ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਚਾਰ ਸਵਾਲਾਂ ਹਨ :

(ੳ) ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਦਲਾਂ ਨੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆਪਣੀ ਕੋਠੀ ਵਿੱਚ ਸੱਦ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦੇਵੋ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਖ਼ਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜਥੇਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਧਮਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਮੁੜ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੋਂਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਬਿਆਨਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਤਾਂ ਝੂਠਾ ਹੈ ਹੀ ਫਿਰ ਐਡੇ ਝੂਠੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹੋਂਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ?

(ਅ) ਜਦੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੰਗਿਆਂ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇ

ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਭਾਰੀ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੋਲਕ 'ਚੋਂ 90 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਪਰ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਵਧਦੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਫਿਰ ਵਾਪਸ ਭੀ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਿਆਰ 'ਚ ਭਿੱਜ ਕੇ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸ ਪਾਸੋਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ?

(ੲ) ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਛਪਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਥੋਂ 328 ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੇਣ ਲਈ ਦੱਸੋ ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਪਾਸ ਜਾਈਏ?

(ਸ) ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਹੇਠ ਕੁਝ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬ੍ਰਿਥ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਤਰ ਕਰਕੇ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ ਉਸ 'ਤੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਨਾਂ, ਨਾ ਵੇਰਵਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਥਰੂ ਪਤਾ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਹ ਬੰਦੇ ਮਲੇਰ ਕੋਟਲਾ ਹਲਕੇ 'ਚੋਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 36 ਸਰੂਪ ਅਤੇ 250 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੋਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਕੇ ਲੈ ਗਏ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਸਰੂਪ ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹਾਲਤ 'ਚ ਹਨ?

ਭਾਈ ਮਾਝੀ ਨੇ ਬੀਬੀ ਜੰਗੀਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਚੈਲੰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ, ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਜਾਂ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਾਲ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝਣ ਉੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਖੁਲੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ, ਜੇ ਉਸ 'ਚ ਹਿੰਮਤ ਹੈ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਚੈਲੰਜ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ (ਸੁਣੋ ਇਹ ਵੀਡੀਓ)।

<https://www.youtube.com/watch?v=LVA36J2POA> <https://www.youtube.com/watch?v=QEvm-GN5kTw>

ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪ ਭਾਵੇਂ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾ ਵੀ ਕਰਵਾਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਾਦਲ ਪਰਵਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨ ਹਨ :

(ੳ) 2007 'ਚ ਸਲਾਬਤਪੁਰਾ, ਜ਼ਿਲਾ ਬਠਿੰਡਾ, ਵਿਚਲੇ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸਵਾਂਗ ਰਚਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਉਸ ਖਿਲਾਫ਼ 20 ਮਈ 2007 ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਕੋਟਵਾਲੀ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ 69♣ ਨੰਬਰ 262 9♣3 ਦੀ ਧਾਰਾ 153 1 ਅਤੇ 295 1 ਅਧੀਨ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪੌਣੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵੀ ਚਲਾਣਾ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਲਟਾ 20 12 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ 25 ਜਨਵਰੀ 20 12 ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਕੈਸਲੇਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਡੇਰੇ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ

ਸੀ। ਜੁਲਾਈ 2014 'ਚ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਨੇ ਬਠਿੰਡੇ ਦੀ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ 'ਚ ਇਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਪਾ ਦਿਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਖਿਲਾਫ਼ ਚਲਾਣਾ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(ਅ) 25 ਜੂਨ 2015 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਬੁਰਜ ਜਵਾਹਰਕਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ 'ਚੋਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਚੋਰੀ ਹੋਇਆ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਮੋਨੇ ਸੰਭਾਵੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸਕੈਚ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਪਰ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2017 ਤੱਕ ਦੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੋਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਤੇ ਕੇਸਾਧਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਰਦੀ ਰਹੀ।

(ੲ) 23 ਸਤੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਰਗਾੜੀ ਦੀ ਦੀਵਾਰ 'ਤੇ ਸੌਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਪੋਸਟਰ ਲਾਏ ਗਏ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਫਿਲਮ ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਜੀ. ਨਾ ਲੱਗਣ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਗੁਰੂ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਗਲੀਆਂ, ਰੂੜੀਆਂ 'ਤੇ ਖਿਲਾਰ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੱਕ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(ਸ) ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਰੋਸ 'ਚ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਬੈਠੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ 15 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਨੂੰ ਅਕਾਰਨ ਹੀ ਗੋਲੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੁਛਾੜਾਂ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਫ਼ਾਇਰਿੰਗ 'ਚ ਦੋ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸੀਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਖ਼ੂਹ ਖਾਤੇ ਪਾਉਣ ਲਈ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵੀ ਅਣਪਛਾਤਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(ੲ) ਆਈ. ਜੀ. ਕੁੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਿੱਟ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਚਲਾਨ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਓਨੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਮਨਾਈ, ਜਿੰਨੀ ਬਾਦਲ ਦਲ ਨੇ ਮਨਾਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲ ਦਲ ਬੇਅਦਬੀ ਅਤੇ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਵਾਹ ਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਹੋਣਾ ਹੀ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਹੌਂਸਲੇ ਵਧੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਵਾਰ ਵਾਰ ਬੇਅਦਬੀਆਂ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਜਿੰਦਗੀ ਮਾਣੀਏ

ਇਸ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਜਿਉਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਤੁਰੀਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਮਾਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਭਰਮ 'ਵੱਖਰੇ ਰੱਬ' ਵਾਲੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿਚ ਪੈ ਗਏ ਤਾਂ ਮਨੋਤਾਂ ਹੰਢਾਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਜਿੰਦਗੀ ਲੰਘ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਪਾਵਨ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸਮਝਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਇਹੋ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਤੁਰ। 'ਬਾਰਹਮਾਹ' ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਸਿੱਖ ਕੇਵਲ ਸੰਗਰਾਦ ਵੇਲੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਪਾਵਨ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਮਨੋਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਇਸ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਮਝਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ :--

ਆਸਾਝੁ ਤਪੰਦਾ ਤਿਸੁ ਲਗੈ ਹਰਿ ਨਾਹੁ ਨ ਜਿਨਾ ਪਾਸਿ ॥

ਆਸਾਝੁ ਸੁਹੰਦਾ ਤਿਸੁ ਲਗੈ ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਹਰਿ ਚਰਣ ਨਿਵਾਸੁ ॥

ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀਆਂ ਇਹ ਦੋ ਪੰਗਤੀਆਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਿਓ। ਪਹਿਲੀ ਪੰਗਤੀ ਵਿੱਚ ਤਪੰਦਾ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਆਖਰੀ ਪੰਗਤੀ ਵਿੱਚ ਸੁਹੰਦਾ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੱਲ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਨਾ ਸਮਝਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਇਹ ਆਮ ਹੀ ਸੁਭਾਅ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਗਰਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਹਏ ਗਰਮੀ, ਛੋਟੀ ਠੰਡ ਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਠੰਡ ਆ ਜਾਂਦੀ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਹਏ ਠੰਡ ਛੋਟੀ ਗਰਮੀ ਆ ਜਾਵੇ। ਭਾਵ ਅਸੀਂ ਮੌਸਮ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਢਾਲਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਔਖ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਔਖੇ ਸੌਖੇ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸੀਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਉਲਾਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਬੋਲੇ ਡਿੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਢਾਲ ਕੇ ਨਿਸਚਿੰਤ ਹੋ ਕੇ ਜਿੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਜਿਉਂਦੇ।

ਹੁਣ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਉੱਪਰ ਲਿਖੀਆਂ ਪੰਗਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਿਓ ਤਾਂ ਸੌਖਾ ਸਮਝ ਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਮਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਜਿਵੇਂ ਦੋ ਹਾਲਾਤ ਹੋਣਗੇ ਉਸੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਢਾਂਚੇ ਜਾਵਾਂਗੇ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ

ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਰਹਿਬਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ

ਭਾਗ 1

ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਤਰਸਿੱਕਾ

ਮੁਹੰਮਦ ਲਤੀਫ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ‘ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਧਾਰਮਿਕ ਗੱਦੀ ‘ਤੇ ਬੈਠੇ ਰੂਹਾਨੀ ਰਹਿਬਰ, ਤਖ਼ਤ ‘ਤੇ ਬੈਠੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ, ਮੈਦਾਨੇ ਜੰਗ ਵਿਚ ਮਹਾਂ ਯੋਧਾ ਤੇ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਫ਼ਕੀਰ ਲਗਦੇ ਸਨ।’ ਚਾਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਹੀ ਠਾਠ ਬਾਟ ਵੀ ਰਖੇ, ਪਰ ਦਿਲੋਂ-ਦਿਮਾਗ ਤੋਂ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਫ਼ਕੀਰ ਹੀ ਰਹੇ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਰਵੇਸ਼ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੇ ਹਰ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵਾਰਿਆ, ਸਜਾਇਆ ਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਕੀ ਦੇਖਣ ਸੁਣਨ ਤੇ ਪੇਖਣ ਵਾਲੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਚਾ ਲੰਬਾ ਕੱਦ, ਨੂਰਾਨੀ ਚੇਹਰਾ, ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਚਮਕ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਚੁੰਧਿਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਕਮਾਲ ਦੇ ਘੋੜ ਸਵਾਰ, ਖੁੱਲੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਸ਼ੋਕੀਨ, ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਤਾਂ ਕੀਮਤੀ ਲਿਬਾਸ, ਅਸਤਰ ਸਜ਼ਤਰ ਸਜਾ ਕੇ, ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਵਾਂਗ ਕਲਗੀ ਲਗਾਕੇ, ਸ਼ਿਕਾਰ ‘ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੁੰਦਰ ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ ਘੋੜੇ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਕਰਦੇ, ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਬਾਜ਼ ਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਡੋਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤੇ ਨਾਲ ਘੋੜ ਸਵਾਰ ਸਿੰਘ। ਉਹ ਇਕ ਮਹਾਨ ਜਰਨੈਲ, ਉਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ, ਅਜ਼ੀਮ ਸਹਿਤਕਾਰ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਰਸੀਏ, ਸਰਬੰਸਦਾਨੀ, ਅਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਦਾਤੇ, ਭਗਤੀ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਮੁਜਸਮੇ, ਮਰਦ-ਏ-ਮੈਦਾਨ, ਸਜ਼ਤਰ ਤੇ ਸਾਸ਼ਤਰ ਦੇ ਧਨੀ, ਸੰਤ -ਸਿਪਾਹੀ, ਸਹਿਬ-ਏ-ਕਮਾਲ, ਮਰਦ-ਅਗੰਮਜ਼ੇ, ਦੁਸ਼ਟ-ਦਮਨ, ਸਾਹਸ, ਸਿਦਕ, ਸਬਰ, ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਤੇ ਚੜਦੀ ਕਲਾ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਆਦਰਸ਼ਕ ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ, ਚੰਗੇ ਪੁੱਤਰ, ਪਿਆਰੇ ਪਿਤਾ ਤੇ ਨੇਕ ਪਤੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੇਰੇ ਲਫਜ਼ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕਲਮ ਜਵਾਬ ਦੇ ਗਈ ਹੈ। ਬਸ ਇਹ ਹੀ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਹਾਂ :- ਤੇਰੇ ਕਵਨ ਕਵਨ ਗੁਣ ਕਹਿ ਕਹਿ ਗਵਾ ਤੂ ਸਾਹਿਬ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨਾ ॥

ਉਹ ਇਕ ਨਿਡਰ ਬਹਾਦਰ, ਨਾ ਡਰਨਾ ਨਾ ਡਰਾਉਣਾ, ਦੀ ਸੋਚ ਰੱਖਦੇ ਸੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨ, ਜੁਲਮ ਤੇ ਜਬਰ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਹ ਹਰਗਿਜ਼ ਕਾਇਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੂਫੀ ਕਿਬਰਿਆ ਖਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :

ਕਿਆ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਤੇਰੀ ਬਾਤ ਕਹੂੰ ਜੋ ਤੂਨੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਕੀਏ
ਇਕ ਖਾਲਸ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਸਜਾ, ਜਾਤੇ ਕੇ ਭੇਦ ਨਿਕਾਲ ਦੀਏ
ਉਸ ਮੁਲਕ-ਏ -ਵਤਨ ਕੀ ਖਿਦਮਤ ਮੈ, ਕਹੀ ਬਾਪ ਦੀਆ ਕਹੀ ਲਾਲ ਦੀਏ ॥

ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਜਗਾ ‘ਤੇ ਦੇਖਣੀਆਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਹ ਹੈ ਜੰਗਨਾਮਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 52 ਕਵੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸੀ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਅੱਤ ਸੱਦ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਨੌਂ ਮਸ਼ਾਲਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੀ ਤੇ ਝੂਠ ਅਤੇ ਕੁਸਤਿ ਦੀ ਰਾਤ ਦੇ ਅੰਧੇਰਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿਫਤਾਂ ਬਿਆਨ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਰ ਲਾਜਵਾਬ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ, ‘ਬਸ ਇਹੋ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ ‘ਤੇ ਸਿਰ ਰੱਖਾਂ ਤੇ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਨਿਕਲ ਜਾਏ। ਉਹ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਕ ਇਕ ਸਿਫਤ ਦਾ ਇਤਨਾ ਦੀਵਾਨਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਖਦਾ ਜਾ ਸੁਝਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਇਹ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਮੁਆਜ਼ਮ, ਬਹਾਦੁਰ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਫਾਰਸੀ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ

ਸੀ। ਇਹ ਫਾਰਸੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀ। ਫਾਰਸੀ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਤਜਰਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਵਾਰੀ ਉਹ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਆਇਆ, ਉਸ ਨੇ ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਤਜਰਮਾ ਇਤਨਾ ਸੋਹਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਗਾਏ। ਦਰਬਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਸਦਾ ਦਾ ਨਾਂ ਪੁੱਛਿਆ। ਜਦ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਦਰਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿਤਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਦੀਨ-ਏ-ਇਸਲਾਮ ਵਿਚ ਲੈ ਆਉ ਜਾਂ ਇਸਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿਉ। ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਤਨਾ ਕਾਬਿਲ ਇਨਸਾਨ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਮਜ਼ਹਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਬੇਟੇ ਤੱਕ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂੰ ਦਸਿਆ। ਨੰਦ ਲਾਲ ਘਬਰਾ ਗਿਆ ਤੇ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਤੇ ਧਰਮ ਦੋਨੋਂ ਪਿਆਰੇ ਹਨ, ਐਸੀ ਕਿਹੜੀ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿਥੇ ਮੈਂ ਦੋਨੋਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਸਕਾਂ। ਤਾਂ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਜਾਨ ਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਨੰਦਪੁਰ ਚਲਾ ਜਾਹ। ਨੰਦ ਲਾਲ ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਆਪਣੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਤੇ ਅਨੁਯਾਈ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਗਰੇ ਦੇ ਕਿਲੇ ਤੋਂ ਬੱਚ ਨਿਕਲਿਆ ਤੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾ ਪੁੱਜਾ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਇਸਦੀ ਵਿਦਵਤਾ ਦੇਖ ਕੇ ਬੜੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ। ਪਰ ਕਿਤੇ ਹੰਕਾਰ ਨਾ ਹੋ ਜਾਏ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਮਾਂਜਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ‘ਤੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂੰ ਇਹ ਸੇਵਾ ਚੰਗੀ ਨਾ ਲੱਗੀ। ਬੜਾ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਭਾਂਡੇ ਮਾਂਜਣ ‘ਤੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਖੈਰ, ਹੁਕਮ ਤਾਂ ਮੰਨਣਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਖੈਰ ਭਾਂਡੇ ਮਾਂਜਦਿਆਂ ਮਾਂਜਦਿਆਂ ਮਨ ਦਾ ਹੰਕਾਰ ਵੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸਾਫ਼ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਚਿਰ ਮਗਰੋਂ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸ਼ਾਖ ਦਾ ਮੁਖੀ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ।

ਇਕ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਲੰਗਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਦਾ ਸੋਚਿਆ, ਭੇਸ ਬਦਲ ਕੇ ਸਭ ਦੇ ਲੰਗਰ-ਖਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਗਏ ਤੇ ਕਿਹਾ, ‘ਮੈਂ ਦੋ ਦਿਨ ਦਾ ਭੁੱਖਾ ਹਾਂ ਬੜੀ ਦੂਰੋਂ ਚਲ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਹੈ ਕੁਝ ਖਾਣ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਓ।’ ਲੰਗਰ ਦਾ ਵਕਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਹਰ ਇਕ ਮੁਖੀਏ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿਤਾ ਕਿ ਅਜੇ ਲੰਗਰ ਦਾ ਵਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੁਝ ਚਿਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਉਣਾ। ਫਿਰ ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਦੇ ਲੰਗਰ ਵਿਚ ਗਏ ਤੇ ਬੋਲੇ ਮੈਂ ਬੜੀ ਦੂਰੋਂ ਚਲ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ, ਥੱਕਿਆ ਹੋਇਆਂ ਹਾਂ ਦੋ ਦਿਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਖਾਧਾ ਨਹੀਂ, ਕੁਝ ਖਾਣ ਨੂੰ ਹੈ ਤਾਂ ਦੇ ਦਿਉ। ਨੰਦ ਲਾਲ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਜੇ ‘ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ, ਬਕਾਨ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਧੋਤੇ ਤੇ ਬੋਲੇ ਤੁਸੀਂ ਥੋੜਾ ਆਰਾਮ ਕਰੋ ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਕੁ, ਜੋ ਵੀ ਜਲਦੀ ਜਲਦੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਜੋ ਕੁਝ ਬਣਿਆ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਖੁਆਇਆ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚੇਹਰੇ ਤੋਂ ਦਾਦਰ ਲਾਹੀ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ‘ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹਾਂ ਨੰਦ ਲਾਲ ਕੁਝ ਮੰਗ ਲੈ।’ ਤਾਂ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੇ ਕੀ ਮੰਗਿਆ, ‘ਬਸ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਥਾਂ ਦੇ ਦਿਉ, ਇਸਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ।’ ਇਕ ਵਾਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੰਦ ਲਾਲ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸੈਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਸੀ। ਰਸਤੇ ਵਿਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਪੱਥਰ ਚੁਕਿਆ, ਨਦੀ ਵਿਚ ਸੁੱਟਿਆ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਇਹ ਪੱਥਰ ਕਿਉਂ ਭੁਭਿਆ ਹੈ? ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੱਥਰ ਭਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਡੁਬ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੜੀ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਫਿਰ ਇਕ ਹੋਰ ਪੱਥਰ ਚੁਕਿਆ, ਨਦੀ ਵਿਚ ਸੁੱਟਿਆ, ਫਿਰ ਉਹੀ ਸਵਾਲ, ਤੀਸਰੀ

ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਪੱਥਰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਉਹੀ ਸਵਾਲ ਪੱਥਰ ਭੁਭਿਆ ਕਿਉਂ ਹੈ। ਵਾਰ ਵਾਰ ਇਕੋ ਸਵਾਲ ਤੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਨੇ ਬੜੇ ਖਿੜ ਕੇ ਕਿਹਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਪੱਥਰ ਚੁਕਦੇ ਹੋ, ਸੁਟਦੇ ਹੋ ਤੇ ਮੁੜ ਮੁੜ ਕੇ ਉਹੀ ਸਵਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੱਥਰ ਭਾਰੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਡੁਬ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੌਥੀ ਵਾਰ ਫਿਰ ਪੱਥਰ ਨਦੀ ਵਿਚ ਸੁੱਟਿਆ ਤੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਨੰਦ ਲਾਲ ਪੱਥਰ ਭੁਭਿਆ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਇਸ ਵਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਨੰਦ ਲਾਲ ਤੋਂ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ, ਨੰਦ ਲਾਲ ਚੁਪ, ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਨੰਦ ਲਾਲ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਪੱਥਰ ਭੁਭਿਆ ਕਿਉਂ ਹੈ। ਨੰਦ ਲਾਲ ਦੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹੰਝੂ ਸੀ, ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ‘ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਨਾ ਮੈਂ ਪਾਣੀ ਦੇਖਿਆ, ਨਾ ਪੱਥਰ, ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਬਸ ਇਤਨਾ ਪਤਾ ਹੈ ਕੀ ਜੋ ਤੇਰੇ ਹੱਥੋਂ ਛੁਟ ਗਿਆ ਉਹ ਡੁਬ ਗਿਆ।

ਇਤਨੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਪਿਆਰ ਸੀ ਉਸਦਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ। ਨੰਦ ਲਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੁਝ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ, ਮੈਂ ਕੀ ਮੰਗਾ? ਤੁਹਾਡੇ ਚੇਹਰੇ ਵਿਚੋਂ ਮੈਨੂੰ ਸਾਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਜਦ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫਿਰ ਵੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੇ ਇਕ ਬੜੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਗੱਲ ਕਹੀ ਕਿ ਬਸ ਮੇਰੀ ਇਕ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਮਰਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਤਨ ਦੀ ਸਵਾਹ ਤੁਹਾਡੇ ਚਰਨਾਂ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਕਿਸੀ ਹੋਰ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਲੱਗੇ। ਇਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਕਦੇ ਵਿਛੜਿਆ ਨਹੀਂ, ਤਦ ਤੱਕ ਜਦ ਤਕ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦਾ ਕਿਲਾ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ। ਵਿਛੜਨ ਵੇਲੇ ਨੰਦ ਲਾਲ ਦੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਅਥਰੂ ਸਨ, ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮੇਰਾ ਵੀ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਅਮ੍ਰਿਤ ਬਾਟੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਲੈ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸਜਾਂ, ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਦੇ ਖੇਮੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜਾ ਹੋ ਕੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿਆਂ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਕਲਮ ਪਕੜਾ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ‘ਇਹ ਸੂਰੇ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਵਾਂਗ ਚਲੇ। ਤੇਗ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਤੇਗ ਵਾਹੁਣੀ ਹੈ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕਲਮ। ਇਕ ਸਿਪਾਹੀ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਤਾਕਤ ਇਸ ਕਲਮ ਵਿਚ ਹੈ, ਇਹੀ ਨੇਕੀ, ਧਰਮ, ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਸ਼ੁਭ ਆਚਰਣ ਸਿਖਾਵੇ, ਇਹੀ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਹੁਕਮ ਹੈ।’ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਲਤਾਨ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੋਈ। ਨੰਦ ਲਾਲ ਦੀ ਕਲਮ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸਤਰਾਂ :

ਨਾਸਰੋ ਮਨਸੂਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਏਜਦੀ ਮਨੂਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਹਕ ਹਕ ਮਨਜੂਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਜੁਮਲਾ ਫੈਜ਼ੀਨੂਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਹਕ ਹਕ ਆਗਾਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਸ਼ਾਹੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਖਾਲਸੇ ਬੇ ਦੀਨਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਹਕ ਹਕ ਆਇਨਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਹਕ ਹਕ ਅੰਦੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਰਵੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ

ਪੈਗੰਬਰ

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਿੰਦੂਸਤਾਨ ਦੀ ਇਕ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਉਚਾ ਤੇ ਸੁੱਚਾ ਜੀਵਨ ਕਿਸੇ ਪੈਗੰਬਰ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੰਤਾਂ ਵਾਲੇ ਗੁਣ ਸਨ ਉਥੇ ਉਹ ਇਕ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਕੌਮੀ ਉਸਰਈਏ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਫੌਜੀ ਜਰਨੈਲ ਵੀ ਸਨ, ਨਿਡਰ ਤੇ ਲੋਭ ਲਾਲਚ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਉਪਰ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਮਰਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਜੰਗ ਵੀ, ਜਰ ਜੋਰ ਜਾਂ ਜਮੀਨ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੁਖ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ, ਸਗੋਂ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੀ ਰਖਿਆ ਕਰਨ ਤੇ ਜੋਰ ਜਬਰ

ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਦੋਲਤ ਲੁਟੀ ਨਾ ਜਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ, ਨਾ ਕਿਸੀ ਦੀ ਬਹੁ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਬੇਆਬਰੂ ਕੀਤਾ, ਨਾ ਕਰਵਾਇਆ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕੀਤਾ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅੰਗ ਵੱਡੇ, ਨਾ ਸੂਲੀ ਤੇ ਚਾੜਿਆ, ਉਹ ਲੜੇ ਤੇ ਸਿਰਫ ਅਸੂਲਾਂ ਵਾਸਤੇ, ਹੱਕ ਤੇ ਸੱਚ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ, ਉਹ ਵੀ ਤਦ ਜਦੋਂ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਫੇਲ ਹੋ ਚੁਕੇ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ। 9 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਤਿਲਕ ਤੇ ਜੰਜੂ ਦੀ ਰਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਾ ਕਿਸੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰ। ਸਿਰਫ 42 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਆਰੰਭ ਕੀਤੇ ਜਬਰ ਤੇ ਜੁਲਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਰ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰਬੰਸ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪਿਆਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਵੀ ਕਮਾਲ ਦਾ ਸੀ, ਇਤਨਾ ਕੁਝ ਵਾਪਰ ਗਿਆ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਚੜਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਰਹਿਕੇ ਰੱਬ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਮਨਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਲਈ ਤੋਰਨਾ, ਆਪਣੇ ਅੱਖੀਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਇਕ ਹੰਝੂ ਕਰੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ, ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਸਰਹੰਦ ਦੀਆਂ ਨੀਹਾਂ ਵਿਚ ਚਿਣਵਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਸੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਸਿਤਮ ਜਫਾ ਕਹਿਰ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਿਦਕ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਇਹ ਕੋਈ ਆਮ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਪੁੱਤਰ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਏਨੀ ਮਾਸੂਮ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਜਾਹੋ-ਜਲਾਲ ਨਾਲ ਨਾ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਰੋਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਬਲਕਿ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੀ ਇਕ ਐਸੀ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਜੋ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲੋਂ ਵਖਰੀ ਹੈ।

ਜਿਨੇ ਖਿਤਾਬ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹਨ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਹਾਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹੋਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਪਿਤਾ ਦਾ ਪੁਤਰ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਬਣਨ ਦਾ ਮਾਣ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਕੌਮ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰਦੇ ਬੀਤਿਆ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੋਹ ਦੇ ਉਹ 7 ਦਿਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਕੇ ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਰੋਂਗਟੇ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ, ਦਿਲ ਕੰਬ ਉਠਦਾ। ਚਾਰ ਪੁਤਰ, ਤਿੰਨ ਪਿਆਰੇ ਤੇ 500 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਿਆਰੇ ਸੀ, ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ।

ਪਰ ਕੁਝ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਨੇਕ ਦਿਲ ਇਨਸਾਨ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੀਰ, ਮੁਰਸ਼ਦ, ਭਗਵਾਨ, ਉੱਚ ਦੇ ਪੀਰ, ਸੰਤ, ਭਗਤ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਮਝ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹਰ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਰਹੇ। ਇਸ ਧਰਮ ਯੁਧ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਹਿੰਦੂਆਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝਾ ਖੂਨ ਡੋਲਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀਰ ਬੁੱਧੂ ਸ਼ਾਹ, ਮਹੰਤ ਕਿਰਪਾਲ, ਨਬੀ ਖਾਨ ਤੇ ਗਨੀ ਖਾਨ, ਕਾਜੀ ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ, ਭਾਈ ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਮੇਹਰਾ, ਨਵਾਬ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਉਹ ਪਠਾਨ ਸਨ ਜੋ ਲਾਲਚ ਦੀ ਖਾਤਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਜਿੰਦਾ ਫੜਨ ਲਈ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗਨੀ ਖਾਨ ਤੇ ਨਬੀ ਖਾਨ ਵਰਗੇ ਪਠਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਉੱਚ ਦਾ ਪੀਰ ਬਣਾ ਕੇ ਐਸੀ ਜਗਾ ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਲਈ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਾਜੀ ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਜੋ ਇਕ ਵਕਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਸੀ ਨੇ ਜਗਾ ਜਗਾ ਲੱਗੀ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਕਮਾਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਤਸੱਲੀ ਕਰਵਾਈ, ‘ਇਹ ਉੱਚ ਦੇ ਪੀਰਾਂ ਦੇ ਪੀਰ ਹਨ। ਅੱਲਾ ਦੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਗੁਨਾਹ ਹੈ।’ ਇਹ ਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਵਾਸਤੇ।

ਇਕ ਪਾਸੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੁਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਹੰਦ ਦੀਆਂ ਨੀਹਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਾਉਣ ਵਿਚ ਗੰਗੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤੇ ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ ਵਰਗੇ ਹਿੰਦੂ ਵੀ ਸਨ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਮੇਹਰਾ ਤੇ ਟੋਡਰ ਮੱਲ ਵਰਗੇ ਨੇਕ ਦਿਲ ਇਨਸਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੈਦਖਾਨੇ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਖਤਰਾ ਝੋਲ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਦੁਧ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਤੇ ਆਪਣਾ ਸਭ ਕੁਝ ਵੇਚ ਕੇ ਸਸਕਾਰ ਦੀ ਜਗਾ ਮੋਹਰਾਂ ਵਿਛਾ ਕੇ ਖਰੀਦੀ। ਦੀਨਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਚੌਧਰੀ ਲਖਮੀਰਾ ਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ੀਰਾ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਸਰਹੰਦ ਦੇ ਨਵਾਬ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ‘ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਾਡੇ ਪੀਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਤੇ ਧਰਮ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਹਵਾਲੇ ਹਰਗਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਥੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਇਕ ਲੰਬੀ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਦ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਭਾਈ ਘਨਈਆ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜੰਗ ਵਿਚ ਜੂਝ ਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਜਖਮੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਇਹ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾ ਕੇ ਜੀਵਾਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਈ ਘਨਈਆ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ, ਉਸਦਾ ਉਤਰ ਸੀ, ‘ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਹਰ ਇਕ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡਾ ਹੀ ਰੂਪ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਰਹਮ ਦੀ ਡੱਬੀ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮਰਹਮ-ਪੱਟੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਥੇ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਾ ਸਭ ਦਾ ਭਲਾ ਮੰਗਦੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੱਕਰ ਜੁਲਮ ਨਾਲ ਸੀ ਕਿਸੇ ਇਨਸਾਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਮਾਨ ਦੀ ਡੋਰੀ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਤਾਕਤ 496 ਪੌਂਡ ਮਤਲਬ 235 ਕਿਲੋ ਦਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਹਰ ਤੀਰ ਨਾਲ 1/2 ਤੋਲਾ ਸੋਨਾ ਲੱਗਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਅਗਰ ਕੋਈ ਵੈਰੀ ਜਖਮੀ ਹੋ ਜਾਏ, ਉਸ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਨਾ ਹੋਣ ਤਾਂ ਸੋਨਾ ਵੇਚ ਕੇ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਗਰ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਏ ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਕਫਨ-ਦਫਨ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੋ ਸਕੇ। ਵੈਰੀਆਂ ਜਾਂ ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਖਮੀ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੇ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਫਨ ਦਫਨ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਾ, ਇਤਨੀ ਡੂੰਘੀ ਤੇ ਉੱਚੀ ਸੋਚ ਕਿਸੇ ਆਮ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਫੌਜੀ ਜਰਨੈਲ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਕਿਸੇ ਦਰਵੇਸ਼, ਫਕੀਰ ਜਾਂ ਰਹਿਬਰ ਦੀ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ 14 ਲੜਾਈਆਂ ਲੜੀਆਂ ਅਤੇ ਜਿੱਤੀਆਂ ਵੀ ਪਰ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ‘ਤੇ ਆਪ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੰਗੀ ਅਸੂਲ ਵੀ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਵੱਖ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਹੱਲਾ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ, ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਭਗੋੜੇ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਜਾਂ ਵੇਰ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਾਜਿਆਂ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਹਮਲੇ ਵੀ ਕੀਤੇ ਤੇ ਲੋੜ ਵੇਲੇ ਮਾਫੀਆਂ ਵੀ ਮੰਗੀਆਂ। ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਅੰਤਾਂ ਦੇ ਜੁਲਮ ਕੀਤੇ ਤੇ ਕਰਵਾਏ ਪਰ ਜਦ ਉਸਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਤੇ ਆਪਣੀ ਭੁਲ ਬਖਸ਼ਾਉਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਨਤਾਂ ਤਰਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸੌਂਦਿਆ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁਲਾ ਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ।

ਇਕ ਵਾਰੀ ਜਦ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਪੀਰ ਬੁਧੂ ਸ਼ਾਹ ਕੋਲ ਸਮਾਣੇ ਆਏ ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਦੇ ਹਾਕਮ ਉਸਮਾਨ ਖਾਨ ਨੇ ਪੀਰ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਉਸਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਪੀਰ ਬੁਧੂ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਪਰ ਇਤਨਾ ਮੰਨਵਾ ਲਿਆ ਕਿ ਜੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਤੈਨੂੰ ਦੇ ਦਿਆਂ ਤਾਂ ਤੂੰ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈਂ।

ਬੁੰਗਾ ਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਰਾਸਤ

ਡਾਕਟਰ ਧਰਮ ਸਿੰਘ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਵੋ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਹਿਬ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਪਰਿਕਰਮਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਈ ਬੁੰਗੇ ਉੱਸਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੈ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਤੋਂ ਚੁਰਾਸੀ ਤੱਕ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੈ। ਇਕ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ 1765 ਤੋਂ 1833 ਈ: ਵਿਚਕਾਰ ਉਸਰੇ ਸਨ। ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੁੰਗਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਮਿਸਲਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਉੱਪਰ ਹਨ, ਉਹ ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਾਵਾਂ ਉੱਪਰ ਹਨ, ਉਹ ਉੱਨੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਧ ਜਾਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜਕਾਲ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬਣੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁੰਗਿਆਂ ਦਾ ਮੰਤਵ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੀ। ਜਦ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਜੁੜਦਾ ਤਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਸਲਦਾਰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਬਣਾਏ ਬੁੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਠਹਿਰਦੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੌਕਿਆਂ ਉੱਪਰ ਜਿਵੇਂ ਦੀਵਾਲੀ ਅਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਅਤੇ ਜਦ ਇਹ ਵਿਹਲੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਪੜਨ-ਪੜਾਉਣ, ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਆਦਿ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਬੁੰਗੇ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਕ੍ਰਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਜਾਗੀਰਾਂ ਵਗੇਰਾ ਵੀ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਬੁੰਗਾ ਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਜਾਂ ਬੁਰਜ ਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਹੁਣ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਨਵਾਂ ਜੋੜਾ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੁਦਾਈ ਸਮੇਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅੱਜ ਕੱਲ ਚਰਚਾ ਵੀ ਛਿੜੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਬੁੰਗਾ ਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਲ ਕਿਉਂ ਪਈ? ਇਸ ਪਾਸੇ ਨਾ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਇਸ ਬੁੰਗੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹਾਂਗੇ। ਇਹ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ, ਭਾਈ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ, ਗਿ: ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਆਦਿ। ਇਸ ਘਰਾਣੇ ਵਿਚ ਪੜਾਈ-ਲਿਖਾਈ ਦਾ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਇਕ ਵਡੇਰੇ ਦੀਵਾਨ ਸਾਗਰ ਮੱਲ ਜਲਾਲੁੱਦੀਨ ਅਕਬਰ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਸਨ। ਇਸ ਘਰਾਣੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਲੇਖਕ ਭਾਈ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਹੈ। ਭਾਈ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਦਸਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਇਸ ਨੇ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਪਾਸੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਰਥ ਸੁਣੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਝੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਸਬੇ ਚਨਿਓਟ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਖੱਤਰੀ ਸਿੱਖ ਸੀ। ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਨਾਂਅ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਇਕ ਜਨਮ ਸਾਖੀ

ਗਿਆਨ ਰਤਨਾਵਲੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਅਜੋਕਾ ਰੂਪ ਭਾਈ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆ ਕੇ ਇਕ ਬੁੰਗੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚੋਂ ਆਏ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਕਥਾ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮਿਸਾਲਦਾਰਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਸਮਝ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਗ੍ਰੰਥੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਈ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਚੜਾਵੇ ਵਿਚੋਂ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਲੈਂਦੇ, ਇਸ ਲਈ ਪੰਜ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਜਾਗੀਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਮਗਰੋਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਭਾਈ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਸਨ, ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੰਘ। ਭਾਈ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਤ ਸਿੰਘ (1768-1832 ਈ:) ਨੂੰ ਖੁਦ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਜ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਦੇ ਬੋਹਾ ਕਸਬੇ ਦੇ ਪੰਡਿਤ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਪਾਸੋਂ ਲਈ। ਇਸ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਈ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵਾਪਰ ਗਈਆਂ। ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਿਸਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ, ਮੀਨਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਪੱਤਰੇ ਚੜਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ। ਵਿਚ-ਵਿਚਾਲੇ ਇਹ ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਪਰ ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਿਹਾਂਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦਰਬਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਉੱਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਵਿਚ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਆਪ ਇਕ ਚੰਗੇ ਲੇਖਕ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਤੁਲਸੀ ਰਾਮਾਇਣ ਦਾ ਵਾਰਤਕ ਟੀਕਾ, ਰਾਮਾਸ਼ਵਮੇਧ ਆਦਿ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਂਅ ਤੋਂ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਵਿਚ ਮਹਾਂਕਵੀ ਤੁਲਸੀਦਾਸ ਰਚਿਤ ਰਾਮਾਇਣ ਦਾ ਟੀਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਵਲੋਂ ਅਸ਼੍ਰਮੇਧ ਜੱਗ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਅਜਿੱਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਹੀ ਉੱਤਰ ਰਾਮਾਇਣ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੱਝਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਨੁਸਖੇ ਅੱਜ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਦੂਜੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਘਟਨਾ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਕਰਤਾ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ ਨਾਲ ਮੇਲ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਬੁਰਜ ਗਿਆਨੀਆਂ ਨਾਲ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂਅ ਇਸ ਲਈ ਜੁੜ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੰਦਰਾਂ ਵਰੇ ਇਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਵਿੱਦਿਆ

ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਨੂਰਦੀ (ਅੱਜ ਕੱਲ ਜ਼ਿਲਾ ਤਰਨ ਤਾਰਨ) ਵਿਚ ਭਾਈ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਰਜ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਰਾਜਦੇਵੀ ਦੇ ਘਰ 1788 ਈ. ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਭਾਈ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਆਪ ਵੀ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਚੰਗੇ ਗਿਆਤਾ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਿਲੀ ਚਾਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਗੁਰ

ਕੋਲੋਂ ਵਿੱਦਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਵਿਦਵਾਨ ਬਣੇ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਗਲੇਰੀ ਤੇ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਥੇ ਉਸ ਨੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਵੇਦਾਂਤ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਮਗਰੋਂ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਦਰਜੇ ਦੇ ਉੱਤਮ ਕਵੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਬਣੇ, ਉਹ ਸਰਬ ਵਿਖਿਆਤ ਹੈ। ਅੱਜ ਜੇਕਰ ਆਮ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਅਤੇ ਤਖ਼ਤਾਂ ਉੱਪਰ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਕਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਰਚਿਤ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ ਹੀ ਹੈ। ਬੁੰਗਾ ਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਕਵੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਸੰਕੇਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਸੀ। ਇਹੋ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਹੀ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸੀ। ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਪਰ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਜੰਗਨਾਮੇ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਹਵਾਲਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਜਦ ਸੰਧਾਵਾਲੀਏ ਸਰਦਾਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੁੰਵਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਕਿਲੇ ਵੱਲ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਡੋਗਰਾ ਟੱਕਰ ਗਿਆ। ਸੰਧਾਵਾਲੀਏ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਤੋਰ ਲਿਆ। ਜਦ ਸਾਰੇ ਕਿਲੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ

ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਉਥੇ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਰਬਾਰੀ ਸਦਮੇ ਵਿਚ ਸਨ। ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਘਾੜੇ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਡੋਗਰੇ ਨੂੰ ਸੰਧਾਵਾਲੀਏ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੇਖ ਕੇ ਕ੍ਰੋਧਿਤ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ;

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਨੇ ਮੱਤ ਦਿੱਤੀ

ਤੁਸਾਂ ਇਹ ਕਿਉਂ ਜੀਵਦਾ ਛੱਡਿਆ ਜੇ॥ ੨੫॥

ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੰਧਾਵਾਲੀਏ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਇਹ ਸਲਾਹ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੀ ਪਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਧਾਵਾਲੀਏ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਦ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਛੋਜੀਆਂ ਨੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸੀ। ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਇਕ ਸੀਹਰਫ਼ੀ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਹੈ। ਇਹ ਸੀਹਰਫ਼ੀ ਮਿਤੀਬੱਧ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਰਦਾਰ ਨਲੂਏ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲੀ ਸਟੀਕ ਸੂਚਨਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਬੁਰਜ ਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਅਗਲਾ ਨਾਂਅ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਅਗਸਤ 1906 ਵਿਚ ਅਤੇ ਦਿਹਾਂਤ 25 ਜਨਵਰੀ, 1954 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਇਕ ਵਾਰਕਾਰ ਵਜੋਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਉਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵਾਰ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅੱਠ ਵਾਰਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜਾ ਕੇ 1951 ਵਿਚ ਛਪੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਪੁਸਤਕ 'ਲੋਕ ਵਾਰਾਂ' ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਅਠਾਰਾਂ ਹੋ ਗਈ। ਰੂਪ ਦਾ ਦੂਜਾ ਵਾਰ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਵਾਰ (1952) ਹੈ। ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ 'ਹਿਮਾਲਾ ਦੀ ਵਾਰ' ਹੈ ਜੋ 1954 ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਛਪੀ। ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਨਵੇਂ ਪੰਥ (1939), ਡੂੰਘੇ ਵਹਿਣ (1941) ਅਤੇ ਰੂਪ ਗੀਤਾਂ (1948) ਹਨ। ਕਵੀ ਵਜੋਂ ਰੂਪ ਕਿਸੇ ਵਾਦ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬੱਝਾ, ਸਗੋਂ ਮਨੁੱਖਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਸਮਕਾਲ ਵਿਚ ਚੱਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਹਮਸਫ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਤੁਰਿਆ। ਕਵਿਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਦੀਆਂ ਵਾਰਤਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵੀ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਚੁੰਝਾਂ ਪਹੁੰਚੇ, ਸਿੱਖ ਤੇ ਸਿੱਖੀ, ਰੂਪ ਰੰਗ ਅਤੇ ਰੂਪ ਗੀਤਾਂ ਆਦਿ। ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਖੋਜ ਪੁਸਤਕ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ; ਪੰਜਾਬੀ ਰਚਨਾ (1951) ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਵੀ ਹੈ।

ਇੰਜ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੱਧਕਾਲੀ ਬੁੰਗਿਆਂ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੋ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਮਿੱਥੇ ਗਏ ਸਨ, ਬੁੰਗਾ ਗਿਆਨੀਆਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਬੁੰਗਿਆਂ ਦੀ ਦੇਣ ਚਿਤਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਅਧੂਰਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ।

ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਲੋੜ

ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੁਟਰ

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਨਵਾਂ ਧਰਮ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਪੰਜ ਸਦੀਆਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਆਪਣੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਤੇ ਭੌਤਿਕ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਗੁਆ ਲਈਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਵਿਕਸਿਤ ਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕੌਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਵਿਰਾਸਤੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਯੇਰੂਸ਼ਲਮ ਸਥਿਤ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਵੇਲਿੰਗ ਕੰਧ, ਏਥਨਜ਼ (ਯੂਨਾਨ) ਵਿਖੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਖੰਡਰ, ਬੀਜਿੰਗ (ਚੀਨ) ਵਿਚ ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਦੇ ਬਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮੰਦਰ ਅਤੇ ਰੋਮ ਵਿਖੇ ਇਸਾਈਆਂ ਦੇ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਚਰਚ ਨੂੰ ਢਾਹ ਕੇ ਨਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮਹਿਜ਼ 400-500 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਪਾਵਨ ਚਰਨ-ਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਰਾਸਤਾਂ ਹੀ ਸਾਂਭੀਆਂ ਨਹੀਂ ਗਈਆਂ

ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਰਾਸਤੀ ਧਰੋਹਰਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਏਨਾ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ, ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਗ਼ਲ ਕਾਲ ਵਰਗੇ ਬਿਖੜੇ ਅਤੇ ਖ਼ੂਨੀ ਦੌਰ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੀਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਸਥਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਬਾਬਾ ਲਖਮੀ ਦਾਸ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਧਰਮ ਚੰਦ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਕਾਲੂ ਕਾ ਕੋਠਾ' ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਅਕਾਲੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ 1804 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੱਥੇ ਮੌਜੂਦਾ ਇਮਾਰਤ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈ। ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵਾਲੇ ਵਰਾਂਡੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 500 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੂਰਬ ਵੇਲੇ ਸੰਨ 1969 'ਚ ਤਾਮੀਰ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਥੇ ਵੀ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਵਾਲਾ ਮੂਲ ਬੜਾ ਸਾਹਿਬ, ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਢਾਈ-ਤਿੰਨ ਫੁੱਟ ਨੀਵਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਸਥਿਤ ਹੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਤੰਬੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪੁਰਾਤਨ ਇਮਾਰਤ ਵੀ ਢਾਹ ਕੇ ਉੱਥੇ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਪੁਰਾਤਨ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਗੁੰਬਦ ਦੇ ਉੱਪਰ ਸੋਨੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਮਹਾਰਾਣੀ ਚੰਦ ਕੌਰ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਇਮਾਰਤ ਢਾਹ ਕੇ ਹੁਣ ਕਾਰ-ਸੇਵਾ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਮਰਮਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਨੇ ਸੁੰਦਰ ਇਮਾਰਤ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈ ਸੀ, ਜੋ ਸਿੱਖ ਭਵਨ ਨਿਰਮਾਣ ਕਲਾ ਦਾ ਸੁੰਦਰ ਨਮੂਨਾ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਕਾਰ-ਸੇਵਾ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ ਗਈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮਹਿਲ ਦਾ ਪੁਰਾਤਨ ਘਰ

ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੱਲ ਕੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਪਾਵਨ ਚਰਨ ਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਇੱਟ ਦੇ ਬਣੇ ਘਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਕੀ ਵਡਾਲੀ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ, ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਸੰਨ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਸਰਕੇ ਗਿੱਲਾਂ, ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਵਿਖੇ ਬੇਬੇ ਨਾਨਕੀ ਦਾ ਪੁਰਾਤਨ ਘਰ। ਪਰ ਅੱਜ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਰਾਣਾ ਘਰ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਇੱਟ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵੀ ਲੱਭਣੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਅੱਜ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕਿਹੜੀ ਜਗਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ-ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੇਲੇ ਦੀ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀਸ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਬੜਾ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਸੀਸ ਸਸਕਾਰ ਵਾਲੀ ਜਗਾ 'ਤੇ ਉਸਾਰਿਆ ਸੀ, ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਰਾਤਨ ਅਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਾਰ-ਸੇਵਾ ਰਾਹੀਂ ਸਾਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਢਾਹ ਕੇ ਸੰਗਮਰਮਰੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਉਸਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸੰਨ 1985-88 ਦੌਰਾਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸਮੂਹ ਦੁਆਲੇ ਗਲਿਆਰਾ ਉਸਾਰੀ ਵੇਲੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਰਾਸਤੀ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਬੁੰਗੇ ਢਾਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਰ ਹਕੀਕਤ ਗੁਰੂ-ਕਾਲ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਵਿਰਾਸਤੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਪੁਰਾਤਨ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਇੱਟਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀਆਂ ਬਲਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖ ਭਵਨ ਨਿਰਮਾਣ ਕਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੂਖਮ ਕਲਾਵਾਂ ਦਾ ਇਕ ਅਦੁੱਤੀ ਫਲਸਫ਼ਾ ਆਪਣੇ

ਅੰਦਰ ਸਮੋਈ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਇਮਾਰਤਾਂ ਆਖ ਕੇ ਢਾਹ ਦੇਣਾ ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਫਲਸਫ਼ੇ ਦਾ ਘਾਣ ਕਰਨ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਅਜੇ ਵੀ ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਪੱਕਾ ਬਾਨਣੂੰ ਬੰਨਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਜਾਵੇ। ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਪੁਰਾਤਨ ਇਮਾਰਤਾਂ ਤੇ ਵਿਰਾਸਤਾਂ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਸਥਾਨ ਨੇੜੇ ਕਿਸੇ ਉਸਾਰੀ ਤੇ ਖੁਦਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਖੁਦਾਈ ਵੇਲੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਰਾਤਨ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਮਾਹਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਘੋਖ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਸਥਿਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ, ਵਿਰਾਸਤੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਅਸਥਾਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਹਿਤ ਪੰਥਕ ਰਿਕਾਰਡ ਵਜੋਂ ਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਕਾਲ ਵੇਲੇ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ, ਬੁੰਗੇ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਰਾਸਤੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲੀ ਸਿੱਖ ਭਵਨ ਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਲਾ 'ਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਪਿਰਤ ਪਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਬਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖੱਖ

ਮੈਂ ਬੰਬੇ ਦਾ ਮਾਲ ਖਾਲੀ ਕਰਕੇ ਗੱਡੀ ਲੈ ਕੇ ਝਾੜਖੰਡ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਬੰਬੇ ਬਰਸਾਤਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲੋਡ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਲੋਡ ਦੇ ਖਾਲੀ ਗੱਡੀ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਵਾਪਸ ਝਾਰਖੰਡ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਕਿਉਂਕਿ ਬੰਬੇ ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਸੀਜਨ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਕੰਮਕਾਰ ਠੱਪ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਮਹੀਨਾ-ਮਹੀਨਾ ਬੰਬੇ ਹੀ ਰੁਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕੋਈ ਲੋਡ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਟੇਟ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਛੱਤੀਸਗੜ ਸਟੇਟ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਰਾਜਨੰਦਗਾਓ ਦੇ ਬੋਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਤੇ ਚਾਹ ਨਾਸ਼ਤੇ ਲਈ ਰੁਕਿਆ, ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਬੈਠਿਆਂ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਬਾਹਰ ਰੋਡ ਵੱਲ ਸੀ।

ਮੈਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਦਮੀ ਰੋਡ 'ਤੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਗੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਖ ਦੇ ਕੇ ਲਿਫਟ ਮੰਗਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਗਰਮੀ ਕਾਫੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰੋਡ ਉਪਰ ਆਵਾਜਾਈ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਸੀ, ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਗੱਡੀ ਰੋਡ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦੀ ਤੇ ਉਹ ਬਜ਼ੁਰਗ ਲਿਫਟ ਮੰਗਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਡੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਮੈਂ ਹੋਟਲ ਦੇ counter 'ਤੇ ਬਿਲ ਪੇ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਆਇਆ, ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਬੈਠ ਹੋਟਲ ਦੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੈਂ ਗੱਡੀ ਰੋਡ ਵੱਲ ਸਿੱਧੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਰੱਖ ਦੇ ਕੇ ਲਿਫਟ ਮੰਗੀ।

ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਸੋਚਿਆ ਕਿ 'ਛੱਡ ਪਰੇ ਯਾਰ ਰਹਿਣ ਦੇ, ਫਿਰ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਇਆ ਯਾਰ ਐਨੀ ਗਰਮੀ ਹੈ ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਦਮੀ ਹੈ ਕੀ ਪਤਾ ਵਿਚਾਰੇ ਦੀ ਕੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ' ਇਹ ਸੋਚ ਮੈਂ ਗੱਡੀ ਰੋਕ ਲਈ।

‘ਅਸੀਸਾਂ ਦਾ ਫਲ’

ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਸਫੇਦ ਰੰਗ ਦਾ ਮੇਲਾ ਜਿਹਾ ਧੌਤੀ ਕੁੜਤਾ ਪਹਿਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸਫੇਦ ਰੰਗ ਦੀ ਮੇਲੀ ਜਿਹੀ ਵੱਟਾ ਵਾਲੀ ਪੱਗ ਲਪੇਟੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਮਰ ਢਲਣ ਕਾਰਨ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਜਿਆਦਾ ਚੁਸਤੀ ਫਰਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਇਆ ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ 'ਬੇਟਾ ਕਹਾ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ?' ਮੈਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ 'ਬਾਬਾ ਮੇਰੇ ਕੋ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਜਾਨਾ ਹੈ ਆਪ ਬਤਾਓ ਆਪਕੋ ਕਹਾ ਜਾਨਾ ਹੈ'

ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਦਸਿਆ 'ਬੇਟਾ ਮੇਰੇ ਕੋ ਰਾਏਪੁਰ ਜਾਨਾ ਹੈ', ਰਾਏਪੁਰ ਉਥੋਂ 85 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅੱਗੇ ਸੀ।

'ਆ ਜਾਓ ਬਾਬਾ ਅੰਦਰ ਬੈਠ ਜਾਓ ਮੈਂ ਰਾਏਪੁਰ ਹੋਕਰ ਹੀ ਗੁਜਰੇਗਾ ਆਪ ਜਹਾ ਬੋਲੀਏਗਾ ਮੈਂ ਆਪਕੋ ਵਹਾ ਉਤਾਰ ਦੁੰਗਾ' ਮੈਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਬੋਲਿਆ।

ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੋਡ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ 'ਤੇ ਪਏ ਇੱਕ ਭਰੇ ਹੋਏ ਤੋੜੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹਾ 'ਬੇਟਾ ਮੇਰੀ ਬੋੜੀ ਇਸਨੂੰ ਉਠਾਣ ਵਿਚ ਮੱਦਦ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਟਰਾਲੇ ਦੇ ਉੱਪਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ' ਮੈਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਕਿਹਾ 'ਬਾਬਾ ਏਥੋਂ ਇਹ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਗਿਰ ਜਾਵੇਗਾ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਦੇ ਕੋਵਨ ਅੰਦਰ ਹੀ ਰੱਖ ਲਓ।

ਤੋੜੇ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਰੱਖਿਆ, ਬਜ਼ੁਰਗ ਵੀ ਅੰਦਰ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ, ਬੋੜਾ ਸਫਰ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ, ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਦੱਸਿਆ

ਕਿ ਮੈਂ ਇਥੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਮੇਰੀਆਂ 3 ਬੇਟੀਆਂ ਨੇ 2 ਮੁੰਡੇ ਨੇ, ਦੋਨੋਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਦੋ ਬੇਟੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ,

ਮੁੰਡੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਗਪੁਰ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੈੱਟ ਹਨ, ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਪਿੰਡ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੀ ਵਾਤ ਪੁੱਛਣ ਵੀ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ, ਅਸੀਂ ਜਾ ਕੇ ਮਿਲ ਆਈਏ ਤਾਂ ਮਿਲ ਲਈਐ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ।

ਫਿਰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰੀ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਬੇਟੀ

ਸਮਝੌਤਾ

ਅਰਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਜਦੋਂ ਉਹ ਧੁੱਪ 'ਚ ਤੁਰਦੀ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਗੋਰਾ ਚਿਹਰਾ ਗੁਲਾਬੀ ਭਾਗ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੱਚ ਦੇ ਬਰਤਨ 'ਚ ਰੱਖੇ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਗੁਲਾਬ ਨਿਚੋੜ ਦਿੱਤੇ ਹੋਣ। ਉਹਦੇ ਨੱਕ ਉੱਪਰਲਾ ਤਿਲ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੇਖੀ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਸਿਰਜਣਾ ਜਾਪੀ ਸੀ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਗਿਸ਼ਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹਨੇ ਕੋਲ ਦੀ ਲੰਘਣਾ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ 'ਚ ਝਰਨਾਹਟ ਜਿਹੀ ਛਿੜ ਜਾਂਦੀ। ਭਾਵੇਂ ਮੂੰਹ ਪਰਲੇ ਪਾਸੇ ਹੀ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਕਿ 'ਉਹ' ਹੈ।

ਉਹਦਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਕੇ ਦੁਹਰਾ ਹੋ ਹੋ ਰੱਸਣਾ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਨਾਗ ਵਲ ਮਾਰ ਗਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਛੁੱਟਣਾ ਇਹਦੇ ਲਈ ਹੁਣ ਅਸੰਭਵ ਸੀ।

ਭਾਵੇਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਗੱਲਬਾਤ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹਦੇ ਬੋਲ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕੰਨ ਬੋਰੇ ਹੋਏ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ।

ਪਰ ਇੱਛਾ ਜੇਰਾ ਕਿੱਥੋਂ ਲਿਆਉਂਦਾ ?

ਪਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਭਾਵੇਂ ਲੱਖ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ 'ਚ ਲੁਕ ਜਾਉ ਹੋਣੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਹੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਹਨੇ ਆਪ ਹੀ ਆ ਕੇ ਬੁਲਾ ਲਿਆ, 'ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਜੀ।'

ਦਿਲ ਇੰਨਾ ਕੰਬ ਗਿਆ ਕਿ 'ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ' ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ। ਬਸ ਸੁੰਨ ਹੋ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਹਦੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿੰਨੇ ਚਿਰ ਬਾਅਦ ਖ਼ਿਆਲ ਆਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿੱਥੇ ਹਾਂ।

'ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ' ਤੋਂ ਚੱਲਿਆ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਕਦੋਂ ਘੱਟਿਆਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਗੱਲਬਾਤ 'ਚ ਬਦਲ ਗਿਆ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਚੱਲਿਆ। ਮਨ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਉਹਦੇ ਬੋਲਾਂ ਦੀ ਤੋੜ ਲੱਗ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਉਹਦੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਕੋਈ ਮੋਖ ਦਿਲ 'ਚ ਖੁੱਭ ਰਹੀ ਹੈ।

ਅੱਧਾ ਦਿਨ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਬਿਤਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਬਾਕੀ ਅੱਧਾ ਦਿਨ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦੀ ਉਡੀਕ 'ਚ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕਿੰਨਾ ਵਧੀਆ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ... ਉਹਦਾ ਆਇਲੈਂਟਸ ਦਾ ਪੇਪਰ ਨੇੜੇ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਿੰਨਾ ਖ਼ਾਸ ਸੁਪਨਾ ਸੀ ਉਹਦੇ ਲਈ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਕਿ ਸੋ 'ਚੋਂ' ਨੱਬੇ ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਉਹਦੀਆਂ ਕੈਨੇਡਾ ਬਾਰੇ ਹੁੰਦੀਆਂ।

ਉਹਦੇ ਪੇਪਰ ਲਈ ਮੈਂ ਸੁੱਖ ਸੁੱਖੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਰੱਬ ਉਹ ਸੁੱਖਾਂ ਬਾਹਲੀ ਛੇਤੀ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਪੀੜ ਝੱਲਣੀ ਪਵੇ।

ਚੋਦਾਂ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਹਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ। ਉਹਦੇ ਸੱਤ

ਬੈਂਡ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਚਾਅ ਕੀਤਾ ਸੀ ਮੈਂ।

ਕਿੰਨੀ ਖੁਸ਼ ਸੀ ਉਹ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਬਸ ਇੱਥੇ ਦੁਨੀਆਂ ਰੁਕ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਹਦੀ ਇਸ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਦੇਖਦਾ ਰਹਾਂ।

'ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਮਿਲਦੇ ਆਂ,' ਆਖ ਕੇ ਉਹਨੇ ਫੋਨ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਗਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਫੋਨ ਆ ਰਹੇ ਸਨ।

ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਆਈ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਉਹ ਰੌਣਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਸੀ। ਨਾ ਕੋਈ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਬਸ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਭਰੀ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਗੁਆਚੀ ਬੈਠੀ ਰਹੀ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਜ਼ਹਿਰ ਪੀ ਕੇ ਬਸ ਹੁਣ ਮੌਤ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

ਮੈਂ ਗੱਲ ਛੇੜੀ ਤਾਂ ਸਿਆਣੀਆਂ ਸਿਆਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ। ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਕਿ ਇਹਨੂੰ ਅੱਜ ਹੋ ਕੀ ਗਿਆ। ਉਹ ਦਿਲਾਸੇ ਜਿਹੇ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਕੇ ਚਲੀ ਗਈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕੰਮ ਹੈ, ਫਾਈਲ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਦੇਖਣਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਾ, ਪਾਪਾ ਉਡੀਕ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ।

ਮੈਂ ਥਾਏਂ ਬੈਠਾ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਦਿਲਾਸੇ ਇਹਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ।

ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਜਦ ਉਹਦਾ ਕੋਈ ਮੈਸੇਜ ਨਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਫ਼ਿਕਰ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਮੈਂ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਫੁੱਟ ਫੁੱਟ ਕੇ ਰੋ ਪਈ। ਮੇਰੀ ਸਮਝ 'ਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਹਾਂਸੇ ਸੁਣਨੇ ਪਸੰਦ ਸੀ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਹਟਕੋਰੇ ਵੀ ਸੁਣਾਂ। ਹੌਲੀ ਹੋ ਕੇ ਉਹਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਘਰ ਦੇ ਕਹਿੰਦੇ 'ਕੱਲੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨੀ ਭੇਜਣਾ, ਜੇ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ ਜਾਣਾ ਪਏਗਾ... ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੰਡਾ ਵੀ ਪਸੰਦ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।' ਮੈਂ ਸੁਣ ਕੇ ਮੇਰੇ ਪੈਰੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਪਿੰਡੇ 'ਚੋਂ ਇੰਨਾ ਸੇਕ ਨਿਕਲਣ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਬਲਦੀ ਭੱਠੀ 'ਚ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਹੋਵਾਂ... ਬਸ ਉਹਦੇ ਮੈਨੂੰ ਚੁੱਪ ਹੋਏ ਨੂੰ ਦੇਖ... 'ਹਲੇ ਅਰਸ਼...' ਇੰਨੇ ਕੁ ਬੋਲ ਕੰਨੀ ਪਏ ਤੇ ਬਾਕੀ ਮੇਰੀ ਸੁਰਤ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

ਫੋਨ ਕਦੋਂ ਹੱਥੋਂ ਡਿੱਗਿਆ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ। ਕਿੰਨੇ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਮਰੇ 'ਚ ਬੰਦ ਰੱਖਿਆ।...

ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਕੁਝ ਗਲਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਰ ਵਾਰ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ। ਉਹਦਾ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਹੱਸਦੀ ਹੱਸਦੀ ਦਾ ਉਦਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ਲੱਗਦਾ ਜਿਵੇਂ ਉਹਨੂੰ ਹੋਣੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਿਸ ਰਹੀ ਹੋਵੇ... ਉਹਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਮੈਨੂੰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਮੇਰੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖ਼ਰਾਬ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਸੰਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪਤਾ ਨੀ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ, ਇੰਝ ਇੰਨਾ ਉਦਾਸ ਕਿਉਂ ਹੋ ਗਿਆ... ਵਿਚਦੀ ਮੈਨੂੰ ਇੰਨਾ ਖੁਸ਼ ਦੇਖ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਹੂ ਵਧ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਕਦਮ ਕਿਹੜੀ ਬਲਾ ਚਿੰਬੜ ਗਈ ਕਿ ਹੱਸਣਾ ਹੀ ਵਿਸਰ ਗਿਆ।

ਰਾਏਪੁਰ ਰਹਿਕੇ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਇਸ ਤਰਾਂ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਟਾਈਮ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਰਾਏਪੁਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਰਾਏਪੁਰ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਬੋਲਿਆ 'ਬੇਟਾ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਏਥੇ ਬਾਈਪਾਸ 'ਤੇ ਹੀ ਉਤਾਰ ਦੇਣਾ ਇਥੋਂ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ ਆ ਕੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮੈਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਗੱਡੀ ਸਾਈਡ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਤਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਤੋੜੇ ਨੂੰ ਖੋਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਤੋੜੇ ਅੰਦਰ ਕੁੱਝ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਫਲ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਸੀ, ਤੋੜਾ ਖੋਲਕੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕਾਫੀ ਸਾਰੇ ਸੀਤਾ ਫਲ ਗੱਡੀ ਦੀ ਸੀਟ ਤੇ ਢੇਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ, ਮੈਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਬੋਲਿਆ 'ਬਾਬਾ ਮੈਨੂੰ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਜਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਲੈ ਕੇ ਜਾਓ।

'ਨਹੀਂ ਬੇਟਾ ਤੁਮ ਬੀ ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ ਜੈਸੇ ਹੋ, ਤੁਮ ਬਹੁਤ ਅੱਛੇ ਹੋ ਬੇਟਾ, ਭਗਵਾਨ ਅਪਕੀ ਲੰਬੀ ਉਮਰ ਕਰੋ...ਯੇਹ ਮੈਂ ਅਪਨੀ ਤਰਫ ਸੇ ਅਪਕੋ ਦੇ ਰਹਾ ਹੂੰ ਰੱਖ ਲੈ ਬੇਟਾ।'

ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਉਤਾਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਉਥੋਂ ਚੱਲ ਪਿਆ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਤੇ ਪਿਆਰ ਹਾਸਲ ਕਰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਸਫਰ ਨਿਕਲਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਕਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੀਤਾ ਫਲਾਂ ਵੱਲ ਦੇਖਦਾ ਕਦੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਮੰਜ਼ਲ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਝਾੜਖੰਡ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗੇ ਭਾੜੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦਾ ਲੋਡ ਮਿਲ ਗਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਂ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੋਚਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲੋਡ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਆਲਣੇ

ਪਿੰਦਰ ਢੁੱਡੀਕੇ

ਚਿੜੀਆਂ ਤੋਤਿਆਂ ਦਾ ਰੋਲਾ ਸੁਣ ਅੱਜ ਮੈਂ ਫਿਰ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਆਪਣੇ ਦਾਦੇ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਵੱਡੀ ਨਿੱਮ ਵੱਲ ਭੱਜਿਆ ਜੋ ਹੁਣ ਅੰਦਰੋਂ ਲਗਪਗ ਖੋਖਲੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਫਿਰ ਉਸ ਨਿੱਮ ਦੁਆਲੇ ਸੱਪ ਲਿਪਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਨਿੱਮ ਦੀਆਂ ਖੁੱਡਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਤੋਤਿਆਂ ਨੇ ਆਲਣੇ ਪਏ ਹੋਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਲਈ ਇਸ ਨਿੱਮ 'ਤੇ ਸੱਪ ਅਕਸਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਭੁੱਖ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿੱਕੇ ਤੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾ ਜਾਂਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਕੂਲੇ ਖੰਭ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਾਹੇ ਹੁੰਦੇ। ਅਕਸਰ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ 'ਚ ਅਜਿਹੇ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਜੋਗੀ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਜਾਂ ਡਾਂਗ ਨਾਲ ਸੱਪ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮੁਕਾਉਣ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਜਿੰਦਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਸਕਾਂ।

ਅੱਜ ਤੋਤਿਆਂ ਦਾ ਚੀਕ ਚਿਹਾੜਾ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਤਾਇਆ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸੱਪ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ 'ਚ ਸੀ, ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਤਾਇਆ ਮੁੱਛ 'ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰਦਾ ਡਾਂਗ ਚੁੱਕੀ ਆਉਂਦਾ ਦਿਸਿਆ। ਮੇਰੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਹਾਣੀ ਵੀ ਤਾਏ ਨਾਲ ਜਾ ਰਲੇ। ਉਹ ਸਭ ਖੁੱਭ ਕੋਲ ਖੜ ਕੇ ਸੱਪ ਦੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਉਡੀਕਣ ਮਗਰੋਂ ਅਖੀਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਰਕੀਬ ਲਾਈ ਤੇ ਤਾਏ ਨੇ ਮੇਰੇ ਆੜੀ ਜੀਤ ਨੂੰ ਤੇਲ 'ਚ ਡਿੱਜੀ ਲੀਰ ਲਿਆਉਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਮੈਂ ਖੜਾ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਹਾਲੇ ਗੱਲ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਈ। ਵੇਖਦੇ ਹੀ ਵੇਖਦੇ ਤਾਏ ਨੇ ਤੇਲ 'ਚ ਡਿੱਜੀ ਲੀਰ ਨਿੱਮ ਦੀ ਖੁੱਭ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਸੇਕ ਲੱਗਣ ਕਰਕੇ ਸੱਪ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਬਣੇ ਖੜੇ ਮੇਰੇ ਆੜੀਆਂ ਤੇ ਤਾਏ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਂ ਗਵਾਏ ਉਸ 'ਤੇ ਡਾਂਗਾਂ ਵਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਪਲਾਂ 'ਚ ਹੀ ਸਾਰਿਆਂ ਰਲ ਕੇ ਉਸ ਸੱਪ ਨੂੰ ਪਾਰ ਬੁਲਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਜਿੱਤ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵੀ ਮਨਾਈ। ਮੈਂ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਸਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਤੋਤੇ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਇਕ ਗੱਲ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਭੁੱਲ ਗਏ ਸਾਂ। ਉਹ ਨਿੱਮ ਅੰਦਰੋਂ ਖੋਖਲੀ ਸੀ ਤੇ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਸਮਝ ਸਕਦੇ, ਉਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਸਭ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਨਿੱਮ ਧੁੰ ਧੁੰ ਕਰ ਕੇ ਬਲ ਉੱਠੀ ਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਬਣੇ ਆਲਣਿਆਂ ਸਣੇ ਉਹ ਨਿੱਕੀਆਂ ਜਿੰਦਾਂ ਵੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸੜ ਗਈਆਂ। ਮੈਂ ਦੌੜ ਕੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਾਲਟੀ ਭਰ ਲਿਆਇਆ, ਤਾਏ ਨੇ ਬਾਲਟੀ ਚੁੱਕ ਸਾਰਾ ਪਾਣੀ ਧੁਖਦੀ ਨਿੱਮ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਨਾ ਸਕੇ। ਅਫ਼ਸੋਸ 'ਚ ਡੁੱਬਿਆ ਮੈਂ ਹਾਲੇ ਨਿੱਮ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਖੜਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਨਿੱਮ ਦੇ ਟੁੱਕੜੇ ਹੋ ਕੇ ਡਿੱਗ ਪਏ। ਧੁਖਦੀ ਨਿੱਮ ਨਾਲ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਆ ਡਿੱਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਮੇਰਾ ਮਨ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਦਹਿਲ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਤੇ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਆਈਆਂ ਤੇ ਮੈਂ ਬੇਬਸੀ ਨਾਲ ਨਿਰਜਿੰਦ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਕੌਣ ਪਛਾਣੇਗਾ ?

ਡਾ. ਹਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਐਮ. ਡੀ.

ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਉੱਭਰ ਰਹੀਆਂ ਕੁੱਝ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕਰੀਏ :-

ਢੋਲ ਵੱਜ ਗਏ !

ਢੋਲ ਵਾਲੇ ਮੁੜ ਗਏ !

ਕੈਪਟਨ ਕੀ ਕਰੂ !

ਬਾਜ਼ਵਾ ਕੀ ਕਰੂ !

ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਆਹ ਕੀ ਕਿਹਾ ?

ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਠੋਕਤਾ !

ਸਿੱਧੂ ਸਿੰਘਾ ਹੋ ਸਕੇਗਾ ?

ਅਗਲਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੌਣ ?

ਕੈਪਟਨ ਗੱਦੀ ਛੱਡੇਗਾ ?

ਹੁਣ ਕਿਹੜੀ ਮੁੰਨੀ ਬਦਨਾਮ ਹੋਈ ?

ਪੱਪੂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ ?

ਪਰਗਟ ਕਿੱਧਰ ਨੂੰ ਤੁਰਿਆ ?

ਕੀ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਟਾਂਕੇ ਭਿੜੇ ਰਹਿਣਗੇ ?

ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਸਤਰਾਂ ਕਿਤੋਂ ਨਾ ਕਿਤੋਂ ਉੱਭਰ ਕੇ ਵੱਟਸਐਪ, ਟਵਿਟਰ ਜਾਂ ਫੇਸਬੁੱਕ ਉੱਤੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੇਅਰ ਹੋਈਆਂ।

ਦਿਨ-ਰਾਤ ਇੱਕੋ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਉਲਝਾ ਕੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵਿੱਚ ਬੰਨ ਕੇ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਕੁੱਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਰੋਲ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਕਿਧਰੇ ਗੁੰਮ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਰਤਾ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵੱਲ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ:-

iaawhB d/ wkbekBk jZe L^

ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ। ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਥਾਂ ਦੇ ਨੇ ਖ਼ਰੀਦ ਲਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 11 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਬਿਲ ਗੇਟਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਆਲੂ-ਗੋਭੀ, ਗਾਜਰ ਸਮੇਤ ਮੈਕਡੋਨਾਲਡ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਸ਼ੈਅ ਦੀ ਕੀਮਤ ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵਧਾਉਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਬੇ-ਹਿਸਾਬ ਹੈ, ਯਾਨੀ 2 ਲੱਖ 68 ਹਜ਼ਾਰ 984 ਏਕੜ ਅਮਰੀਕਨ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਿਚਲਾ ਉਸ ਦਾ ਏਨਾ ਵੱਡਾ ਫਾਰਮ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਾੜ ਤੋਂ ਵੀ ਦਿਸਦਾ ਹੈ!

ਉਸ ਦੀ ਲੂਸਿਆਨਾ ਵਿੱਚ 70,000 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਰੂ, ਸੋਇਆਬੀਨ ਤੇ ਚੌਲ ਉਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਆਪ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੇ-ਹਿਸਾਬ ਕਿਸਾਨ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਜੁਟੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪੂਰੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਚਿਪਸ ਤੇ ਫਰਾਈਜ਼ ਦੇ ਆਲੂ ਬਿਲ ਗੇਟਸ ਹੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖ਼ਰੀਦ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਥਾਂ ਕਾਮੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਾਨੀ ਫਸਲ ਦਾ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਾਇਦਾ ਸਿਰਫ ਬਿਲ ਗੇਟਸ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਚਿੰਤਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੈ ਕਿ ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇੰਜ ਹੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਘੜਮ ਚੌਧਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦੇਣਗੀਆਂ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਪੂਰੀ ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਖੋਹਣ ਵੱਲ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਫਸਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਅਸਮਾਨ ਫੂਹ ਲੈਣਗੀਆਂ ਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਵਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਔਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਤਸ਼ੱਦਦ :-

ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗ੍ਰੰਥ, ਸੈਮੀਨਾਰ, ਕਿਤਾਬਾਂ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਤੇ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਬਣ ਰਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਨਹੀਂ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਹਲਚਲ ਮਚਾ ਰਹੇ ਹਨ! ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਵੂਮੈਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਔਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਤੋਂ ਜੈਨੇਵਾ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਸਫਰ ਦੌਰਾਨ ਬਣੇ।

ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਪੀੜਤ ਕਿਉਂ

ਹੈ? ਕਿਉਂ ਹਰ 8 ਮਿੰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਲੜੀ ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ? ਕਿਉਂ ਅੱਜ ਵੀ ਔਰਤ ਦਾਜ ਖ਼ਾਤਰ ਸਾੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ? ਕਿਉਂ ਧੀ ਜੰਮਣ ਉੱਤੇ ਧੱਕੇ ਮਾਰ ਕੇ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ? ਕਿਉਂ ਸਲਫਾਸ ਖਾਣ ਉੱਤੇ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ? ਕਿਉਂ ਗੱਡੀਆਂ ਥੱਲੇ ਸਿਰ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਉਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰ ਰਹੀ ਹੈ? ਕਿਉਂ ਅੱਜ ਵੀ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਭਰਾ ਹੱਥੋਂ ਜ਼ਲੀਲ ਹੋ ਕੇ ਪੱਖਿਆਂ ਨਾਲ ਲਟਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? ਕਿਉਂ ਨੌਕਰੀਪੇਸ਼ਾ ਔਰਤ ਵੀ ਬੇਵੱਸ, ਲਾਚਾਰ ਤੇ ਓਨੀ ਹੀ ਮਜਬੂਰ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਝੀ ਔਰਤ? ਕਿਉਂ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦੀ ਬਾਣਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਅੱਗ ਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾੜਨ ਉੱਤੇ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? ਕਿਉਂ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਰਲ ਕੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਜਿਸਮਫਰੋਸ਼ੀ ਦੇ ਧੰਦੇ ਵੱਲ ਧੱਕਦੇ ਹਨ?

ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ :-

ਹਰ ਵਰਗ ਇਸ ਵੇਲੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ ਠੱਪ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦਰਜਾ ਚਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਧਿਆਪਕ, ਡਾਕਟਰ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਤੱਕ ਹਰ ਵਰਗ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਘੱਟ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸੇ ਸਦਕਾ ਅਮਰੀਕਾ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਬੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਉੱਤੇ ਫ਼ਖ਼ਰ ਨਾਲ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਜੋ ਕੁੱਝ ਮਰਜ਼ੀ ਮੰਗਵਾ ਰਹੇ ਹੋਣ ਪਰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ 'ਦਿਮਾਗ' ਮੰਗਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉੱਥੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਦਾ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਖੋਲ ਕੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਖ਼ਰਚ ਭਾਰਤ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸੇਵਾ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਦਕਾ ਉਹ ਮੁਲਕ ਦਿਨ-ਦੁਗਣੀ ਤੇ ਰਾਤ-ਚੌਗੁਣੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਚੜਿਆ ਕਰਜ਼ਾ :-

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਾਬੂਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਜੀ-ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਅਰਦਲੀ, ਕਾਰਾਂ, ਪੈਟਰੋਲ, ਸਰਕਾਰੀ ਘਰ, ਨੌਕਰ, ਗੰਨਮੈਨ ਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦਾ ਖ਼ਰਚਾ ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਭਗ 35 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਖ਼ਰਚੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ। ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ, 9 ਕਾਰਾਂ-ਲੈਂਡ ਕਰੂਜ਼ਰ, ਮਨਟੋਰੇ, ਜੈਮਰ ਵਜੋਂ ਟਾਟਾ ਸਫ਼ਾਰੀ, ਤਿੰਨ ਜਿਪਸੀਆਂ, ਦੋ ਬੈਲੈਂਡ ਤੇ ਇਕ ਇਨੋਵਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਢੇਰ ਸਾਰੇ ਨੌਕਰ-ਚਾਕਰ, ਪੈਟਰੋਲ-ਡੀਜ਼ਲ, ਰਾਖੀ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮੀ, ਮਾਲੀ, ਸਕਿਓਰਟੀ ਗਾਰਡ ਆਦਿ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇੰਜ ਹੀ ਨਿਵਾਜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਬਹੁਤੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਾਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰ ਸਾਲ ਨਵੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਤੇ ਪਤਨੀਆਂ ਲਈ ਵੱਖ ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੁੱਤਰਾਂ-ਧੀਆਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਅਹੁਦੇ, ਵੱਡੇ ਸਰਕਾਰੀ ਘਰ, ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ, ਪਾਣੀ, ਟੈਲੀਫੋਨ ਆਦਿ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਸਿਉਂਕ ਵਾਂਗ ਚੱਟ ਕਰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡੇਰੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਬੁਲਟ ਪਰੂਫ ਕਾਰਾਂ, ਢੇਰ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਤੇ ਮੁਫਤ 500 ਤੋਂ 600 ਲਿਟਰ ਪੈਟਰੋਲ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਤੱਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯਾਨੀ ਸਾਢੇ 7 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਪੈਟਰੋਲ ਦਾ ਹੀ ਖ਼ਰਚਾ ਹਰ ਸਾਲ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਉੱਤੇ ਇਕ ਡੇਰੇ ਦਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਣਗਿਣਤ ਧਾਰਮਿਕ ਹਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਏਨੀਆਂ ਹੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੁਲਟ ਪਰੂਫ ਕਾਰਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇਲ ਫੂਕਣ ਦੀ ਖੁੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸਕਿਓਰਟੀ ਗਾਰਡ, ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਦਸਤੇ ਤੇ ਲੱਖਾਂ ਕਿਲੋਮੀਟਰਾਂ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਵਾਈ ਸਫ਼ਰਾਂ ਦੇ ਝੂਟੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਦਾ ਖ਼ਰਚਾ ਜੋੜ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਰੀਬ-ਕਰੀਬ 40-50 ਅਰਬ ਰੁਪਏ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਇਸ ਖ਼ਰਚੇ ਨੂੰ ਬਚਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਚੜਿਆ ਸਾਰਾ ਕਰਜ਼ਾ ਇੱਕੋ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਾਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ?

ਰੇਤ ਮਾਫ਼ੀਆ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਸ਼ਰਾਬ, ਬਿਜਲੀ, ਕੇਬਲ ਅਤੇ ਭੂ-ਮਾਫ਼ੀਆ :-

ਜਿੰਨਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ੀਆ ਨੇ ਨਿਚੋੜਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਹੇਠ, ਓਨਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਨਪੀੜਿਆ। ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਹੱਥੋਂ ਖੋਹ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਚਾਰ ਗੁਣਾਂ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਵੇਚਣਾ ਕਿਵੇਂ

ਜਾਇਜ਼ਾ ਨਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰੇਤ ਮਾਫ਼ੀਆ ਬਾਰੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਤੱਕ ਨੂੰ ਮਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖੋਹ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਕੇਬਲ ਰਾਹੀਂ ਝੂਠ ਪਰੋਸ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੌਖਿਆਂ ਭਰਮਾ ਕੇ ਸੱਤਾ ਹਥਿਆਉਣ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਨਸ਼ਾ :-

ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ 12 ਲੱਖ ਖ਼ਰਬ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਦਾ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਵਪਾਰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਨੇਸ਼ਨਲਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ 35 ਮਿਲੀਅਨ ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣਾ ਡੂੰਘਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਮੋਢੀਆਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋਗ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਛਪ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਕਰਫਿਊ ਜਾਂ ਲਾਕ-ਡਾਊਨ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਸ਼ਰਾਬ ਘਰ-ਘਰ ਪਹੁੰਚਦੀ ਰਹੀ ਭਾਵੇਂ ਖਾਣ ਨੂੰ ਰੋਟੀ-ਪਾਣੀ ਪਹੁੰਚੇ ਜਾਂ ਨਾ। ਇਹ ਵੀ ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮਿਸ਼ਨ ਕਾਲ ਮਾਰਨ ਨਾਲ ਵੀ ਨਸ਼ਾ ਹਰ ਥਾਈਂ ਅੱਪੜ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਹੀ ਸਕਿਓਰਟੀ ਗਾਰਡ ਖੜੀ ਹੋਵੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਣਗਿਣਤ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਥਰ ਵਿਛ ਚੁੱਕੇ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਨਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਖੰਭ ਫੈਲਾਉਂਦਾ ਹੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਦੈਂਤ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹੜੱਪ ਨਾ ਕਰ ਜਾਏ, ਇਸੇ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ ਸਾਰਥਕ ਕਦਮ ਪੁੱਟਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਦੰਗੇ :-

ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਹੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦਾ ਉਘਾੜਿਆ ਹੋਇਆ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਭਟਕਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਸਫਲ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਤੇ ਭੁੱਖਮਰੀ ਚਰਮ ਸੀਮਾ ਉੱਤੇ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਦੰਗੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਆਮ ਲੋਕ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰਚੀ ਇਸ ਖੇਡ ਤੋਂ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕਦੇ ਵੀ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕੇ।

ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਦੀ ਦਸਤਾਰ ਲਾਹ ਕੇ, ਕੇਸ ਖਿੱਚ ਕੇ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਨਾ, ਹਰ-ਹਰ ਮਹਾਂਦੇਵ ਦੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਹੇਠ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾੜਨਾ ਜਾਂ ਔਲਾ ਹੂ ਦੀਆਂ ਅਸਮਾਨ ਫੂਹਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਹੇਠ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦਾ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਮੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗਾਂ ਦੀ ਪੂਛ ਸੁੱਟਣੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਗ ਫਾੜਨੇ, ਗੱਡੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਾੜਨੀਆਂ ਆਦਿ ਪੱਕੇ ਗੁਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜੋ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਮੀਲਾਂ ਪਰੇ ਲਿਆ ਸੁੱਟਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਜਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਪਾਣੀ ਦਾ ਘਟਦਾ ਪੱਧਰ :-

ਜਦੋਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨਸ਼ਰ ਹੋ ਜਾਣ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ 1200 ਫੁੱਟ ਡੂੰਘਾ ਬੋਰ ਪੁੱਟ ਕੇ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣਾ ਪਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੁਸ਼ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਖੁਣੋਂ ਤਰਸ-ਤਰਸ ਕੇ ਮਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਮਝ ਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਰ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੋਰ ਕਰਨ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਸੌੜੀ ਸੋਚ ਹੀ ਇਸ ਨਿਘਾਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ :-

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਪੋਲ ਖੋਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੌਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਿੱਟਾਂ, ਟੀਕਾਕਰਨ, ਆਕਸੀਜਨ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਘਪਲੇ ਜਗ-ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦਾ ਮਾੜਾ ਹਾਲ ਟੀ. ਵੀ. ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਰਖੀਆਂ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ ਹਿੰਸਾ ਵੀ ਦਿਨੋਂ-ਦਿਨ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣੀਆਂ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਿਲਣੀਆਂ, ਸਿਹਤ ਕਰਮੀਆਂ ਦੀ ਬਦਹਾਲੀ, ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦਾ ਸਿਹਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਦਵਾਈਆਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ, ਇਲਾਜ ਮਹਿੰਗੇ ਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲੁੱਟ-ਖਸੁੱਟ ਤੇ ਪੂਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਡਾਕਟਰੀ ਤੰਤਰ ਦਾ ਫੇਲ ਹੋਣਾ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਰ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਭਲਾ ਸਿਆਸਤਦਾਨ

ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਦਾਖ਼ਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ? ਸੋਚਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਹਿੰਗੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦਾ ਖ਼ਰਚਾ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਟੈਕਸ ਦੇ ਕੇ ਭਰਦੇ ਹਨ।

ਚੁਫੇਰੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਹਵਾ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਰਾਹੀਂ ਸਰੀਰਾਂ ਅੰਦਰ ਲੰਘਦਾ ਜ਼ਹਿਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਨਾਸ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੱਡੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਬੀਕਾਨੇਰ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਹਿੰਗੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦਾ ਖ਼ਰਚਾ ਪੰਜਾਬੀ ਝੱਲਣ ਜੋਗੇ ਨਹੀਂ। ਸੰਤੁਲਿਤ ਖੁਰਾਕ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਹੋਣਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਐਂਟੀਬਾਇਓਟਿਕ ਰਿਜ਼ਿਸਟੈਂਸ ਯਾਨੀ ਕੀਟਾਨੂਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਬੇਅਸਰ ਹੋਣਾ ਵੀ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਮੁੱਦਾ ਬਣ ਕੇ ਉਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਕਸਿਤ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਆਪੇ ਦਵਾਈਆਂ ਖ਼ਰੀਦ ਕੇ ਨਹੀਂ ਖਾਧੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ।

ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਰੋਕ-ਟੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋ ਖੁਰਾਕਾਂ ਲੈ ਕੇ ਵਕਤੀ ਆਰਾਮ ਵਾਸਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਖਾਣੀਆਂ ਆਮ ਗੱਲ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਨ 2040 ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਅਸਰ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਓ ਦਾ ਕੋਈ ਢੰਗ ਨਾ ਬਚਣ ਕਾਰਨ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਮੌਤਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ।

10) ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ, ਪਾਣੀ, ਚਾਹ-ਪੱਤੀ, ਖੰਡ ਆਦਿ :-

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਰਤ ਦਾ ਰਾਹ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿਹਨਤੀ ਬੰਦਾ ਛੇਤੀ ਭਰਮਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਹੁਣ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਮੁਫਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪਿੱਛੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤਖੋਰੀ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਹਰ ਤਰਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵਕਤੀ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਲਈ ਹੱਥ ਅੱਡ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਇੰਜ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਵਿਹਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੁਫਤ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁਫਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲੈਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇੱਕ ਵੇਲੇ ਦੀ ਖੰਡ ਜਾਂ ਚਾਹ-ਪੱਤੀ ਕਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦਾ ਜਾਂ ਲਹੂ ਦੀ ਕਮੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਠੀਕ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਇਹ ਵੀ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛੇ ਕਿ ਇਹ ਮੁਫਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਿਸ ਦਾ ਢਿੱਡ ਕੱਟ ਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਸਿਰਫ ਭਰਮਾਉਣ ਲਈ ਜੁਮਲੇ ਹੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ?

11) ਨਕਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਮੌਤਾਂ:-

ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੇ ਹੋ-ਹੱਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਆਮ ਹੀ ਗੱਲ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜਾਣੀ-ਬੁੱਝੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ-ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਹੀ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਕਾਰ ਅਨੇਕ ਹੋਰ ਮੁੱਦੇ ਛੇੜ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ--ਕਿਸੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਉੱਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਜਾਂ ਛੇੜਛਾੜ ਦਾ ਕੇਸ, ਦੂਜੇ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਉੱਤੇ ਤੰਜ ਕੱਸਣੇ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਭੇਡਣਾ ਆਦਿ ਆਮ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਉਲਝਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਉਸੇ ਚੱਕਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਝਮੇਲੇ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਕਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗ਼ਰੀਬੀ ਨਾਲ ਜੂਝਦੇ ਟੱਬਰ ਦਾ ਕਮਾਊ ਪੁੱਤ ਤੁਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬਾਕੀ ਟੱਬਰ ਤਿਲ-ਤਿਲ ਮਰਨ ਉੱਤੇ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਮਾਵਾਂ, ਧੀਆਂ ਤੇ ਪਤਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਹੈ?

12) ਬੰਦੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਧਰਮੀ ਫੌਜੀ :-

ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੁਰਸੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰਾਤ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਤੇ ਕੋਈ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਬਿੱਲ ਪਿੱਛੇ ਕਮਲਾ ਹੋਇਆ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਅਤੇ ਧਰਮੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਚੇਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਸਾਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀ ਪੀੜ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘ ਤੇ ਧਰਮੀ ਫੌਜੀ ਸਿਰਫ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਹੀ ਉਘਾੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਹਾਲ ਸੰਨ 1984 ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਹੈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵੱਲੋਂ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਨਰਾਜ਼ਗੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਿਲਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਭਿਆਨਕ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਸਿਰਦਾਰ ਹੈ :

ਜਸਟਿਸ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਸਾਡੇ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਬਹੁਤ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਉੱਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਦਬਦਬੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਦਸੂਰਤ ਸਿਰ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗਾ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਲੈਕਟਰ, ਜੱਜ, ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਤ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਪਹਿਲੇ ਦੋ, ਭਾਰਤੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਚੋਕਸੀ ਬਣਾਈ ਜਿਸਨੇ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਚਹਿਰੀ 'ਚ ਸ਼ਾਹੀ ਸ਼ਾਨ-ਸ਼ੌਕਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਅਕਸਰ ਕਲੱਬ ਵਿੱਚ ਟੈਨਿਸ ਜਾਂ ਬ੍ਰਿਜ ਇਕੱਠੇ ਖੇਡੇ, ਸਿਵਲ ਲਾਈਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਰੱਖਤਾਂ ਵਾਲੇ ਬੰਗਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਏਕੜਾਂ ਦੇ ਬਗੀਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨੌਕਰਾਂ ਦੀ ਬਟਾਲੀਅਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੇਮ ਸਾਹਿਬਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬੇੜੀ ਜਿਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ, ਪਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਪਿਕਨਿਕ, ਸ਼ਿਕਾਰ, ਪੌਲੋ, ਗਲਾਸ ਅਤੇ ਗੋਦਾਂ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਹੀ ਘੁੰਮਦੀ ਸੀ। ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਗਰਮੀਆਂ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗਰਮ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਘਾਹ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਬਣਾ ਕੇ ਛੱਡ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸੀ। ਜ਼ਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੁਝ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜ ਕਰਦੇ, ਪਰ ਕਦੇ ਵੀ ਵਪਾਰੀ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰਦੇ। 'ਰਿਆਸਤ' ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਸਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਦਾਰ ਅਤੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੁਝ ਕਰਦੀ ਸੀ।

ਕਚਹਿਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਬੇਚੈਨ ਦ੍ਰਿਸ਼

ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਣ ਤੇ ਕਲੈਕਟਰ, ਜੱਜ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੀ ਜ਼ਿਲਾ ਤਿਕੋਣੀ ਇਕਜੁਟਤਾ ਸੀ। ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਏਕਤਾ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਉਹ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਇਨਸਾਫ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਸੂਬਾਈ ਪੱਧਰ ਜਾਂ ਕਲਕੱਤਾ (ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ) ਜਾਂ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ 'ਦੋਸ਼ਧੂਰ' ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। 1950 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਅਥਾਵੀ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਦੁਬਾਰਾ ਉੱਭਰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਲਈ ਚਾਪਲੂਸੀ ਹੇਠਾਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ, ਇੱਕ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ (ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਫਿਕਸਰ) ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ, ਇਹ ਦਬਦਬਾ ਹੋਰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਅਸੈਂਬਲੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਬਾਂਹ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਕਲੈਕਟਰ (ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ) ਸਥਾਨਕ ਵਿਧਾਇਕ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵੱਡੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਨੰਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜਾਂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਜਿਸ ਨੌਕਰੀ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨਾ ਹੈ ਜੋ

ਅਪਰਾਧ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਭੇਜਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁੰਡੇ, ਲੁਟੇਰੇ, ਗੈਂਗਸਟਰ, ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਮਾਫੀਆ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਨੇੜਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਅਦਾਲਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅੱਗੇ ਤਰੀਕਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। 22 ਜੁਲਾਈ, 2021 ਨੂੰ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੋਮੇਸ਼ ਚੌਰਸੀਆ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ, (ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਹਰੀਸਕਿਸ਼ ਰਾਏ) ਵਿੱਚ ਜਲਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਿਆਨਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਦੁਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਕਚਹਿਰੀ ਬਾਰੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੇਸ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਝਲਕ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:- ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ (ਜੀਐਸ)। ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਬਸਪਾ ਵਿਧਾਇਕ ਰਾਮਬਾਈ ਦੇ ਪਤੀ ਹਨ। ਜੀਐਸ ਦਾ 1992 ਤੋਂ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ, ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਸੀ। 15 ਮਾਰਚ, 2019 ਨੂੰ, ਦੇਵੇਂਦਰ ਚੌਰਸੀਆ, ਵਿਧਾਇਕ (ਸੋਮੇਸ਼ ਚੌਰਸੀਆ ਦੇ ਪਿਤਾ) ਨੂੰ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੇ ਕੁੱਟਿਆ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਬਸਪਾ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਜੀਐਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ ਪਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੀਐਸ ਮੁਅੱਤਲ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਸੋਮੇਸ਼ ਚੌਰਸੀਆ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜੀਬ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਅਧੀਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੀਐਸ ਨੇ ਚੌਰਸੀਆ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਝੂਠੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜੀਐਸ ਨੂੰ 23 ਜੁਲਾਈ, 2019 ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ 90 ਦਿਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਜੀਐਸ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰਿਹਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ 28 ਮਾਰਚ, 2021 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੱਚਮੁੱਚ ਬੈਂਚ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੇ ਕੀ ਉਭਾਰਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੀਐਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਹੋਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। 8 ਫਰਵਰੀ, 2021 ਨੂੰ, ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ 'ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦਮੋਹ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਹਨ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।' ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 22 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਭਿਆਨਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਿਲਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਲਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਲਈ ਮੁੱਖ ਹੈ :- ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹਾਟਾ ਦੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਦਸ਼ੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦਮੋਹ ਨੇ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਕੇਸ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼। ਬੈਂਚ ਨੇ ਜੀਐਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਖਿਚਾਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਤੱਥ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਚੌਰਸੀਆ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਹੈ। ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਵਖਰੇਵਾਂ ਜ਼ਿਲਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ 1935 ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੁਣ ਆਰਟੀਕਲ 50 (ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ), ਆਰਟੀਕਲ 235 (ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਉੱਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ), ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਧਾਰਾ 20, 21 ਅਤੇ 22 ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ।

ਸਾਡੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਨਾਗੋਸ਼ਵਰ ਰਾਏ ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2021) ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ : 'ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਜੇ 'ਨਿਰਪੱਖਤਾ' ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਤਮਾ ਹੈ, ਤਾਂ 'ਸੁਤੰਤਰਤਾ' ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਕਰਨ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਮਾਹੌਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰਨ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।'

ਇੱਕ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਕੀ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਸ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਉਦਾਹਰਣ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਅਤੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਬਘਿਆੜਾਂ ਤੇ ਛੱਡਣਾ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖਿੜਕੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ, ਇਸਨੇ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਕੋਈ ਕਿਵੇਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੁਬਾਰਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਚੌਰਸੀਆ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਗਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭੇਡੇ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਬਹੁਤ ਬਿਹਤਰ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਅਨੁਚਿਤ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਛਤਰੀ ਹੇਠ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਬਦਨਾਮੀ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਤਲ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਘੁੰਮਦਿਆਂ, ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ।

ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਕਿੱਥੇ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਜ਼ਿਲਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਏਕਤਾ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਸੰਪਰਕ ਵਰਤਣਾ ਅੱਜ ਕੱਲ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਉੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਾਰਾ ਰੁਝਾਨ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਲੀਬੀਆਂ ਬਣੀਆਂ, ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਬੇਅੰਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੌਰਸੀਆ ਕੇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

***ਲੇਖਕ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਪੀਅਲਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਿਊਯਾਰਕ**

ਸਾਬ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ

ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿਰਵਾਨ

ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰੰਪਰਾਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕ ਵਾਸਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਅਰਬੀ ਅਤੇ ਤੁਰਕੀ ਮੂਲ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਉਥੋਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਹਿੰਦ ਉਪਮਹਾਦੀਪ ਦੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਜਿਵੇਂ, ਉਰਦੂ, ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ, ਬੰਗਾਲੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ, ਪਸ਼ਤੋ, ਤੁਰਕੀ, ਮਰਾਠੀ ਅਤੇ ਕੰਨੜ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਸਮੇਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸਾਬ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਐਨਾ ਰੋਅਬ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਵੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਸਾਬ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਅਫਸਰਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਬਸ 'ਜੀ ਸਾਬ' ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਵੀ ਜਿਹੜੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਵਾਸਤੇ ਵੱਡਾ ਰੁਤਬਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਸਾਬ ਜਰੂਰ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸਰਪੰਚ ਸਾਬ, ਪਟਵਾਰੀ ਸਾਬ, ਥਾਣੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੇਜਰ ਸਾਬ ਆਦਿ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੌਰ ਅਤੇ ਰੁਤਬਾ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਆਮ

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਬੈਠ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਜਿੰਨਾ ਜਿਆਦਾ ਰੋਅਬ ਝਾੜੇ ਅਤੇ ਦਬਕਾ ਲਾਵੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਸਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 'ਸਾਬ' ਬਹੁਤ ਰੋਅਬ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸਗੋਂ ਹੁਕਮ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਯਾਦ ਹੈ ਜੋ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਸਮੇਂ ਮੇਰੀ ਪੋਸਟਿੰਗ ਇੱਕ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੁਪਹਿਰੇ ਲੰਚ ਬਰੇਕ ਕਾਰਨ ਬੈਂਕ ਦੇ ਗੇਟ ਉੱਤੇ ਬੈਂਕ ਦਾ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਗਾਰਡ ਇੱਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਡਾਂਟ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦਿਖਾਈ ਨੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਖਾਣੇ ਦਾ ਟਾਇਮ ਹੈ, ਬਾਹਰ ਖੜ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਆਈ। ਮੈਂ ਬੈਂਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੇਟ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਖੜਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਬਜ਼ੁਰਗ ਉੱਤੇ ਤਰਸ ਆਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਹਰ ਬਹੁਤ ਗਰਮੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਗਾਰਡ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੈਬਨ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਪਾਣੀ ਪਿਲਵਾਇਆ ਅਤੇ ਕੰਮ ਪੁੱਛਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਬਿਮਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦਵਾਈ

ਲੈਣ ਲਈ 500 ਰੁਪਏ ਕਢਵਾਉਣੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਸ ਦਾ ਪੈਸੇ ਕਢਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਫਾਰਮ ਭਰ ਕੇ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਕੋਲ ਭਿਜਵਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਟਾਇਮ ਉੱਤੇ ਹੀ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਪੈਸੇ ਆਣ ਵਿੱਚ ਬੋਝਾ ਟਾਇਮ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਇੰਤਜਾਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬੋਲੇ, 'ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਪੈਸੇ ਲਿਆ ਦਿੰਦਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਫੌਜੀ ਸਾਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਲੈਨੀ।' ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਿਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਫੌਜੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਿਸੇ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ ਕਿ ਫੌਜੀ ਸਾਬ ਗੇਟ ਖੋਲ੍ਹੋ। ਜਦ ਫੌਜੀ ਸਾਬ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੇਰਾ ਕੰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬੋਲੇ, ਹਾਂ ਪੈਸੇ ਤਾਂ ਮੈਨੇਜਰ ਨੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਬ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਤੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਪਲ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਭੱਲੇਪਣ ਅਤੇ ਸਾਦਗੀ ਦਾ ਖਿਆਲ ਆਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਨਵਾਦ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮਿੱਠੇ ਬੋਲ ਬੋਲ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸਗੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਛਲ ਫਰੇਬ, ਭੇਅ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਖਾਵੇ ਨਾਲੋਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਾਦਾਪਣ ਵਧੀਆ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਸਾਬ ਬਣ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਮੀਰ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਗਰੀਬ... ਪਿਉ, ਪਿਉ ਹੀ ਹੁੰਦਾ

ਗੁਰਮਿੰਦਰ

੯੯੧੫੧ ੦੬੪੪੯

ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੌਚਾ ਝਾੜੂ ਅਤੇ ਬਰਤਨ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਯੂ.ਪੀ. ਦੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਗਿਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਸਿਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਇਹ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਏ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਟਕੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੀਆਂ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਲਗਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਾਂਤ ਜਿਵੇਂ ਪਰਿਆਦਾ ਦੇਸ਼ ਲੱਗਦਾ ਹੋਵੇ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਗਏ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਲੋਚਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਪਰਤਣ ਦੀ ਸੋਚਦੇ ਰਹਿੰਦੇ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਕੁ ਵਾਰ ਖਾਸਕਰ ਮਈ ਜੂਨ ਜਾਂ ਹੋਲੀ ਆਦਿ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਗਾਓ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ। ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਨੀਕ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਿਠਾਸ਼ੀ, ਮਿਠਲ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਸਵਾਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਾਂਗ ਠਾਹ ਸੋਟਾ, ਬੇਰੁਖੀ, ਖੁਰਦਰੇ ਅਲਫਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਵੀ ਕਮਾਲ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਵੀਨਤਮ ਅਤੇ ਫਿਲਮੀ ਤਰਜ਼ ਵਾਲੇ ਰੱਖੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ,

ਸੀਮਾ, ਵਿਕਾਂਤੀ, ਉਰਮਿਲਾ, ਅਨੀਤਾ ਆਦਿ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁਨੈਨਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਹਾਮਲਾ (ਗਰਭਵਤੀ) ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਨਿੱਕਾ ਨਿਆਣਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਯੂ.ਪੀ. ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਗਾਓ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਮੇਰੀ ਘਰਵਾਲੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਆਂਟੀ, ਮੇਰਾ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਮਾਰਚ ਮੇਂ ਡਿਲਿਵਰੀ ਟਾਈਮ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਵਤਨ ਜਾਵਾਂਗੀ ਅਤੇ ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ ਮੇਂ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਵਾਂਗੀ। ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਤੇ ਨਾ ਰੱਖਣਾ। ਸਮਾਂ ਆਉਣ 'ਤੇ ਸੁਨੈਨਾ (ਫਰਜ਼ੀ ਨਾਮ) ਆਪਣੇ ਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਗਾਓ ਚਲੀ ਗਈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਫੌਨ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਅੱਠੀਂ ਦਸੀਂ ਦਿਨੀਂ ਹਾਲ ਚਾਲ ਪੁੱਛਦੇ ਰਹੇ। ਕਰੋਨੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼ ਸਫਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਸੁਨੈਨਾ ਦੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕੰਮ ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਖੁਦ ਹੀ ਸਾਫ਼ ਸਫਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਸੰਭਾਲੀ ਰੱਖਿਆ। ਸਮਾਂ ਆਉਣ 'ਤੇ ਜਦ ਡਿਲਿਵਰੀ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਜਦ ਬੱਚਾ ਵਾਹਵਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸੁਨੈਨਾ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਵਾਪਸ ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਤੇ ਆ ਗਈ। ਮੇਰੇ ਮਲੰਗਾ, ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਬਈ ਔਰਤ ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ, ਹਰ ਔਰਤ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਇਹ ਖਾਸੀਅਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਕਸਰ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹੇ ਕੋਲ ਦੀ ਲੰਘਣ ਵਾਲੀ ਬੁੜੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਬੁਲਾਇਆਂ ਜਾਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਤਾਕ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਮੈਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰ ਲਵਾਂ। ਪੱਕੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੀ ਨਾਲ

ਦੁਖ ਸੁਖ ਜਿਹਾ ਫਰੋਲ ਕੇ ਕੋਈ ਸਕੂਨ ਜਿਹਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਦੇ ਪਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਘੁਲ-ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਉਚੇਚੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਛੇੜ ਕੇ ਆਪਣਾ ਦਿਲ ਪ੍ਰਚਾਵਾ ਜਿਹਾ ਰਚਾ ਲੈਂਦੀਆਂ। ਇਸੇ ਧਾਰਨਾ ਹਿਤ ਸੁਨੈਨਾ ਵੀ ਜਦ ਸਾਡਾ ਸਫਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਪੰਦਾ ਨਿਬੇੜ ਕੇ ਚਾਹ ਦਾ ਕੱਪ ਪੀਣ ਲੱਗਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਆਂਟੀ ਅੱਧਾ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਮਿਕਸ ਹਿੰਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਘਰੇਲੂ ਦੁੱਖਾਂ ਸੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀਆਂ। ਇਕ ਦਿਨ ਸੁਨੈਨਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਡਿਲਿਵਰੀ ਕੇਸ ਦੀ ਗੱਲ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਦੱਸਣ ਲੱਗੀ। ਆਂਟੀ, ਇਸ ਵਾਰ ਮੇਰੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਵੱਡੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨ (ਸਰਜਰੀ) ਰਾਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਹਮਾਰੇ ਯੂ.ਪੀ. ਮੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਘਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਾ ਹੋ ਗਈ। ਹਮ ਠਹਿਰੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕ, ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਕਿਹੜਾ ਪੰਜਾਬ ਵਾਂਗ ਖੁੱਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਨ। ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਖੇਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰ ਕੇ ਗੁਜ਼ਰ ਬਸਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਬਾਪ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਲੜਕੀ ਕੋਂ ਮਾਰਨਾ ਬੋਝਾ ਹੈ, ਕੁਛ ਭੀ ਹੋ ਜਾਏ ਇਸ ਕਾ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲ ਮੇਂ ਹੀ ਕਰਵਾਏਗੇ। ਮੇਰੇ ਬਾਪ ਨੇ ਆਂਟੀ, ਖਰਚੇ ਕਾ ਜੁਗਾੜ ਪਤਾ ਕੇਸੇ ਕੀਆ? ਉਸ ਵਕਤ ਮੇਰੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਕੀ ਮੰਗਨੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਔਰ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਕੋਰੋਨਾ ਕੀ ਵਜਾ ਸੇ ਹੋ ਨਾ ਸਕੀ

ਤੇ ਅੱਗੇ ਪੈ ਗਈ। ਮੇਰੇ ਬਾਪ ਨੇ ਉਸ ਕੋਂ ਦਹੇਜ਼ ਮੇਂ ਦੇਣੇ ਕਿ ਲੀਏ ਇੱਕ ਬੱਕਰੀ ਪਾਲ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਹਮ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਹੋ ਨਾ, ਭੋਸ(ਮੱਝ) ਵਗੈਰਾ ਤੇ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਬੱਕਰੀ ਵਗੈਰਾ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਜਬ ਮੇਰੀ ਸ਼ਾਦੀ ਹੁਈ ਸੀ ਤਬ ਮੁਝੇ ਬੀ ਬੱਕਰੀ ਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਂਟੀ, ਮੇਰੇ ਬਾਪ ਨੇ ਸੋਚਾ ਕਿ ਛੋਟੀ ਲੜਕੀ ਕੀ ਸ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਅਬ ਆਗੇ ਪੈ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੇ ਬੱਕਰੀ ਜੋ ਦੇਣੇ ਕੇ ਲੀਏ ਪਾਲ ਰੱਖੀ ਸੀ ਵੇ ਬੀਸ ਹਜ਼ਾਰ ਕੀ ਤੁਰੰਤ ਬੇਚ ਦੀ, ਔਰ ਹਮਾਰੇ ਛੋਟੇ ਸੇ ਖੇਤ ਮੇਂ ਦੋ ਸਵੈਦੇ ਕੇ ਦਰੱਖਤ ਬੇ, ਵੇਹ ਬੇਚ ਦੀਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਸਾਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਲੀਆ। ਦਵਾਈਆਂ ਤੇ ਉਪਰੋਸ਼ਨ ਵਗੈਰਾ ਕਾ ਪੂਰਾ ਪੰਤਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਈਆ ਹਸਪਤਾਲ ਕੋਂ ਦੇਨਾ ਪਡਾ। ਆਂਟੀ ਆਪ ਕੇ ਲੀਏ ਤਾਂ ਜੇਹ ਰਕਮ ਬੋਝੀ ਜਾਪਤੀ ਹੋਗੀ, ਹਮ ਗਰੀਬ ਕੇ ਲੀਏ ਤੇ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਹੈ। ਆਪ ਜਾਨਤੇ ਹੀ ਹੋ ਕਿ ਮੈਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਲੋਗੋਂ ਕੇ ਗਰੋਂ ਮੇਂ ਕਾਮ ਕਰਤੀ ਹੂੰ। ਮਰ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਕਾ ਚਾਰ ਪਾਂਚ ਹਜ਼ਾਰ ਬਨਤਾ ਹੈ। ਤੀਨ ਬੱਚੇ ਹੈ, ਉਨ ਕਾ ਅਲੱਗ ਖਰਚ। ਏਕੇ ਕਮਰਾ ਹੈ ਤੀਨ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰਾਏ ਪਰ, ਪਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਬੀ ਆਂਟੀ, ਹਮ ਨੇ ਸੋਚ ਰੱਖਾ ਹੈ ਕਿ ਜਬ ਭੈਣ ਕੀ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਗੀ ਹਮ ਜ਼ਰੂਰ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਦੇਂਗੇ। ਹੋਰ ਨਾ ਸਹੀ ਬੈਠ ਵਗੈਰਾ ਖਰੀਦ ਕੇ ਦੇ ਦੇਂਗੇ। ਦੇਖੋ, ਹਮਾਰੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਅੱਧੇ ਵਕਤ ਹਮਾਰੀ ਬਹੁਤ ਬਡੀ ਮਦਦ ਕੀ। ਉਨ ਕੇ ਬੋਲ ਮੁਝੇ ਅਬ ਬੀ ਯਾਦ ਹਨ-ਲੜਕੀ ਕੋਂ ਮਾਰਨਾ ਬੋਝਾ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲ ਮੇਂ ਇਸ ਕਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਏਗੇ। ਆਂਟੀ, ਗਰੀਬ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਅਮੀਰ ਹੋਵੇ ...ਪਿਉ ਤਾਂ ਪਿਉ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ।

ਬਨਸਪਤੀ ਨਾਲ ਹੈ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਗੂੜੀ ਸਾਂਝ

ਰਾਜਨਦੀਪ ਕੌਰ ਮਾਨ

੯੨੩੯੩੨੬੧੬੬

ਬਨਸਪਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸਦੀ ਬਨਸਪਤੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਨਿੰਮ ਜਾਂ ਸ਼ਰੀਰ ਦਾ ਬੂਹੇ ਅੱਗੇ ਬੱਝਣਾ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਲੱਕੜੀਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਦਾਹ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਸਾਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਨਸਪਤੀ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਹੀ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਰੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸਾਂਝ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ, ਬੋਲੀਆਂ, ਦਰਸ਼ਨ, ਧਰਮ ਆਦਿ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਬਨਸਪਤੀ ਦਾ ਖੂਬ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਪਿੱਪਲ ਤੇ ਬੋਹੜ, ਅੰਬ, ਬੇਰੀਆਂ ਤੇ ਕਿੱਕਰਾਂ, ਤੂਤ, ਟਾਹਲੀਆਂ, ਵਣ ਕਰੀਰ, ਜੰਡ, ਨਿੰਮ ਤੇ ਫਲਾਹੀ, ਇਮਲੀ ਤੇ ਨਿੰਬੂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਏਕੇ ਤੇ ਇਕੱਠ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਰੋਹੀ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲਾ ਖੜਾ ਰੁੱਖ ਤੇ ਜੱਟ ਦਾ ਪੁੱਤ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੱਲੀ ਹੋਵੇ ਨਾ ਵਣਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲੱਕੜੀ, ਕੱਲਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪੁੱਤ ਜੱਟ ਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰੱਖਤ ਨੂੰ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਹਮਦਰਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਰੋਕਾਂ ਤੇ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਧੀਆਂ ਤੇ ਧਰੋਕਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹੋਣਕ ਵਿਹੜੇ ਦੀ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਬਰਾਤ ਢੁਕਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾੜੇ ਕੋਲੋਂ ਜੰਡੀ ਵਢਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਲਾੜੇ ਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਇਹ ਗੀਤ ਗਾਕੇ ਬਰਾਤ ਤੋਰਦੀਆਂ : ਵੀਰਾ ਜੇ ਤੂੰ ਵੱਢੀ ਜੰਡੀ, ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਸ਼ੌਂਕਰ ਵੰਡੀ। ਸੱਸ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣ ਲਈ ਨਿੰਮ ਦਾ ਘੋਟਣਾ, ਕਾਲੀ ਟਾਹਲੀ ਦਾ ਚਰਖਾ, ਨਿੰਮ ਦਾ ਸੰਦੂਕ, ਚੰਦਨ ਦੀ ਚੌਂਕੀ ਆਦਿ ਵਸਤੂਆਂ ਤੋਂ ਬਨਸਪਤੀ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਮੁੰਡਾ ਰੋਹੀ ਦੀ ਕਿੱਕਰ ਤੋਂ ਕਾਲਾ, ਬਾਪੂ ਦੇ ਪਸੰਦ ਆ ਗਿਆ। ਰਾਤ ਬਰਾਤੇ ਸੱਜ ਵਿਆਹੀ ਮਾਹੀ ਨੂੰ ਖੇਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਹ ਪੱਜ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿੱਕਰ ਤੇ ਕਾਟੇ ਰਹਿੰਦੀ ਕੱਲਾ ਨਾ ਜਾਵੀਂ ਖੇਤ ਨੂੰ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਮਾਲਵਾ ਵਿੱਚ ਕਿੱਕਰ ਦਾ ਰੁੱਖ ਜਿਆਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਥੇ ਇਹ ਤੁਕਾਂਤ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਹੀ ਹੈ:

ਚਲ ਮਾਲਵੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚਲੀਏ,
ਜਿੱਥੇ ਕਿੱਕਰਾਂ ਨੂੰ ਅੰਬ ਲਗਦੇ।
ਬੇਰੀਆਂ ਦੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਸਿਰਫ ਦਰਖਤ ਕਰਕੇ
ਨਹੀਂ ਇਸਦੇ ਬੇਰਾਂ ਕਰਕੇ ਜਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਮੈਂ ਬੇਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬੇਰ ਲਿਆਇਆ, ਨੀ ਭਾਬੀ ਤੇਰੇ ਰੰਗ
ਵਰਗਾ।
ਦਸ ਕਿਹੜੇ ਬਰਾਨੇ ਆਵਾਂ,
ਬੇਰੀਆਂ ਦੇ ਬੇਰ ਮੁਕ ਗਏ।
ਕਰੀਰ ਦੇ ਬੂਟੇ ਦਾ ਜਿਕਰ ਵੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਆਮ
ਮਿਲਦਾ ਹੈ।
ਕਰੀਰ ਦਾ ਵੇਲਣਾ ਮੈਂ ਵੇਲ ਵੇਲ ਬੱਕੀ।
ਦੂਰੋਂ ਤਾਂ ਲਾਹੌਰੋਂ ਚੱਕੀ ਲਿਆਂਦੀ,
ਵਣੋਂ ਕਰੀਰੇ ਹੱਥੜਾ।
ਕੱਲ ਮੁਕੱਲੀ ਤੋੜਾਂ ਮੈਂ ਕਰੀਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਡੋਲੇ,
ਵੇ ਖੜਾ ਰਹਿ ਜਾਲਮਾ,
ਸਬੱਬੀਂ ਹੋ ਗਏ ਮੇਲੇ।
ਤੂਤ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਠੰਡੀ ਛਾਂ ਤੇ ਮਿੱਠੀਆਂ ਤੂਤੀਆਂ
ਕਰਕੇ ਬਲਕਿ ਇਸਦੀਆਂ ਟਾਹਲੀਆਂ ਤੋਂ ਟੋਕਰੇ,

ਟੋਕਰੀਆਂ, ਛਿੱਕੂ, ਛਾਬੇ ਆਦਿ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ
ਬਣਦੀਆਂ ਸਨ। ਤੂਤ ਆਪਣੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲਈ ਵੀ
ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:
ਯਾਰੀ ਜੱਟ ਦੀ ਤੂਤ ਦਾ ਮੋਢਾ,
ਕਦੇ ਨਾ ਵਿਚਾਲਿਓ ਟੁੱਟਦੀ।
ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੋਹੜ ਤੇ ਪਿੱਪਲਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ
ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਖਾਸ ਜਗਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿੱਚ
ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਬੋਹੜ ਸ਼ਬਦ
ਕਿਸੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਰੁਤਬਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਪਿੱਪਲ ਦੇ ਪੱਤੇ ਨੂੰ ਕਹੀ ਗਈ ਇਹ ਗੱਲ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ
ਇੱਕ ਤਲਜ਼ ਹਕੀਕਤ ਹੈ :
ਪਿੱਪਲ ਦਿਆ ਪੱਤਿਆ ਕਿਉਂ ਖੜ ਖੜ ਲਾਈ ਆ,
ਪੱਤ ਝੜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰੁੱਤ ਨਵਿਆਂ ਦੀ ਆਈ ਆ।
ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫਲਾਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਅੰਬ ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਦਾ ਵੀ
ਸਾਡੇ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜਿਕਰ ਹੈ:
ਨੀ ਅੰਬੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰਸੋਂਗੀ, ਛੱਡ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੋਆਬਾ।
ਅੰਬਾਂ ਤੇ ਤੂਤਾਂ ਦੀ ਠੰਡੀ ਠੰਡੀ ਛਾਂ,
ਕੋਈ ਪਰਦੇਸੀ ਜੋਗੀ ਆਣ ਲੱਥੇ।

ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਤ੍ਰਿਵੇਣੀ ਲਗਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਪੁੰਨ ਵਾਲਾ ਕੰਮ
ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪੁਰਾਣੇ ਲੋਕ ਬੋਹੜ ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਦਾ
ਵਿਆਹ ਵੀ ਰਚਾਉਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਫਿਰ ਜੱਗ ਕਰਕੇ ਗਰੀਬ
ਗੁਰਬੇ ਦਾ ਢਿੱਡ ਭਰਦੇ ਸਨ।
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ
ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਨਸਪਤੀ ਦੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਵਿਚਰਦਾ ਹੈ।
ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸਭਿਅਤਾਵਾਂ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੇ
ਸੰਕੇਤ ਵੀ ਮਿਲੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲੋਕ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ
ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦਾ
ਜਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਲਗਾਉਣਾ ਤੇ ਬਚਾਉਣਾ ਬੇਹੱਦ
ਅਹਿਮ ਕੰਮ ਹੈ।
ਸਾਵਣ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਦਰੱਖਤ ਲੱਗਣੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ
ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਦਰਖਤ ਸੁੱਕਦੇ
ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਨਮੀ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਪੌਦੇ ਜਲਦੀ
ਵਧਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਆਓ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਬਚਾਈਏ
ਤੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਦਰੱਖਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਗਾ ਕੇ
ਆਕਸੀਜਨ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੋਨਾਂ ਪੱਖੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ
ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਕਰੀਏ।

Worldwide Services, LLC

Professional Services Under One Roof:

Immigration Consultants (Registered & Bonded):

Family Immigration; Green Card Petition; Citizenship; Business/ Visitor Visa; Student Visa; India Visa; Passport Renewal; OCI & other immigration services.

Income Tax Preparation (Individual & Business).

Financial Accounting, Bookkeeping & Payroll Services.

COVID-19 Stimulus SBA's PPP & EIDL loans & SVOG grant.

your CERTIFIED, REGISTERED and BONDED CONSULTANT:

Ravdeep S. Bhasin Cell: 408-613-3876

www.worldwidesvcs.com | ravdeep@worldwidesvcs.com

15437 Stratford Drive, Ste 1, San Jose, CA 95124

ਪੰਜਾਬ ਮੁੜ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਦਾ ਸਿਰਤਾਜ਼

ਡਾਕਟਰ ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ

ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਹਾਕੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਪੁਰਸ਼ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਨੇ 41 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਲੰਪਿਕ ਤਮਗੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਲੇ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲੰਪਿਕ ਹਾਕੀ ਵਿਚ ਏਨਾ ਵੱਡਾ ਮਾਣ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬੀ ਖਿਡਾਰੀ ਧੁਰਾ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੋ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਤੱਥ, ਉਕਤ ਉਲੰਪਿਕ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਨੇ ਕੁੱਲ 25 ਗੋਲ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 23 ਗੋਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤੇ। ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਉਕਤ ਤਗਮਾ ਜੇਤੂ 19 ਮੈਂਬਰੀ (ਇੱਕ ਸਟੈਂਡ ਬਾਈ ਗੋਲਕੀਪਰ) ਕੌਮੀ ਟੀਮ ਵਿਚ 11 ਮੈਂਬਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਸਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਪੁੱਤਰ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ

ਕਪਤਾਨੀ ਵਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੋਲ ਪੈਨਲਟੀ ਕਾਰਨਰ ਮਾਹਿਰ ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 6, ਰੁਪਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ 4, ਸਿਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਨੇ 3-3, ਹਾਰਦਿਕ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦਿਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 3-3, ਵਰੁਨ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਵਿਵੇਕ ਸਾਗਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇ ਨੀਲਕਾਂਤਾ ਨੇ 1-1 ਗੋਲ ਕੀਤੇ।

ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬੁਲੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਇਕ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ (ਸਾਬਕਾ ਕਪਤਾਨ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ) ਨੇ ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਸਾਬਕਾ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਇਕ

ਸੁਫਨਾ ਲਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਇਸ ਜੋੜੀ ਨੇ ਸੁਰਜੀਤ ਹਾਕੀ ਅਕੈਡਮੀ ਜਲੰਧਰ ਨੂੰ ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਿਖਲਾਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ 12 ਤੋਂ 14 ਸਾਲ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਾਲ

ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਭਰ 'ਚੋਂ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਖੋਜ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ। ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚਲਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਅਕੈਡਮੀ 'ਚ ਸੰਨ 2008 ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਕਾ ਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਕੋਚ ਤੇ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਟਰੇਨਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ. ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਪਨੀਰੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜੋ ਹੁਣ ਘਣਛਾਵਾਂ ਰੁੱਖ ਬਣ ਕੇ, ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਨੂੰ ਸੰਘਣੀ ਛਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਗਈ। ਪੰਜਾਬ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਸਪੋਰਟਸ ਅਧੀਨ 2015 ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਇਸ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੂਨੀਅਰ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਜਿੱਤ ਕੇ ਕੁਝ ਵਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁੜ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰਾ ਯੁੱਗ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਯੁੱਗ ਟੋਕੀਓ ਉਲੰਪਿਕ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੀ ਤਮਗਾ ਜੇਤੂ ਮੁਹਿੰਮ ਨੇ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ। ਸੁਰਜੀਤ ਹਾਕੀ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਤੇ ਵਰੁਨ ਕੁਮਾਰ (ਤਿੰਨੇ ਮਿੱਠਾਪੁਰ), ਹਾਰਦਿਕ ਸਿੰਘ ਖੁਸ਼ਰੋਪੁਰ (ਜ਼ਿਲਾ ਜਲੰਧਰ), ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤਿੰਮੋਵਾਲ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ, ਦਿਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੁਤਾਲਾ (ਜ਼ਿਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ), ਗੋਲਕੀਪਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪਾਠਕ ਕਪੂਰਥਲਾ ਤੇ ਸਿਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲਾਂ (ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ) ਉਲੰਪਿਕ ਤਗਮਾ ਜੇਤੂ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਬਣੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰੁਪਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਫਰੀਦਕੋਟ ਤੇ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਖਲਿਆਰਾ (ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ) ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹਾਕੀ ਅਕੈਡਮੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਟੋਕੀਓ ਉਲੰਪਿਕਸ 'ਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

‘ਕੁਈਨ ਆਫ ਟ੍ਰੈਕ’ ਮੱਖਣ ਬੇਗਾ

ਕੁਈਨ ਆਫ ਟ੍ਰੈਕ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਅਮਰੀਕਨ ਅਥਲੀਟ ਐਲੀਸਨ ਫੈਲਿਕਸ ਦਾ 2018 ਵਿੱਚ 170 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ Nike ਨਾਲ ਕਰਾਰ ਹੀਨਿਊ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਐਲੀਸਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦਾ ਅਪਣਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਉਦੋਂ ਡਰਾਵਣਾ ਹੋ ਨਿਬੜਿਆ ਜਦੋਂ ਗਰਭਵਤੀ ਐਲੀਸਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਕੈਰੀਅਰ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਚੁਨਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਸਿੱਧੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸ 'ਤੇ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਐਲੀਸਨ ਅਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਹਰ ਹਾਲ ਜਨਮ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ।

Nike ਨੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਡਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨਾਲ ਕਰਾਰ ਤਾਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਉਸਦੀ ਕਰਾਰ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ 70% ਕਟੌਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਤਰਕ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਬਣਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਖੇਡਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ।

ਐਲੀਸਨ ਨੇ Nike ਦੀ ਆਫਰ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਕੇ ਇਕ ਨਵੀਂ ਕੰਪਨੀ athleta ਨਾਲ ਕਰਾਰ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਕਰਾਰ 'ਚੋਂ ਭਾਵੇਂ ਪੈਸੇ ਘੱਟ ਮਿਲੇ, ਪਰ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਸੀ, ਨਵੀਂ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਖਿਡਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪਣੇ ਸਾਰੇ ਫਰਜ਼ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ।

ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਐਲੀਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ‘ਗੱਲ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਜਾ ਸ਼ੌਹਰਤ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸੱਚ ਅਤੇ ਅਸੂਲਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਜੋ Nike ਵਰਗੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਹ ਨਹੀਂ ਬੋਲੇਗੀ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੌਣ ਬੋਲੇਗਾ? ਆਖਿਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਬੋਲਣਾ ਪਵੇਗਾ।’

ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਕਨਸੋਅ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਵੀ ਪੁੱਜ ਗਈ ਸੀ।

ਬਹਿਰਹਾਲ, 35 ਸਾਲਾਂ ਐਲੀਸਨ ਨੇ ਕੱਲ ਟੋਕੀਓ ਉਲੰਪਿਕ ਵਿਚ ਅਪਣਾ ਦਸਵਾਂ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਲੰਪਿਕ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਅਮਰੀਕੀ ਖਿਡਾਰੀ ਕਾਰਲ ਲੂਈਸ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਲਡ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਉਲੰਪਿਕ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਖਿਡਾਰੀ ਹੈ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੱਲ, ਐਲੀਸਨ ਦੇ ਬੋਲਣ ਦਾ ਇਹ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ਕਿ Nike ਨੇ ਹੁਣ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ 18 ਮਹੀਨੇ ਦੀ maternity leave ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦੇਣੇ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਨੇ।

ਆਉ ਫੇਰ, ਆਪਾਂ ਗਰਾਊਂਡ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਚਾਈ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਇਸ ਮਹਾਨ ਖਿਡਾਰੀ ਨੂੰ ਸਿੱਜਦਾ ਕਰੀਏ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਕੋਈ ਸਾਡਾ ਖਿਡਾਰੀ ਵੀ ਇਹਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਕਦਮ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇ।

Thank you Allyson ! Queen of tracks. You are the truest champion !

ਪੈਰਿਸ ਉਲੰਪਿਕ ਲਈ ਹੋਰ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਲੋੜ

ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਮੋਹਾਲੀ

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਟੋਕੀਓ ਉਲੰਪਿਕ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦਾ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਰਿਹਾ। ਜਿਸਦੀ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਸ਼ਲਾਘਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਕੀ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਸੈਮੀ ਫਾਈਨਲ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਿਆ। ਹਾਕੀ ਵਿੱਚ 41 ਸਾਲ ਪਿੱਛੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਉਲੰਪਿਕ ਕਾਂਸੀ ਮੈਡਲ ਮਿਲਿਆ। ਸੈਮੀਫਾਈਨਲ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਧੀਆ ਰਿਹਾ। ਚਾਰੇ ਉਹ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਟੀਮ ਤੋਂ ਹਾਰ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲਏ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧੀ ਕਮਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਜੋ ਡਿਸਕਸ ਥਰੋ ਵਿਚ ਚਾਰੇ ਤਮਗਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਰਹਿ ਗਈ, ਪਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਉਹ ਇੱਕ ਰੋਲ ਮਾਡਲ ਬਣ ਕੇ ਉੱਭਰੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੇ 7 ਮੈਡਲ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਅੰਕ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ 48ਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਿਹਾ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ 113 ਮੈਡਲ ਜਿੱਤੇ ਹਨ। ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ 130 ਕਰੋੜ ਅਬਾਦੀ

ਵਾਲਾ ਮੁਲਕ 30 ਮੈਡਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਸੋਚਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚੇ ਖੁੱਲੇ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਡਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਧਨ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਬਚਪਨ ਖੋਹ ਲਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਬੱਚੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਹੀ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੋਟਾਪੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਖੇਡਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਘੱਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਾਡੀਆਂ ਖੁਰਾਕਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਿਲਾਵਟ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਦੁੱਧ, ਦਹੀਂ, ਪਨੀਰ ਨੂੰ ਵੀ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਬਾਹਰ ਬਣੇ ਖਾਣੇ ਪੀਜ਼ਾ, ਬਰਗਰਾਂ ਵਰਗੇ ਚਿਕਨਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨ ਕੁਸ਼ਤੀ ਖੇਡਦੇ ਸਨ। ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਰੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਚਾਟੀ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਦੁੱਧ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਦੁੱਧ ਕੱਢ ਕੱਢ ਕੇ ਲਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕੁਸ਼ਤੀ ਖੇਡ ਕੇ ਉਹ ਪਹਿਲਵਾਨ ਉਹੀ ਘੜਿਆ ਹੋਇਆ ਦੁੱਧ ਪੀਂਦੇ ਸਨ। ਜਾਂ ਅਕਸਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮੱਝਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੁੱਧ ਚੌਂਦੇ ਚੌਂਦੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਬਣਾਂ ਦੀ ਧਾਰ ਮਾਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਜਾਂ ਕੱਚੇ ਦੁੱਧ ਦੇ

ਦੋ ਤਿੰਨ ਗਲਾਸ ਪੀ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਖੁਰਾਕਾਂ ਸ਼ੁੱਧ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਕਬੱਡੀ ਖੇਡ ਕੇ ਚਾਟੀ ਵਾਲੀ ਲੱਸੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਵਾਨ ਕਹਿ ਕੇ ਪੁਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਅੱਜ ਮਹਿੰਗਾਈ ਕਰਕੇ ਮਿਲਾਵਟ ਸਿਖਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਹਤ ਮਹਿਕਮੇ ਵੱਲੋਂ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੈਂਪਲ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੈਂਪਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਵਟ ਅਕਸਰ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਪਾਊਡਰ ਵਾਲਾ ਦੁੱਧ, ਪਨੀਰ, ਦਹੀਂ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਕਲੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਾ ਕੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਨੌਜਵਾਨ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਜੋ ਵੀ ਸਾਡੇ ਖਿਡਾਰੀ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸੀਮਤ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇੰਨੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਕਾਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਹੁਣ 2024 ਵਿੱਚ ਪੈਰਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੇਡਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਧੀਆ ਨੀਤੀ ਉਲੀਕਣ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਜੋ ਖਿਡਾਰੀ ਖੇਡਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵੱਧ ਉਤਸ਼ਾਹ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਨ।

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਹਿੰਦੂਆਂ..

ਉਨਾਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਸੀ ਮੁਜਾਹਦੀਨਾਂ ਵਲੋਂ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਬਰਨ ਵਸੂਲੀ ਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ-ਖੋਹ। ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਅਫਗਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਬ ਗੋਗ ਯਾਤਰੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਤਹਿਤ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

ਚੰਗੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਤੇ ਧਨਾਢ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਜਰਮਨੀ ਚਲੇ ਗਏ ਜਦਕਿ ਸਿੱਖ ਸਮੁਦਾਏ ਦੇ ਲੋਕ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਯੂ.ਕੇ., ਆਸਟ੍ਰੀਆ, ਬੈਲਜੀਅਮ, ਹਾਲੈਂਡ, ਫਰਾਂਸ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾ ਵਸੇ ਪਰ ਜੋ ਲੋਕ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ, ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਗੁਰਬਤ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਭੇਜਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੜਕੀਆਂ ਪੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀਆਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀਆਂ। ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰਾ-ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਕੈਦ ਵਾਂਗ ਕੱਢਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਤਾਲਿਬਾਨ ਆਉਣ 'ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਅੱਜ ਵੀ ਬਚੇ ਹੋਏ ਲੋਕ ਤੰਗੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਜੰਗ ਦਾ ਖ਼ਮਿਆਜ਼ਾ ਉੱਥੇ ਵਸੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਭੁਗਤਣਾ ਪਿਆ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਅਫਗਾਨ ਸਮਾਜ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇ ਰਹੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਖੇਤਰ 'ਚ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਥਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਅਫਗਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਅਹਿਮ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਇਕ ਸੀਟ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪਹਿਲੇ ਸਿੱਖ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ। ਅਫਗਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨਾਂ ਵਲੋਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਕੌਮੀ ਬਜਟ 'ਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫੰਡ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕੇਵਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਅੱਜ ਤੋਂ 30-40 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਢਾਈ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹਮਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਇਥੇ ਰਹਿਣਾ ਸੌਖਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਈ 2006 ਵਿਚ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਏਬੀਪੀ ਨਿਊਜ਼ ਦੇ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਐਡੀਟਰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਗਏ ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਦਰਦ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ।

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪਨਾਹਗਾਹ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਉੱਥੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਮਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ 'ਤੇ ਹੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਜਾਰੀ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ 'ਚ ਸਿਰਫ਼ 20 ਪਰਿਵਾਰ ਹੀ ਬਚੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਮਹਿਜ਼ 150 ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 65 ਤੋਂ 70 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਸਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਤਾਲਿਬਾਨ ਲੜਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ

ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸੁਲਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼

ਅਮਰੀਕੀ ਤੇ ਨਾਟੋ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੌਰਾਨ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਵਿਗੜਦੇ ਹਾਲਾਤ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਦੇ ਵਿਚ ਪਈ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੁਲਾ ਲਈ ਤਾਲਿਬਾਨ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਲੜਾਕੇ ਉੱਥੋਂ ਦੇ 60 ਫੀਸਦ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਗਜ਼ਨੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ 10 ਸੂਬੇ ਰਾਜਧਾਨੀ 'ਤੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਤੇ ਨਾਟੋ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵਿਗੜਦੇ ਹਾਲਾਤ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਦੇ ਵਿਚ ਪਈ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੁਲਾ ਲਈ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਤਰ 'ਚ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਾਰਤਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਯੁੱਧਸ਼ੁਤ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਲੜਾਈ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਇਵਜ਼ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਤਾ 'ਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਓਧਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਚ ਇਕ ਅਮਰੀਕੀ ਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਬੁਲ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਛੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਸੂਬਾਈ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 11 ਸੂਬਾਈ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੁਆਰਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਮਿਸ਼ਨ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨਿਕ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਵਾਜਬ ਵਿਕਲਪ ਉਸ ਯੁੱਧ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਾਜਪਾ...

ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼

– ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਦੇ ਹੋਮ ਪੇਜ 'ਤੇ ਪਬਲਿਸ਼ ਕਰਨਗੀਆਂ।
– ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਕ ਮੋਬਾਈਲ ਐਪ ਬਣਾਏਗਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਕ ਵੇਰਵੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੋਵੇਗੀ।
– ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧਕ ਵੇਰਵੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਵੱਡਾ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਭਿਆਨ ਚਲਾਏਗਾ।
– ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਭਿਆਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਮੀਡੀਆ, ਵੈੱਬਸਾਈਟ, ਟੀਵੀ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ।

– ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਸੈੱਲ ਬਣਾਏਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

– ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸਦਾ ਅਪਰਾਧਕ ਵੇਰਵਾ ਪਬਲਿਸ਼ ਕਰਨਗੀਆਂ।

ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗਾ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਅਪਰਾਧੀ ਕਰਨ ਵਧ ਚੁਕਾ ਹੈ

ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਗੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਵੀ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਜੋਂ ਕਿਉਂ ਚੁਣਦੇ ਹਨ। ਜਵਾਬ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਇੰਨੀ ਗੰਧਲੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰੀਫ ਇਨਸਾਨ ਇਸ 'ਚ ਪੈਰ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਮਾਮਲਾ ਹੋਰ ਪੇਚੀਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਿਆਸਤ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਨ ਕਾਫ਼ੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹਨ : ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਵੇਲੇ ਬਾਹੂਬਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਰਾਸ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ, ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਆਗੂ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ, ਥਾਣਿਆਂ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਰੀਫ ਸਮਝਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦੇ ਹਨ।

ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨੂੰ ਲੰਮੀ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਲੜਾਈ ਲੜਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਦਮ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਤਾਂ ਲਿਆਉਣਗੇ ਪਰ ਜਮਹੂਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਮੀ ਲੜਾਈ ਲੜਨੀ ਪੈਣੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਫੈਸਲੇ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸਾਂ ਦੇ ਦੌਰ 'ਚ ਡਗਮਗਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਬੀਤੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਐੱਨ ਵੀ ਰਮੰਨਾ, ਜਸਟਿਸ ਵਿਨੀਤ ਸ਼ਰਨ ਤੇ ਜਸਟਿਸ ਸੂਰੀਆ ਕਾਂਤ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਘੱਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨਸਾਜ਼ਾਂ ਖਿਲਾਫ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੇਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ 'ਅਦਾਲਤੀ ਮਿੱਤਰ' ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਵਿਜੇ ਹੰਸਾਰੀਆ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਯੂ.ਪੀ., ਉੱਤਰਾਖੰਡ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਵਰਗੇ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 321 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਆਗੂਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਯੂ.ਪੀ. ਦੀ ਯੋਗੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2013 ਦੇ ਮੁਜ਼ੱਫਰਨਗਰ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਲੈਣ ਜਾਂ ਦੰਗਿਆਂ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਸੰਗੀਤ ਸੋਮ, ਸੁਰੇਸ਼ ਰਾਣਾ ਤੇ ਕਪਿਲ ਦੇਵ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਸਾਧਵੀ ਪ੍ਰਾਚੀ ਸਣੇ 76 ਲੋਕਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਦਸੰਬਰ 2020 'ਚ ਅਰਜ਼ੀ ਪਾਈ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਅਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ 60 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 321 ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਂਸਦਾਂ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਏ ਜਾ ਸਕਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲਾਂ ਨੂੰ

ਵੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮੇਟ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਬੇੜਾ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਵੀ ਦੇਣ, ਜਿਹੜੇ ਕੇਸ ਅਜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਸ਼ਵਨੀ ਉਪਾਧਿਆਏ ਵੱਲੋਂ ਪਾਈ ਗਈ ਜਨਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਤੇ ਕੇਸ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚ-ਵਿਚ ਨਬੇੜੇ ਜਾਣ। ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਇਸ ਹਦਾਇਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਰਵੱਈਏ 'ਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਵੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਸਾਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ 2017 'ਚ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਹੈ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਤਾਂ ਸਟੇਟਸ ਰਿਪੋਰਟ ਤੱਕ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਹਿਚਕਚਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਉਦੋਂ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹੰਸਾਰੀਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਟਰਾਇਲਾਂ ਦੀ ਸਟੇਟਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਜੇ ਦਾਖਲ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਰਟ ਨੇ 10 ਸਤੰਬਰ 2020 ਤੱਕ ਸਟੇਟਸ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ 6 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਾਇਆ ਸੀ। ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਮੰਗਣ 'ਤੇ ਸਮਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਹੁਣ ਵੀ ਕੇਸ ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਹੀ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੇਸ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹਨ। ਇਸੇ ਦਰਮਿਆਨ ਹੰਸਾਰੀਆ ਨੇ ਦਖਲ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਕੇਸ 7 ਸਾਲ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਗੇ, ਬਸ ਇਕ ਮੌਕਾ ਹੋਰ ਦੇ ਦਿਓ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ 25 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਆਖਰੀ ਮੌਕਾ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਗੰਭੀਰ ਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਢੁਕਵੇਂ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਲੰਮੇ ਹੱਥੀਂ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਜਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿਚ ਭਰੋਸਾ ਬੱਝੇਗਾ।

ਬਰਡ ਡਿਗਰੀ ਤਸ਼ੱਦਦ...

ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਲਈ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ : ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀਬੀਆਈ ਅਤੇ ਆਈਬੀ ਨੂੰ ਕਰੜੇ ਹੱਥੀਂ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਬਾਰੇ ਢੁਕਵੀਂ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਲਈ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਐੱਨਵੀ ਰਮੰਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਵਟਸਐਪ, ਐੱਸਐੱਮਐੱਸ ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜ ਕੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਰ ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ..ਸੀਬੀਆਈ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਆਇਆ... ਇਹ ਲਿਖਦੇ ਹੋਏ ਦੁੱਖ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।'

‘ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਚੱਲ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਲਟ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਦਕਿਸਤਮੀ ਨਾਲ ਜੱਜਾਂ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਅਜ਼ਾਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਜੇ ਜੱਜ ਸੀਬੀਆਈ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਵੀ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਆਈਬੀ ਅਤੇ ਸੀਬੀਆਈ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।’

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਵੱਲੋਂ ਝਾਰਖੰਡ ਦੇ ਧਨਬਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੇ ਕਥਿਤ ਕਤਲ ਮਗਰੋਂ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੁਮੋਟੋ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਖ਼ਿਲਾਫ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ...

ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਜ਼ਾਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੋਂਦ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਖੁੱਲ ਅਤੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਕਾਰਤਮਕ ਅਤੇ ਨਾਕਾਰਤਮਕ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਹਿਸ ਵਿਲੱਖਣ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ ਨਿਗਾਹਬਾਨੀ ਕਰਨ ਦੇ ਓਰਵੈਲੀਅਨ ਢੰਗ ਰਾਹੀਂ ਵਾਜਿਬ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਤਾ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਗੋਡੇ ਟੇਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਰਥ ਜਿਆਦਾ ਸੱਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਬਹਿਸਾਂ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਲਿਆ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਸਹੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਣ।

ਫਰੀਦਾ ਜਿਨ ਲੋਇਣ ਜਗੂ ਮੋਹਿਆ ਸੇ

ਲੋਇਣ ਮੈ ਡਿਠੁ ॥

ਕਜਲ ਰੇਖ ਨ ਸਹਦਿਆ ਸੇ ਪੰਖੀ ਸੂਇ

ਬਹਿਠੁ ॥੧੪॥

ਅੱਖੜੀਆਂ

ਜਦੋਂ ਖੁਲੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸਿਪਾਹੀ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਸੰਤ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਰਾਜਾ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਦਇਆ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਦਾਤਾ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਭਿਖਾਰੀ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਗਿਆਨ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਪਿਆਰ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਨਰ-ਨਾਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਨਿਰ-ਅਕਾਰ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਸ਼ੁੰਨ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਬੂੰਦ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਲਫਜ਼ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਸ਼ਬਦ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਉਮਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਅਨੰਤ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਤੂੰ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਭੜਕਨਾ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਅਨੁਭਵ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਤੜਪ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਵੇਰਾਗ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇੱਛਾ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਭੋਗ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸ਼ੋਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਚੁੱਪ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਦੌੜ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਅਹਿੱਲ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਮੇਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਤੇਰ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਅਣਜਾਣ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸੰਸਾਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਹਨੇਰ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਮੌਤ ਨੇ।

ਮ ਪਾ॥

ਲੋਇਣ ਲੋਈ ਡਿਠ ਪਿਆਸ ਨ ਬੁਝੈ ਮੁ ਘਣੀ ॥

ਨਾਨਕ ਸੇ ਅਖੜੀਆ ਬਿਅੰਨਿ ਜਿਨੀ ਡਿਸੰਦੇ
ਮਾ ਪਿਰੀ ॥੩॥

1947 : (1)

ਇੱਥੇ ਨਾਇਕ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੂੰ ਜਿਓਂਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੱਲ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਇਹ ਇੱਝ ਹੀ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੇ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੈ। ਪੀੜੀ ਪਾੜਾ ਹੈ, ਸੱਭਿਅਤਾਵਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਹਰ ਉਹ ਸ਼ੈ ਵਿਚ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਰਵਾਸ ਹੈ। ਇਹ ਵਜੂਦ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੈ।

ਓਸੀਅਨ ਆਫ ਪਰਲਜ਼ ਦਾ ਨੁਕਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਮਰ ਜਾਵਾਂ ਇਹ ਮੌਤ ਨਹੀਂ।

ਮੇਰੀ ਆਤਮਾ ਮਰ ਜਾਵੇ ਅਸਲ ਮੌਤ ਹੈ।

ਇਸੇ ਵਜੂਦ ਨੂੰ ਅੰਨੇ ਘੋੜੇ ਦਾ ਦਾਨ ਫਿਲਮ ਦਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪਾਤਰ ਇੱਝ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਆਤਮਾ ਮਰਦੀ ਨਹੀਂ

ਜੇ ਆਤਮਾ ਮਰਦੀ ਨਹੀਂ

ਤਾਂ ਫਿਰ ਮੌਤ ਕੀ ਹੋਈ ?

ਜੁੱਪਾ ਲਹਿੜੀ ਆਪਣੇ ਨਾਵਲ ‘ਦੀ ਨੇਮਸੇਕ’ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹੋ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਵਲ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਅਸ਼ੋਕ ਅਤੇ ਆਸ਼ਿਮਾ ਗਾਂਗੁਲੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡੇ ਨਿਖਿਲ ਗੋਗੁਲ ਗਾਂਗੁਲੀ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ‘ਚ ਬੰਗਾਲ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਉਸੇ ਜੜਾਂ ਦਾ ਸੰਵਾਦ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੀੜੀ ਦਰ ਪੀੜੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜੁੱਪਾ ਦੇ ਨਾਵਲ ਦਾ ਪਾਤਰ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਨਾਮ ਯੁਕੇਣ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨਿਕੋਲਾਈ ਗੋਗੁਲ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਨਾਵਲ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਗਾਂਗੁਲੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਕੱਲਾ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਤਾਰਨ ਕੋਲਕਾਤਾ ਗੁਗਲੀ ਨਦੀ ‘ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਗਾਂਗੁਲੀ ਸਰਨੇਮ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸੋ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜਾਗਦੇ ਲੋਕ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਸਾਂਝ ਇਸੇ ਹੋਰਵੇ ਤੋਂ ਤਰਾਸ਼ਦੇ ਹਨ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਫਿਲਮ ‘ਦੀ ਬਲੈਕ ਪ੍ਰਿੰਸ’ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਾਡੇ ਵਰਗਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ ਹੋਰਵੇ ਦਾ ਸੁਦਾ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਸਾਡੀ ਇਸੇ ਤੰਦ ਵਿਚੋਂ ਅਸੀਂ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਬੁਟਕੇਸ਼ਵਰ ਦੱਤ ਦੀ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਛਪੀ ਸਟੋਰੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਤੜਪਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੁਟਕੇਸ਼ਵਰ ਦੱਤ ਨਾਲ ਆਖਰੀ ਵੇਲੇ ਕੀ ਹੋਇਆ ?

ਬੁਟਕੇਸ਼ਵਰ ਦੱਤ ਮੇਰਾ ਕੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ?

ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਅਜਿਹੀ ਸਾਂਝ ਕਿਉਂ ਹੈ ?

ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਤਾਂ ਪੈਣਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤੰਦ ਵਿਚੋਂ ਸਾਨੂੰ ਰਸੂਲ ਹਮਜ਼ਾਤੋਵ ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬੇਗਾਨੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਬੇਗਾਨੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਏਨਾਂ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਹ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ‘ਦੀ ਬਲੈਕ ਪ੍ਰਿੰਸ’ ਦੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਬਹਿਸਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਬਹਿਸ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਫਿਲਮਾਂ ਮਾਹੌਲ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿੰਨੀ ਬਚਕਾਣਾ ਗੱਲ ਹੈ। ਤਿੱਬਤ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਉਹ ਤਿੱਬਤ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਜੀਹਦਾ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਾਂ ਦਾ ਅਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਵਾਲਾ ਵਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਕੀ ਅਸੀਂ ਤਿੱਬਤ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਮੂਰਖਾਂ ਦਾ ਦਰਦ ਮੰਨ ਲਈਏ ?

ਇਹ ਹੱਕ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਦਰਦ ਦੇ ਵਿਲਕਦੇ ਸਾਡੇ ਬਾਬੇ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਮਰ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਮੁਲਤਾਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਭੂਗੋਲਿਕ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਹੁਣ ਵਜੂਦ ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵੀ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਡੇ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਗਵਾਇਆ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਾ ਸਮਝੀਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਹੋ ਵੇਲਾ ਵੇਖਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ !

ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਦਾ ਘਾਣ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵਰਤਾਰਾ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਕੱਲ ਕੀ ਹੈ ਕੌਣ ਕਹੇਗਾ

ਜਾਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵੱਲਗਾ ਤੋਂ ਗੰਗਾ ‘ਚ ਰਾਹੁਲ ਸਾਂਕਰਤਿਆਇਨ ਇੱਕ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਕਮਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਉਹਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚਲੀ ਉਹਦੀ ਆਖਰੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਸੁਮੇਰ’- 1942 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਹੈ। ‘ਭਾਰਤ ਦਾ ਖੰਡਤ ਜਾਂ ਅਖੰਡਤ ਰਹਿਣਾ ਉਹਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਏ। ਮੇਰੀਆ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੂਕੁਸ਼ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਆਪੂ ਦਰਿਆ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹੱਦ ਸੀ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ-ਗੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਅਫ਼ਗਾਨ ਜਾਤੀ (ਪਠਾਣ) ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਏ। ਦਸਵੀਂ ਸਦੀ ਤੱਕ ਕਾਬੁਲ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜ ਰਿਹੈ, ਇਸ ਤਰਾਂ ਹਿੰਦੂਸਤਾਨ ਦੀ ਹੱਦ ਹਿੰਦੂਕੁਸ਼ ਏ। ਭਲਾ ਅਖੰਡ ਹਿੰਦੂਸਤਾਨ ਵਾਲੇ ਹਿੰਦੂਕੁਸ਼ ਤੱਕ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨੇ ? ਜੇ ਅਫ਼ਗਾਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਨਾ ਕਹੋ, ਤਾਂ ਸਿੰਧੂ ਦੇ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਵੱਸਣ ਵਾਲੇ ਸਰਹੱਦੀ ਅਫ਼ਗਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਅਖੰਡ ਹਿੰਦੂਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਉਹੀ ਗੱਲ ਸਿੰਧੂ, ਪੰਜਾਬ, ਕਸ਼ਮੀਰ, ਪੂਰਬੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।’

ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਸ਼ਾਇਰ ਪ੍ਰੋ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦੀ ਇੱਕ ਰਚਨਾ ਹੈ

ਪੰਜਾਬ ਨਾ ਸੀਮਾ ਨਾ ਅਸੀਮ

ਪੰਜਾਬ ਤਕਸੀਮ ਦਰ ਤਕਸੀਮ ਦਰ ਤਕਸੀਮ
ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਡੇਰੇ ਲਾਇਲਪੁਰੋਂ ਇੱਧਰ ਆਏ। ਮੇਰੇ ਬੁਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ‘ਚ ਨਾ ਮੁੱਕਣ ਵਾਲਾ ਰੁਦਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸਾਰੀ ਉੱਮਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਹਿਣਾ ਸਾਡੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਆਹ ਗੱਲ, ਸਾਡੇ ਬਾਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਫਲਾਣੀ ਗੱਲ ਆਦਿ ਆਦਿ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਥਾਂ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਜੜਾਂ ਦਾ ਨਾਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਥਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਵੱਸ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਕੱਢੀਏ ?

ਬੇਸ਼ੱਕ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭੂਗੋਲਿਕ ਕੋਈ ਵਜੂਦ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰ ਦੇ ਸਮੀਕਰਣਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਲਾਹੇਵੰਦ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਭੋਇ ਤੋਂ ਉਜੜਨਾ ? ਕੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਘਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕੋਈ ?

ਸਾਡੀ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਖੁੱਲੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਦਾਰ ਦੀ ਚਾਹ ਹੈ। ਇਹ ਉਮੀਦ ਸਾਡੇ ਦਰਦ ‘ਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ‘ਚ ਰੱਖ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਐਂਟੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਹਿ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਉਹਦੀ ਆਪਣੀ ਅਕਲ ਹੈ। ਪਰ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਾਡਾ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਵਿਛੜਣ ਦਾ ਰੁਦਣ ਹੀ ਤਾਂ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਰੁਦਣ ਨਾਲ ਕੌਮਾਂ ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਉਮੀਦ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਸਾਂਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਦਾ ਰਹੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਵਿਛੜ ਗਏ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਅੱਖ ਪਰੇਖੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ?

ਇਹ ਦੌਰ ਬਰਲਿਨ ਦੀਆਂ ਟੁੱਟਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵੇਖਣ ਦਾ ਹੈ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਛੀ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਤਦੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹਨ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇਹੋ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਜੋ ਪਰਦਾਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜ ਅਸੀਂ ਜੁੜਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਹਦਾ ਬਿਆਨ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਨੇ ਉਸ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਜੋ ਕੀਤਾ ਉਸ ਵਿਚ ਉਹਦੀ ਮਿੱਟੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨਸੀਬ ਨਾ ਹੋਈ। ਉਹਦਾ ਧਰਮ, ਉਹਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਬੰਦੇ ਦਾ ਜਿਊਣਾ ਸਿਰਫ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਸੋਣਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਬੰਦੇ ਦਾ ਇੱਕ ਵਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਜੂਦ ਦਾ ਦਰਦ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮੋੜ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੈ :- Every History is an Autobiography

ਸੋ ਜੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਨਕਰ ਹੋਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ...

ਪੀਰ ਬੁਧੂ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਤੀਸਰੇ ਪੁਤਰ ਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰ ਕੇ ਉਸਦਾ ਖੂਨ ਉਸਮਾਨ ਖਾਨ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ। ਪੀਰ ਬੁਧੂ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਇਵੇਂ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਹਕੀਮ ਨੇ ਖੂਨ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਇਹ ਕਿਸੇ ਰੱਬੀ ਨੂਰ ਦਾ ਖੂਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਮਾਨ ਖਾਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ। ਉਸਨੇ ਪੀਰ ਬੁਧੂ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਹਵੇਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਪੀਰ ਬੁਧੂ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਲਿਜਾ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਜਿੰਦਾ ਦਬ ਦਿੱਤਾ। ਸਿਰ ਤੇ ਦਹੀਂ ਪਾ ਕੇ ਜੰਗਲੀ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੱਚ ਨੱਚ ਕੇ ਖਾ ਗਏ।

ਬੀਬੀ ਨਾਸੀਰਾਂ ਪੀਰ ਬੁਧੂ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਬੀਵੀ ਦੀ ਵੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਸ਼ਰਧਾ ਅੱਤ ਦੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪੀਰ ਬੁਧੂ ਸ਼ਾਹ ਭੰਗਾਣੀ ਦੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਏ ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਨਸੀਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਤੇਰੇ ਦੋ ਪੁਤਰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਇਆਂ ਹਾਂ ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਨਸੀਰਾਂ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈ, ਪੀਰ ਜੀ ਨੇ ਹੌਂਸਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਚੁਪ ਕਰਾਇਆ ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਨਸੀਰਾਂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ‘ਮੈਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਰੋ ਰਹੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੋ ਪੁਤਰ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਹਨ ਮੈਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਰੋ ਰਹੀ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਦੋ ਵਾਪਿਸ ਆਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੰਮਣ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਕੀ ਭੁਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਅੱਜ ਚਾਰ ਸ਼ਹੀਦ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਕਹਿਲਾਉਂਦੀ।’

ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਚਮਕੌਰ ਖੁੱਲੀ ਥਾਂ ‘ਤੇ ਕੁਝ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਟਿਕੇ ਹੋਏ ਸੀ ਤਾਂ ਅਜਮੇਰ ਚੰਦ ਇਸ ਤਾਕ ਵਿਚ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮੌਕਾ ਦੇਖ ਕੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਦੋ ਓਮਰਾਹ ਜੋ 5000-5000 ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਆਪਣੇ ਏਲਚੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸਨੇਹੇ ਨਾਲ, ਲੁਧਿਆਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਸਬਦਾਰਾਂ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਵੇਲੇ ਖੁੱਲੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਤੁਸੀਂ ਸੋਧੋ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਸੁਨੇਹੇ ਤੇ ਦੋਨੋਂ ਹੀ ਉਮਰਾਹੋ ਬੜੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ ਤੇ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਗਨੀਮਤ ਸਮਝ ਕੇ ਚਮਕੌਰ ਵਲ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਏ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਖਬਰ ਮਿਲ ਗਈ। ਰਣਜੀਤ ਨਗਾਰਾ ਵਜਾ ਕੇ ਲੜਾਈ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਦੋਨੋਂ ਪਾਸਿਓਂ ਟਾਕਰਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਮਰਾਹੋ ਨੂੰ ਬੜਾ ਅਸਚਰਜ ਹੋਇਆ ਕਿ ਏਨੀ ਥੋੜੀ ਫੌਜ ਨਾਲ ਕਿਸ ਹਿੰਮਤ ਤੇ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਜੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧਿਆ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਤੇਜ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਉਸਤੋਂ ਝੱਲਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਉਹ ਘੋੜੇ ਤੋਂ ਉਤਰਿਆ, ਚਰਨਾਂ ‘ਤੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਤੇ ਆਪਣੇ ਗੁਨਾਹ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗਣ ਲੱਗਾ, ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਪੀਰਾਂ ਦੇ ਪੀਰ, ਅਲਾਹ ਦਾ ਨੂਰ ਲਗਦੇ ਹੋ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਪੜਾ ਦਿਤਾ, ਜ਼ੁਲਮ ਨਾ ਕਰਨ ਤੇ ਔਲਾ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ।

ਪੰਡਤ ਸ਼ਿਵ ਦਾਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚੋਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਿਸਦੇ ਸਨ। ਭੀਖਣ ਸ਼ਾਹ, ਵਰਗੇ ਨਾਮੀਂ ਫਕੀਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਪੈਦਲ ਚਲ ਕੇ ਆਇਆ ਕਰਦੇ ਸੀ ਤੇ ਕਈ ਕਈ ਘੰਟੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦੇ ਸੀ, ਉਹ ਫਕੀਰ ਕਈ ਕਈ ਘੰਟੇ ਪੈਦਲ ਚਲ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ, ਸਜਦਾ ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਇਆ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਸਸ਼ਤਰ ਪਹਿਨਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਗ ਬਣਾਇਆ ਉਥੇ ਨਿਤ ਨੇਮ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਨਾ ਵੀ ਅਵਸ਼ਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕਿਰਦਾਰ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਵਰਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਹੇਠ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਨਿਤਨੇਮ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ ਤੇ ਜਾਪੁ ਸਾਹਿਬ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਤੇਰਾ ਤੇਰਾ ਸਾਖੀ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ।

ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ‘ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਦੇ ਇਸਲਾਮ ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਵੈਰੀ

ਨਹੀਂ ਸੀ।’ ਜੋ ਪੈਗੰਬਰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਖਲਕਤ ਨੂੰ ਇਕ ਸਮਝਦਾ ਹੋਵੇ, ਨਮਾਜ਼ ਅਤੇ ਪੂਜਾ, ਮੰਦਰ ਅਤੇ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸਦੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਜਾਲਮ ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਨਾਲ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੜੇ ਹੋਣ, ਜਿਸਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਲੜਾਈ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਉਣ ਤੇ ਮਰਹਮ ਪੱਟੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ, ਜਿਸਦੇ ਲੰਗਰ ਵਿਚ ਹਰ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ ਇਕ ਪੰਗਤ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਲੰਗਰ ਛਕਣ ਤੇ ਸੰਗਤ ਕਰਨ ਉਹ ਭਲਾ ਕਿਸੇ ਮਜਹਬ ਦਾ ਵੇਰੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਉਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਕਤ ਜੋ ਜੁਲਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਇਤਫਾਕਨ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਨ। ਜੰਗਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤਾਂ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ, ਜੋ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੀਰ ਬੁਧੂ ਸ਼ਾਹ ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਨਾਮੀਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ ਸਨ ਆਪਣੇ 700 ਮੁਰੀਦ, ਚਾਰ ਪੁੱਤਰ, ਭਰਾ ਤੇ ਭਤੀਜਿਆਂ ਸਮੇਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਆ ਖੜੇ ਹੋਏ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਲਈ ਮਸੀਤਾਂ ਵੀ ਬਣਵਾਈਆਂ। ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ, ਮਿਸਲਾਂ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਕਤ ਵੀ ਮਸੀਤਾਂ ਬਣੀਆਂ ਪਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਨੇ ਢਾਹੀਆਂ ਨਹੀਂ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ...

13) ਜ਼ਬਾਨ :-

ਜਦੋਂ ਸੂਬੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਉੱਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ? ਕਿੰਨੇ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਥਕੰਡੇ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜ਼ਰਾ ਧਿਆਨ ਕਰੀਏ :-

ਇਹ ਜ਼ਬਾਨ ਅਨਪੜ ਬੋਲਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਜ਼ਬਾਨ ਕਿੱਤਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਜੋਗੀ ਨਹੀਂ।

ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਬੋਲਣਾ ਹੋਛਾਪਣ ਹੈ।

ਇਹ ਜ਼ਬਾਨ ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਤਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਭਰਮ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਰੋੜਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਚਾਲੇ ਪਾਰ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਰ ਮੁਕਾ ਦੇਵੇਗੀ।

14) ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ:- ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰੀਆਂ ਬੰਨ ਕੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਕੁਰਸੀਆਂ ਬਦਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਉਹ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਢਕਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੰਜ ਆਮ ਜਨਤਾ ਡਰ ਅਤੇ ਭੈਅ ਹੇਠ ਹੀ ਜੀਅ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗੁੰਡਾ ਅਨਸਰਾਂ ਨੇ ਅੱਤ ਚੁੱਕੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ੋਅ ਹੇਠ ਦਿਨੋਂ-ਦਿਨ ਹੋਰ ਵਧਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇ ਰਤਾ-ਮਾਸਾ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਡਰ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪੈ ਜਾਂਦੀ। ਬੇਖ਼ੋਡ ਬਘਿਆੜ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਜੀੜ ਕੱਟ ਕੇ, ਗੀੜ ਦੀ ਹੱਡੀ ਤੋੜ ਕੇ, ਸਮੂਹਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰ ਕੇ ਮੁੱਛਾਂ ਨੂੰ ਤਾਅ ਦੇ ਕੇ ਤੁਰਦੇ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਪੀੜਤ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਹਸਪਤਾਲ ਹੀ ਤੋਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਧਮਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਝਾਕਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਖ਼ੀਰ ਉਹ ਬੱਚੀ ਨਿਆਂ ਮਿਲੇ ਬਗ਼ੈਰ ਹੀ ਸੁਆਸ ਤਿਆਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਖ਼ਬਰ ਛਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੁੰਡੇ ਫਲਾਣੇ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇੰਜ ਹੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਅਤੇ ਮਾਫ਼ੀਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਹੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਚੱਕਰਵਿਊ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸਾਰ :

ਮੁੱਦੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਬਥੇਰੇ ਹਨ ਪਰ ਅਸਲ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝ ਆ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ‘ਮੁਫ਼ਤ’ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਜਿਪਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਲੱਗੇ ਹੂਟਰਾਂ ਨਾਲ ਚਾਂਗਰਾਂ ਮਾਰਦੇ, ਸਿਆਸੀ ਜੁਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਮਾਉਂਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ

ਆਪਣੀ ਕੁਰਸੀ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗਣ ਆਉਣ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰੀਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਵੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਿੱਲੇ ਦਾਲ-ਚੌਲ ਜਾਂ ਚਾਹ-ਪੱਤੀ, ਖੰਡ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਦੇ ਕੇ ਹੀ ਸਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਜੁਰਅਤ ਵਿਖਾਈਏ ਕਿ ਇਹ ਮੁਫ਼ਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕਿੰਨੇ ਫ਼ੀਸਦੀ ਟੈਕਸ ਵਧਾ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਨਿਚੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਹੋਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਡਾਂਗਾਂ ਖਾਂਦੇ ਰਹਾਂਗੇ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਰਹਾਂਗੇ ?

ਹਾਲੇ ਵੀ ਸਮਾਂ ਹੈ, ਜਾਗੀਏ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਰਾਹ ਬਣਾਈਏ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੁੱਟੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਣ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ, ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੰਜ ਗੁਣਾਂ ਵੱਧ ਖ਼ਰਚਿਆਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਮੰਗੀਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਐਨ. ਆਰ. ਆਈ. ਪੁੱਤਰਾਂ-ਧੀਆਂ ਦੀ ਅੱਧਾਸ਼ੀ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੀਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਚੰਬੜੀ ਬਾਬੂਸ਼ਾਹੀ ਦੀਆਂ ਫੋਕੀਆਂ ਟੋਹਰਾਂ ਬੰਦ ਕਰਵਾਈਏ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਮਰ ਮਿਟਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਲਿਆਈਏ ਤਾਂ ਜੋ ਵਾਰੀ ਦਾ ਵੱਟਾ ਵੀ ਬੰਦ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਹੁਣ ਆਖਰੀ ਹਲੂਣਾ ਇਹੀ ਬਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੁਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਫਸਣਾ ਛੱਡ ਕੇ, ਪੁਰਾਣੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਕੇ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੇੜੀ ਮਨਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੀਏ ਤੇ ਪੁੱਛੀਏ :-

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹੋ ?

ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਅੱਗੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ ?

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮਾਣ ਰਹੇ ?

ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਲੈ ਰਹੇ ਹੋ ?

ਏਨੇ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮੀਆਂ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਘਿਰੇ ਫਿਰ ਰਹੇ ਹੋ ? ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸ ਤੋਂ ਡਰ ਹੈ ?

ਕਿੰਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਹਨ ?

‘ਮੈਂ ਮੂਰਖ ਹਾਂ’

ਬਲਕਿ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਆਇਆ, ਹਰੇਕ ਮੌਕਾ, ਸਿੱਖਣ, ਅੱਗੇ ਵੱਧਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਵਰਤੋਂ।

ਦੂਜਾ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਬੱਚੇ ਦਾ ਸੱਚਾ ਦੋਸਤ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜਾ ਕਾਗਜ਼ ਹਟਾਉਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਦਿੰਦਾ।

ਇੱਕ ਗੱਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖਿਓ, ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਖੂਬਸਰਤੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਕਿੰਨੇ ਦੋਸਤ ਨੇ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਚੋਂ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਅਤੇ ਮੁਸੀਬਤ ਸਮੇਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜਕੇ ਖੜਨ ਵਾਲੇ ਕਿੰਨੇ ਨੇ।

ਹੁਣ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਕਈ ਬੱਚੇ (I am stupid) ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼ ਆਪਣੀ ਪਿੱਠ ‘ਤੇ ਚਿਪਕਿਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਤਾਲਿਬਾਨੀ ਕਾਬੁਲ ਦੇ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਬਿਭੇਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੇ ਨਵੀਨਤਮ ਹਮਲਾਵਰ ਗਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ। ਤਾਲਿਬਾਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ‘ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੂਬਾਈ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ, ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਖ ਭੂਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧੇ। ਮਜ਼ਾਰ-ਏ-ਸ਼ਰੀਫ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਕਾਵਾ ਬਸ਼ਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। “ਮੈਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ; ਲੜਾਈ ਬੰਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ”

Valley Real Estate Center

Better Deal will be given from New Builders to Book New home in Mountain House, Tracy, Manteca and Lathrop

For agriculture and almond Farm, office building, Farm House and for Truck Yard in Tracy, Manteca, Lathrop and Stockton

ਮਾਊਂਟੇਨ ਹਾਊਸ, ਟਰੇਸੀ, ਮਨਟੇਕਾ ਅਤੇ ਲੈਥਰੋਪ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਘਰ ਬੁੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਡੀਲ ਦਿਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਅਲਮੰਡ ਫਾਰਮ, ਆਫਿਸ ਬਿਲਡਿੰਗ, ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਅਤੇ ਟਰੱਕ ਯਾਰਡ ਲਈ ਵੀ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰੋ।

Listing

TOTAL 35.5 YOUNG THREE YEARS OLD TREE PADRE AND NONPAREIL VARIETY. WITH RIPARIAN RIGHT FROM THE SAN JOAQUIN RIVER. WITH A SINGLE FAMILY SMALL HOME, IT'S VERY DESIRABLE PROPERTY

PROPERTY ADDRESS: 27022 RIVER ROADM, NEWMAN CA 95360.

RANJIT SINGH

**Valley Real Estate Center (Office Lic.: 01392267)
68 E 11th Street Ste 109, Tracy, CA 95376**

Office: 209-956-1000 Cell : 408-355-5700, gbsingh84@gmail.com

RANJIT SINGH
(Lic: 01922089)